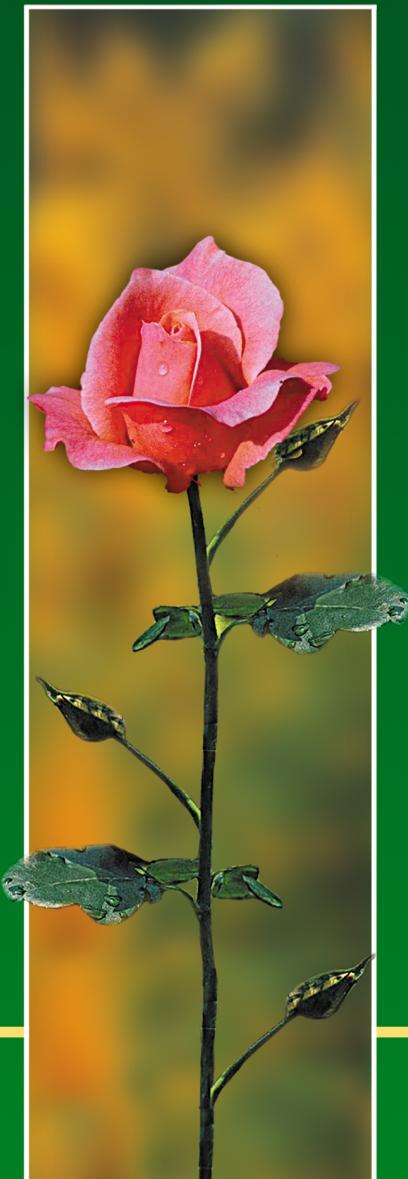

ՀԼԵՅ ԲԹՈՔԼԷ

ԴՐԱՄԱ

ՈՅ-ՆԱՊԻ Կ. Ք. Ք. Պ.

ኢትዮጵያ የመወልድ

ምስክር

በዕለማንኛ ገዢ ቅኑስ

ትርጉም፡- አህመድ ሆነን (አሁን በላል)

እርትአት፡- ፊስት ታደሰ

እሳታዊ፡- አልበሮን ሌማትድ

ስልክ ቁጥር :- 0913 87 87 88 መ.ቁጥር 0911 19 98 22

አዲስ አበባ እትዮጵያ

የኢትዮጵያ መብት በፊት
የተጠበቀ ነው::

All rights are reserved

አንድና እትወል ከዳር 2003

AFKAD

Addis Ababa Ethiopia

First Edition Nov.2010

ማግብር

ርእስ	ገጽ
መግቢያ	5
የመጀመሪያ አንድ:	
አለሁን የመውደድ ብቻበር	6
የመጀመሪያ ሁሉት:	
ከብኩናው የተማሪ ስው:	12
የመጀመሪያ ለሰነት:	
በአለሁ መንገዶች ሌይ መቆናት:	19
የመጀመሪያ አራት:	
ከፊልምቶ እና ከእውነትዎች የጋር መሆኑ	28
የመጀመሪያ አምስት:	
መልካም ሥርዓት በቅንናት (እ.ክትለ) መሰራት:	32
የመጀመሪያ ለደሰነት:	
አለሁን መፍራትና እገዢተኞም ተስፋ ማድረግ	43
የመጀመሪያ ለባት:	
ግዳታለስነት:	56
የመጀመሪያ ለምንት:	
ወደ አለሁ መቋረጥ	60
የመጀመሪያ ኮሚሽን	
ርዝቅ (ስ.ሳይ)	73
የመጀመሪያ አሥር	
በርሃንድ ማለማ	85
የመጀመሪያ አስፈ አንድ:	
አሁን (ማሳሙር) እና መራቀቂያ	98

ርእስ	78
ምዕራፍ አሥራ ሁለት	
የሰውን ልጅ የሚመለከቱ እውነታዎች	113
ምዕራፍ አሥራ ሁለት	
ከራስ ይልቅ ሌሎችን ማስቀድሞ (አሉ-አሂር)	119
ምዕራፍ አሥራ አጠት	
አሳዛም ለሰው ልጅ አይወጥ ይለግባል	131
ምዕራፍ አሥራ አጥስት	
የዘበደ ታላቃነትና ወሰኑን ማረዳት	141
ምዕራፍ አሥራ ስድስት	
አለሁንና መልእከተናዎን (ሰ.ዕ.ወ.) መወዳድ	150

መግበር

በኢትዮ ስም እና በማም ፋይናሁ በማም አሸኔን በዚለው·

እነዚህ መውዳደድ የእምነት አስተዳደር፣ የበት ሰራተኞች ሁሉ መሠረት እንዲሆነ በቀርብና በአካላት ተገልጻል:: መልእከተኝውን መውዳደድ ደንግሞ እነዚህ የመውዳደድ መግለጫ ነው:: እነዚህ በቀርብኑ የእማምኝን ባህሪ ሲጠልቸ፡-

١٦٥ ﴿وَالَّذِينَ ءامَنُوا أَشَدُ حُبَّا لِلَّهِ﴾ البقرة: ١٦٥

«እነዚህ የመነት ለእነዚህ የበት የቅር እላቸው::» (ኤሌ በቀራና 165) እነዚህ የመውዳደድ ወጥና ማማሪ ነበያን መውዳደና መከተል መሆኑን እነዚህ እንዲሆነ ሲል ይነግሩናል::

﴿قُلْ إِنْ كُسْتُرْ تُجُونَ اللَّهَ فَإِنَّ يَعْوِنِي يُحِبِّبُكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

«እነዚህ የምትውያ እንዲሆኝቸው ተከተሉት፡ እነዚህ ይውቆኝቸልና» በል፡ (ኤሌ እምራን 31)

ነበያ መሳሙድ እርዳቸውን ከሚጠሩ፣ ከበተሰቦችና ከሱስታዊ በላይ ያልወደደ እማን መል እንዲሆነ ተናግረዋል::

የዘሱ የቅር ማስታርቃር መለ ስራውትን ይቀረቡል:: እኩምርን የስተካከለል:: ቅልበን ዘዴሆና ቅን ያደርጋል:: ካፍሰያን ይገልጻል:: ይህ ሲሆን የሰውያው ባህሪ የቅር ይለውባል:: ለእነዚህ ለፍጻራትና የሚመሟቸው ተናግረዋል:: ሁሉንም አቅራቢ ተናግሩ:: የቅር እና የሰውያው ተናግሩ::

እንዲሆነ የይነት ስብሰናውች ሲሆነ እነዚህ በፍቅር እና መተሳሳቢ ተደምቃለሽ:: ወንድም በውጭድመ ለይ የሚጨከናበት ሂደት ያጠቀል:: ተርጉምው እነዚህ ስነ የሰውያን ነው የኝነሽ የእነዚህ የቅር ተርጉምና መግለጫውች በተዋዕ በዕርና የገለጫ ሲልታቸው በዘሱ መጽሐፍ ወሰጥ አብራርተውልናል:: ለትምህርታቸው ተጠቀማ ያደርጋን ዘንድ እነዚህ እንደምናገኘ::

አዲን ታክ

አዲር 2003

ምዕራፍ አንድ

እለሁን የመውደድ የሚከተሉት ማስረጃ

በሰማያትና በጥቃቅር እንዲሆኑ በመከከለችው ያለ ፍጤራንን ሁሉ
ካልነበሩበት ያስተኞው እለሁ የሰው ለይን ስራታዊ ደንቃና ይህ
ይቀረዋል የሚያሳለውን ቅሎታውን ተጠቁጥ ነው:: ይህንንም ስያደርግ
ለታላቁ ዓላማ ሲሆን ይከውቷ እርሱን እንደሚገባው አድርነት እንዳገዢ
ነው:: የሰው ለይ ይህን የተዘረዘሩትን ጥብ ስራውን ጥን አቅሙ
በፈቻዎች የክል ቅዱርን ለበዚ በየደርጋው ይበልጥለታል::

የዚህ ዓላማ የመፈጻሚር ቅዱችው ጥብም ለሚያማምናና እያንን
አፍጻዎች ለሚያስቀሩ ለጥምላማ የጥምላቀችው መረጃዎች:: ምለቆወች::
ተራይችና ወጪውን ቅዱው እያደለም:: ይህ ሁሉ የሚነው በዓለም
ለይ ለፍርድ ከዚመናት የጊዜ መሳጥ ነገወችን እያባዛኝ አየጊዜ
ለመጣዎና በፈጥረው ጥብ ለተኋላው ለሰው ለይ ተብሎ ነው::

እንዳሸህ የፍጥሩት ሁሉ አስተኛ የሚነው እለሁ ይህን አለም ስራታረዥም
ሆነ ስያስተኞበዎች በታላቁ ቅዱርና እገዢቱ በማከበባ ነው:: ይህን
ምስጫር መርምሪ ለማግኘት ለቁነትን የሚያጠቃቁ ሲሆን:: ገንተ
የፈለጋለቻችውን እምሳያዎችን በጀርባው እገለ መታየቱን ማስተዋል
በቻ በቻ ነው::

ይህ በፍቅርና በመተዘዣ ስለት ለይ የመሠረት የፍጥሩን ነገባለ
ይበልጥ ነልቶ የሚታየው በከበሩ የሰው ለይ ስብሰናና ማህበራዊ
ተራከቦ መሆኑ ይበልጥ ያስደንቃቁል:: የሚነው ሆኖ የው ነገር በዘመኑ ቀለም
በሚያፍጻዎችው ነመናቱ በዚ ልተኋወችንና የመከራ ቅጂወችን መሽከም
በጥርጉትም እንኩ እነዚህን ሁሉ አስተዋጅ የፈጥረውን ወደፊትና ቅዱር
በመሻት እስከተጨረጥቸው ድረሰ ልተኋወችን ወደፊል እያሳይም::
የዝኑያዎችም የሚከፈልው እንዳ ቅዱቁ የሚነው የፍቅር መግለጫ ሲሆን
ተከትለሁት የሚመጣው ነው ተረጋም እማግለም ነውና:: የሰው ለይ
ልቦና ስራታዊ ወንድ እልባ የሚነው የፍቅር መህዳር እንዳሆን ተደርነ
ነው:: ይህ ተራጥሮው ከተማሪለ ድረሰ ለይ የሚያስከው ነገባለው አለሁን

ውድማናዊር ካወመሙ ነው:: ይህን ስያደርግ ቅርቃ ሰሚቱንና ደመነፍሰን
ተከትለው ባረታቸው የሚገኘው ከሆነ ጥን አይወቁ ተርጉም አልፎ ገዢዎን
አገባድ በሂዘን ታሳርጋለቸ፡፡ በለላ አገልግሎት ስው የዘራውን ነውና
የሚያጠቸው በእሉሁና መልካክተኞቸው (ስ.ዕ.ወ.) ፍቅር ለብ ይህበና
ይህንኑም በአይወቁ በመኖሩ በተግባር ለመግለጽ ደኩ ቅና ያለ
በልኩቱና በድካሮ ለክ መልካም የንግዴውን ማጥኑቱ አይቀራ ነው -
በእሉሁና አገልግሎት::

እርግጥ ነው ለሰማያትና ለምድር እንዲሆኝ ለተሸጋች እንዳማካበድ
በታሪክ አሉ የተገለጧው አይደ (አማና) የሰው ለቻ በመድም የይመድም
ይስከመው በንድ በጭንቻው ላይ ተቋጥበቸል፡፡ ይህም በመሆኑ የሰው
ነፍስ ጥንቃት ስት-ሰራ ለመልካምም ሆነ ለእኩል ቤንባለ ተገኘች ነው::
ይህንኑም በማስመልከት ቤት-ሰራ ተበብቸው አሉ ለቀርቡ
እንዳማካተለው ይኋገልል:-

﴿وَالْأَرْضَ وَمَا طَحَّنَا ٦٦ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّنَهَا ٦٧ فَأَلْهَمَهَا فُتُورًا وَنَقْوَنَهَا ٦٨ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّنَهَا ٦٩ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّنَهَا ٧٠﴾ الشمس: ٦ - ١٠

«በነፃነም ባስተካከለትና አመዳዋንና ፍርማቱንም ባሳውቃት-
አምላክ አምላለሁ:: (ከሂጻኬት) ይጠራ-ት ስው ፍላት-ቱን በእርግጥ አገኔ::
(ከሂጻኬት) የሻፈናትና ስው በእውነት አፈረ» (አስ-ሻምስ : 7-10)

በተጨማሪም አሉ እንዲሆኝ ይላል:-

﴿فَامَّا مَنْ طَغَى ٢٧ وَمَاءِرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ٢٨ فَإِنَّ الْمَعْجِمَ هِيَ الْمَأْوَى ٢٩ وَامَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى ٣٠ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ٣١ الناز عات: ٣٧ - ٤١

«የከዳ ሲውሃ ቅርቡቱንም አይወቁ የመራጠ ገዢና እርዳ
በእርግጥ መኖረው ዓት:: በንቻው ሂት መቆምና የፋይ ሲውሃ
ነፍስ-ንም ከገናገኘለው የከለከለ ገዢ እርዳ በእርግጥ መኖረው ዓት::»

እንዲሆኝ በርሃን በተሞላው ቅርቡን ወስጥ በተጠቀሰ-ት በእነዚህ
እንቀቀች አገልግሎት መሠረት የሰው ለፍስ በሁለት ተቋርጥዋች መከከል

ՄԳ ՈՐԱԼԵԹ ԻՎԶՔԾ ԻՎԶԾ ՀՐԴԱՇ ՀՐԴԱՇ ՔՄՆԴԾ ԳԴ ՊՂԴ ՆՎ::
ՀՆԱԼՍՆ Ս-ԼԴ ՔԴՖԾԾ ԱՄԳՖ ՈՍ-ԼԴ ՓԼԺՄՖ ԼՆՄԸՆԴՖ Ո-
ՀՆՖ-ԼԱՅ:: ՔՄԸՆԻՄԾ ՔՀԻ-Ը ՓԼԺՄՖ ՈԼՅ:: ԻԼՍ ՀԱՂԱՂ
ՀՆՔՄՏ ՔՄՆՎԲԸ ԿԴՈ Ո.ԾԾ ՀԻ-Ը ԽԸՄՆՎ ՓԼԺ ՔՄՆ-ԴՈՒ
ՈՒԼՔՎ ՄՄՖ-ՀԵԼ ՈՒՆՊԾ ՔԳՀՖ ՆԳՈ ՀՃՈ Ո.Ը ՔՄՆ-ԸՆԾ
ՄՄԾՆ ՆՎ:: ՀՄՑ! ՀՃՈ Ո.Ը ՔՄՆ-ԱՆԼԵԼ ՆԳՈ:: ԵՍՖ ՆԳՈ
ՔՄՆԾ ՔԸՄ ԱԾԾ Ս-Լ ՔՀԻ-ԸՆ ԽԸՄՆՎ ՓԼԺ ՈՒՄԾ Ֆ-ՀՈՒ
ՔՄՆ-ԱՒ:: ԼՃ-ԸՆՖ ՔՃ-ԸՆ ՊՄՆ ՔԴ-ՀՆ ՔՄՆ:: ԼՄՆ.Ճ.Ը-Ն-
ՀՆՔՄՏԳ ՔԸՄ-ԸՆՖ ՄՄ-ԸՆ ՀԱՂԱՅ ՈԼՎ ՔՄՆԾՈՒ ԳՖՎ::

ይህችን ካፍሰ በስር ስናነው የሚጠገለዎት ፍጠራን የሰነድዎችን የከበር ክብር ተስፋው ስምዎለቱ እኩቀንጥረው የጠለ፡ እለታቸውን የሚያያዝባቸው ለስርዎ ስማታቸው በማት-በደድ የተዋረፈ የሰው እንከርዳደቻቸው በባለ ስብአዊነታቸውን ማንቃሽን እይሆንም፡፡

ነፃስና ከእንደገብ ገንዘብዎች ደንበር ማለፊ ማቀብር መቆጣጠር ማለት
ቍራሽኑ የተሰራቸው ደርና ማግ ከሚፈቅደው ተፈጥሮች እኩንን
በማራቅ የምኑና ከይወት እንደትንጂ ማድረግ ወይም ማለቻየት ማለት
አይደለም፡፡ ከዚያ ይልቀ ወደ ሂሳብ ጥገና ወደማያስተካት ወልታ
እንደትናባ ማድረግ ነው፡፡ ይህን ሁኔታ እንዲ የሂያመማሪት ለቁና ባለቁና
እንዳማከተለው ይገልጻቸል፡-

«መርከበ በተለመደው አብጀን ከዚሄው በላይ ሆኖ
እስከተንሰራፈ ደረሰ ወሄዎች መርከበና መሽከመንና መንሰራፋና
ይቀጥሉል፡፡ ሆኖም ግን ወሄዎች በመርከበ ወለደት ላይ እንደልብ
መግባት ካይለ መርከበ ከመሰጣም ሌላ እድል የለውም፡፡ በተመሳሳይ
ሁኔታ የመርከበና ጥሩር በእንዲለት እንዲንቀሳቀስ የሚያደርገው
የታማው እሳት መሆኑ ይታወቂል፡፡ ይህን እንዲ ይህ እሳት
ከታማውበት በታ አራትልኩ ወደ ሌሎች የመርከበ አካላት ከተዘመተ
መርከበ በእሳት ከመንግድና አመጋ ከመሆን እየደንግሞ፡፡»

አንድ የእናለሁ አገልጻይ ባረም በየእስት በየሰነዱችና ከዘመኑ ባለስ የጊዜ

በንግድ ለመራቅ ጥሩት ማድረግ ነው:: ይህን ለማድረግ እናደ አጋዥ
መማሪያና ደንብ ሆኖ የሚያገለገለው ለእለሁ ያለው ፍቅርና አካባቢ
(ጥርሃት) ነው::

እሉ ለበረታዊ ከዚያቸው መልካም የሁኔታ ወላጊዎች ወሰኑ የእናት
ፍቅር፣ የት-ኩር ጉዳይ ፍቅር፣ የልጊ ፍቅር እናዲህም ቁስቶና መንፈሳዊ
ዕላ ወናዎች ፍቅር:: ይህን እንዲ አነዱሁ ነገሮች ሁሉ የአንድን
ሰው ለብ መ-ለ-ቦሙ-ለ-ል-ቁጥጥ-ት-ና ለእለሁና ለመልክት-ና-ው-
(ለ-ዕ.ወ.) የሚያረው-ን ፍቅር ከልቦ ጉኻ-ት-ው ለ-የዕስ-ት- አይገባም::
የኢትዮጵያ የንግድና ባለቤት የሁኔታው እሉ ለንግድ ይለል:-

﴿ قُلْ إِنْ كَانَ أَبَاكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَنُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَاتُكُمْ وَأَمْوَالُ
أَفْرَقْتُمُوهَا وَتَجَزَّرَتْ نَخْشُونَ كَسَادَهَا وَمَسَكِينُ تَرَضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنْ
اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجَهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
أَفَلَمْ يَرَوْا إِنَّمَا يَعْمَلُونَ هُنَّ أَكْفَارٌ ۝ ﴾ التوبه: ٢٤﴾

«እብተታችሁና ወንድች ለቁጥታው፣ ወንድጥችችሁም፣
ማሳተሻችችሁም፣ ዘጋጀችችሁም፣ የሰበሰባችችው ማብተታው፣ መከሰራት
የምትኬሽት ገናድም፣ የምትኬውችው መሳይሮችም ከእናገት ወንድ
እሉ ለመልክት-ና-ው- ከልቦ መንገድም ከመታገል ይለል የተመደብ
የተመደብ እናደሁኑ እሉ ት-እኩዃን እስከሚያመጥ ይረስ ተጠባበቂ
በለችው:: እሉም እመት-ና ሲጠበቅን አይመራም::» (አት-ተው-ኩሁ :24)

ከዚህ ፍቅርና እንቅጽ የሚያቀስሙው ማስተዋል ሲለናው ጉብ የሁኔታ
ሰው በተቀባዩ አኅጻ-ሽ ብንግድ ክርፍ ተጠርጋ ማይወስድ በፊት
የመልጫና ጉብ በሚገባ አጠቃ የእለሁን ፍቅር ወይም የስጠኞች-ት ለለችው
ጥልታ (ጠርዝ) መመለስ ያለበት መሆኑን ነው::

እናደ ፍቅር ተቀባይነት የሚያረው አቅጣጫው ወይም ጉብ ት-እኩዃው
ከዚህ በች ነው:: እናደህ ዓይነቱ ፍቅር የግም መጨረሻው በው-ድቀትና
በሆነን የሚያመዳም አይደለም:: ለለሁም የሰው ለይ ከውጥነት የሚያና
መጨረሻው የሰመራ የሁኔታው-ን የእለሁን ፍቅር ኪር በልቦ ለም የሁኔት ማስ

አይ ማሳረና አለበት:: እንዲህ ዓይነት ባረታዊና አሉ ሁልጊዻው
የሚያዘዘሩት ለመሆኑ የሚከተለውንና በቀርብን ትልቅ ሥናራ የተሰጠውን
የነበረለሁ ይስና (0.0.) ታሪክ በማስረጃነት ማየት ይኖርባኝ::

የእለማት ጉቶ የሆነው አሉ በሰይጣን ጉትግዢ ተገኘፍተው እኩይ
ድርጂት በፈጸመ-ጥቃው ውጤታዊቃቃው በግኝ ስጠል ይስናን (0.0.)
እልተዋቃውም ነበር:: እነዚህ በዘመና በተማለበት የወሄ ጉዳንድ ወሰኑ
ሰምች ወሄ ለመቆካት መገለል እንዲያስገቡ አሉ እደረገ:: ከዚያ
ወጪቱ ሚኒ ሆኖ? የሚያምርና ፍልቅልቅ ላይ በወሄ ፍንታ እኩለውን
እንቁ ወደ መራት ሲመጣ የተመማው ለው ጥሙን በመርሳት ልዘ ቅሬ
ይህን እንዲ ጉዳለሽ የሆነው ይህ የሰራራ ካርድና ባልደረሰ
የፖጤታዊውን በረከት ዓለማዊ ጉኑን እንዲ ከድርባው ያለውን መንፈሳዊ
ትኔራት የሚያነተው-ለበት ሆኖታ ላይ አልነበሩም:: እናዚ እነዚ
የባ በማይበል መናና ፍርሻ ያንን መለከታዊ ጉርማ ያጠላበት ችግኑ ላይ
ሰጠውት አረፏ::

እነዚ የሰራራ ካርድዎች የፈጻሚታዊን ፍቅር ቅጽታዊው የተራብ
አልነበሩምና ይህን በምድረ በዳ የፖጤታዊውን የተፈለቀው ለል የመሰለ
ለይ ለጠይቷው በአካምጃቸው ለተከለበት አለማዊ ጥቅም አሳይፈው ለጠት::
፡ ይህን ለፈጸመን ወርቃዊ የሆነውን መለከታዊ ፍቅር እንዲያበት
በሽርፍራው ስንተምት መለውዎችውን ለብ አላለም::

የእሉ ማቀሻ ወቀቃች ባህረ የእርስብን ወ-ዶታ የሚያስገኗ ካርድን
ለመፈጸም መጠፊናና ለቀቃችውንም በዘመና በሚያገኗት እርከታ መመ-ሳት
ነው:: ከእሉ ከመፈለከተኛው (ለ.0.ወ) ወጪ የሆነ ካርድን ለውጥ
ድግሞ ገዢ በማበቃት ለሆን ለቀቃችውን መ-ለ በመ-ለ
እንዲቋጠጠቸው አይደለቁም::

ለለው ለሁለም ለው ገልጊ ለሆን የሚገባው ካርድ የእሉ የወ-ዶታ
ው-ቋይና ያለምንም ገዢ ለመቀበና የፈለግ ለው መልከተኛውን
መ-ከመድ (ለ.0.ወ.) ከልቦ መው-ድድ ይኖርበታል:: እንዲሁም
የሚውደውን ለው ፍ.ለግና የከይወት ዘይወ መከተለ ከእርስ የሚጠበቅ
ነው:: ለለሆነም አሉ ይህን አስመልከተ እንደማከተለው ይላል::

﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُجْبِونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحِبِّبُكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبُكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴾

آل عمران: ۳۱

“በለቻው አላሁን የምት-ወዳ እንዲሆናቸው ተከተሉት፡፡ አላሁ ይመዳቸኔልኝ፡፡ ተጠካቶችቸውንም ለአናገኛ ይሞራልኝ፡፡ አላሁም መስከራ አማካኝነው፡፡” (አለ-ዓምራት፡ 31)

አላሁ የሰውን ልጅ ሲፈጥረው የግንባብ እድማስትና የሚወቂ ቅለሙታውን ገዢበታል፡፡ ይህን እንዲ መንፈሳዊ በሆነ ጉዳይቸ ምናበት እስከፊልግዕስ መለጠጥ ይቻላል፡፡ ይህም ማስተኞቷን (ተፈከር) የሚባል ሲሆን በስማያትና በምድር እንዲሆኑም በመከከለቸው ባለ ነገሮች ላይ እንዳሰው-መቃዬና ያስቻላዋል፡፡ በእንደ ነገር ላይ በቻ ይህን ምናበት ሥር ላይ ማዋል እድቻልም፡፡ ይከውኝም የአላሁን አካል (ሀት) ምንነት ለማስተኞቷን አላተፈቀረለትም፡፡

ጥምህር ሂሳብ

ስብሰናው የተማሪለ ስው

የሰውን ላይ አሉበት ሲሸጋጥረው በአቅመጥ ሆኖ በአስተሳሰቦ ባማሪ ሁኔታ
ነው፡፡ ይህንንም በቀርቡን እንዲሁ በማለት ገልጻችለ፡-

﴿لَقَدْ خَلَقَنَا إِلَيْنَا نَحْنُ فِي أَحْسَنٍ تَّقْوِيمٍ﴾

“ሰውን በጣም በአማሪ አቶም ላይ ሪፖርትው፡፡” (አት-ቴን:4)

እንዲሁ በለፈው ጥምህር ላይ በመጠኑ እንደተቆሰው የሰው ላይ
የሰውና መንፈሳዊ እንዲሁም የመልካምና የእከብ ጥምህራት ተቋርጥ
(ጥምህት) የሚከሂድበት ፍጤር ነው፡፡ ስው ሪፖርትው ያስቀመጥለትን ገዢ
ልጠቃዎች በለው ከልቦ ከተለማ ያገኘ ማድረግ የሚያስተው እንደመሆኑ
የባለቅበትን መንገድ ከመረጋገጫ ደግሞ ከእንሰሳት በባቢ ሁኔታ የደመነፍስ
ተገኝ ነው፡፡ አሉበት እንዲሁ ይላል፡-

﴿أَفَرَبِيَتْ مَنْ أَخْخَذَ إِلَهَهُ هَوَنَهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عَلِيٍّ وَحَمَّ عَلَىٰ سَمْعِهِ، وَقَلْبِهِ، وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ
غَشْوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾ ٢٣ **الجائحة:**

“ዘንብለውን አምሳካ አድርጋውን አሉሁም ከእውቀት ይህ
የጠመመውን በይርመና በልቦ ላይም የተመበትን በዓይነትም ላይ ሰነድ
የደረሰበትን ስው አያሁን! ታክሳ ከእሉሁ ጊዜ የሚያቀናው ማን ነው?
አት-ገብጽምን?” (አል-ጀለም: 23)

ስብሰናውን በአስተማህያይት ለመግራትና በሽረና መርከብ ተሳፋይ
ለመቀበና የመረጋገጫ ስው አሉበት በአሻናል ዓለሙ ወ-ስጥ ካለ ባጥረታት
(ከመለከትም ቅምር) በለይ ከኩ በማድረግ ያከበረዋል፡፡ የዚህ ዓለም
አይወለን፡ ለአያዝና ለገኘ ሁሉ ገዢ የደረሰግለታል፡፡ ተብብ በተጥለው
መሻሻና በቀርቡን እንዲሁ ተብሎ ተቆይ እናገኝለን፡-

﴿ وَمَن يَتَّقِ اللهَ يَجْعَل لَهُ مَحْرَجاً ﴾ ٢٦ وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴾ ٢٧ ﴾

الطلاق: ٢ - ٣

“...አለህንም የሚፈልጉ ስው ለእርስ መውጭን ያደርግለታል፡፡ ከሚያለበውም በከል ለሳይንስ ይሰጣቸል፡፡ በአለህም ሌጅ የሚጠሩ ስው እርስ በቀው ነው፡፡” (አል-መላቅ: 2-3)

﴿ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرْبَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْ لِنَنْحَنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخْذَنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾ ٦٦ ﴾

الأعراف: ٦٦

“የካተማው ስምም በመተና በተጠነቀቁ ዓይ በእርስ ሌጅ ከሰማያዣ ከምድርም በረከቶችን በከልትንለታው ካብር፡፡” (አል-አዱራፍ: 96)

ሙ-ስለም የሆነና በእምነት ልቦ የራሳ ማንኛም ስው የዘረዘሩን ዓለም ተፈነትና ሁ-ለም ካብር መቆጥ የለለው መሆኑን ከልቦ የምናል፡፡ ስለሆነም በዘረዘሩ ዓለም ሌጅ ለተዋሪ እንዳ እንግዲ ወይም መንገድ አቅራቢው ሆኖ ነው፡፡

የእለሁ መልእከተኝ (ስ.ዕ.ወ.) እንዳሚከተለው ማለታቸውን እ.ብን እ-መር (ሂ.ዕ.) አውርተዋል፡-

«የእለሁ መልእከተኝ ታክስናን የገኘ በማግረባ : « በዘረዘሩ ዓለም ሌጅ ለተዋሪ እንዳ እንግዲ ወይም መንገድ አቅራቢው ሁ-ን፡፡» እሉ-ኩ፡፡ ሲደረሰን በ-ኩ ዘግበውታል፡፡

ስለሆነም የተማሪ እ-ስለማዊ ስብዳና ያለው ስው ይህንን ዓለም እንዳዘለለማዊ ሁ-ብር በመቀመር ለሆልጋዣም ለከት-ምባት አያሳብም፡፡ እርግጥ ለው በከልውት እስከለ ያረሳ ለለለት ተከለት ካ-ርው የሚያሳይል-ት-ት ካብር ይኖራል፡፡ ለምግባ፡ ለልጋዣ፡ ለበተሰቦ ቅለበና ለእንዳንድ ወጪዎች የሚሆነውን ካብር ለማግኘት በት-ታት ይንቀሳቀል፡፡ በዘረዘሩ ለበብዯም ከረዘዘቁ (ስ.ሰር) ጽሑፍ ይገናኝል፡፡ ይህን ማድረጋት ከቶም አለለማዊነት-ን አለመስተኞና መንገድ አቅራቢው አለመሆነ-ን አያሳብም፡፡

ከዚህም በተጨማሪ በተሰጣቸው ጥሩታዎችን በመወጥት ለሚሰቱ፣ ለልደቻቸው፣ ለዘመኝቻና ለገንዘበቸው መልካም ሆኖ መግኘት ይጠበቃበታል፡፡ የኅታውን ሂሳብ በተመለከተም የግዢታ ስላምችንና ይሞን፣ ሲከውንና አቶን ሁሉንም አቅሙ በፈቀድለት ይከል ይፈጸማል፡፡ ቅል ከዳንን መጠበቅን በተመለከተነ የዚ ለማለት ይችላል? ይህ በማያጠራጥር ሆኑታ የአንድ አማካይ ሰው መገለጫ በህር ሌሎች ሌሎችው፡፡ ለሻይማኖቸ፡ ወይም ደግሞ ለሰው የግዢውን ቅል ከዳን ፈጽሞ አያጥፍም፡፡ መሄለውንም ይሞላል፡፡ ለመችን በምሳሌው ሆነ በድርጅቱ አያስቀይምም፡፡ በባይ ይማረና ከሰው ወርድ ባለው ጥንቃናትም የሚገኘ ሰነድ ለማድረግ ስርዓት ለመስጠት በግልጽ ይጠበቃል፡፡

ይህን ጥሩ አስመለከተው የአለሁ መልእከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) እንዲማከተለው በለዋል፡-

«እትመቻና፡ ወር አታሳቻ፡ በመከከለቻሁ ጥል አይነር፡፡ እንዲ ለለለው ይርባ አይደለም (እትከሻራሩ)፡ ከዚ በከራለ ገዢ ጥልቁ አይወጣ፡፡ እናንተ የአለሁ ባረታዊ ወንድማማቻችን ሁኔታ፡፡ መ-ሰላም ለመ-ሰላም ወንድመ ነውና አይበደለው፡፡ እርዳታውንም አያቋርጥበት፡ አይቋሽው፤ አይናቀው»

ይህን ከለ በጀት ወደፊትው ለሰት ገዢ በማመልከት፡- «አለሁን መፈጸት ከዚህ ነው» እለ፡፡ እናይህ ለለም አከለ፡- «እናድ መ-ሰላም ወንድመን መናቀ በቻ ለውጭለቻንት በቻ ነው፡፡ መ-ሰላም የለለውን መ-ሰላም ደግም ጉዝዘባና ከብር (መንካት) ከልከል ነው፡፡” ሲደለን አቦ ሁ-ረይሬ (፲.፦) የወሩት ሌሎች መ-ሰላም ዘግበውታል፡-

አቦ ኮር ቅንዳብ እብነ ቅንዳቆ እና አብደራሱማን መ-ዓን እብነ ይበል (፲.፦) በወሩትና ተርማዎ በዘገበት ለለ ሲደለ የአለሁ መልእከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) እናይህ በለዋል፡-

«የትም በታ በት-ሥነ አለሁን ፍራ፡፡ መጥሪ ሥራን በመልካም አስከትል- (ወንድለሁን) ተብስራሱለቻና፡፡ ከሰው ወርድ ይለህም ጥንቃናት ግብረ ገዢ ይህን፡፡»

የእለሁ ወደዚ የሆነ ስው ካስወች ጉር በለው መሰተታዊር ተአማስተኞ፡፡ ይቅር በይና ሆኖ ስራ ሲሆ መሆኑ ይጠበቃበታል፡፡ ሁሉንም ለለምን የሚያረጋምና በት አሳቢ መሆኑን እለሁ በቀርባን ለገልጽ እንዲህ ይላል፡-

﴿وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْسُونَ عَلَى الْأَرْضِ هُوَنَا وَإِذَا حَاطَبَهُمُ الْجَنَّهُوْنَ قَالُوا﴾

﴿سَلَّمًا ﴾ الفرقان: ٦٣

«የኢት-ራሱምንም በሮች እነዚያ በምድር ላይ በዘግቻ የሚሸፍ-ት- በለንወችም (በከና) በነጋገሩዋቹው ጊዜ ለለም የሚለ-ት- ፍቃው፡፡» (አላ-ኩ-ርቃን: 63)

ወደ እለሁ የቀረበና በጥት-ም ሪነ በማታ እርከ-ን ለማስታወሻ የሚሽ ስው- አካይውቱ ሁሉ በቀርባንና በነበረ (አ.ዎ.ዎ.) መመሪያዎች ላይ የተመሬት መሆኑ አለበት፡፡ በዘጋጀ ሂደት ላይ እያለ ካስወች በየጊዜው የሚያደርጋበት-ን ሲተናና በደል ታማሪ ያሳልፏል፡፡ ለለው ቅርቶ ታሳቅ የሚባልና ቅዱት-ን የሚያደርጋ በደል ለፈጸመበት ስው እንደ-ን መልካም እንዲውል እለሁ ይረዳዋል፡፡ በዘጋጀ አባላት-ን እንዲማስረጃ አድርጋን የምናቀርበው የአብ-በከርንና ማሳጥሃ የተባለው-ን ዘመናቃቃው-ን ታረክ ነው፡፡

አብ-በከር (አ.ዎ.) እኝ ለቦ ፊህናዎና ‘ሰ.ዳ.ቁ’ በማል የሚስረጃ ስም በአገባበ መ-ሰላም የሚታወቁ ደንና በዚ ለቦላሳ ስው ነበሩ፡፡ እስለምን ገና ከጥቱ ከመልእከተኞው የሚታወቁ (አ.ዎ.ዎ.) እና እንዲሰሙ የለምንም ማቅማማት የተቀበለ-ት በመሆኑ-ና በለሎችም በት የሚባድቃቃው ሲ.ዳ.ቁ (አው-ነት-ቃቃው) የሚለው-ን፡ እንዲመልካም ሽቶ እስከ ታደም ቅጽማች ተወልደን ሲያወደ የሚኖር ስም ቅዱወቃቃውል፡፡ አብ-በከር (አ.ዎ.) በቀ የሚባል ገበረት (ሂብት) ይዘው እስለምን በቀበለ-ም በየጊዜው ለሻይማጥቃቃው ገ-ዳይ ወጪ ያደርጋ-ት ሲለበበር በመጨረሻ ላይ ለት እንዲተወደቂ ወደኛቃቃው መ-አመድ አብነት አብዳለሁ (አ.ዎ.ዎ.) ሁሉ ገንዘበና ሂብት አልነበራቃውም፡፡ እንዲያያም ሆኖ ካለቃው መጠኑን ገበና እያቀነስ ይደንጋጋ-ት የነበር ማሳጥሃ የሚባል ዘመናቃቃው፡፡ ይህ

በእኔዎች እያለም ተወካይዋን ልማትዎን (የነበረንግም (ሰ.ቦ.ወ.) የለበት አስተኛ (ለ.ወ.) መኖርቸን በዘመኑት ለሆነ ወንጀለዋት በነበረበት ጊዜ ይህ ማሳጠቃ የተባለ ነውያቸው ያንን የሂሳት ወራ (አፍሪካ) በማዕጣው ለሆነ ለብኩ ማስጠበቅና ተወቁ:: በኋላ ለብኩ አሉሁ የሚከተለትንን የቀርቡን አንቀጽ በማውራድ አስተኛ (ለ.ወ.) ከተወረቀት የሂሳት ወንጀለ (አፍሪካ) ፭፻ አዲሱት ::

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَمُونُكَ الْمُحَصَّنَاتِ الْغَافِلَاتِ لُعْنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَهُنَّ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾ ٢٣ ﴿النور: ٢٣﴾

٢٤ - ٢٣

“እነዚህ ትብቆዎን ከዘመኑት በንገዱ ትምህርናት የሚሰድበ በቅርቡቸው በመጨረሻወቻቸው ዓለም ተረጋሙ:: ለእነርሱ ቅጥ ተግባሩ አለቶው:: በእነርሱ ለብኩ የሚሰድበው አይታዎቹና እገልታዎቹ ይሰራቱ በነበረት እንደርሱ በማመሰከሩባቸው ቅን (ከባድ ቅጥ አለቶው)::” (አን-ነ-ር 23-24)

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَن تَشْيَعَ الْفَحْشَةَ فِي الَّذِينَ إِمَّا نُؤْمِنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ ١٩ ﴿النور: ١٩﴾

“እነዚህ በእነዚህ የመነት ለወቻ ወሰኑ መጥሪ ወራ እንዳታስፈሩ የሚውሃ ለእነርሱ በቅርቡቸው ዓለም በመጨረሻወቻቸው ዓለም አስማማ ቅጥ አለቶው:: አለሁም የወቻል:: እናንተ ጥን አታወቁዋል::” (አን-ነ-ር: 19)

ይህ ካሆነ በኋላ አበበክር (ለ.ወ.) ለውሃዎቹና የልማቶቹ ሲም ለጠናው ነውያቸው ለሚሳጠቃ ከእኔንገሩ የሚንግም ዓይነት እርዳታ ለየደርጋለት ማለ:: ይህን ሆኖታዎቹን የልወደደገቶች መሆኑን በማከተለው የቀርቡን አንቀጽ በማግለጫ አሉሁ ጉለሞቹ::-

وَلَا يَأْتِي أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةُ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَانِ وَالْمَسِكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَيِّلِ اللَّهِ وَلِيَعْفُوا وَلِيَصْفُحُوا لَا يَحْبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

النور: ٢٢

“እኩናንተም የቃርታና የከበረት ባዕቃች የሚነት ለቀርብ
ዘመድና ለደሆነ በአለሁም መንገድ ለተሰራዎች ለወች ለይሰጣ እያማለ፡
፡ ይቀርታም ያደርግ፡ ታሩተዋዎች ያለቁም፡ እሉህ ለእናንተ ለምር
እትወካምን? እሉሁም መሳሪ አማካ ነው፡” (አን-ትር:22)

ከዚህ ጉዳይ የሆኑ የሚሸፍ ለለው የቀርባን አንቀጽ የሚከተሉው ነው፡፡

وَلَا يَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لَّا يَمْتَكِّمُ أَنْ تَبْرُؤُ وَتَنْتَقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ^{١٩}
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٢٢٤ الْبَرْقَة:

“መልካም እንዳትሬኝ፡ አላሆንም እንዳትሬኝ፡ በበዱታም መከከለ
እንዳታስተርቃቄ አላሁን ለመከለታቸው ግርግ አታድርጋ፡፡ አላህም ለማቅ
አዋቁ ካው፡፡” (ከል-ብቃራሱ፡224)

አብ.በ.ከር (፲.፭.) ከእለሁ የወረዳለችውን ተግልኝ ተከትሎ “እለሁ እንዲያጠረች እኩወላለሁ” በማለት ለማስተባዬ የማስጠትን ድንጋጌ ቅጥላዊል፡፡ የዚህመኖሩ በእነት ተከለት የአይወች ሂደት እናራሱን የሚገኘው የእነዚህ ቅዱስ ቁስም የማስበብር የሚገኘውን ከባይነት ለማስተባዬ ያለባቸውን የወጪ ለማስተባዬ የሚገኘውን እርምጃ እለሁ በመለከታቸዋ የሚገኘውን ለመቀመጥ እንዲሆ ይለል፡-

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٌ عَرَصُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتُ
لِلْمُتَّقِينَ ۝ ۱۳۲

آل عمران: ۱۳۳ - ۱۳۴ ﷺ آلِ الْمُحْسِنِينَ

“ከንታጀሁ ወልደሚነጀም የሚሆኑን ስፋት እናኝ ስማያትና የሚኖር ወደ ሆነች ገዢ አላሱን ስማይፈሩ የተዘረዘሩት ስትሬን ተቻክለ፡፡ ለአነዸዎች በፊልሰትና ሆነ በቶግርር ለማለያስተ፡፡ ቁጥራትና ጉዢዎች፡ ከሰውችና

ይቅርታ አድራሻዎች ለሆነት ተደግሰለች፡፡ አላሁም በን ለረመዳኝ
ይመከል፡፡” (አለ.ቁ.ም.፪.፩ :134)

ይህ የቀርቡን አንቀጽ የየዘውን መልካት በተግባር ላይ ካዋሉት ለለፍ
ዶ.ቃግ የእለሁ ፍረምዎች መከከል ፊልጂር አስ-ብ.ዲ.ቁ አንዳ ለ.ሆን ፍረምዎ
በልብስ ላይ የደረሰበትን ጥማን በይቅርታ አልጋጥል፡፡ ከዚያ በጀለም
በኢትዮጵያዊ በመልካም ሆኑታ ነበር የየዘው፡፡ አል-ყሳን አል-
ብለም ድግሞ ያማቻውን ሲምት ይቅርታ ያደረገተዋቸው ለ.ሆን ይህን መጥሪ
በባይ አንዳ.የርመ. ለማድረግ በማስበብ ሲጠቃቄ ለክወጥቃቄል፡፡

በበኩናው በኢትዮጵያ መርሆዎች የተገሬ ሲው አላሁን መገባትና መልካም
ሥራዎችን መሥራት የሚት የማታ ተማሪና ነው፡፡ ተስቦ.ሆ (ከ-በሆነ.ሆ)
ማለት ድግሞ አንዳንጂናሽ ሁሉ ሁሉንበም ከእኔ የሚመጣ ቅል ነው፡፡
ስለም እርስትን ሲያየ የመጠረዥን ዓለም (አ.ኩ.፩) አይቀልነት
የሰታው-ሰለ፡፡ ከእርስ ሆኖ የተቀማማሙ ከንቱ ገንዘብናና እብለትን
ሰይምን ወሰኑን የሚቀይሩ ቅለትን ተምረው ይገኘለ፡፡ በአጠቃላይ
የእርስ ማንነት የጊጠረው በእውነት፡፡ በቀምነት በመልካም ገንዘብ፡
በበኩ ብማባርና ወደ አሉ በማ.የቅርቡ ነገሮች ነው፡፡ ለዘመም ነው ቤቶ
አሉ እንዳሆ ዓይነት ሲምት በሀ-ለተም ዓለማት ለሰነት የሚጠቃ
አይውት እንዳማናሩ የሚናገረው፡፡ እነዚህ ሲምት በቅርቡ፣ ዓለም የእሉ
መቆቻና ባለማድለዎች ለ.ሆን በመጠረዥ ዓለም ድግሞ ፍርማትም ሆነ
አነስተኛ፡፡ አሉ እንዳሆ ይገል፡-

﴿أَلَا إِنَّ أُولَئِكَ أَهْلَكَ اللَّهُ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴾ ٦٢ ﴿ يونس : ٦٢ ﴾

“ንቁ! የእለሁ ወዳጅና በእርስ ላይ ፍርማት የለባቸውም፤ እርስም
አያዝነዋም፡፡” (የተ.ሰ.፩:62)

በኢትዮ መንግሥት ለይ መጽናት

በኢትዮ መንግሥት ለይ መጽናት ወይም ቅጥ ማለት (በኢትዮጵያ እስከታወቃዣ) የሚል ታርጓሜን ይሸሉ:: እናደ የአለሁ ባረሪ የፈጥረውን ባሳራውት:: የመፈጸሙን ግብ:: እና አሰላም ካእርስ የሚፈልጉበትንም ለሚወቃቻቸው የሚችለቸውን ማረጋገጫ ለይቶ ካወቅ በንገድ ቅዱስ ተዋኑ አዲዲ ነው:: ከዚያ በንገድ? አለሁ በቀርቡ::

﴿فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغُوا إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ (۱۱۷)

“እንዳታወቃዣ ቅጥ በል:: ካእናተ ገር የመነት ቅጥ (ቅጥ ይበሉ) መስጠናም አስተሳፏ:: እርስ የምት-ሰራተት ተመልካች ነውና::” (ሁ.ድ: 112)

በማለት እንዲወጣው ቅጥ ማለት ነው የሚጠበቅበት:: ይህም ታላቅ የሆነ ትኩባዊ ለሆኔን ነበሩ (ሸ.ዕ.ወ) “ስራ አል-ሆኑ አስበተቸኝ” በማለት እንዲኖሩ አስገድድቸውል:: እናደ ለው የመጨመር ዓለም በማመለከት ማመን ባለበኩና ከሰጣት አዋጅት በራቀ (ገዢ) ነገሮች ሁሉ ካሙ በንገድ ቅዱስ ተዋኑ አለሁ የሚፈልጉና መለከታቸውን መስራርት የሚገለ ለሆኔን ግድ ይላል::

አሁ አምር ለፍይን እብን አበዳለሁ (ሸ.ዕ.) እንዲህ ለል አውጥቻል፡- ነበሩን (ሸ.ዕ.ወ.) :: “እናቱ የአለሁ መለከተቸኝ ሆይ! ለሉ አሰላም ካእርስዎ ለሉ ማንኛም መጠየቅ የሚያስፈልጋቸ የሆነ እናደ ነገር ይጋገሩኝ!” አልፅቸው:: እርዳቸውም፡- “በአለሁ አምናለሁ በል:: ከዚያም ቅጥ በል::” አስተ:: ሲደሰተን መ-ሰለም ኪግበው-ቻል:: “እንዳታወቃዣ ቅጥ በል...” የሚለው በስራ ሆኖ:: ቅጥ 112 ለይ የተጠቀዧው ቁርጥጥ ትኩባዊ አውነት ቅጥ በነበሩ (ሸ.ዕ.ወ.) መንች ለይ ታላቅ የሆነን ስክም የሳይፈ ነው ማለት ይችላል:: በዚህም የተነሳ ጥቅር ሆኖ ሆኖ የነበረው የነበሩ ዘንድ ከዚህ ሲሆ መውራድ በንገድ አልይ እልይ ስቦት-

ወረር ለይደርገው በቅጫል:: የቅርቡን ተንታችቸ ይህን የቅርቡን አንቀጽ እንደማሳተስው አብራርተውታል:-

“እንተ ነበሩ ሆኖ! በቅርቡን ሌሎ የተመቀበለትን የጥራልና የሥነምማባር ደንብቸ በመከተል አኩላ አርከያ ሆኖ መግኘት ይጠበቃባቸል:: ይህን በማድረግዣም የሚደርሰበው እንዲቸ ቅጂር አይኖርም:: መናፍቃንና ከሂሳይንስም አትፈራ:: የእነርሰን ጉዳይ ለአለሁ ተወው:: በግልህ ወይም በተከታታቸ ጉዳይ ሌሎ ቁናውን ጉዳኝ ከመከተል በመለስ ከሂሳይንስ እንዲቸል:: ቁናውን መንገድ ይዘዱ ስትንዘዴ የሚገጥም ፈተና ከባድ በሙያም እንዲን ለአፍታም በሙያ የጥመትን ጉዳኝ እንዲቸመርጥ:: ቤቱ በማንኛውም ጉዳይሁ ልማት ነው::”

ይህን ጉዳይ አስመልክተው አብን አባቢ (Z.O.) ሲኞን “በዚህ ምዕራፍ ሌሎ ከታወሻት የበለጠ የነበረን (O.O.W.) መንቃቄ የጊበጠ እንዳቻቸው መለከታዊ ታብዛዴ የለም” በለዋል::

በሌላ በተሳሳይ ደንብ በተሳሳይ ሁኔታ ምዕራፍ 112 ሌሎ “እንደታዘጋጀውም ቅጥ በል” የተባለት ነበሩ በቻ አልነበሩም:: በዚያ ሲሆን ሌሎ ሌሎ (O.O.W.) ታብዛዴ ቅጥለው “....እኔንተ ወር የመነትትም ቅጥ ይበለ...” የሚል ተጠቁስ ይጠናል:: በመሆነም ጉዳይ አርዳቻቸውን በቻ ማይሆኝ የሂሳይንስ አስላምን ተቀብለን አማካቸ ሆኖናል የሚለትን ክበራን ባልደረሰበቸውን ሁሉ የሚመለከት ነው ማለት ይሆናል:: የእርዳቻቸውን ዓናትና መለከተናን ከማድረሰ አኩላ ያላቸውን በቅትመሬል አለሁ በማሳተስው አኩረን ለመለከርአቸው እናነበረን::

﴿إِنَّكَ لِمَنَ الْمُرْسَلِينَ ﴾٢٤﴿ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴾٢٥﴿ بيس: ٣ - ٤﴾

“እንተ በእርግጥ ከመለከተቸዋቸ ነህ:: በቅጥታው መንገድ ሌሎ ነህ::” (የሐንድ:3-4)

በሌላው ከከለሁ ወር ለመቻሪ ቁናውን መንገድ ተከትሎ መለከም ነገር ከመከራት ወጪ ሌላ ምንም መንገድ የለም:: ይህንም መንገድ

የሚከተለት በእለሁ የተመረጋገጥ በቻ ሲሆን እነርሰም ነበረት፡፡ ለማቆጥት ጥሩ (ሽ.፪፭፭)፡ እንዲሁም የእለሁ ዓይነት ትርጓሜዎች ፍቃው፡፡ ተያሉ አለሁ እንዲሁ ይላል፡-

﴿وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ ﴿٥١﴾ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ يَنْصِرُ الْأُمُورُ ﴿٥٢﴾ الشوري: ٥٢ - ٥١﴾

“ወደዚህ በአማራትና በምድር ያለው ሁሉ የእርሰ ወደሚኖው አለሁ መንገድ (ትመራለሁ):: ንቂ! ነገሮች ሁሉ ወደ አለሁ ይመለሳል::” (አስ-ሻ-ሻ-፪:53)

﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّ وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٥٣﴾ آل عمران: ٥٣﴾

“እኔ በአማራትና በምድር ያለው:: ስለዚህ ተገናት:: ይህ ቅጥታዎች መንገድ ነው:: እኔ በአማራትና በምድር ያለው::” (አለ-ዓ.፩፭.፩:51)

﴿وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطِ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾ آل عمران: ١٠١﴾

“...በአለሁም የሚጠበቅ ስው ወደ ቅጥታዎች መንገድ በእርግጥ ተመራ::” (አለ-ዓ.፩፭.፩: 101)

ቀናው ገዢና በይበላጥ በስራ አሉ-እንዳንሱ በሚከተለው ሁኔታ ተገልጻለ፡-

﴿ قُلْ تَعَالَوْا أَتَلُ مَا حَرَمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنَا وَلَا تَقْنِثُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَرَ وَلَا تَقْنِثُوا النَّفَسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَنَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٠١﴾ وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ أَيْتَمْ إِلَّا بِأَيْتَيْهِ هِيَ أَحَسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشْدَهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا تُكِلُّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَأَعْدِلُو وَأَوْكَانَ ذَا فُرْقَةٍ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَنَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطُهُ مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَنْبِغِي إِلَيْهِمْ فَتُفْرَقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ^{١٥١}

الأنعام: ١٥١ - ١٥٣ ﴿١٥٣﴾ **ذَلِكُمْ وَصَنْكُمْ يَهُ لَعَلَّكُمْ تَتَّقَوْنَ**

የሰው ልቃ ቅናውን ጽሑፍ በትክክል እያመራም፤ ለዓለማት ቤታ ለእላሱ
የለው የቅር ለለለሙት ነገሮች ካለው የቅር የበለጠ ሆኖ እስከልተገኘ
ደረሰ፡፡ ይህንንም ለማግኘት የአሉን ችልቅነት ማውቅ የሚገባውን የህል
ማውቅ ይኖርበታል፡፡ የሚከተሉት ለዚህ አሉን ማውቅ የሚገባቸውን
የከል ካለውቁት እንደማግባው እናርጋው ለጠዘት እየቻለምና፡፡
እንዲሁም ከከይማና ወጥመድና ከሚያሳይፈውም አናይሩ ተገዢና
ለመጠንቀቅ የአሉን በቻ የጋይል ባለቤት መሆን ማውቅ በቻማ ነው፡፡

የአሉን መልካከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) አሉን በማውቅና እርስንም በመናራት
ታላቅ ተሞሳሌትን ለተከተያቻቸው ትተወልን አልፈዋል፡፡ እንደ አማካ
የፋይም የህል አሉን የሚፈሩ በዚህን የሚያከናወቸውን የአምስቴ

ተግባራት በእርዳታው መንገድ እስከልፈጻዣ ይረሰ ልጻጥ ተቀብያለት የለውም፡፡ አሉ በቀርቡ እናዚህ ይላል፡-

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَشْوَأُ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَيْرًا ﴾ **الأحزاب: ٢١**

“ለእናንተ አሉንና የመጨረሻውን ቅን የሚከሏል ለሆነ ለው አሉንም በብዕት ለማደዋል በእሉ መልካከተኛ መልካም መከተል አላቸሁ፡፡” (አል-አሳቀል 21)

የእሉ መልካከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) የከይወት ልላማ ለማንኛውም መ-ሰላም በቁ ተማሳሳይት ያለው፡ ለሁለም የከይወት ኪርድ ተስማማቅ የሆነው፡፡ በእርግጥም እርዳታው ይህንን ዓለም ያሳለፅት እናደ መልካም አባውራ፡ ቅሩ የት-ዓር እርር፡ ተወዳጅ አባት፡ ተስማማቅ ጽጋበት፡ እናከን የሚያወጣለት ባልዲረሰ፡ ቅን መሬ መዘተ... በመሆኑ ነው፡፡ ሲለዘሆም በሁለም እንቅስቃለዣቃው ያሳይት የነበረው ልላጊው መለከተዋጥ ጥገና የተቋረው ለመሆነ በቁ ማስረጃዣችን ማቅረብ ይችላል፡፡ አሉ እናዚህ ይላል፡-

﴿وَمَا آتَنَاكُمُ الرَّسُولُ فَحَذَّرُوهُ ﴾ **الحسن: ٧**

“...መልካከተኛው የሰጣችሁን (ማንኛውም) ...”
(አል-ሐሳቀል: 7)

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُجْبَوْنَ اللَّهَ فَإِنَّمَا يُعَذِّبُكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴾ **آل عمران: ٣١**

“በለቃው፡ አሉን የምት-ወዳጅ እናደሆናቃቃው ተከተለኛ አሉ ይመዳቃቃልና፡፡ የጠኢቶቃቃቃሁንም ለእናንተ ይሞራልና.....”
(አሉ ዓይነት-31)

﴿لَقَدْ كَانَ لِكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُشْوَعَ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴾ **الأحزاب: ٢١**

“ለእናንተ አላሁንና የመጠረሻውን ቅን የሚከሏል ለሆነ ስው አላሁንም በብዕት ለማያወቅ በአላህ መልካቻች መልካም መከተል አላቸሁ፡፡” (አል-አሳቀበ:21)

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بِيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَحْدُوْنَ فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا فَضَيَّتْ وَيُسَلِّمُوا سَلِيمًا ﴾ **النساء: ٦٥**

“በጽሑስ (በራሱ) እምላለሁ በመከተላቸው በተከራከሩበት ፍርድ አስከማያስፈልጋቸው፣ ካዚያም ከፈረድኩው ነገር በለፍሰታቸው ወሰጥ መንቀሳቸን አስከማያገኘት፣ ፍቅርም መታዣቢንግም አስከማታዣዎት ይረዳ አያምጣጥም፡፡” (አል-፲ሳኑ:65)

እናም የነበረና (አ.ዕ.ወ.) መንገዶች ትተን ወደ ለሎች ጉዳዎች የምንጫባ ካሆነ በጥበኑ ከመቆረቻ በስተቀር የምናገኘቸው ፍይይ አይኖርም፡፡ ከእርዳታው ትዕዛዝ ወጪ የሆነ ነገሮችን መፈጸምም በድጋፍ ሁሉም ነው የሚሆነው፡፡ እዲሰ የተፈጻሚ ነገር ደግሞ ተቀባይነት የለውም፡፡ ይህን ጉዳይ አጋንዳት ሰጥተው ነበረም (አ.ዕ.ወ.) እንዲሚከተለው በማለት ይኝነራለ፡-

“ማንም (ስው) በዚህ ጉዳይችን ላይ (በአስተያም) ከእርስ ያልሆነ እዲሰ ነገር ከመጣ (እዲሰ ነገር) ወደቅ ነው፡፡”

የው ለቻ በታሪክ በዚ የድንቅርና በመናትን አሳልፏል፡፡ በእነዚህ ጊዜያት ከተወለኑ የአላህ ባረሙቸና ወቆሙቸ በስተቀር አጠጣቶው የሰው ነገር ለገንዘብዎና ለቀሳዊ ፍለትና ለያደር ዓይነት እነዚያ የአላህ የምርጥ ባረሙቸና ወቆሙቸ በየተፈጻሚበት ማንበረሰብ ወሰጥ በእርዳሱት ለታቸ የሚከተሉትን ታላፊነቶች በሚንቻቸው ላይ በማሳረፍ ነው፡-

1. የአላሁን እንቀጽ ለእዝቦቸው በማንበብ በሥራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋለ፡፡

2. መግተኝና የጋይማኖት አገልግሎት ለአበበ ያበረራለ፡ ሌሎች
መንፈሳዊ ቅበላትናም ያስተምራለ፡
3. ስዕች የፈጥረቶችን አገልግሎት ጠብቀው እንዲያነት (እስተዋሚ
እንዲያረሰው) ያበረታቻለ፡ ይህንም ሪፖርት በሥራ በማዋል
ያስፈል፡፡

በዚህ መንገድ ከአበታችን አደጋ (0.አ.) የቃመረው የመለከታዊ አገባብ
አገልግሎት የሚሸጥ ሆኖታ በነበረ መ-አመል (አ.ዕ.ወ.) እስከ የመደግም
ደረሰ ቅጥል፤፡፡

እንግዲህ መልካም ነገሮችን (አመል ፍ.አ.ሀ) ለመፈጸም ሁ-ለት ቅድመ
ሁ-ኔታዎችን ተሰበ ማድረግ ተገቢ ነው፡፡

1. የአለሁን ታ-ፊዢት በአከበረትና በመተናከለ መፈጸም፡፡
2. የአለሁን ወ-ዶታ በመሽትና ለእርስዬ ባለው ለሰው ለቃቄም ሆነ
ለለለው ፍጠራን ደግነትና ሆኖ ማሳየት እንዲሆም ተር
መሆን፡፡

በለላ አገላለጽ ታ-ና መንገድ መመራት ማለት ሌላ ስይምን አገሱንና
መልክትናውን ከልብ መውዳድ፡ የእነርስዬ ታ-ፊዢት አቅም በፈቃድ
መጠን መፈጸምና ከልከላዎችን ጥን መ-ለ በመ-ለ ማከበር፡ የነበረውን
(አ.ዕ.ወ.) የአይወት ፍለግ መከተል ማለት ነው፡፡

ከቀዱ ገዢና መዘንበልና ከአለሁ ባለው መልካም ለራሙዎችን አለመፈጸም
ከሂሳ ማፈጻጥጥ ነው፡፡ ይህም ከአለሁ ፍት ለራሙ ውጤ ያሳጣል፡፡

ይህን በመሰለው ቅናት ወ-ሰጣቸው ከተሞለ የእሳለም የበከር ለቃቄ
መከከል ሁ-ለተኛው ክስፋና አል-ፋናቁ በመባሌ የሚታወቁት እ-መር
እ-ብን አል ክጣብ (፲.፩.) ይገኘበታል፡፡ የክስፋናቱን መንበር ለቃናጠው
እንዲሆ ባለው ነበር፡-

“ስዕች ሴይ! ከአለሁ መንገድ ባራ-ናገጥና ወደ ስህተት በዘነበል
ምንድን ነው የምታደርገት-ት?” በዚህ ጊዜ እንደ በድዋን ተነሳና እንዲሆ
አለቶች፡-

“እለታችን ሆይ! ይህን ገዢ በተመለከተ ምንም አይጠቀም፡፡
ቀናውን መንገድ፡ ስተው ጥመትን ከመረጋገጫ በሀይልችን
እናስተካከለዋል፡፡”

ይህን በመሰላው መልስ አመር (፲.፦) በመደሰታችው እንዲሆ አለ፡-

“ኃታው ሆይ! ምስታና የሚገባው ላንተ ነው፡፡ ቀናውን ገዢ
የጥመትን መንገድ በከተል የሚያስተካከለኛ አማ (አበበ) በመሰጠት
ባርከሻናልኩ!”

የእነሱ መልክተኑ (፲.፦.ወ.) ከተከታችችው መከከል በፈጥቶው ወሰኑ
የንፍቅና በሽታ ያለባቸውን ለምቻ መሰለመው አማ ይጠናቀቹው በንድ
ለሁዘይሩ አብን አል-ሞን (፲.፦) በምስጠር አሳውቁውት ነበር፡፡ ይህን
የሰመት አመር (፲.፦) እንዳ አለት ሁዘይሩን እንደሚከተለው በማለት
መዋቅት፡-

“ሁዘይሩ ሆይ! እንዳቻ ፍይነት የመኖራቁት ምልክት በእኔ ላይ
ነበረ ለእነሱ በለሁ ዘንጀት” ሁዘይሩም (፲.፦) እንዲሆ አለ፡- “የምእመናን
አሁን ሆይ! ምንም አይነት የመኖራቁት ምልክት እንደማይችልበቸት
ገረጋግጣልችት እችለለሁ፡፡”

አል-ሸቦን አል በስራ ጥወስ ለተባለውና የአይነዥ መግዢር ለነበረው
ዶቂመንጫሙርቻችው እንዲሆ በለውቻል፡-

“ጥወስ ሆይ! አይነት በማስተማርሱ ከሸት የሚሰማህ ከሆነ
ማስተማሩን በትተውው ይሻላል፡፡”

አማና አል-ገዢለ ሰነት መቶ የሚሆነ ተማሪዎችን
በሚያስተምሩበት ገዢ ከዚሰጣቸው በተፈጻሚው ማሳዣ በማም ይጠቀም
ነበር፡፡ እናም እንዲሆ አለ፡-

“እነዚህን ተማሪዎች በማስተማራ የእነሱን ወጪታ ነው
የፈለጊዎት ወይም የግል ገኬዎን በመከተል ፍቅር ወድቀያለሁ?”

ይህን ከሉ በጀት አል-ገዢለ ማስተማራችውን አቀመውና ማጠታችውን
ሁሉ ለድምቻ አከፋፈለው ከሰዎች በመገለል ተቀመጥ፡፡ ይንገ

በማድረጋቸውም ይህ ወሰንህ የማይበሳ የአእምሮ ስነዕስትና፣ እንዲሆጥ የተለየ ሰብቅና የተለበበ ሚስል ለመሆኑ ቅል:: ከዚያ በኋላ ታተወቻ የነበረውን የማስተማር ሥራቸውን እንደገና ቅጠሉ::

ስልጣን ያስታ ስለም የተባለው የአቶማን ቁርከ ገዢ ከግብጽ በመጀመር እንደተመለሰ በአዲታዊው ከተማ አካባቢ በታላቂ አድናቃቄ ለቀበለው ተሰብሰቦ እየተጠበበው እንደሆነ ለማ:: በዚህ ተብ ሲልጣን ምንም እንዲት ወደ ከተማው የተቋረጠ በመሆኑ ከሚለ በማይበሳ ከረበታ ገዢ ለራቸው እንዲሆር በማድረግ እኩያው ቅር:: ይህን ያደረገው ነጥሮ ከፈትና ከፈትና ማን አለበኝነትና እንዳለበበ ከወሰጥ ይጠተገኘው ለሌሎች ነው:: ከዚያ ፖስት ተብ ሲልጣን ምንም እንዲሆ አለው::-

“እስከመስና ስው ሁሉ ወደየበቱ ገዢ እስከከተት ድረሰ እዚህ እንቀይ:: ከዚያው ወደ እስታዊውን እንገባለን:: ለወቻ እንዲሆበበውን ለምስታና ተከማቻቸው እንዲጠበቀን ከደረግን የደለ ከፈት ለሞትንን አሳይበ መቀመቁ ያወርደናል በዚ እስቋለሁ::» ይህን ካለ በኋላ ሲልጣን ከነስራቸው በምስጠር ወደ ከተማው በመግባት የሰውን ገርግርና ቅጠሙ ለያመልጥ ቅልል:: ከዚህ ሁሉ የምንማረው በሁሉም ጉዳያቸቻን አለሁ ከማይውቀቸው መጥሪ አሳይቷ ለሞትንን ማሻሻት አሳይለን መሆኑን ነው::

ለሞትን (ቆልብቶን) የአለሁን ወዳውታ በመሻት የምንጻጻማቸውን ተግባራት በቻ ማውጫነበት ይኖርበታል:: አለሁ በቀርቡን የሚነገረንም ይህንን ነው::-

٨٩ - ٨٨ (الشعراء: ٨٨) ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقُلْبٍ سَلِيمٍ﴾

“ገዢዕበዋም፡ ለቻቸው በማይበጣቸው ቅጽ፡ ወደ አለሁ በንዳሆ ለብ የመጣ ስው በመኑ እንደ::” (ሰ-፦፪:88-89)

መልክተኛውም (ሰ.ዕ.ወ) ከዚህ ወር የማቸራፊ እባዛለቸውን እንዲማካተለው ያስቀምጣል::

“በእውነቱ አለሁ የማይየው መልካቻዎን ወይም ገዢዕቻዎን ለይሆን ለሞት ነው::» (ሰኔሁ መ-ሰለም)

ጥዕናዊ አራት

ከፍልምች እና ከእውነተኛች ወር መሆን

አነስ አብነት ማለሳ (Z.O.) ባወሩት ፈጻድ ነበረ (ሰ.ቦ.ወ.) እንዲሆነለዋል፡-

“በምድር ለይ በህጻረት ሆኖው አላሁን የሚያውስ (ዘ.ክር
የሚያደርግ) ለወችን የሚያስሰ መለከትት አለ፡፡ የሚፈልገትትን
እንዳግኝም ያንን በታ የካብበና እንዲሆነለል፡-

“ይታችን ሆኖ አነዱሁ ለወች (የረዳወችሁ) ያንተን መቆከሪ
እያነበበ የዘመንግሥት ሆነ የመጨረሻዎን ዓለም ህኬታቸውን
እንድታሰጣቸው ይጠይቷል፡፡”

በዚህ ጊዜ ተያሉ አላሁ እንዲሆነለል፡-

“እናንተ የሚከርቡ ዓቃቄሁ፤ ሁሉንም የሚያችቃለሁ፡፡”
መለከቱኑም ይለሉ፡-

“ይታችን ሆኖ ! እንደና እንደ አነዱሁ ለብስብ ወሰጥ የገበት
በእጠማዊ እንደ አስበውብት አይደለም፡፡፡”

አሉህም፡- “ከፍልምችና እውነተኛች ወር አብረው ያለ ሁሉ እድልበለቸ
አይደለም፡፡” በማለት ይመልከለቸዋል፡፡

ከዚህ በላይ በቀረበው ፈጻድ ወሰጥ የተጠቀሰው መለከትት ከደረግና ቅን
የአሉህ ባረዳወች ወር መሆን ታረኩት እንዳማያስገኘ የምስራቅ
ይኖገል፡፡ የሰው ሌጅ ሌብ (ቀልብ) በተፈጥሮው ከአከባቢው
(እቀማሙበት) ወር የመመሳሰል ባኩር አለሁ፡፡ ይህም ህኬታ የሚያሳያው
የሰው ቅልብ ለመልከጥም ሆነ ለእኩል ህኬታውች ተጋለዋ መሆናን
ነው፡፡ የሰው ሌጅ ሌብ (ቀልብ) ታክክለኛ የሆነውን ተይማኖታዊ እውቀት
የሚታገኘ ከሆነና ቁጥጥርም ከልተደረገባት ተለዋ የሆነ ከደር
ይደቀኔባቸል፡፡

ከእለሁ ደንብ ባረያዎችና ከእውነታዎች ገር መሆኑ፣ ከእነርሰም ገር መቀማመጥ የእንደን ስው መንፈሳዊ ጥናኬ ያሳይጋል፡፡ ይህም ይበላጥ የሚሰው ስውና እርስቦርአቶው ለእለሁ በስው የሚዋድሩና በዓለማዊ ጥቁም ያልተሳሰሩ ከሆነ ነው፡፡

በነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) ዘርፍ ይሰጣለሁ የነበረት የእስራም የበትር ልጅቶ ለዘሱ አባባል ቅድ ማሳያዎች ሆነው ያገለግለሰ፡፡ ተዘወ የሚያልቀውንና ከመለከታዊ የእውቀት ማእድ እየተጨለፈ የሚመጣውን የነበረን (ሰ.ዕ.ወ.) ጉማር ፍጽም በሆነ እንክር ነበር የሚከታተሉት፡፡ ይህንን ጉዳይ አስመልካቶ እንዲ ባልደረባቶው ሲጋልጋ እንዲሆ ይለሉ፡-

“የነበረን (ሰ.ዕ.ወ.) ጉማር ስናቆም በከፍተኛ ጥንቃቄ ከመሆኑ የተነሣ በእንዳቶና ልሳ ሌይ ወቅ የተቀመጠቸና ተንሽ በንግቀፏቀስ የምትበበ አስከመስለን ይረስ እንመስማለን፡”

በምድረ በኋ ሌይ ክፍና በዕሳሽ የደረሰ ተከል ከስማይ ካፈያ ለመርድ እንደማለመልም ሁሉ የእለሁ መልእኩታዊ (ሰ.ዕ.ወ.) ያልሳት የነበረው በፊቻ ጉማር የተከታታቸውን ለበ የረከርሰው ነበር፡፡ ይህም ተበኝና እገዛትን ያጠሙ ከትክክት (ተርጻይ) ዓለም ከዚያ በራቱ አይተት የሚያልቀውንና አምሳያ ያልተገኘለትን ምርጥ ተወልድ አስተኞ፡፡ ለተኑ ለይ ከነነፍና የሚቻለውና ለሎች ዓይነቶች ይጠረቸና የሚፈጸማው መከላይም ማሻሻለበብ በእስድናቁ ሁኔታ ተለወጺ፡፡ በምድረበው ለዘመናት ተንስራፍቶ የነበረው ቁሳለያም (የድንቃርና ሆርዳት) ተንከታከተ፡፡ በዘመናት ይንቀርና (ቁሳለያ) የኖሩ ለወቻም የእውራትና አይመናያቁ ይጠረቸውን አይገሱው በመጠል አልቻም፡፡ ተሆታን ያስፈልጉ ይለዋ ለለሎች የሚያስቡ፡ መልካም ለወቻም ሆነ፡፡ ከዚያ በጀት በየትናውም የምድር መኖር በጀት የሚያራምና ሆነ፡፡ የሰው ለይ ለጠቅም የመጨረሻውን የምጥቀት መኖር ተቀናጠጺ፡፡ ይህንና ለጠቅም ምጥቀት ያስተዋለው የዓለማዊ ቤታ ለዚያ ምርጥ ተወልድ የሚከተለውን ውጤነ ቁርቻለ፡-

﴿وَالسَّيِّقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنَصَارِ وَالَّذِينَ أَتَبْعَوْهُمْ بِإِحْسَنٍ رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعْدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ تَجْرِي تَحْمَهَا الْأَنْهَارُ خَلِيلِينَ فِيهَا أَبْدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ التوبه: ١٠٠

“ከሰደተቻቸ ከረዳቶችም ሌ.ሆነ የመጀመሪያዎች፡ ቁጥጥርና እነዚያም በበገኘ ለሆነ የተከተሉችው አለሁ ከእርርአል ወደፊል፡፡ ከርርጥው መደዋል፡፡ በሥራቶችው ወጪዎች የሚፈልግችውን ገነቶች በውስጥቶው አላማለም ነዋሪዎች ሌ.ሆነ ለእርርአል ከዘጋጀቶላችውል፡፡ ይህ ታሳቅ አድል ነው፡፡” (አት-ተው-ባህ: 100)

ቀጥረታው የበኩ የነበረው ተከታታዎች በተረጋየችው በመስማስበት ከእርርአችው ጽማዊ፡ ድርጋትና እንቅስቃሴ በየጊዜው ትምህርት ይቀስሙ ነበር፡፡ መ-ሰላምና ይህን የመስል በነበረው (አ.ዕ.ወ.) በተረጋ የሚደረገው መስማስበት የደንብ መፈጸምና መመሪያዎች ከተወደደቂ መረጃዎች (አ.ዕ.ወ.) አኞ ለማተው ለለነበር ሁ-ለም ለይገኝችው ይረዳባለ ነበር፡፡ ይህን ያደጋገኑ የነበረው ቅልበት በበርካት ማሳይንስ ማኔድር የሚታለው በዘመና መንገድ በታ መሆኑንም በሚገባ የምኑ ለለነበር ነው፡፡

አንድ አማካና የሆነ ለው በመንፈሳዊ ጥናክልው ላይ አለታዊ ተሻሻል እንዲያርፍበት ከፈለጊ ባዶለስና ተጠካተኝ ከሆነ ለምና ጋር ያለውን ቁርቻት ማጥፏት ይጠበቅበታል፡፡ የሚከናወቱም እንዲሆሱ አይነት ለምና ከዘጋጀበት አካባቢ የሚገኘው ነኩበ ቅፏናና አመዳ የተሞላበት ነውና፡፡

ሽይና አጠቃላይ የተባለ ለው ባልደረሰችውን ሌ.መከሩ “ከጠመተቻቸ ጋር መሆኑን የመንፈሳዊ ምንቀትን፣ ሆነንን እና የልብ አለመረጋገጧን የመጣል” በለዋል፡፡

ከነበረው (አ.ዕ.ወ.) የአይወት ተሞክር የምንቀስመው ላይ ትምህርት አለ፡፡ እንድ ቅን በእረፍ-ትና በመ-ዘረሰ-ና መከከል በሚገኘ መ-ሂሳር የተባለ ለለቆ ነበረው (አ.ዕ.ወ.) ፈጻን ፈጻን እያለ መፈመድ ይመሩ፡፡ በዘመና ድርጋታችው የተደነቀት ባልደረሰችው “የእለሁ መልእከተኝ ሆይ በደንገት ለምንድን ነው ጥለውን የገሰገለት?” ተብሎው ሌ.መየቁ እንዲሆ

በማለስ ስጠት “አምባገኘነትን አበረሃንና ለራቅተን አለሁ ይግኝኝ አመድ ይደረግችው በዚህ በታ ላይ ነው::”

በለላ አጋጣሚያው ነበር (ሰ.ዕ.ወ.) ከተበት በመታች ለመስልክ ባልደረሰቻቸው
በጥም በመቆከማቻቸው እረፍት ለማድረግ ፈላጊ:: ስለሆነም በእኔና ወቅት
ሰመዳዊ የሚባለት አመዳቸው ተዘጋጀች ከተመውበት ከነበረው በታ ሌይ
ሰደርሰ እረፍት ለመውሰድ ቅም አሉ:: በዚህ ዘዴ ነበር (ሰ.ዕ.ወ.)
እንዲሁ አሉ:: “ ታደሰ አሉህ የሰመዳቸው ተዘጋጀች የወደማቻቸው በዚህ በታ
ገይ ነው:: ስለሆነም ምንም ቁጥር መብት ወሩ ከዚህ ከትቀዳ::
እርግማናቸው (ሙዳቻቸው) እንዲይሆናቸው::”

ՄՐԳՐԱ ՊՆ ՏԻՒՏԻՎՖՈՎՈՒՄ: “ՔԱՂԱՄ ՄԱԼԻԿԻԴՅ ՄՅԸ! ՀԵՇ ՈՒՄ ՎԿ
Ք.ՔՄ.Ֆ.ԴՅ ՀԱՐԻԴՎԱԾՈՒՄ: ՀՅԱՋ.Ս.Պ.Պ ՊՎ.Վ ԽԸԾԹՄՖ.ԴՅ ՀՅԱՋ.Պ ՊՎ.Վ
ՀԱՐԻԴՎԱԾՈՒՄ: ՈՒԽՆ ԱԽ ՆՈՅ (Հ.Օ.Վ.) Լ.Մ.Դ ԼՊՄԱՆՖ.Վ
ՀՅԱՋ.ՔՈՋ.Ֆ.Վ.Վ ՎԿՎ.Վ ՊՆ ՀՅԱՋ.ՔԿ.Դ. ՀԱԽԱԴՄՈՒՄ: (Ո.Դ.Շ: Խ.Ժ.Ռ.Ա
ՀԱՅ.Բ: 17)

እብ በከር (ለ.ዚ.) ነበያን (ሰ.ዚ.ው.) በጥም ይመዳቸው ነበር፡፡ ለነበያ
 (ሰ.ዚ.ው.) የነጋረቸው ፍቅር እርዳቸው ባጠገባቸው እያለ እንዲን ጥለቱ
 የሚጠረድ እልነጋረም፡፡ ለእንደ ዘመኝ መልእከተቸው (ሰ.ዚ.ው.) የገንዘብ
 መዋጭ ባስራለቸው ቤት እብ-በከር (ለ.ዚ.) ያላቸውን ገንዘብ በሙሉ
 እምጣቸው እስረከበ፡፡ ነበያም (ሰ.ዚ.ው.) በዘሱ አድራሻታቸው ልማቸው
 ተካክ፡፡ ይህ የሁሉቱ ስምም ዓይነትና ፍቅር ከሞላ ገዳል የእድሜ ላይ
 ነበር ማለት ይችላል፡፡ የእሉ መልእከተኛ (ሰ.ዚ.ው.) ለእብ-በከር ያላቸውን
 እምሳያ የለለው ፍቅር ሲገልጻ “ ከእሉ ለለ ወደዚ (ሻለል) የምድብ
 በሆነ የሆነ እብ-በከርን ወደዚ አድርጋ እይለው ነበር፡፡” በለዋል፡፡ ለመግለጫ
 ጥቂት ቤተያዥ ቤቶች ቁርቷልቸው በነጋረበት ቤተወ “የመሰንፈ በሆነ
 በሙሉ ከእብ-በከር በር በስተቀር ይዘን” በማለት ለእርዳቸው ያላቸውን
 ነበር ተፈጥዋል፡፡

ምርሃፍ አጥቢት

መልካም ለሆን በቅንነት (እ. ጽብሰ) መስራት

እ.ሻለስ ማለት መልካም ለሆን የአለሁን ወደዚህ በቻ በመስኩት መሥራት ሲሆን ፍጤዬም አሆናን ነው:: ስለ አሆናን ተብረል ነበሩን (ስ.ዕ.ወ.) በእኔኝ ልጅም ስዕስ ላይ መይቻቸው ነበር:: “....ስለ አሆናን ገንዘኛ” አላቸው:: “ አለሁን እንዳምታየው አድርጋህ ለትንሣዎች ነው:: አንተ ባታየው እርከ ያይቀልና::” አላቸው::

አሉ እ.ሻለስን አስመልክቶ የተለያየ የቀርቡን እንቀጽናን ያወረዳ ሲሆን የሚከተለት ጥቂቶች ፍቃዎች::

﴿وَمَا أُمِرْتُ إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ حُنَفَاءٌ وَقَيْمُونَ أَصْلَوَةٌ وَبَيْتُنَا أَزْكُوْهُ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيمَةِ ﴾^٥ **البينة:**

“አለሁን ታይማኖትን ለእርከ በቻ አጥረምዬ ቅጥተዋቸው ሆነዎች ለገባት:: ለሳት-ኋም አስተካከለው ለሰጣቸው:: ለክንም ለሰጣ እንዲያልተወለሁ ሲሆን (ተለያየ):: ይህም የቀጥተዋይቱ (ታይማኖት) ይንጋኙ ነው::” (አሌ-በይናህ:5)

﴿لَن يَنَالَ اللَّهُ لُؤْمَهَا وَلَا يَمَأْوِهَا وَلَكِن يَنَالُهُ النَّقَوْىٰ مِنْكُمْ ﴾^٦ **الحج:** ٣٧

“አለሁን ለሆን ያወጪቸውም ያጥጣቸውም ልጋዊም አይደርሰውም ጥን ከእናንተ የሆነ ፍጤቶች ይደርሰዋል::....” (አሌ-ሐይድ: 37)

﴿قُلْ إِن تُخْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبَدُّوْهُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ ﴾^٧ **آل عمران:** ٢٩

“በደረቶች-ሆኑ ወ-ሰጥ ያለው-ን እንጂ በት-ድብቀ ወይም በት-ገልጻ-ት አሉ ያው-ቀዋል (በል):: (አሌ-ዓ.ምራ-ን:29)

አምር አብን ለይቶ የተራኩን መር አማካይ ነበር:: ከዚቱ በኋላ አንድ አለሁን የሚፈጸሱ ስው በስልጠና እያቀት የሚከተለውን ጥያቄ አቀረበለት::

“እለሁ ያደረገልሁ አቀባበል እንደሸት ነው?”

“ሁሉም ተጠክቶችን ምርጥል”

“እንደሸት ለምርህ ችሎ?”

አምር እንዲሁ በማለት መልሰ ስጠ::

“እንዳ አለት በሆነ ትልቅ ይገት ለይ መጥቻ ለራዋቻን ቁልፍል አመለከት ነበር:: ታንተራኩውና የቆጥራቸው መብዛት ትልቅ የሆነ አርማታ እንዲሰማጀ አደረገች:: ከዘመኑ ለረሳ እንዲሁ አልከ፡- “ነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) በተዋጥኩው የጠር አውድቸ ተገኘቸ በሆነ የጋብቻ ቀውጠ ለከታቸው ይህን በመሰለ ለራዋቸ እየተረዳሁ መለታቸውን ይቀቅ አመታላቸው ነበር::” ይህን የመሰለ እድሜ ልከን አብረኛ የኋረ ምምት ነበረች:: በዚህ እኩለስ ማለው አስተሳሰቦና ፍላጊው ምክንያት ችሎት አለሁ ተጠክቶችን ምርጫ ለታለቅ ምልማት አበቃቃቃል::”

ይህ አጋጣሚ ገዢ (እኩበን) ለእለሁ በለው ማጥራትና ለሆኑም በፍቅር ቅንነት (እኩለስ) መከውን ከእለሁ በንድ ምን ይህል ትልቅ ይረዳ እንዲለው ያሳያል:: ይህን አስመልክቶ ነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) የሚከተለውን መናገሻቸውን አመር አብን አል ተጥቢ (ፖ.ዕ.) አስተሳሰልቸል::

“የእንዳ ስው ተግባር የሚሰኑው በቀርጠና ፍላጊው (በንያው) ነው:: ማንኛውም ስው እንዳ ማስጠ (ንያው) ይገኙል:: ሲደቱ አለሁንና ነበሩን ለማስደሰት ዓለማ ከሆነ ሲደቱ ወደ አለሁና መልእከታቸው ነው:: የተሰደደው ዓለማዊ ጥቅም ለማማገኘት ወይም ሲት ለማማገኘት ከሆነ ሲደቱ ለተሰደደበት ነገር ነው::”

በለሁም እንደን ለራ ከመሰራታቸን በፈት ማስቀኑን (ንያቂን) ቅም በለን መመርመር አልብን:: በምንስራው ለራ ለማስደሰት ያሳብነው ከእለሁ ለላ የሆነን አካል ከሆነ ይንን ነገር አቀመን ተወብት በማድረግ

አለሁን የሚያስደስተውን ነገር በቻ መፈጸም ይኖርበናል፡፡ ይህም እኩለስ
(ፍቅርም ተነሳሽነት) ተብሎ ለጊለሽ ይችላል፡፡ በዚህ ትንታዊ መሠረት
ሥራ ልክ እንደ አካል ሲሆን አሳቦ (ንፃ) ይግባም እንደ ነጥቦ (፪፩)
ለቁጥር ይችላል፡፡ ስለሆነም ነጥቦ ከታመመች አካልም አብር
የታመማል ማለት ነው፡፡

በዚህ ስሌት መሠረት ስሌት፡፡ ይም፡ ሲደቂም ሆነ ማንኛውም የአምልካት
ተማሪር በጥሩ አሳቦ (ንፃ) የሚይከውን ከሆነ ካለሁ በንድ ተቀባይነት
የሰለው በቻ ማይሆን ስራውንም ይሰጣቸዋል፡፡ የሚከናዣቸው በሚፈልጊዜው
አምልካ አለሁን በቻ ለማስደስት ከሚለም ይልቀ ከእርሰ ወጪ የሆነን
አካል ለማስደስት እልማልና፡፡ ይህም ምርከ (ማርጫት) የተባለውን
ሱጠት ከመፈልግም ይሰራጨል፡፡ ስለሆነም ይህን ዓይነት ድርጅት
የሚፈልጊዜው ለመተርፍው ነገር ይካም በቻ ነው ማለት ነው፡፡
በፊላ በከል እንዳ ስው አለሁን ለማስደስት በሙስት ሌላው ቅርቶ
አነስተኛ የሚባለ ነገሮችን በፈጸም እንዲ ታሞኑ ማማኑ፣ አይቀርም፡፡

የሰው ልጅ በተወሰነ መልካም ሲሆን ካለበት እንሰሳት ውጤ የሚጠራው
ዶመ ነጥቦን (ዘንባለውን) የመከተል አዝማማይ ይችቃበቻል፡፡ ስው
በመሠረቱ ካሳነው እንሰሳት የሚለው ይህን ቘንባለውን በቀጥጥሩ ሲሆ
ለማድረግ የሚያስተላው አቅም የተተረ በመሆኑ ነው፡፡ ይህም ሆነታው
የእድምን ወር በለበት ፍጤራንና ስራጃም በተፈጥሮ ላይ እንዳሰለጥን
በፊላ በራሳ የተሰጠው ይረዳ መሆኑን ያሳያል፡፡ እንግዲህ የሰው ልጅ
የህን ስልጣን በእቻ እንዳይጊ ልደረግ በፊላ በከል ይግባም ዓለማዊ
ገዳዳችን ለአጠነት ያከል መተኞት፡፡ መጠላት መጠጣት ማሻሻልና
ልደቻችን መውለድና በተመለከተ ሁሉን ሊሰላሁ ልቃድ ማስጠት የግድ
ይሆንበቻል፡፡ እነዚህና ሌሎችንም ድርጋችችን ሲከውን ከፈጻዬ
ምንዳ ለያስተላት በሚያስተላው መልካ መሆኑ ይኖርበቻል፡፡

አማካ የሆነ ስው ምንጻይም ለቦናውን ካሬስ ወዳድነት ማንኛትና
የአለሁን ወደዚያ መሻት ይጠበቃበቻል፡፡ ነገን የሚጥሩት (እኩለስ)
መጨረሻው አሁንና ነው በለናል፡፡ አሁንና ማለት እንደ ስው
ማንኛውንም ነገር አለሁን እንደሚያየው እኩር መሰራት ማለት ሲሆን

እኔ በለምዕም እርስ የየኝል በለው ማሳሰን ያመለከታል፡፡ እኩ እንዲህ
ይላል፡-

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَأَعْبُدْ لَهُ مُحِلْصًا لَهُ الَّذِينَ﴾ ٢١
الزمزم : ٢ - ٣
﴿الْخَالِصُ﴾ ٢

“እኔ ወደ እናት መጽሐፄን በእውነት አውራድነው እኩንም
ኋይማጥኑን ለእርስ በቻ ያጠሩሁ ሆነዎች፡፡ ጥሩ ፍቅርም ጥሩ
የሆነው ይረማጥኑ የእሉሁ በቻ እውነት ነው፡፡....” (ኤብ-ኤ-ሙር)

﴿قُلْ إِنِّي أُرْمُتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُحِلْصًا لَهُ الَّذِينَ﴾ ١١
الزمزم : ١١

“እኔ እኩን ይረማጥኑን ለእርስ ያጠሩሁ ሆነ እንዲያዥ ታክክለሁ በል፡-
፡” (ኤብ-ኤ-ሙር:11)

አብለስ (ሰይጣን) ካመለከታዊ በለማቻልነቱ ለበርር እንዲህ በለው እስር፡-

﴿قَالَ رَبِّيْ إِمَّا أَغْوَيْنِي لَأَزِّنَنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيْنِهِمْ أَجْعَنَ إِلَّا عِبَادَكَ
مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ﴾ ٤٠ - ٣٩
الحجر : ٣٩ - ٤٠

“(አብለስ) እኩ፡- ቤተው ሆኖ፤ እናን በማጥመምህ ይሁንብኩ፡፡ ለእኩርስ
በዚህና ላይ (ወጪአትኑ) እስልሚለቻቻለሁ፡፡ ሁሉንም አጠማቻቻው-ማለሁ፡
፡ ከእኩርስ ፍቅርምና የርሃቸ በቻ ላፈሩ፡፡” (ኤብ-ኤ-ሙር: 39-40)

በዚህ እንቀጽ እኩ በግልጽ የሚነጣረን ቅንኙትኑ (አብለስ) በተገበበ
ባድቸ ላይ አብለስ የሚንም ዓይነት ሥልጣን የረለው መሆኑን እውነት
ከእኩርስ ወጪ የሆነ ለሌሎች መ-ስለጥምና ለሌሎች ስጋዕች ጥንቃቄ ተንተዋዋ
አይች ላይ የቻው፡፡

ፍቅርም የሚመናን በሆነት በድቸ ላይ አብለስ ሥልጣን የረለው
መሆኑን እኩ ለኋናር እንዲህ ይላል፡-

﴿ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَىٰ مُسْتَقِيمٍ ﴾ ٤١ إِنَّ عَبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَنٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْعَاقِبِينَ ﴾ ٤٢ - الحجر: ٤١ - ٤٢ ﴾

“ (አለሁም) አለ:- ይህ በእኔ ላይ (መጠበቅ የተገባ) ቅጥታዎች
መንገድ ነው፡፡ እነዚ ባርቃዊ በእነርሱ ላይ ላንተ ሥልጣን የለሁም፡፡
ከመማዋዎች የተከተሉህ ለው ባቸ ሌላፍ፡” (አል-ሐክም:41-42)

በስራ አል አሳይኝ አንቀጽ 65 ላይ ይህ ማቅረብ አንቀጽ ተገልጻ
አናገኛዋለን፡-

﴿ إِنَّ عَبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَنٌ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكَيْلًا ﴾ ٦٥ ﴿ الإسراء: ٦٥ ﴾

“ባርቃዊ በእነርሱ ላይ ፈጋጥ ለእንተ ሥልጣን የለሁም፡፡ መጠገያም በንታቸው
በቸ፡” (አል-ሐሳኑ:65)

አንድ ወጣት የንግድን ልጅ በር በማንኛውም አንድምሳቸት ነገሮች፡፡
እርዳታም አንድ ስ.ሀ ዓ.ርሆም ወሰኖ ካለበትም ካወር አንዲል ነገሮች፡፡
የህ ወጣት ተስፋ ባለሙቁራጥ ወደ ልጅቱ በት አንዳንድ መጣ፡፡ አሁንም
አንድ ስ.ሀ ዓ.ርሆም ወሰኖ ካወር አንዲልና አንዳይረስበት ነገሮች፡፡
አንዲህ አንዲህ እያለ በመጨረሻ ካኝርና እጠበዕ ለለመድረሻ አስር ስ.ሀ
በር አንዲሁፈለው ተስማማ፡፡ ይህን አንድ የንግድ ልጅ ወንጀት ተደግኝነት
ልጅ በትክክል ይውቆትና እያውቆት አንድሆነ ለመፈተን ነበር፡፡ “እንተ
የን የን ዓይነት ቅቅር በመን ነው ካኝ ይልቅ ገዢዎን አንድሆነመርጥ
የደረገሁ?“ ካለች በሩጻ “ካኝ ይልቅ ለለን ነገር አስበልሙ የወደፊት ለው¹
በዚህ አንድምቀጥው ታቋሉሁ?” በማለት መቀቂቸው፡፡ ካወርም
ወታደርቸን በማዘዝ ለእኝና ቅቅር ታማና ያልሆነውን የንን ወጣት
አንዲያደለት አድረገች፡፡

የህን ታረክ ይቆሙ አንድ መ-ሰላም መንፈሳዊ ለው ሁሉናውን ልተና
ወደቀ፡፡ ካወርም ሰ.ነቶ ለንድቻዊ አንዲህ አላቸው፡፡ “ተመለከቱ፣ የሂሳት
ቅቅር በዚህ ዓይነም ላይ የሚያስከናወነን እኩ፡፡ አስህን አንውዳዋለን

እኩል ሆኖም ጥን በማይረዳበ ነገር የእርሻና ወደዚያ የሚቀይሩ ለወች
በመጨመር ፍለም ካሸጊጥማችው ቁጥት ይህን አነጋግሩት::”

ከሁሉም በላይ በማንኛውም አምልካት ወሰኑ እናደ ፍጽሃነት ስለስለለ (እኩል)
ወደ የሆነ ሰነድ የለም:: ይህንንም ህኬታ አለሁ በቀርቡን ሲጠይቷል
እናደህ ይላል:-

**﴿إِنَّمَا لَدَّا يَقُولُ الْعَذَابُ أَلَّا يَلِمُ^{٢٨} وَمَا يَجْزِئُنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^{٢٩} إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ
الْمُخَلَّصِينَ^{٤٠} أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ^{٤١} فَوَرَكُهُ وَهُمْ مُّكَرَّمُونَ^{٤٢}** الصافات: ٣٨ - ٣٩

“እናንተ አሳማችውን ቁጥት በእርሻጥ ቁማሽች ዓቻሱ::
ት.ሰራተኞም የነበረችሁትን እናደ ለጠን አትመልክቶም:: ጥን የሚጥ የሆነት
የአለሁ በይቻች (ቅጥትን አይቀምለም):: እነዚያ ለእኩል የታወቂ ለሳይ
አለቶው:: ፍራፍራወች (አጋጥው) እኩልም የተከበሩ ዓቻሱ::” (እኩ-
ል.፪.ት፡ 38-42)

**﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءامَنُوا عَيْنَكُمْ أَفْسَكُمْ لَا يَضِرُّكُمْ مَّنْ صَلَّ إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ^{٤٣}
جَمِيعًا فِي نِيَّتِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^{٤٤}** المائدة: ١٠٥

“እናንተ የመኅችሁ ሆኖም የቅረቤችሁን (ከእኩል) የዚ (ሙቀ)፡፡
በተመራችሁ ገዢ የተሳሳተ ለው አይገባችሁም:: የሁላችሁም መመለሻ
ውደ አለሁ በይ ነው:: ተ.ሰራተኞም የነበረችሁትን ሁሉ ይነጣችሁንል::”
(እሌ-ማካኤል:105)

ፍጽሃነት ስለስለለ (እኩል) ከአለሁ ይህንንም ማንኛም ተጋሪ ካማድረግ
ይጠበቀናል:: እናዲሁም አለሁን በማግኘለሁ ሂደት ለይ አለማች
ጥቃማጥቅምችን ተሳቢ በማድረግ ካመንቆሳቀስ ይታደግናል:: ለለሆነም
ፍጽሃነትን የተለበሰ ሲሆወች መጥሪ ስሳቦችን (ንድምች) የሚደመሰበ
እናደመሆናችው ካይገኝ ልርብ መከከል ተጨምሮች እናደወጣ ወተተ
የተጠሩ ዓቻሱ::

﴿ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَمِ لِعَبْرَةً شَسْقِيكُرٌ مِّمَّا فِي بُطُونِهِ، مِنْ بَيْنِ فَرَثٍ وَدَمِ لَبَنًا خَالِصًا سَائِعًا ﴾
 للشَّرِّينَ ﴿ ٦٦ ﴾ النَّحْل:

“ለእናንተም በግመል፡በከብት፡ በፍጥል በእርግጥ ተምህርት አስላቸው፡፡ በሥራቅ ወሰጥ ካለው ከፈርሰና ከይም መከከል ጥሩ ወተትን ለጠጨምች ጥሩ ማረጋገጫ ስሆን እናጠጣቸኔልኝ፡፡” (አን-ለስል:66)

ከላይ የቀረበውን የቀርቡን አንቀጽ አስመልክተው የቀርቡን ተንታችች ሌናገሩ ወተት ከይምና ልርስ መከከል ተጨምቶ እንዲሚወጣ ሁሉ አሻላስ ደግሞ ከከለሁ ለለ የሆነ ተቀማጥቃዋዎችን ለማግኘት በለመራኑን ከመሥራት ይጠየቂል (የጠራል)::

የእለሁ ነገሮ የነበረት መሠረ (0.ሰ.) ከነገድ እስራኑል ሰባ የሚሆኑ እማቻችን እንዲመርጠ እለሁ አካባቢው፡፡ እርዳታውም ይህን ተሳካሣ ለአሁንም ተዋዋዋው ለገንዘኛ ሰነት ለወቻ በረዳታው ልቃድ እለሁን ልሩና ጥሩ ገዢ እንዲለታው በመቆጠር ከአሁበት ተነጥለው ወጪ፡፡ በዚህ ጊዜ ለነበረ መሠረ (0.ሰ.) ወሆኖ የወረዳለቶው ለሆነ የወሀደ መልክክት “እነዚያ ሰነት ለወቻ ከአሁበት ሁሉ ከእኔ የራቀ ዓይነው፡፡ ምክንያቱም ልሳቃውን እንዲ ቅድመ እና የሚከተሉት ወጪ፡፡

ነበረ ዓይነ (0.ሰ.) በበከላቸው ዓይማዋነትን (አሻላስ) የተለበሰ መልክቶም ሥራ ሚን እንዲሆነ ተጠይቃው፡- “ምንም እያለት ዓለማዋ ተቀናሽን ልይጠየቀ ለእለሁ በለመራኑት ነው” በማለት መልሰዋል፡፡

ለመሆኑ የእሻላስ ተሳፋ መሳት ምንድን ነው! መኖጥቃነት፡ ለታይ ለታይ ባይነት፡ እለሁን ከማስደስት ይልቀ መልክም ሥራኑ በመሥራት ዓለማዋ ተቀናሽን መሻሻት ዓይነው፡፡ ከእለሁ ለለ የሆነ አካል እንዲወደልኝ፡ እንዲያደልን ወይም እንዲያመስጥነን በመሻሻት የምንሰራ ከሆነ ይህ ደብቀ የሆነ ማጋራት (እርከ) ነው፡፡ ከዚህ በታች በማቅርብው ሲቀብ የምንገነዘበው ቁጥጥር የመኖጥቃነትና የእያለኝ ባይነት (ሸያክ) አስከል ወጪ፡፡ ሚን እንዲሆነ ነው፡፡

ከእብ ሂረዳዎች በተወራውና መሳሌም በዘገበት አካል የእሉ መልክትና (ሰ.ዕ.ወ.) እንዲሆ በላዋል፡- “የስት ፍይነት ለወቅ በፍርማ ቅን ካለው ሁሉ በፈት አሉ የእርስጥን ጉዳይ ይደርግል፡፡ የመጀመሪያው ለማሳት (ሽሏድ) በመሆን የተገዢለ ስሜን አሉ ፖት እንዲቀም ይደረግና አሉ የዋላለትን ተጋ እንደ በእንደ ይቆጥርበታል፡፡ እርስጥ እነዚህን ተጋወቅ ሁሉ ማጣጣሙን ይኖሣል፡፡ ከዚያም አሉ እንዲሆ ይለዋል፡፡ “የዋልከልሁን ተጋወቅ ለመከራል ለእኔ በለሁ ምን አድርጋነል?” እርስጥ ይለል፡- “እስከገዢ ድረሰ በእንተ መንገድ ለይ ተዋግቻለሁ፡፡” አሉህም ይለል፡- “ዋሽሁ፡ የተዋጋኩው በስወቅ ወንድ ይገኘ፡ መረጃ እንደትሰኞ ነበር፡፡ ይህንም ተብሎሣል፡፡ ከዚያም መለከከቶች ይታወቃና በፈት ለፈቱ እየገመተኑ ወደ ይሂነም ወሰድው ይጥለታል፡፡

ከዚያም የእውቀት ባለቤት (ዓለም) የሆነ ይህንኑ እውቀቱን ለስወቅ የሚያደርሱ እንዲሆም ቁርአንጻም የሚያነበሩ ስው ካለሁ ፖት እንዲቀርቡ ይደረጋል፡፡ ከዚያም አሉ የዋላለትን ተጋወቅ ሁሉ ማጣጣሙን ይመስከራል፡፡ እሉህም እንዲሆ ይለዋል፡- “የዋልከልሁን ተጋወቅ ለመከራል ለእኔ በለሁ ምን ላጋመሄል?” እርስጥ እንዲሆ ይለል፡- “እኔ የእንተን ወደጋጅ በመሻት እውቀቱን ተምራ ለስወቅ አድርጋለሁ፡፡ ቁርአንጻም ቁርጥለቶዋሉ፡፡፡ እሉህም ይለል፡- “ዋሽሁ፤ እውቀትን የተማርከው ለወቅ አዋጅ እንዲለሁ አስቦሁ ነበር፡፡ ቁርአንጻም ተነበረዋው የነበረው እርስ እኩ ደምጽ የሚያምር ቁራ ነው እንዲለሁ ነበር፡፡ የንጻም ተብሎሣል፡፡ ለሰነድ የእኔ ወንድ ምንም ምንም የለሁም፡፡” ይህን ካለው በቋል መለከከት ይታወቃና እየገመተኑ ወሰድው ይሂነም ወሰጥ ይጥለታል፡፡

ከዚያም ማብታም የሆነ ስው ካለሁ ፖት እንዲቀርቡ ይደረጋል፡፡ እሉህም የዋላለትን ተጋወቅ እንድ በእንድ እየዘረዘሩ ይቆጥርበታል፡፡ እርስጥ እነዚህን ተጋወቅ ማጣጣሙን ይለከበት ይኖሣል፡፡ እሉህም “የዋልከልሁን ተጋወቅ ለመከራል ለእኔ በለሁ ምን ላጋመሄል?” በማለት ይመረቀዋል፡፡

ስዕም ይላል:- “እኔታ እንዳወጣ በምትራልናው አኩረን ገንዘብን
መጠ ስደርግ ቅድሚያለሁ::”

አሉም ይላል:- “ዋናህ:: እኔታ ገንዘብህን ተወጣ የነበረው ላምች ተር
ነው እንዲሸጠ ነበር:: የንግም ተብሎሳ::” ካዚያም መሰኑት ይታወቃኝ
እየትተካ ወደ ፖሮነም መከፈው ይጥላቸል::

በኢትዮም የተወሰነ መልካም ለማወቅ ትልቅ ባጥሙት የሚሰጥቶውና
እድናቀትም የሚችሉቶው ዓቶዎ:: ከእነዚህ ወሰኑ በኢትዮም መንገድ ላይ
የእርስዥን ወጪዎት በመሻት መጠሪል:: እስላማዊ እውቀትን መማርጫ
ለምችን ማስተማር እንዲሸጠም ለይሆም ምጽዋት ስራው (ስራው) ማድረግና
በኢትዮም ላይ ለማያስከራክር ካገኘ ሁሉ ገንዘብን ማወጣት
ይገኘበታል:: ይህን እንዲ ካዚያ ሲቀር እንደምንማረው እነዚህ ካገኘ
ከኢትዮም በንድ ተቀባዩት የሚኖሩ ወጪውና እኩለስ ለጥር::

እምነት የሚገለጠው በኢትዮጵት በቻ ለይሆን በተማርጫም ምምር መሆኑ
ይኖርበታል:: እማኝ ወጪና እማኝ ሲት የአለሁን ትኩሚዎት በመሳ
ሌባቶው የሚቀበለ ሲሆን ከልከለምችንም እንዲሸጠ ይጠናቀቂል::
ከሁሉም ካገኘ በለይ አለሁን ያስቀድማለ:: ዓለማዊ ተቀምችን ከኢትዮ
እስበልጠው የሚወካት መኖሩ በቻ ዓቶዎ:: እነዚህ በእርግጥም
እስላምን ለማረጋገጧት ተኩስል ሽፋን በማድረግ ምክንመናንን
ያጠልለበታል:: እነዚህ ላምች ካገኘ ለማቻቻውን እንደ አምሳካቻው
እድርጉው ይቀጥሩታል:: ይህን የመስለ ላምችን አስመለከቶ ቤቶ አለሁ
በቀርቡን ለኋገና እንዲሸጠ::

﴿أَفَرَيْتَ مِنْ أَنْخَذَ إِلَهَهُ هَوْنَهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عَلِيٰ وَخَنَّمَ عَلَىٰ سَعْيِهِ وَقَلِيلٌ هُوَ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ
غَشْوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴾ ﴿٢٣﴾ **الجائحة:**

“ዘንባለውን አምሳካ እድርጉ የየዘውን አሉም ከለውቀት ወር
የጠመመውን:: በጀመርና በልቦ ለይሆን ይተመበትን በዓይነትም ላይ ሽፋን
የደረሰበትን ለው አየሁን? ተኩይ ከኢትዮም ጥንት የሚያቀናው ማን ነው?
አት-ገብያ-ምን?“ (አስ-ፊስራሁ:23)

አለሁ በዘዴ የቀርብን አንቀጽ የሰጠኝ ተግባራ እርስጥ በመግባት ማደረግ
ለይ ከንፃ ማቅረብ (ፍላጊትን) መከተል እንዲማይገባበት ነው:: ለአለሁ
ወዳጅና ሥራን ማጥራት (እ.ክሉሎ) ጥልቻ ታርጉምን የያዘ ጉዳይ ነው::

ጥራት (እ.ክሉሎ) ያለው ጥቅት መልካም ሥራ እ.ክሉሎ ከሚገኘድለው::
የተጠበቀበበና በዋጥት ካለው መልካም ሥራ ይበልጣል:: ነበሮ (ሳ.ዕ.ወ.)
“ሥራን አጥራ (እ.ክሉሎ ይተርሱ) ጥቅቱ ይበቃቄልና!» በማቅረብ
ተናግረዋል:: አብ ሁረዳሪ (ፖ.ዕ.ወ.) ባወሩትና መሰላም በዘዴ ተኩስ
የአለሁ መልት-ካተማ (ሳ.ዕ.ወ.) እንዲሆ በለዋል:-

“እለሁ አከላቸውንም ሆነ የሰውነት አቅማቸውን አይመለከትም
(ጥድ: የሰውም):: የሚመለከተው ልማት ሥራና ሥራዎችንም ሥራን ነው::”

የሚከተለው የቀርብን አንቀጽ የሚያሳየን አለሁ የሰውን ልጅ የፈጻሚው
መልካም ይሰራ እንዲሆነ ለመሆኑን መሆኑን በቋ ነው::

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِبَلُوكُمْ إِنَّكُمْ أَحَسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴾ **الملك:** ٢

“ይ የትኩቸው ሥራው ይበልጥ ያማረ መሆኑን ለጥኩራቸው
ጥትናና አይወቅኑን የፈጻሚ ነው:: እርስጥ አይናሬ መሆኖው ነው::”
(እለ-መ-ልከ:2)

አለሁ የሰውን ልጅ መልካም ሥራ እ.ክሉሎ ያለው መሆኑንና አለመሆኑን
የሚፈተሽበት የተለያየ መንገዶች አለ-ት:: አንቀጽ ገዢ ለወጥ
በአምነታቸውና በመልካም ሥራቸው የተለማ ግኝናና ስቃይን እንዲቀምሳ
የደርጋቸዋል:: የሚይኖውናና በყቀ ለይ የሚያነት ከሆነ ለእርስ ታማኝና
ጥኩቸው (እ.ክሉሎ ያለቸው) መሆኑ ይረጋግጣል::

﴿أَحَسَبَ النَّاسُ أَنْ يُتَرَكُوا أَنْ يَقُولُوا إِنَّا مَنَّا وَهُمْ لَا يُفَتَّنُونَ ﴾ **ولَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ**

﴿فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَذَّابِينَ ﴾ **العنکبوت:** ٣ - ٢

“ስወጥ አያነናል በማለታቸው በቋ እናርስ ለይፈተት
የሚቻቸው መሆናቸውን በረጋጣኝና? እነዚያንም እውነት የተናገሩትን

በእርግጥ ፈትነናል:: እነዚያንም አውነት የተናገሩትን አሉሁ በእርግጥ የወቂል:: ወሻታዊንም የወቂል::” (አል-ዕዝከብ-ት፡2-3)

ይህን እንዲ ይየልችንና ይሰጠልኝን በመፍራት ካመልካም ለሆ መታቀበ አይኖርበንም:: እንደዚያ ክፍረባን ለሆን ለእለሁ የማጥራትን (የእስላክን) ቅዱትና ወይም ተርጉም በሚገበ አልተገነዘበንም ማለት-ነው:: እንዳንድ ገዢ ለይጠን እስላክ እንደለለን በመገለት-ገለት መልካም ለሆምናን እንዳንሰራ ለያደርጉን ይቻላል:: እንዳንድ ገዢ በምንሰራው-መልካም ለሆ ስይቀር ቁርጉት ማሳ (እስላክ) እንደለለን እንዳለማን ለያደርግም ይቻላል:: በዚህ ገዢ ማድረግ ያለበት መልካም ለሆምናን ካመሥራት መታቀበ ስይሆን ቁርጉት እሳይቻንን (ንግቻንን) ማስተካከለ በቻ ነው:: ለሆን አጥርቶ መሥራት እንዲሁ በቀለለ-የማገኘ ሲከተት እንዲልሆነም ለብ ለንፈ ጉዳ ነው:: በዚህ መንገድ: (ሆን በማጥራት ለይ) በዚ መሰኞከለች ተኋላዋል:: ከሁለም በለይ ከነፋሳችን ወር መፈለምን ይጠይቀናል:: እርሱን የሚጠለበት ወይም የሚስፍናት ድግሞ ከፍላጊት (ሽህዋ) ነው:: ከዚህ ሁሉ በጀት ነው-ሆምናን እያጠናን ሂደን የእስላክን ተራራ መሬትን የምንቅናጠው:: እስከዚው ይረዳ ጉን ይረዳ በደረጃ መዝማችንና መቀበል ይኖርበናል:: ይህን ስናደርግ ጉን ከፈሳችን የፈትና ተጋት በተጨማሪ የእሉን እኩ መጠየቁ ይኖርበናል::

ጥዃሮች ስድስት

አለሁን መፍራትና እገነቱንም ተስፋ

ማድረግ

﴿أَتَهْلَكُنَا إِمَّا فَعَلَ الْسُّفَهَاءُ مِنْنَا﴾ **الأعراف: ١٥٥**

«.... ቤታው ሆይ! ...ከእና ቅሎች በሰራተኞች ነገር ታጠፊናለሁን? » (አስ-አመራች : 155)

የአንድ አማካ ስው አከራውት ፈንጻዢም በሆነ አለሁን በመፍራትና እገነቱንም ተስፋ በማድረግ (በመከል) መከከል ማቅረብን ጠብቂ መጋቢ ይኖርባቸል፡፡ አለሁን መፍራት በቻውን ተስፋ ካልታከለበት መለምተናና ተስፋ ቅራዊ የዳርጋል፡፡ አለሁን ተስፋ ማድረግ ስጋዣም፡ ቅርሃኑ ካልታከለበት ከሱሳ በማዘኝት በተጠለነ ፈንቀት ወሰጥ ለተፋት የዳርጋል፡፡ በፈላው መርሃ ያለው ድግሞ አለሁን መፍራትና ለእናዚ (መጠው ዓለም) ስንቅን መቆዝ ለይኖር በባድና ተምኑታዊ እኩበ የአለሁን ሙህረት ለማማጥት የሚሞከርበት ጥሩ ነው፡፡ ለለሁነም እነዚህ ሁሉም ማለትም አበይ ተስፋና ተምኑት በአማካ አከራውት ለይ አፍራሽ መልክትና የዘልና የሚያጠቷ መሆናቸው ለሰመርበት ይገባል፡፡

በዚህም ምክንያት አንድ ጥንቃቄ ያልተለየው አማካ ስው በሆነቱ ዘንድቸት መከከል የሆነና ማቅረብ መንገዶን ይጠባል ማለት ነው፡፡ አለሁ እንዲሁ ይላል፡-

﴿تَحَاجَفُ جُنُبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقَتْهُمْ يُنْفِقُونَ﴾

١٦ السجدة:

«ዘታቻውንም በመፍራትና በመከል የሚጠሩት ሆነው ክፍታቸው ከመጋድማሪ ሥራራውቸ ይጠራቸለ፡፡ ከሰጠናቸውም (0.2) ይለግሰለ፡፡ » (አስ-አመራች: 16)

ይህም ማለት አንድ አማካ የአለሁን ቅጥና ቁጥሩን ለተሰኔ መቆረጥ ይረዳ እስከያደርሰው ይረዳ መፍራት የሰለበት ስ.ሆን በሰላ በከል ይግባኝ ከተጠለበት ግዢታዣችና ከሚመጣችበት ወላደነት እስከየዘናዎች ይረዳ በምህረቱ አይታለልም ማለት ነው::

እሉይ እሉይ የሚመጣና ያልተለመሩ የሆነ ክስተቶች በሰው ሌጅ አይወለት ላይ አይታን የሚደቃኑ መከራዣች በመሆኑ (ለምሳሌ በ1999 በፋርሻ አንድደረሰው ዓይነት ሰራዳ መፈት) ይህንን ማዘን ለሚዘበት ይታደለ::

በስሜናም አንድ አማካ «ይኗት የሚገባው አንድ ለው በታ ነው!» በባል እንዲ «የ ለው እኔ ለሆን አልቻልም?» በለ ሪሳን የሚጠይቀ መሆኑ አለበት:: በሰላ በከል «ይሄናም የሚገባው አንድ ለው በታ ነው!» ለባል በስሜናም አንዳሸሁ «የ ለው እኔ እሆን አንድ?» በለ ሪሳን የሚጠይቀ ለሆን ይግባኝል:: ይህ የሚያሳያው አማካ ለው አለሁን በመፍራትና የእርሻንም አገዛት ተሰኔ በማድረግ ሲቻወቂን መግባት ያለበት መሆኑን ነው::

ወደለ አለሁ ለውች ወደ አለናቶው እንዳመለሰና ቅዱውን መንገድ እንዳከተለ ለማድረግ በተለያዩ ቤታታች ታላላቅ የሚባለ ለበአዋና ቅዱዊ ወ-ድመቶችን የሚያሳከትለ የተፈጥር አይታዣችን ያመጣል:: እነዚህ አይታዣች የሚከከተት እንዳሸሁ በአጋጣሚ ነው በለ ማስብዕት እንዳ ለገን ለገን ለሰው አይቻልም:: በሽያጭ የሚቀመሩ ለው እያምና:: በት አልባ እያሆነና እያተፈናቀሉ እያየን፤ ይህ ተጋግጧ አልባ የሆነ ክስተት ነው በለ ማስብዕት በእውነቱ የእኩምርን የምናበት ሲይል ማምናን ነው:: ለው የተፈጻሚው እንዳያነበበ፤ እንዳመራመር፤ እንዳያስተነትና ነገሮችን እንዳመዘን ተፈርሱ ነው:: የተፈጥር አይታዣች እነዚህም እነዚያም በድንገትና ያለምንም እቅድ የሚያደርሱ ከሆነና ለውችም እም በለው ያለ መለከታዊ ተእሱ የሚያሳቀ ከሆነ ይህ ዓለምና የሚተካድርበት ሥርዓት እንዳት ተጋግጧ ለኋይረው ይቻላል? እነዚህ የተፈጥር አይታዣች የታየነት ፈጠራዣችን ወሰን አልባ ሲልጻና የኩዕና የሚያደርግ ቤት መሆኑን እያሳይምን?

፩፭ ደንብር በሰራተኞችና በግዢታ ቁጥር የምናስተውለው እውነት በመለው
እለም በርካሪ መሬት፣ በነርፍ፣ በመሬት መንጠረተትና በሌላም
ተፈጥሮች እናጋዢቶች በዘላ ለወቻ እያለቁ መሆኑን ነው፡፡ ይህም በሂሳብ
በተለከተ ነበረ (አ.ዎ.ዎ.) አንድበት ከበዝ የሚከተሉት እውነት በፊት
የፍርድ ቅን መቋረጥን የሚያሳይ የሚከተሉት እንደሆነ የተነገረን
ይነጋቸውናናል፡፡ እናም አንድን ተፈጥሮች መቅረባት ስናይ ከቀጣዊነትና
ከፍልዕኖ በተዋለው የተንስቀረለ መነሻር እየቋጥን ለነገሮች ያልሆነ
ትርጉም መሰጠት የለበንም፡፡ ከዚያ ይልቀ ከዚያ ክስተት ጥርጋ ያጠለውን
መለከተዋ ግዳሽና የተቋማውን የእርምጃ እርምጃ ነው ማስተዋል
የለበን፡፡ ይህንም በሆነ የልቦናና የሚስተዋል ባለቤቶች እንዲ ማንኛ
እጅነዘበዋና፡፡

ይህን አጽናፌ. ዓለም በእርምጃው ለማስተዋል ከታደራን ከጥቃቅና ነገር
ቁጥር ለከተ እስከማይረታዎች ግዴታ አካል ይረዳ ያለው ሆኖ
የመለከተዋውን የሚስተኞበር አሁን ተከትሎ እንዲማሩን እንጂነበበን::
ይህም ከእና እድታና ጉንባብ ወጪ የሆነትን ክስተቶችና በስሜት
አዋጅቶችን ለንግዝነዎች የሚገኘለቶችን ቅጊዜ ያጠቃላለል:: እናም
ሀለም ነገር ተንተት በታቀሰለት ሆኖታ እያተከናወነ እንዲማሩን ማወቅ
ልማማት ነው::

ይህን ሁሉ ተቀናዣው አስተት ገደ ለየን ለመቀበል አሻራለን የሚለ ለማች ለሰጣቸቶው ያደሩ ለማች መሆናቸው በታወቂያው ወሰጣቸው ጥን በተውን ነገር ይቀበል፤ የምናልም፡፡ ሁሉም ነገር በመሰከተዋው መዘዴውር ወሰጥ ገበቶ አያተሽከረከረ መሆኑን ለማስተባበል በቁ አቅም ለሥንሳቸው የሚታየውም ለዘመኑ ነው፡፡ እናም መሰከተዋውን ሆኖም ይሁ አሻናል ዓለም የሚተካድርበትን ይጋብ “ተፈጥሪ” በሚል ከነቱ ስያሜ ይጠናቸል፡፡

ይህ ዓለም የተፈጻሚው በበቃ ምክንያትና በወሰኑ ያለት ነገሮች ሁሉ
በምክንያትና ውጤት የተሳሳሩ መሆናቸውን ማመን በልሆነት ነው፡፡
እርግጥ ነው መስከታዊው መሻት እንዳቶን ነገር ያለ ምክንያትና ውጤት
እንዳጋኝ በፈጸም ከዚህ ሁኔታ በላተፍርማ ያለውን መንፈሳዊ ጥብብ

ለፈለፈለና ለደወቂ የሚገዢዎች ማንም አይኖርም፡፡ ስለሆነም የእውቀት
ባለቤቶች ሚኒ ገዢዎች ለበብን ልይሁን ለበብን ያስተኞችን ልማት
የሚያሳቦታ፡፡ በሌላ በከል ያለትና የፈጥሪዎች መኖር የሚያቆጠለት
ወገኖች ደግሞ ለእያንዳንዱ ክስተት ተጨማሪ (ቅድዊ) የህን ክንታኅን
ለማግኘት በክስተቶች ተረጋግጧል፡፡ እናም የመራት መንቀጥቀጥ
የሚከሰተው በፈፃፀም በምድር ወሰኑ የሚፈጠር የሚገጥ ይጠል ለኋር
ነው በማለት የተያያዘ መንፈሳዊ ስን ይከፍል፡፡

አሉ በየዘመናቱ ከመለከታዊው ደንብ በማፈንጻጥ ባረታቸው የእውቀት
ዘይሁ ለማንኛው ሥርዓትን ለማስተማር ተፈጥሮአዊ የህንና የተለመሸጥ
ክስተቶችን በእርጂጾሚነት ይጠቀማል፡፡ በዚህ አስፈራም እንዲር አስተናና
ውሃን እንዲሆም ነፃሰን የመሰሰለ ለሰው ለቻም ሆነ ለለሎች
ፍጥረታት ጠቁሙ የህን ነገሮችን ወደ መቅሰፍነትነት ይቀረቡታዊል፡፡

አሉ እውነታና የህን ባረታ በዚህ ዓለም ላይ የተለያዩ ፈተናወችን
በማያዝት የጽናት ደረጃዎችን ይገመማማል፡፡ ይህንንም በቀርቡን
እንዲማካተለው አስቀምጣቸል፡-

﴿ وَنَبَلُوْتُكُم بِشَيْءٍ مِّنَ الْحَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَيْسِرٍ ﴾
البقرة: ١٥٥

«እናርሄትና፡ ከፈጥሩም፡ በጥፊት ነገር ከገዢዎችና ከለፍሰቶችና፡
ከፍራፍራወችና በመቀነስ በእርግጥ እንዲከሸቶችንለን፡፡ ታዋሽናወች
(በገነት) አባለር፡ (አል-በቀራብ፡ 155)

ለሰው ቁርቶ ነበያት እንዲ ተጠካት የሚይፈጸመ ከመሆናቸው ወር
በዚ መከራና ፈተናወች ይደርሰባቸው ነበር፡፡ ለእብነት ይከል በነበረ
አያብ (O.D.) ላይ የደረሰውን ሰኔሰብ በጣም የሚሰብ የጽናት ተምሳለት
ሆነው እናገኘቸዋለን፡፡ አሉ እያብን (O.D.) በመጀመሪያ የፈተናወች
ሂጻቸውን በመፈለግ በማጥሩት ነበር፡፡ የቦግ መንገዶችን ክርፍ ጠራርን
የወሰደባቸው ሲሆን እገዢዎችን ደግሞ ነፃሰ ከጥቅም ወጪ
እደጋገባቸው፡፡ ከዚያ በኋላ ደግሞ ለቻቸው ሁሉ በመራት መንቀጥቀጥ
አስቀ፡፡ ከዚህ ሁሉ የፈተናወች በኋላ ደግሞ ለሳቸው እያብ

(0.ሰ.) በፊት ደቂ በደረሰም በአላህ ሌይ የነበረቸው እምነት ቁጥጥት አልተካከም ነበር፡፡ ያደረሰባቸውን መከራ እናነስ አልወቀሰትም፡፡ ከዚያ ይልቅ ሁሉንተኞቸውን ለእርስ ፈቃድ ማሳጋታቸውን ቁጥል፡፡

ይህ ሁሉ ከሆነ ከበዕለ ዓመታት በኋላ አየብ (0.ሰ.) የሰጠት ዘናትና የሚይናውን እምነት የተነሱ ቤቶስ አላሁ ከበሽታቸውና ከደረሰባቸውም መከራ ይገለጋለ ወንድ ፈቃድ ሆኖ፡፡ ለማቻቸውንም ቅድሞ ከነበረት የበለጠ በማድረግ ተከለቸው፡፡

ከዚህ ተምሳሌት የምንቀሻመው ትምህርት በእኔዳንድ መቆሰፍቸቻ ሆኖም ለምቱ ይችላል፡፡ ከወለድቸቻው ትምሳሌት (ሰበር) ይጠበቃል ማለት ነው፡፡ እንዲሆም ሂቀናና አላሁን በመፍራት የሚታወቁ ለምቻቸው ይሞቱ ይሆናል፡፡ ለእርስ ፈቃድ ለማጠከታቸው መርገኑ ለበብ ለማናቸው ይችላል፡፡ ይህን ጉዳይ አስመልከተው የአላሁ መልእከተኛ (ሰ.ወ.) እንዲሆ በለዋል፡-

«አላሁ የባረዶውን ይረዳ ከፌ ለማድረግ ጥንቃኑ ይውስኩለቸል፡፡ ሆኖም ጥን ባረዳው በመልከም ለመቻቸው ከዚያ ይረዳ መጽሑስ አልቻቻለም፡፡ በዚህ ተብ አላሁ የተወስኑ መከራውቸንና ልተናወቸን ይልከበቃል፡፡ ከዚያም በማሳከተል እነዚያን ልተናወቸን የሚሰከምበት ትምሳሌት ያሳይቻል፡፡ የንን የወሰነለትን ይረዳም የገኝል፡፡» (መ.ሰነድ አቦ የዕለ፡ ለሆነ አብን ሂሳብ)

ነበሩ መሆኑ (0.ሰ.) ከእላሁ ወር ለመነጋገር በስናይ ምድረሰበኝ ወደ እንደ ተራራ እየወጠ ለለ እንዲ ለው ያጋጥማቸውል፡፡ ለው የውጥም መሳና (0.ሰ.) እንዲሆ አላቸው፡-

«እንተ ከእላሁ ወር የምትነጋገው (ከለመሳኔ) ሆይ! ወደ ተራራው ለተወጠ አላሁን እንደትለምንልቻ የምሳው ካገር አለቻ፡፡»

«ገዳይ የሚድና ነው? ገንዘኝና አላሁን እለምንልሆነው፡፡» አለቻ፡፡

«የእላሁ መልእከተኛ ሆይ! ይህ በእናና በእላሁ መከከል ያለ ምስጠር ነው፡፡»

መ.ማ (0.ሰ.) ይህን ካስመ በቻለ ገዢታውን ቅጥልው ከተራራው መና
ገይ ስራሳ:: ከዘም ከእሉ ዓር ስነጋገሩ ስወያው የጠየቀውን ነገር
እንዲሰጣው እሉን ለመተለት:: እሉም የሰውያው ለመና መሰላ
ማግኘቱን ነገራቸው:: ከተራራው ሌይ ሰ.ወርድ ነበረ መ.ማ (0.ሰ.)
ሰወያውን ከገኘበት በቻ ሰ.ደርሰ ቅሙ:: ይህንን ያደረገት ቅጥፍው
መሰላ ማግኘቱን ለያበበሩት ሰሰራለን ነበር:: ይህን እንደ በዚ በቻ
ያየት የፍር እራዋት የገድለትን የሰውያውን የተበጠጨው በድን ነበር::
በዚ ካስተት ግራ የተጠበት መ.ማ (0.ሰ.) ገዢታውን እንዲሆ በማለት
ጠየቀ:-

“ይታው ሆይ! ይህ ምስጠር መንድን ነው? የሰውያው ለመናስ
እንዳውት ነው?

እሉም እሉታው:: “መ.ማ ሆይ ወይም በመስከም ድርጋቸቱ
ለደርሰበት የማይችለውን መንፈሳዊ ደረጃ እሰጣው ዘንድ መየቀቸ፡፡
እኔም ይህን መከራ እንዲጠረጥ ለከበት:: ከዘም እርስ የጠየቀኝን
ደረጃ እንዲገኝበኝ እበቃሁት::”

እንደ ገዢ ነበረ (ሰ.ወር.) እንዲሆ እለ::-

“እሉ ባረያውን በሆነ መከራ ከፊተው ወይ ቡጠአቱን
ያነጋለታል:: እሉም ደግሞ ደረጃውን ከፍ ያደርግለታል::” (መ.ሰነድ
እህመድ)

ስለዕለም የእሉ ወሰን እልባ ቤይል መገለጹ የሆነ ተፈጥሮአዊ
መቅሰድታቸ ተስፋ ለያብቀርበን እንዲማይረጋ ሁሉ፤ የደግነቱና
የርሱሽሮው ሲቀት ደግሞ ሪሳታን እንደ መዳከም ለወቻ በመቀበር
የልበ ለበኩ እንዲሰማን ለያደርግን እይገባም::

በአድናል ዓለመ ወሰኑ ያለ ተፈጥሮአዊ ለማይሻና የተለያየ እንደ
ርዕስ መረጃ:: የቻይ እሳት:: መርነት:: ተነፈር:: ዳርቻ ያለ እስተቶች::
በለለ በከራ ደግሞ የእሉ እዝነትና ብርሃና የሚከሰቱት በባድቻ
የመንፈሳዊነት ደረጃ እንዲያሆነታው እየታየ ነው:: በዚ ባድቻ
በቀጥታው መንገድ ሌይ ከሆነ ብርባና በረከት ካስማይ እንደልብ

እኩተንዕዲ በቀዳምው ይስታኝና ተስፋን ይዘረሰ፡፡ ሆኖም ገን አብዛኛው
ለስርቶው ያደሩና ምድራዊ ይስታን በቻ የሚያሳይና ካሸነ ንርፍ፡
ድርቅ፡ ፈልጻ መፈጸምና ለለም አደጋ አይቀል እጥቶው ይመናል፡፡

በላይ አገልግሎት ተፈጥሮአዊ መቆሰጥቶች የሚከሰቱት በስዕም ለብ ወሰኑ
መንፈሳዊ መኖወሻ ለደርሱና የእምነት ድህንነት ለንሰራና ነው፡፡

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ﴾ الرعد: ١١

“እኩሃ በአገልግሎት ዘንድ ያለውን በቻ በነፍሰዕቶች ያለውን
(ሁኔታ) እስከሚረዱ ድረሰ አይለውጥም...” (አC-ረዳድ: 11)

በዚህ ማረጋገጫ የሚፈጸመው መከራና የሰው ለቻቻ ለማቅረብ በስዕም
በፈጸምዎች ቤት ተጠክት ምክንያት መሆኑን አገል እንዲሁ በማለት
ይገልጽልናል፡-

﴿فَكَلَّا أَخَذَنَا بِذَنْبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَنَاهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنفَسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ العنكبوت: ٤٠

“ሀ-ለ-ንም በይጠኑቱ ያገለው፡፡ ከእነርሱም ወሰኑ መጠሪን ያዘላ
ነፋስን የለከንበት አሉ፡፡ ከእነርሱም ወሰኑ መጠሪት የየዘዕወው አሉ፡፡
ከእነርሱም ወሰኑ ያሰጣምነው አሉ፡፡ አገሃም የሚጠደግቶች አልነበረም፡፡
ገን እኩይቶችዎን የሚጠደል ነበሩ፡፡” (አል-ሙንካብ-ት፡ 40)

﴿ظَاهِرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبُوا أَئِذِي النَّاسِ لِيُذْيِقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ الروم: ٤١

“የሰው እቻ በሰራተኞች ቤት ተጠክት ምክንያት የተደረገ የሰራተኞች
ከፈለጊን ያቀምናቸው ዘንድ መከራው በየበለና በባክር ተገለጹ
(ተገለጹሙ)፡፡ እነርሱ ለመለስ ይከሣልና፡፡” (አC-፪.ም፡ 41)

አለሁ የሰውን ልቻች በሰራተኞች በአጠቃላይ በእያንዳንዶች
ድርጊታችን በተሳሰቦን የር አንዳም ስው በምድር ላይ አንዳማረተርና
ስንልክ እንዲሆ ይለል:-

﴿ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِرْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَائِبٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَعَى فَإِذَا ﴾

جاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقِدُونَ ﴿٦١﴾ **النحل:**

“አለህም ስውችን በበደገቻው በየጥቃው የር በእርዳ በምድር)
ለይ ከተተቃቀቹን የሚገኘውን ባለተው ነበር፡፡ ጥን አስከተውስለን ቤቱ ደረሰ
የቆየቻቻል፡፡ ቤተዋዕውም በመጣ መቅት እንዲትን ለአት አይቀየም፡
አይቀድሙምም፡፡” (አን-ነሐል : 61)

በለለ በከል ደግሞ አለሁ የሰውች ለቦኝና መንፈሳቻቻውም እርስና
በሚያስከ-ኩር ከሚኖሩ ስውች መለከተቻቻውን አገና ደንብ ከከበ
በረከቱን ሁሉ ከያቀጣቻው እንዳማረለች ሲንልክ እንዲሆ ይለል:-

﴿ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامْتُوا وَأَتَقْوَى لِفَنَحَّا عَلَيْهِمْ بَرْكَتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ ﴾

﴿٦٢﴾ **الأعراف:** كَذَّبُوا فَأَخْذَنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

“የከተማዋዎ ስውች ባሙኑና በተጠለቀው የር በእነርስ ላይ
ከስማይም ከምድርም በረከቶችን በከፈት-ንለቻው ነበር፡፡ ጥን አስተባበለ፡
ይሰራ-ት በነበረ-ትም ቤተአት የዘናቻቻው፡፡” (አለ-አስራ-ፍ፡ 96)

በለማለም በግልጽ ማስተዋል የምንትሰው የአመዳን መንገድ የመረጋገጫ
ከመለከተቻቻው አገባብ የሚያደገፍት አገባብ በራሳቻው ላይ የቀጣትን
በር የሚከናወ መሆናቻቻውን ነው፡፡ ይህንንም የሰው ልቻ ደርጊት ሁሉ
ልቀም እድርጊ የሚያውቁና የሚገኘውን የሚገኘውን ነገር የሚይሰውበበት መሆኑን አለሁ
አንገር እንዲሆ ይለል:-

﴿ وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ
مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي طُلُمَدَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴾

الأنعام: ٥٩

“የፍቅ ነገርም መከራቸውን እርሰ ወንድ ዓቶዎ:: ከእርሰ በቀር
ማንኛው አያዥቻቸውም:: በየብለም በባክር ያለውንም ሁሉ ያወቻል::
ከተጠለም አንዳትም አትረጋኝም የሚያወቻት በሆነ አንድ:: ከቀጣትም
በመራት መለማማች ወሰጥ የለም ከእርጥበያም ከደረቃም አንዳም የለም
ግልጽ በሽነው መሻሻል ወሰጥ (የተመዘገበ) በሆነ አንድ::” (አዲ-
አንዱም: 59)

ይህ ሁሉ ሌሎችና ሌላል ግን እርግጥ ነው አንቀምች የተስፈላጊው-
መራቶች በለመሻናታቸው ትክክለኛና ጥራት ያለቸውን ጥብካቶች
በለመጠቀማቸውና በመሆስለት ሰው ሌሎች ቅጂዎች አድዋዎች
አያዥጥሙና አያልን አይደለም:: ይህ የሚከና ነገር አይደለምና:: በለላ
በከል ደግሞ የሰዎች መንፈሳዊ አቅም በመዘዝቀበና ከትክክለኛው-
መንገድ በመራቸቸው ማከናያት ሰላል መራትና ለለው መቆሰፍ-ቶችንም
መከና አይችልም::

ለለውና ትክረት ለያገኘ የሚገባው ጉዳይ ለመደረሰ ለከከለ ይችላለ-
ተብለው ከሚገመቱ ተፈጥሪዋ ወድመቶች አንፃር የተንቃቁ እርምጃ
መውሰድ የሚገባ መሆኑ ነው:: ሆኖም ግን ጥንቃቁዎች ከተደረገ በጀት
ለማድርሰ ወድመቶች ለዎች ሁኔታውን ወደ አሉ ማስጠርት
አለበቸው:: አንድ ገዢ አመር (Z.O.) ለመደቂ ባዘመመ ጉድጋዳ አጠገና
ለድርሰ ሂጻን በለው በመራመድ በታወን አለፋት:: በዚህ ገዢ
ባልደረሰበቸው “የምእመናን አሁንም ሆይ! አሉ ከውሰነበዥት ጉዳይ
(ከቀደር) ማምልጥም ነውን?” በማለት ጥያቄቸው:: አመርም (Z.O.)
በዚህ ገዢ አንዳሱ በማለት መለሰ የእንዳ የአሉ ወሰኑ (ቀደር) ወደ
ለለው የአሉ ወሰኑ (ቀደር) ነው የምእሰው::”

ቀሳቀሱና ሲይማኖት የለሽ ሂገቦች የተፈጥር አድዋዎችን ለመከለከለ
የሰው ሌጅ በሚመለከቸው ቁድመ ጥንቃቁዎች ላይ የተጋለ እምነት-
የሰድራለ:: ይህም በመሆኑ አንድ ወድመት ከተከለተ በጀት “ሆናው-
ጠናሬ በሆነ የሆነ ይህ የመራት ነውጥ ይህን ሁሉ ሂገቦች በልጠረሰ
ነበር” ይለለ:: ሆኖም ግን ነገሮችን ወደ መለከታዊው ወሰኑ በያስጠጥ-
ናር ወድመቱ አያዥና ከሆነ የተለያየ ቁድመ ጥንቃቁዎች በጥሩም
ፈግሞ ለያስቀሩት አንዳማይቸለ መገንዘብ በቋሉ ነበር::

ለምሳሌ 07.4 ፊንታ 11.4 ላከተር ስከል ቤይል ያለው ርዕስ መሬት ተከሰተ እንበለ:: ለዘመኩ ጥሩ ማሳያ የምትሆነን የቃጥን ከተማ ነቸ፡፡ በዘመኩ ከተማ ህንጻዣች የተገነባት ይህን ርዕስ መሬት እንዲቁሙ:: የሚያስቀለው በመኖዋ አስራርን ተከለለው ነበር:: ይህን እንደ ርዕስ እንደተከሰተ ወይምው የጊዜ ፊንቃዣች ፊንቃዣው በተፈጻሚው የእሳት ነበላል እየተጠበሰ ያለቀት ላይ በድብት ሰሁ ሆኖል:: ለሂያ ለከንዳች በቃድ የቆየው ነው የተ የከተማው ነጥረመች ለአመታት የከበታችውን ውጤ እሱ:: እና የእለሁ ባይ እስከሆነን ደረሰ ለእሳቱ ከሚችሉ ወድመቶች ሲሰጥኝን ለመከላከል እስፈላጊ እርምጃዎችን መውሰድ ባይዚችን ነው:: ይህንና እነዚህ እርምጃዎች በረዳቸው እጣ ፊንቃዣኝን ከመውሰን እንዲር ወሰኝ ትቃው ማለት እያደለም:: እርምጃዎችና ጥንቃቀዎች ፊይይ የሚናልቸው እና ሲሰጥኝን ከመለከታቸው ደንብ ዝር እስማምኑን መግዛ ከዚልን በቃድ ነው:: ከዚህ በተቋራኑ የሚደረገ ጥንቃቀዎች የሰው እናበት ለገበረ የተንስራ ግንዘበ የተለያ እይሆኑም::

የሰው እናበት ለእድ እናበት ወድመት ተጠቃቀ ይደረገት የእመማ ሲያዙ መግኘታቸውን ፊጋጌዎችን በመገዢራቸው ቁጥርን ማትረፍቸውን ሲይሆን የቤቶችቸውን ተዝኑ አልባነት ነበር:: እናም እንዲሆ አለ:: “የእድ እናበት የጊዜ በቃድቸውን እና እና ከጊዜ አለቸው መጠበቅ በማነገ ፊንታ በለሰለሰ መሬት ለይ በመስራቸው ነበር:: ሆኖም ጥን እና በቃድቸውን ተዝኑ አለቸውን እያደለፈልን እንዱል:: ሲለማጣም ለማንኛውም የተፈጥር እና ተጠቃቀ እይሆንም::”

እርግጥ ነው ለመዳቸ እንዳለትም በቃድቸውን እች በሚያስደንቃቄ ተበብና በቃት ከዓለቸ እየፈለፈለ እንዱዋል::

የሁኔ ሆኖ የሰው ወቻ መዝኑ ህንጻዣች ከወድመት አለቸውም:: የወክኑያቸው የወድመቱ ለበብ የበቃቃ በቃት ማነስ ሲይሆን የሰው መማማውን መንገድ መምረጥና የእመሻ የአይወት በይበ ነበር::

ስለምነም እኝች አስቃቄ በሆነ ከመራት ስር የወጣ ደምጽ (ሙሉት) ለቦብ በእንዳታወቻቸው ወሰተ እንዲለ ጥሩትው አነጋገር አላሁ በቀርቡን እንዲሆ ይለል:-

﴿وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الْصَّيْحَةُ فَأَصَبَّهُوْ فِي دِيَرِهِمْ جَنِشِينَ ﴾٦٧﴾

﴿أَلَا إِنَّ شَمُودًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بَعْدَ الشَّمُودَ ﴾٦٨﴾

“እነዚህንም የበደለትን መሬት የሚታው በበታቸቸውም ወሰተ የተጠረዘከብ ሆኖው ጥሩትው አነጋገር ለበደረሰ ወሰተ እንዲልፍራባት ሆኖ:: የቁ! ለመድቻ ገታቸውን በአርግጥ ካል:: የቁ! ለሰመድቻ ከአሉሁ እነዚህን መሬቱ ተገባቸው::” (ሀ.፳:67-68)

ታላለቅና ተንካሬ እንዳታወቻን መገኘባት በራሳ ከተፈጥሪ እኩረም እኩረም:: የአሉሁን ቅጣ ገዢነትው የሚያመጣት አመዳ፣ ከፋት፣ ወሰተ በአስተኛ፣ ሽፍጥ፣ የሻጠኑት፣ ነጋድ ከአሉሁ ለለ የሆነ አማልከትን መገባት የቸው:: ለለምነም የሰውች የጥራራ ሪከት በየሰሳም ሆነ በባህር ሌጋዘኝ የጠጠኑት ለተቀረኝ እንደኋን ጥሩት ተከተሉ ለለው ይመጣል:: የሻይልና የንግሥና ባለቤት የሆነው አሉሁ ይህን ጉዳይ በቀርቡን ለያወስ አላለፈም::-

﴿ظَاهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبُتُ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذْيِقَهُمْ بَعْضُ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴾٤١﴾

“የሰውች እኝች በሆኑት ሁጠኑት ማክንያት የዘመን የሰራተኞች ከፈለጊን ያቀምጣቸው በንድ መከራው በየሰሳም በባህር ተገለጠ (ተስራሙ):: እነርሱ ለመለስ ይከሱለልና::” (አር-፫.፻:41)

ቆያም ሲል በቀረቡት የቀርቡን እንቀጽች ሌሎ የተጠቀሰው የአሉሁ ቅጣት ከፈለጊ በቻ ሌው:: የኩመና ወለለማዋወ ቅጣት ጽን በመጠረው ዓለም የሚጠቀቸው ሌው:: በተጨማሪያም ማንኛውም ማድረግዎች ቅጣት በጊዜው በከተውት ለማጥና ለለዙት አካባቢና ወደፊት ለማመጣ ተዋልኝቸው የተለሙ ማስጠኑቁቻ መሆነን ከእንቀጽቺ መገኘነበት እኩረም:: ለለምነም የአሉሁን ቅጣ መግጫት ሁሉም ለው እንዲሸራና ወደ እርሱም

በተውብት የ(၃၈၄) ተመልሮ መጠናም እድርግ እንዲይዘው ነው የሚመከራው:: አሉ እንዲህ ይላል:-

﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبُهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبُهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾

﴿الأنفال: ٣٣﴾

“አሉም እንተ በዚብጥው እየለህ በተፈጥሪ እድር የሚቀጥቷው እይደለም:: አሉም እነዚህ ጥስትርና የሚለምኑ ስ.ሆኑ የሚቀጥቷው እይደለም::” (ክል-እንዲል:33)

ከእሉ ወርድ የሚኖርን ገንዘብነት ከሁሉም በለይ የሚያሳምረው ለለት መስተዳድር ይህንንም በማድረግ ላይ መታገስ ነው:: በእርግጥ ለለት አሉን በማይረዳሩ ለወቻ ላይ ገር እይደለም::

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَسْتَعِنُو بِالصَّابِرِ وَالصَّلَوةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ ١٥٣ البقرة: ١٥٣

“እናንተ ያሙናቸው ሆይ! በመታገስና በሰላት ተረዳ:: አሉ (በእርግጥው) ከታዋሽ ወርድ ነው::” (ክል-በቀራብ :153)

እንደ ዓይነት የተፈጥሪ እድር ከደረሰና በስወቻ የሚቆጠሩ ለወቻ ካለቁ በኋላ በአይወቻ የሚገኘ ለወቻ እንደገና የተፈጻሚ ያህል የሚኖርን እድል አግኗቶች ማለት ይችላል:: ለሰነዱ እነዚህ ለወቻ እድልዎች ፍቃውና ይህንን አጋጣሚ ተጠቁሙው የበለጠ ወደ አሉ መቅረቦና ወጪቸውን ማማኑት ይጠበቅባቸዋል:: ምክንያቱም ይህን ስያዕርጊ ቅርተው ከምቱ በኋላ “ ቤታቸና ሆይ ! ወደ ምድር ዓለም መልሰንና እንተን እንዲማግበ እድርንን እንጂሬለን” በሉ ይቅርቡን ለያገኘ አይችለምና:: ይህን የመሰለው አስፈላጊ መቅረብት ከተኩንበት ለያነቻን ይገባል:: ከዚያም ሲይወቻቸናን እንደገና እንዲናስተካከልና ለለአይቀራው ባለትም ይጋማሙን እያሳቦን በመልካም ለሆኑ እንደገነዘነቸ እድል ይከፍትልና::

ከዚህ በታች የሚቀርበው የቀርቡን አንቀጽ ካሱት መሆኑ (0.ሰ.) በስኬይ
ተራራ ሌይ እያለ የምድር ነውም በተከለተ ገዢ ያደረገትና ይኖ (ለመና)
የያዘ ሰጥቶ ለእና የሚሆኑ ጠቅማሪ ንግሥት በዚሁ አካይ፡-

﴿وَأَخْنَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبَعِينَ رَجُلًا لَّمِيقَنَا فَلَمَّا أَخْذَتْهُمْ الْرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ
أَهْلَكْتَهُمْ مِّنْ قَبْلٍ وَإِنَّمَا أَتَهْلَكْنَا إِيمَانًا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنْنَا إِنَّ هِيَ إِلَّا فِتْنَةٌ تُضْلِلُ بَهَا مَنْ تَشَاءُ
وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ أَنْتَ وَلَنَا فَاعْفُرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴾ ١٥٥ الأعراف: ١٥٥

“ሙሉ ከዚህም ወሰኑ ለቀመጥ ለባት ለዚህ መረጃ በርቱ የምድር እንቅጥቷው በያዝኝቷው ገዢ መሆኑ እለ፡- “ኩቶም ሆይ
በኩህ የጊዜ ከኩህን በፊት ባጠሩ ማጥናቸው ለነበሩ (በጠሩ ተከራክር ለነበሩ)፡፡
ከኩህ ቅለው በስኩት ለነበሩ ተጠሩናለሁን? እርሱ (ፈተናይቱ) የንተ ልተና
እንዲ ለለ አይደለም፡፡ በእርሱ የምትናውን ተሳሳቻለሁ፡፡ የምትናውን
ቻቃናለሁ፡፡ እንተ ሂይታቸን ለሆና፡፡ ለእና ምህረት አድርጋን፡፡
እነዚአዎም፤ እንተም ከመከራወች ሁሉ በላይ ለሆና፡፡” (ኤሌ-ኤሌራፍ:155)

ከዚህ አገልግሎት የምናስተውለው ለነበሩ ለለው ቅርቶ ካሱትም በሆነ
እንዲን ከፈተና የሚያመለውና ለቦታቸውም እጅግ አስፈላጊ የሆነ
መከራወችን እንዲማረጋገጫ ነው፡፡ ከዚህ ልተና መጨረሻ ለይም እነርሱ
ምንጫይም በተስፋና በፍርማት መከከል ሆነው እገዛዋውን
መሞራቸውን እንዲማቀጥለ እንገለዘባለን፡፡ ሁላቹንም በንሆነ በዚ
አይም ሆንጫ በመከራወችን ማጥኑ አለሁን እየፈልጋና እነዚአዎም ተስፋ
እያደረግን መንገዢ ያለበን መሆኑ ጉልጋ ለው፡፡

የምዕራፍ ስብት

ግድያለሰነት

እኔና ስው በምድረሰበ እየተጊዜ እያለ የይሰበው ከኔና እናገኘ እውሏ
ይርጥናል፡፡ ይህ ስው የሚገኘ የከለ በፍጥነት በጋጥ ከዘመ እያምና
የሁኔታ እውሏ ሌያማልተ እኔደማይቻል አመለ፡፡ ሆኖም ጽን ተስፋ
ቆርጠ ጥብትን ከመጠባበቂ በደመነናስ ከአቅራቢያው ከሚገኘ ጥናቸል
ወሰኑ አለ ገብ፡፡ ወደ ጥናቸል ወሰኑ እየገበ እያለ በጥናቸል
ግድያለሰነት ለይ የበቀሉ ቁጥቷውን በማግኘቱ የሞት ቁጥን
ሙላዊ እናርግ በመሆኑ ወደ እነቅዱ ከመዋረድ ይድናል፡፡ ሆኖም
ገን በዘመው ቁጥበት ቁልፍል ሌመሰከት እና መርሃም የሁኔታ እባበችና
ዘንድምና ሌበደት ሌመሰመሰ ያደል፡፡ ምቅበት ሌመሰከት ይግባኝ ነውና
ጥቃር መልካ ያሳቻው እይመቻ በእና ማይናድ የሚቻቸውን ቁጥቷው
ለማቻቸውን በጥርሰቶው እየገበገበ እኔናሆኑ እስተዋለ፡፡ በዘመ ገብ
ናርሃት እንዘዴገበይ ከምላ ጥናል ለለናውን ሌያነትው ቁልበ፡፡ በዘመ
ሁኔታ ወሰኑ እያለ ጥቃት ገብ እኔደቆያ በጥናቸል እኔና ጥግ ለይ ማር
የሞላበት ቁይ እስተዋለ፡፡ ከዘመው ለራሳ እኔናሆኑ አለ፡- “እኔደምንም በየ
ከዘመ ማር መቀመስ እስበች፡፡ የክቡርቁም ለለ ገብ ይህን የመሰለ
እኔል ለለገኘ እቻለለሁና፡፡”

ስውያው ይህን ካለ በጀት የሚገኘ እኔና የንግድ በመሰለ እናርግ እጥበች
ወሰኑ በሆነም ያጋጠመውን ነገር ለገዢው በመርሰት ማሩን በመሰለ
ለይ በቻ ተማሪከ፡፡ የሚሆ ጥናጥና ያጋጠመውን ታሳቹ እናርግ
የንግድበበትን የሞት ጥብ እኔደመሰከት እይነን ያወረው ሌሆን
አለናውንም ወርዳታል፡፡ እናም ለውያው እኔደምንም በለው ከጥናቸል
በመውጣት ነፍሰት በማትረፍ ፍንታ ማሩን መሰለት የቀበሌ ሌሆን
በተመሳሳይ ሰዓት እነዚያ እይመቻ ቁጥቷውን ቁጥው
በመጨረሻው ወደ ጥናቸል ወድቆ እርዳል፡፡

በዘመ ተምሳሌታዊ ትረክ ጥናቸል የሚመከለው የዘመችን ዓለም ከጋድ
በውሰድ የያዘቻቸውን መከራሙት ሌሆን እባበችና ዘንድምና ይግባኝ

መጥና በእኔደረሰችን (ሁራወችን) ነው:: ማሩ የሚውከለው ለሆነዎች
በፈ ጥቅም መስተካከለን ነው:: ነዋሪ ጥቅር የተባለት ሁሉት አይጠች
በለው ላይ አይወለሁ ላይ የሚያልፏ የሆነት ቅድና ለለት ፍቃው::
ተንገኘ ለው ድግሞ ባዶለሽ (ጋራል) የሆነና ለመጠወች ዓለም (የፍርማ
ቁን) የሚጠች የሚያደርግ ለው ነው:: አይጠች የቀጥቃውምች
ሁርቃች በሽል ጥርዳቸው ቁጥጥራው ለጠራርቸው ቁጥቃውም
ስላተኞች ለውያዥን ወደ ጉዳዮች አዘዋጅ ከመውራድ የሚጠበቀው
ነገር ለኖር አይችልም:: እናም ወደቆ የእባባሻና በንግድ ለሳይ ሆነ::
በዚህ ተረኑ በግርዳታ ለማሳየት የተዋካለው የሰው ላይ ወደዚህም ዓለም
የተሳካው ለታላቂ ዓለማ በሆነም:: እርስ ጉን ተለና በሆነው ለሁዋዊ
ፍላቸቱ የሚጠኑ መሆኑን ነው::

እንግዲህ የሰው ላይ ለባል ከመጠወች ዓለም ተሳሳቁ አይጠች ለመዳን
ከፈልጊ ከመጥና የሚባሩት ሲሆን ማንኛው:: ቤተውንም በአገባብ
መጠቀም ይኖርበታል:: በምድር ጉን ላይ የሚገኘ ሁሉም ፍጥረታት
በተፈጥሮ የተነዳደለቸውን የአኅናር በይበ ተከትሎው በመጋቢት በቶ
ደስታን የሚያጋገሩ ይመሰላል:: የሰው ላይ ጉን የአነዱያ ሁሉ ፍጠራን
የበላይ በሆነም የቀልብ ደስታ የሚያገኘው የአለሁን አካ አከብር መጋቢት
በቻል ነው:: ከአለሁ ሆኖ (ሽረዓ) ወጪ ያለ አይወለሁ የድንቀርና
(ቁሳለያ) አይወለሁ ለሆነ ይህም የሰውና የመከራ አይወለሁ ነው::
ይህን የመሰለ የአይወለሁ በይበን የሚከተል ለውያው ባዶለሽ (ጋራል)
ይበላል:: የሰው ላይ የተፈጠረበትን ዓለማ:: እሁን የሚገኘበትን ሁኔታ::
በአይወለሁ የመገኘቱን የሚሰጠርና ከዚህ ሁሉ ድርሻ ያለውን ጥበብ
አለማስተዋል ከንተነት ነው:: በእርግጥ እናይ በልህ ወይም አስተዋጅ
ለው የሰው ላይ ካልነበረበት (አምንት ከሆነ ነገር) ወደዚህም ዓለም
የመምጣቸኝና ከተወሰነ ልተና በንግድ የመምቱን ጥበብ ለማውቅ
አለመፈለግ ያለኝነቸል::

ለው ሆኖ የመፈጠርና እውነተኛ ዓለማ እንዲሆና የአይወለትንና የቀትን
ምንጫት ለማውቅ የመቻመረዋው እርምጃ ባዶለሽነትን ማስወገድ ነው::
ይህንም ለማድረግ የሚችለው እውነተኛ በሆነ ምክንያታዊነትና

በመንኛልዋነት ማስተናትን በገለጻት ለቦና (ቀልብ) ነው:: ተፈጥሮች
የሁኔን እንደ ታደተናነት:: ለማብጣነት:: ከራ-ት:: የተጠነነ ተስፋ::
ቆናት:: አባክናነትና ገዢት የመሰረሰት የሰው ለቻ ከንበለዣች
የግዳለስነት (ገፍል) መገለጻዣች ፍቃው::

እነዚህ በህረምት የሰውን ለቻ ተፍጻው በመያዝ በራሳቸው እስከከራሱ-
ው-ስጥ የሚያዘሩት ከዚነ ታላቅ ጥሩት ላይ ወድቂል ማለት ነው:: የሰው
ለቻ በእነዚህ በአረምትና በነፍስያው (ego) እንዲ ገዢ ከተቀያደ የአቶን
መንገድ ለመያዝ ከተሞ እያታረሙቸው:: ከዚያ በጀት ስለናው የጨረሙ::
ክብሩ የተዋረድና ፈጥረውንም የሚሰተባበል ሆኖ ያርፈዋል::

ይህን በመሰረት ሁኔታ ወሰን የሚገኘ ለወቻ አሉህ የሚጠበቃውን
አማር በማክተላት የቀርቡን እንቀጽ ይገልጻል:-

﴿فَوَيْلٌ لِّلْقَسِيَّةِ فُلُوْجُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أَوْلَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴾ الزمر: ٢٢

“.....ልቦታቸውም አሉህን ከማው-ሳት ለደረሰ ለወቻ ወጥላቸው::
እነዚያ በግልጽ መሰራት ወሰን ፍቃው::” (አዘ-ዘተመር:22)

﴿وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَنِ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَنِ وَأَضَلُّ سَيِّلًا ﴾ الإسراء: ٧٢

“በዚህት ዓለም (ልቦ) እውጭ የሁነ ስው እርስ በመጨረሻቸቱም
(ዓለም) ይበላጥ እውጭ ነው:: መንገድ-ንም በጣም የተሳሳተ ነው::” (አሌ-
አሰራር:72)

﴿أَفَرَءَيْتَ مَنْ أَنْخَذَ إِلَّاهَهُ هَوَنَهُ وَأَضَلَّ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَحَمَّمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ، وَقَلِيلٌ جَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ

غَشَّوْهُ فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴾ الجاثية: ٢٣

“ከንበለዣ-ን እምላካ እድርጋ የየዘው-ን:: አሉህም ከእው-ቀት ገር
የጠመሙት-ን:: በጀመርና በልቦ ለይም የተመበት-ን በግይቤ-ም ላይ ቤቱን
የደረሰበት-ን ሲው አየሁን? ታክሬ ከእሉህ ተብሎ የሚያቀናው ማን ነው?
አት-ገለጻዣ-ን?” (አሌ-ቁለም:23)

በአንድ ስው ልብ ወ-ሰጥ የጥሮራል ይዘት ሲያከናወና ሲያስቀለቁል
መንፈሳዊ ለሆነ ነገሮች የሚሰጠው ከበርና ጥንቃጠም የዘመኑ የከል
ይደካማል:: እንዲሁ አይነቱ ስው ደግሞ በአየማልነት ላይ ይኖት
(እ.ስተ.ቋማህ) አይኖረውም:: በታጠኗት አረንቂ ወ-ሰጥ የተዘረፈ ስው
በዘመኑ ሆኖታው አስከቀጠል ያረሰ የከልናው ዓይን ለለማቻው
ያለበትን ሆኖታ አይገኔዘበም:: ወደፊስ የሆነና በንፍስያቶው (ego) መጣ
የተወጠ ስውች በታጠኗቻቸው ምክንያት የሚደርሱባቸውን አፍራሽ
ሆኖታ እንዳያስተውለ አይኖቸው የሚቻውር ሲሆን ይርናቸውም
ይደንቀሬል:: መቱ የቆሰለ ስው ምንም ነገር ለይሰማውና ለይደረና
ምግባን እያቀረብ ለመግባ በታች እንኩ ከእርስ ወር አብረው በማኅድ
የታደሙ ስውች የእርስን ቁስል እያያ ምግባ ለይሰጠለቸው ይችላል::
በተመሳሳይ ሆኖታ አይወቻቸውን በዘፈቻቸው የሚመሩ ስውች እንዳለ
አይሰማቸውም:: ለእርስ ሰሚትና መረጃ ለለቀቀ ሲ-ስ ወደፊነቻቸው
እስከተሰማማ ያረሰ ለለው የፋይነውን በሆነ አይገኙቸውም :: እርስ
በእርግጥም እንድ የዚር ስው ለው-ነቱን በጠናና (የበረት ልብ) ወ-ሰጥ
እንደማረጋገጫው ሆኖ በታጠኗት ማቅ ተችቦለው ያስቸውን ማድረግ
ያስደስታቸዋል:: እነዚህ ስውች ለማቅና መለከታዊ ለሆነ ግሳሽምች ይሸ
ማ ለበብ ያለ እውጭች:: ይንቀርሙና ይፈሙና ይችው::

አሁን የዚህ ስልጣን አውሳ (L.O.) ባወሩትና ተርማዎ, በዘጋጀት ሲቀብ
የአሉ መልእኩና (ሰ.ዕ.ወ.) እንዲሁ በለዋል:-

“እዋና በልህ ስው ማለት ለዚዋ ፍላጊቱንና ሰሚታዊ
ዘንባለውን ተቀባዩ ከዚት በቻለ ለለው አይወቁ የሰራ ስው ነው::
ምን:: ተለለና ይከማ ስው ማለት ደግሞ ሲ-ስን (ውደ ተከለከለና አጥራ
ወደሆነ እከ-ይ ምግባራት በምት-መራው ነፃሰ) ሰሚታዊ ዘንባለ
ቀጥጥር ለዚር አውሳ የዝግባለው ተከታይ በመሆኑ (ምህረትና ይጋብ
የአንድ የጋብት በግብር የሚጠበቅ ስው ነው::”

ጥምህር ስምንት

ወደ አለሁ መቋረጥ

አንድ የአለሁ ባረም ከጻጠናት ፈቃ የእውነትን መንገድ ሲያዘን አለሁ
ይበልጥ ወደ እርሱ እየቀረብ እንዲማመጥ ይታወቂል፡፡ ይህም በተከታታይ
ካፍሰል ቅድሚ ይበልጥ ተገልጻል፡-

ከእነዚ (Z.O.) በተወራው መሠረት ነበር (ሰ.ዕ.ወ.) አለሁ እንዲሁ በዋል
አሉ፡፡ “ እንድ አገልግሎት (በረመም) እንድ ስንዝር ወደፊኑ እኔ¹
እንድ ክንድ ወደርሱ እቀርብበሁ፡፡ እንድ ክንድ ሌቀርብኝም እንድ እርምጃ
እቀርብዋለሁ፡፡ እየተሸጠው ወደና ሌመጣም እኔ እየሆጥኑ ወደርሱ
እመጣለሁ፡፡”

ይህም በመሆኑ ወደ አለሁ ለመቋረጥ የሚፈልግ ስው የሚከተሉትን
ሁኔታዎች በማግኘት ማጠናና መተግበር ይጠበቅበታል፡-

1. ቅዱሳዊ ማድረግ

የጻጠናትን ተንስስ በልብ ላይ ከሚጥለ ነገሮች መከከል የድንቅርና
(ቁሮላም) ተግባሩት፡፡ የወሰን ቅልጻት፡፡ ከራቱት፡፡ ዓይነት (በሰጠት)፡፡
ጥለች፡፡ ከንቱ ምምት፡፡ ቁጥሩ፡፡ ወጪወጥነትና እቅዱትና ጥቁቶች፡፡ ዓይነ
፡ እነዚህና መሰራ ማረዳት እንድ ስው ከፈጥረው ወር የሚኖረውን
ዝምድና (መቋረጥ) እጅግን የሚጠናኝና ከእርሱም የሚያርቀ ዓይነ
አንድ ስው የራሳትን እቅዱ በየጊዜው የሚመረምና እርምጃውንም
ከፈጥረው ቅልጻት ወር እያሳተናከለ የሚጊበ ካልሆነ በስራታው መጥሪ
ድርሱታች ላይረጋግኙ መንፈስታው ላይታወሻ እያቀርቡ፡፡ ፈጠራው
በውሰድ ያስቀመጥው አሳይናው ደምጽና እያሳማ ለቦት ያውካዋል፡፡
በዚህ ጊዜ እና እንዳረገበት ፍመና ማዘናና ቀበሌት የከበደው መንፈስ እንነ
ልቦናውን በመቀበቀበ እንዲው ከዓይነት እንዲዝከባለልና ወደፈጥረውም
የእርቅ መንገድን እንዲፈልግ ያደርጋዋል፡፡ ይህ በሆነንና በዚት ተነስስቶ
በእንዲ እየታችበ የሚያርቀ መቋጥት ቅዱሳዊ (ንስሄ) ተብሎ ይጠራል፡፡
ምት ላይመሰረው በራቱ በራቅዬ ወደ ፈጠራው የሚመለከበትና

የኢትዮት የሚጠቃቄበት ሂደት ነው፡፡ በሌላ አገልግሎት ተወካይ (ንብሩ) ማስተካከለ በሌሎች በፊት መካከል ይንቃሬ በመሆኑ ጥንነነታቸውን ያውክ የነበረውን የኢትዮት ውጤት የዚህ በዚሁ ማስወገድ (ማሻሻት) ነው፡፡

የሰው ልጅ ወደ ፈጥረዋው መቆረጻው ከሚያደርግኝው መንገዶች ተወካይ የመሆኑም የሚከተሉት ማስተካከለ በሌሎች የዚህ በሙሉ በሙሉ የመቆወም በቁጥርና እንዲሆኝ የዚህ የሚያደርግኝው ነው፡፡ ይህንም ሆኖታ ጥላሽት በተቀባዩ መስተዋት መሰከና ከመመልከት ይርሱ ማመሳከራል ይችላል፡፡ በዚህ ቀናሽ መስተዋት ተተክክለኛውን ጉዳታቸውን እናይ ዘንድ ለፍቅርዎና ቅጋጋን ለፍቅርዎን ተፈፀመለት ጉዳ ነው፡፡ በተመሳሳይ ሆኖታ ከዚህ በሙሉ ተወካይ ተወካይ የዚህ በሙሉ የመቆወም የዚህ ይችላል፡፡

አለሁ እንዲሆኝ ይላል፡-

﴿ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوَبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْوَابُ الْرَّحِيمُ ﴾ التوبة: ١١٨ ﴿ ١١٨ ﴾

“...ከዚህም ይገኙቱ ዘንድ ወደ በዚሁ መሆኑው፡፡ አለሁ እርስ በዚሁን ተቀባይ አሁን ነውና፡፡” (አት-ተወካሁ:118)

﴿ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءاَمَنُوا إِنْ تَنْقُوا اللَّهَ يَجْعَلُ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتُكُمْ وَيُغْفِرُ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴾ الأنفال: ٢٩ ﴿ ٢٩ ﴾

“እናንተ የመናቸው ሆኖ አለህን በተረጋሪ የእውነት መለያን በርሃን የደርግለቻቸው፡፡ ክሩ ሲሆመቻቸውን ከእናንተ ላይ የበሰላቻቸው፡፡ አለህም የምራቻቸው፤ አለህም የታላቁ ቅርጫ ባለቤት ነው፡፡” (አለ-እናንተ:29)

2. ኮህድ፡-

ከህድ ማስተካከለ ዓለማዊና በልዋልው የሆነ ነገሮችን ለማግኘት ከመስጠበዱ ለቦናን ነገ ማሻረግ ስሜን ይህም አለመሆኑን ለመናን አያበረታቸው፡፡ ከዚህ ይልቅ በአለሁ መተማማን እንዲሰጠን፡፡

ԴՅԱԲՀՆՅԱԳՐԱ հԱՍ ԼՊՎ.ԹՋՄ. ՆՈԾ ՄՈՒՓԻՇ. ՄՊՀՀԵՂՆ ՄԱՒԻ...
ՔՊՀ.ՅՈՒԺԱԼԱ ՑՆՈ ԺԱՌՈ ՆՈՒ::

ՅԵԿ ՀՊՊԸ ՅՈԱՏ ՔՊՀ.ՅՈՒԺԱԼԱ ՑՆ ՄԻՒՔՆ ԺԱՌՈ Հ.ՊՆ
ՄՊՀՍԴ ԼԱՅ.Ֆ.Պ ՊԱԼՈՒ.Դ.ՄՆ ՀՈ. ՀՈԾ ԴՍԸ Հ.ՊՆ ՀԾԸ ՀԾԸ
ՀԾԸ (Հ.Օ.) ՀՅԴ.Ս ՊՈՂՎԱ::-

“ ՀՅԸ ՈՓ ՄՋ ՆՈԲ (Ո.Օ.Վ.) ՄՈՊԸ “ՔԱԼՍ ՄՈԱՀԻՒԴԻ ՄՔ!
ՊՈՂՎԱ ՀԱԽԸ ՈՓ ՔՊՀ.ՅՈՒԺԱԼԱ ՑՆ ՔՊԿՄ.Դ” ՀՈ::
ՀԾԸ ՀԾԸ ՊՈՂՎԱ “ ՀԱՄՊԳԻՆ ԳՎ (ԿՎՃ Մ.Դ) ՀԱՍ ՔՎԵԿՎԱ::
ՈՓ ՀԾԸ ՔԸՆ ՆՈԾ ԴԻՇՆ ՀՈ. ՀԾԸ ՔՎԿՎԱ::” ՀԾԸ::

ՀՅԸ ՀԸ ԻՒԽԸ ՔՊՀ.ՅՈՒԺԱԼԱ ԴԻՄՍԸ Ի.ՍԸ ՄՊԼԴ
ԼԶԼՊԳԻՆ ՄՈԱԴՊՈՅՆ ՄՊԳՄ ՀՅԸ ԱՄԸ (ԻԸՊՆ) ԴԻ
ԼԱՄԸ ՀԾԸ ՄՈԱՀԿԴ ՀԱԼԱՄՄԻԴՆ ՆՈՒ:: ՈՓ Դ.ՅԿ.Ը ՀՏԳԸ
ՄԻՀՎԱՆ ՈԼՔ ՀՅԸ ԱԼԻՆ ՔԸՈՈՈՎՆ ԿՊԴ ՀԵՊԱՎ.
ԴԻՇՆ ՀՅԸ ՊԿՎԱ Մ.ԼՊ ՀԳԲԸՆ:: ՀԳՊ Շ.Ս ԳՄԺ.Դ.Ն
ՔՊՀ.ՅԸ ՔՄԸՆ ԺԱՂԱՔ ՀՅԸ ՀԳԲԸՆ:: ՔՄԸ ՀԱՄԴ
ՀԳԲԸ ՀԳԲԸ ՀԿԵՎՈՒ.ՑՆ ՔՊՀ.ՅԸ ԻՄՆ ՅԵ ԻՒԽԸ ՁԸ
ՈԿՄԴ ՔՊՀ.ՔԸ Բ.Ը ՆՈՒ:: ՔՊՀ.ՅԸ ՔՊՀ.ՅԸ Մ.Դ ԴԱԼՈ
ԴԱՆ ԼՈՎԵԼԿ ՔՊԿՄԸ ՈԼՆ ՈՆԿՊԸ ԱԱ.Ս ՀԲՀ.ՄՆ ՀԾԸ
ՈՂՆ Ք.Է.Պ Ք.Պ ՔՊՀ.ՅԸ ՀԱԼԱՎ.ՔՆ ՈՂԿՊ ՀԱՆ.Վ ՔՊՀ.ՅԸ
ՈՂԿՊ Ք.Պ ՀԱԼԱՎ.ՔՆ (Ո.Օ.Վ.) ՔՊՀ.ՅԸ ՄՈԱՀՎՈՎՆ Հ.ՊՆ
Օ.ՄԸ (Հ.Օ.) ՀՅԴ.Ս ՊՊԼԴ ԴԿՊՎԱ::-

ՔԱԼՍ ՄՈԱՀԻՒԴԻ (Ո.Օ.Վ.) Դ.Ի.Հ.Բ.Ն Ք.Ա ՈՊԳՀԵՂՆ:- «ՈԱ.ՍԸ
ԳԼՊ ԴՅ (Ո.Դ.ՊԸ) ՀՅԸ ՀՅԸ ՄՋՄ ՄՊՀ.Դ. ԱՖԸ ՄՆ Մ.Դ”
ՀԾԸ::

Հ.ՊՆ Հ.ՄԸ (Հ.Օ.) ՈՈԽ.ԼԴ.Վ ՀՅԸ ՔԸՆ ՆՈԾ::

“ ԿՄԸՆ Դ.Վ.Ն ՀՈ.Պ ՊՊԼՎ:: ԿԼ.Վ ՔՊԳՄ ՀԾԸ Պ.Պ
(ՀՊՀ.ՅԸ ԱԱ.Ս ՊՊԼՎ) ՀՈ.Պ ՊՊԼՎ:: ԿՊ.Վ.Ն ԱԱ.ՄՊԸ Մ.Դ”
ՀԾԸ ԱՊԸ ԱԱ.Վ ԱԱ.Վ::::»

3. ተወካል (በኢትዮ መመከት)

ተወካል (በኢትዮ መመከት) ማለት አንድ የአሁስ ባረም ሁሉንተናውን
ለአሁስ ፍእታው ተገኘው በማድረግ የእርስዥን ጥበቃና አንቀሳብበው መሻጭ
ማለት ነው:: ተወካልን የሚመለከቱና ዝያሮ አሁሱ በዘዴር ቅል
ከተናገረቸው የቆርጥን አንቀጽ ዝዴጥና ወሰጥ የሚከተሉት ይገኘበታል::

﴿وَلَمَّاءَا الْمُؤْمِنَوْنَ الْأَحَزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَسَلِيمًا ﴾ ﴿الأحزاب: ٢٢﴾

“እማፍቻም አስተባበን የሂ ገዢ የሂ አላሁና መልእከተኛው
የቀበሩን ነው:: አላሁና መልእከተኛውም አውጥትን ተናገሩ
(የተናገሩት አውጥት መሆኑ ተገለጠ) አሉ:: (ይህ) እምነትና
መታወቃንም አንዳ ለገኘ አልሙመረለቸውም::” (አለ-አስተባበ:22)

﴿الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ الَّتَّاَسَ قَدْ جَعَوْا لَكُمْ فَأَخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ وَلَمْ يَقْعُمْ أَوْكَيْلٌ ﴾ ﴿آل عمران: ١٧٣﴾

“እነዚህ ለወቅ ለእነርስዥ፡- ለወቅ ለእናንተ (ወርን)
እከማቻተዋልና ፍእታው ያለዋቸውና (ይህም) እምነትን
የሙመረለቸው፡ በቆየቸንም አላሁ ነው፡፡ የሚሆን መጠንዎ ያለ
ናቸው....” (አለ-ዓምራት: 173)

﴿وَتَوَكَّلَ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ ﴾ الفرقان: ٥٨

“በዚህ በማይቻቸው፡ ስያው እምነት ላይ ተመክ.....”

﴿وَعَلَى اللَّهِ فَلَيَسْتَوْكِلُ الْمُؤْمِنُونَ ﴾ ﴿آل عمران: ١٦٠﴾

“.....የሚመናን በአሁስ በታች ይመከላል::” (አለ-ዓምራት:160)

“...ቀርጥ ተሳሳቢው የደረሰን ሂዕስ በአሁስ ላይ ተመክ:: ...”

﴿ وَمَن يَتَوَكَّلُ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۚ ﴾ الطلاق: ٣

“...በአለሁም የሚመከ ስው እርስ በቁዬ ካው::...”(እጥ-ሚት:3)

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيهَا عَيْنَاهُمْ إِذَا يَكْتُمُونَ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۚ ﴾ الأنفال: ٢

“ጥ-ናው ጥንካመናን እነዚህ አሉህ በተወሳኑ ገዢ ለቦታችው የሚፈሩት፡፡ በእነርስና ላይ አንቀጽታችን በተለብዕ ገዢ እያነት፡፡ የሚጠቃዋሚነትው፡፡ በንታችውና በቁ የሚመከት ዓቃው::” (እል-እንዳል:2)

የእንደ ስው ልብ አሉህን በመውድድ ከረከ እርስን በቁ የሚከሏልና ነገናን ሆኖ ወደ እርስ በቁ የሚያስጠር ይሆናል፡፡ አሉህ ነበያ መሸን (O.H.) በእቃችው ለሰያዊት በትር ጥንንት ከጠየቃችው በጀለ “ማለት” በማለት አዘማችው፡፡ ይህም ተግምራዊ የሆነ ከስተት፡፡ (የበት-ሽን ወደ እባባለት መለወጥ) ለለስከተለ ለመሆ (O.H.) ታሳቁ የሆነ በራስ የመተማመን መንፈሰን ልጠረላችው፡፡ የማንኛቻቸው ለጠራውት የተለሰት ቤቶች ማቅረብ የሆነ በራስ ልጠረላ (፪.C.ቻን) ከዚት ለፈታችው ይጠበቃችው ካው፡፡ አሉህ በራስ እል-ማካኤል እንዲሁ በማለት ይኖገል፡-

﴿ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۚ ﴾ المائدة: ٢٣

“...ጥንካመናንም እንደሆናቸው በአሉህ ላይ ተመከ::” (ማክዳህ፡ 23)

ተወከል ማለት ለሰነድ፡፡ ለዋልንዋና ለራን መልተው፡፡ እስከብን ገዢው ለሚጠገለውኩ አውድልያቶች የሚመች ቅል አይደለም፡፡ እንዲያውጥ ተወከል ከዚህ ዓይነት እኩበ በተቁሬኑ የሚቁጥ የጊጥ የተወሂድ ከፍል ካው፡፡ ለምሳሌ የነበረ አብራሃዎችን (O.H.) ተወከል (በአሉህ መመከት) ካናን የ በጣም የጊጥ የሆነ የተወከል ተምሳለት

ስ.ምን አሳትና ይል የነሰለፌና የከበር አከላል የደፊብት ክስተት ሆኖ
በመንፈሳዊው ብለም ተመዝግበ አልቻል::

የእለሁ መልእከተኛም (ሰ.ዕ.ወ.)

“አስበነድሱ ወነድመልዕክል” (እሉህ በቅያትን ነው::
መመከተኑ፣ የንግድ የምር!) ካብ አብራሃም (ዕ.ሰ.) ወደ አሳትና
ለመረመሩ ያለት ቅል ስ.ምን ካብ መከተማድም (ሰ.ዕ.ወ.) “በዚያ
ሚ አከማትተውለችንልኝ ፍጋታው.” ስ.ባለ ሁኔታው ይጠቀሙ
አማን (አምነት) መምሪያቸው ይህንኑ ቅል “አስበነድሱ ወነድመል
ዕክል” በለዋል:: በማለት አብን አባበ (ለ.ዕ.) አስተሳልፈዋል::

በለላ አቦ ሁረዳኬ (ለ.ዕ.) በስተላለፍትና መሰላም በዘገበት ሌላ
አካል የእለሁ መልእከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) እንዲማከተለው በለዋል:-

“ልቦታቸው እንደ አጥራ ለብ የሆነ (እንደ አቶችና ለቦታቸው
የረቂቂ ወይም ለቦታቸው በእለሁ ቅርቡት የለለለብና በማንኛውም
ተዳደቸው በእለሁ ገጽ በቂ ተወካል የሚያደርጋ) በዚ አገበች ይነት
ይገባለ::” በለዋል::

የእለሁ መልእከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) እንዲሆም በለዋል:-

“በእለሁ እውነተኛና ተገበር የሆነ ተወካልን (መመከተኛ)
የምትመከር በትሮና የጋራ ማለዳ ባይ ሆኖ ሆኖን ወጥቶ ማታ ሲመለስ
ሆኖን ተልተዋና መግቢ ለሚመለስው አጥራ ለማይ እንደሰጠ ሁሉ
ለእናንተም በለዋቸሁ ነበር::”

አዳስና አመር (ለ.ዕ.) ያስተላለፍት ስ.ምን ተርጓሜ፤ “ሀሳን”
ነው በለዋል::

4- ዘ.ከር (እሉህን ማስታወሻ)

አያለ እሉህ ዘ.ከርን (እርስና ማስታወሻን) አስመልክቶ
እንዲማከተለው ይለል:-

﴿فَإِذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَأَشْكُرُوْا لِي وَلَا تَكُفُّرُونِ ﴾ البقرة: ١٥٢ ﴿١٥٢﴾

“እስታውሳኝ እስታውሳኝንለሁና ይ አመሰግኩኝም፡ አት-ካቶኝም፡” (ከል-በቀራብ፡ 152)

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا وَسَيِّحُوهُ بَكْرًا وَأَصِيلًا ﴾ ٤٢
الأحزاب: ٤٢ - ٤٣

“እናንተ የመኅችሁ ሆይ! አለህን በዚ ማውሳኑን አውሳኑ፡፡ በቀነ መቻመራያም መጨረሻም አጥሩት፡፡” (ከል-አስተባበ፡ 41-42)

﴿وَالَّذِينَ كَرِبَلَهُ اللَّهُ كَثِيرًا وَالَّذِينَ كَرِبَتْ أَعْدَ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴾ ٣٥
الأحزاب: ٣٥

“...አለህን በዚ አውሳኑ ወንጀችና አውሳኑ ለተዋዋም አለሁ
ለአነጻር ጥናቸውን ትንጂ አዘጋጅ-ተዋዋል፡፡” (ከል-አሁባበ፡ 35)

﴿إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رِبِّكُ لَا يَسْتَكِبِرُونَ عَنْ عِبَادِيَّهُ وَيُسَيِّحُونَهُ وَلَهُ دِيَجْدُونَ ﴾ ٢٠٦
الأعراف: ٢٠٦

“እናነጻ ሌጻታሁ ዘንድ፡ ያለ-ት (መለክት) እርስ-ት ከመግባት-
አይከናም፡ ያውድሰታልም፡፡ ለእርስ-ም በቻ ያለማቆለ፡፡” (ከል-
አධራዊ፡ 206)

አለህን ማውሳኑ (ዘ.ክር) የአለህን ወ.ዶ.ታ የሚያስገኘና እርስ-ት ወደ
መፈራት-ና እንዲሆም ወደ መጠንቀቅ (ተዋዋ) የሚያስጠር በቻ
መንገድ፡ ነው፡፡ ሲለ ዘ.ክር ሰኞዥዏ ማውቅ ያለበን ለለት፡፡ ወዘ
(አደዋ)፡ ፪ምም ሆነ ቀዱ እንዲሆም ለለ-ት የአምልከ ተማሪ-ት-
ክ.ክር (አለህን ከማስታወሻ) ይቆጠራለ፡፡ አለሁ እንዲሆ ይለለ፡-

﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطَمِّئُنُ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا إِذْكُرْ اللَّهَ تَطَمِّئُنُ الْقُلُوبُ ﴾ ٢٨

“(እኬርሳም) እነዚያ የመሆኑ፣ ልቦታቸውም አለሁን በማውሳት የሚረዳው ዓይነው:: ገዢ! አለሁን በማውሳት ልቦታ ይረከል::” (እር-ረዳድ:28)

የአለሁ መልክትና የሚከተሉበትን መናገሮችውን አብ-ሃራዊሮ አስተላደፈዋል:-

“እንደን አማካኝ ካለበት ዓለማግዣ ቅጂችት የገዛበለ ሰው አለሁ ከፍርድ ቅን ቅጂች ይገለግለዋል:: የተቶገኘን ሰው የረዳ አለሁ በዘመኑ ሆነ በተከታዩ ዓለም ቅጂሩን ያቋልልለቻል:: የእንደን መ-ሰላም ነው-ር የሰራኑ አለሁ በቀርቡቱ አይወለሁ (እኩ-ንያም):: በእኩ-ኩም የእርሳን ነው-ር ይሻናገለቻል:: እውቀትን ለመፈለግ ገዢ የጀመራ አለሁ ወደ ደንት የሚመለዳውን መንገድ ያገራለቻል:: ለውቅ ከአለሁ በቶታ በእንዲ ተሰብሰበው የአለሁን መቆኅና በማያነበብት (በጋራ ተናት በማያደርግበብት) ወቅት በእርሳ ሌይ እርሱታ ይሰጣናል:: የአለሁ እገዢነትም ይከበባቸዋል:: መለክከት-ም ያቋድቸዋል:: አለሁም ለእርሳ ቁርብ በሆነ ከፍለው (መለክከት-ዘንድ) ያውሳቸዋል:: ለሆነ (ወደ ጉል) የሚገኙት-ው ወሩ ወደፊት አያዘቀድመውም::” (መ-ሰላም የዘገበበት አዲስ)

5- ለብር (ት-ዶግስት)

ለብር (ት-ዶግስት) በሌን የምንጠራው እንደ ሰው ለአለሁ ሲቋድና ወሳኔ ሪፖርት የሚያስተካበትን አጠቃላይ ሁኔታ ነው:: ይህም ይበልጥ የሚሰተዋልው ሰው-የውን በማያደርግሙት የተለያየና የሚያስፈልጉት አለበና ሌላም የሚፈጸማት ክስተቶች ገዢ ነው:: እንደ ሰው ለብር (ት-ዶግስት) አይደንት የሚባለው አለሁ ጥንቃኑ (በቀርብ) የውሳናቸው ነገሮች በእርሳ ሌይ ለከበብ ወ-ሰማዋውም ሆነ ወ-ሙዋው ባከራው ለይቀርር እንዳሞጣቸው ማስተናገድ ለቶልና በሁ-ሰም ሁኔታ አለሁን ለያመሰግን ነው:: ት-ዶግስትን የሚጠይቷ ክስተት ለያደርግሙን ይቀርበደንት:: መዋነት:: ት-ሆነና:: ቁጥብነት:: ባለው ሁኔታ መርከት:: እገዢነት:: ሁኔታና:: ሁኔታና መቻልን የመሰሰለ ባከራይነት ማንበባቸው ይጠበቃባናል:: አለሁ በቀርብን እንዲሁ በማለት ይዘዘናል:-

﴿ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَى إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَخْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْخَازِكِمِينَ ﴾ ١٩

“ወደንተም የሚውረዳውን ነገር ተከተል፡፡ አለሁም እስከሚፈርድ ይረሰ ታገሮስ፡፡ እርስ ከፈራሽ ሁሉ በላይ ካው፡፡” (የኢትዮ፡ 109)

﴿ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَأَنَّقُوا اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾

آل عمران: ٢٠٠ ٢٠٠

“እናንተ የመኖችሁ ሆኖ፤ ተኋግበታችሁም (ከጠላጥቶችሁ ግኝታ) የለቀ ዘመን፤ (አልውናችሁን) በንዋቱ መብቀም፤ አለሁንም ቅሩት የኝነት በንድ፤”(አለ-ዲሞራን፡ 200)

﴿ وَلَنَبْلُوَنَّكُم بِشَيْءٍ مِّنَ الْخُوفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَئْرِ ﴾

أَصَدِيرَاتٍ ١٥٥ ﴿ البقرة: ١٥٥ ﴾

“ከፍርማትና ከሂሳብዎም በጥቃት ነገር ከገዢዎም በጥቃት እንደገኘውችም በመቀነስ በእርግጥ እንቅጣቸውናለን፤ ተጠቃሚነት በንድ፤” (አለ-በቀራሁ፡ 155)

﴿ إِنَّمَا يُوَفَّ الصَّابِرُونَ أَجْرًا هُم بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾ ١٠ ﴿ الزمر: ١٠ ﴾

“አንተ የኝነት የሚሰሰተት የለንዳብ የገዢዎች የሚሰሰተት የለንዳብ የገዢዎች...” (አዘ-ዘመ፡ 10)

﴿ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لِمَنْ عَزَّمَ الْأُمُورِ ﴾ ٤٣ ﴿ الشورى: ٤٣ ﴾

“የታገሰና የሚፈጸሙት ስው ይህ ከምርዎ (ተፈላጊዎች) እና ከገዢዎች፤” (አለ-ቢሮ፡ 43)

አለሁ ተብጻስተትን አስመልክቶ በብዛት በታወች ለይ በቀርቡን መናገሩ ወደ አለሁ ከሚያችርበት ነገሮች ወገኖች መሆኑን እንደናውቁ የደርጋናል፡፡ አለሁ በታጨማሪዎም እንዲሁ ይላል፡-

﴿ يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَسْتَعِنُو بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴾
 አሳ ተረዳ በስላም የመናቸው ሆኖ፡ በመታወሻ እናንተ የመናቸው መውጣት ነው::” (አል-በቀራሁ:153)

ትእናግሰት በቀርብን ለፈጥሮች የተሰጠው ሲሆን የአሁን መልእከተኛው
 (አ.ዕ.ወ.) በዚ ፍቅርቸን ተናግረዋል፡፡ ለፌይሳ አ.በን ለፌን (፳.፦.)
 የስተላለፈውንና መ-ሰላም የዘገበ-ትን የሚከተሉውን ትክክለኛ አቅርቦን
 ርዕስን እንዲያዋል፡-

“መ-እማን (አማኝ) ለው-ነገሩ ሁ-ለ- አስደናቂ ለው፡፡ ሁ-ለ-ም ለነገር ለርስ-
 ቤት ይመናለታል፡፡ ይህ ደግሞ ማንኛውም የሚያገኘውና ለእማኝ ለው- ቤቱ
 የተሰጠ ወጪ ለው፡፡ ተና ለነገር ካርጋጠው አለሁን ይመስማኝና ተና
 ይመናለታል፡፡ መጥሪ ለነገር ለመ-ጥመውም ይታገሙና ተና
 ይመናለታል፡፡”

6-መ-ራቀበ

መ-ራቀበ ማሳት በግልጽም ሆነ በስውር የምናድርጊውን ሁ-ለ- አለሁ
 የሚያያ መሆኑን በመገኘዣ ል-ሰን በአጭር-ፏ ቅጥጥር ለሥር ማዋል
 ማሳት ለው፡፡ ፍያለ አለሁ እንዲሆ በልል፡-

﴿ وَنَقْلَبُكَ فِي الْسَّجِدَةِ ﴾
 الشعرااء: ٢١٩

“በዚ ለሰላም በምሳት-ቆጥም ገዢ በማያያዣ በስጋዜት ወ-ሰጥ
 መዘዋዣዣሁንም (በማያየው ገዢ ለጋብት ተጠኗ)” (አሽ-ሻ0፬፡ 219)

﴿ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴾
 الحديد: ٤

“እርአ-ም የት-ም በት-ሆነ ከእናንተ የው-....” (አል-ሐዲድ፡ 4)

“አለሁ በምድርም በስማያያዣ ምንም ለነገር በርሃ ለጋብት እየ አይሰዣዣም፡፡” (አሉ-
 ዓምራን፡14)

“(እለሁ) የዓይኖችን ክህደት፣ ልቦችም የሚደረቀትን ሁሉ ያውቋል፡፡”
(እል-ሙ-እማን፡19)

በዚህ አጽናራ አሰጣጥ ካለለሁ በስተቀር ሁሉም ጥሩ ነው፡፡
ከመጥቅትና በመቀበቀበ የሚቀር የለም፡፡ አይወለትና ቅጂ፡፡ መኖርና
አለመናር የየእለት ሁኔታ ቅጽው፡፡ በእያንዳንዶች ቅጽበት በሽያጭ
የሚችበሩ አዋሳት በስውነታችን ወሰጥ ይሞታሉ፡፡ በሽያጭ የሚችበሩ
ድግም ይፈጸመሉ፡፡ በሽያጭ የሚችበሩ አካናት ይመለክሉ፡፡ በሽያጭ
የሚችበሩት ደግም ይሞታሉ፡፡ በላላ በከል ቅጥር ስፍር የለለቸው
ለምች በስሜታቸው ማሻበል እየተናገሩ አለሁን የሚያስቀበ ነገር
ይፈጸማለ፡፡ የዘመኑ ያከል የሚሆነ ስምች ደግም ወደርሱ
በሚያችርሱቸው መልካም ተግባራት፡፡ በዚህ (ልመና) እና በመማገኘን
ተጠዋዙው ይገኘሉ፡፡ ይም በሆነ ቅብር ሁሉንም አይወለት ያለውን
ፍጻር ሁሉ ይጠበቀዋል፡፡

አለሁን መጠንቀቀና የምንሰራውን ሁሉ የሚያውቁ መሆኑን ማመን
ታላቁ የሆነ የእማን (እምነት) ደረጃ ሲሆን “መ-ራቀባሁ” በመባል
ይታወቂል፡፡ የእለሁ መልከተትና መ-ራቀባሁን አስመልከተው የተናገሩትና
እብ ዘርና መ-እበ እብን ይበል (እለሁ የሀል-ንም ሥራ ይውድድላቸውና)
የከተተለኝ ሲሆን ተርጉምኩለ አካሄቢን ዘግበር፡፡

“በለህበት በታ ሁሉ አለሁን ፍራ፡፡ ክኩ ለርተሱ ከሆነ ወዲያው-ት
መልካም ሥራ አስከተ-ልበት፡፡ ያብዛወልኝ፡፡ በመልካም ሥነምባር አለምች
ወር ነር፡፡”

እብ ሁ-ረዳ-ሪ (Z.O.) ባስተተለኝት ለለ ስካል የእለሁ መልከተና
(አ.ዕ.ወ.) እንዲሁ በለዋል፡-

“ይቶለ አለሁ ይቀናል፡፡ አለሁ የሚቀናው እንደ ለው እርስ እርም
(ወ-ጥ-ዘ) ያደረገውን ነገር ሲሆን ሲፈጸም ነው፡፡” (በ-ኩራና መ-ሰለም የዘመናት)

7- የዕት-ገ ማስታወሻ

ጥኑ ያለበት ፌ.ቁድና ወ.ዶታ ከምት-ወዳቸው በተሰጠቸው በለበት በግድ መንጻቸው እንደሚወሰኝ አስታወሻ፡፡ ስለማነው ለሥር ማቅረብ ወደ ገን አድርግና ተዘጋጀተሁ ጥብቀው፡፡ ይህም በእምነት ላይ (አ.ማን) ላይ የተመሠረተ ማስላሳልንና የስለና ጉዢትን ይጠየቂል፡፡ የዘሱ ዓለም ከንቱ ጥምቶች፡ ይለፈና ጥሩ የሆነ የቀም ቅጋጥቶችና የማይጨበበው ተሰራው ለክ በመቋብርቶ ላይ እንደረገኑ የዘሩ ቅጋጥቶ ዓይነው፡፡ እያንዳንዱ የመቋብር በታና በላይ ላይ ለምልከት የተተከለበት ይንገሮ በገምታቸው ይባብ በዋጋም በዚ በዚ ነገር ይኗገኙናል፡፡

መቋብርቶ በከተማች ወሰኔ፡፡ በመንገድ ዓይና ለወች በቀለሉ ለደርሰባቸው በማችለባቸው በታወች የሚዘጋጀት ለዚህ ተብሎ ነው፡፡ በእነዚህ የመቋብር ለቅራው በከል የሚደለው ሲው ሁሉ ቅትን በተደረጋጋሚ ይሰታወሻለ፡፡

እርግጥ ነው የጥኑን አስፈላጊ ገዢ ቅጋጥ ተሰሳሰበው የመግለጫ አቅም አይኖራቸውም ይሆናል፡፡ የሆነ ሆኖ የሀሳቸኝም የመጨረሻ እና ፍ.ቁድ እርስ መሆኑና ይይለቸናና ፍጋጥናና ሁሉ እንዲማጣቸው ለአፍጻ መዘንጋት የለበትም፡፡ ቅት በማመጣበት ቤት ለዚህ ዓለም ለወች (ለቃሚዎች) የሚተርሱቸው እንዲና ማዘኑ በቻ ነው፡፡

እናም የሰው ልጅ ስጋዊ ስሜቱን ማሳደግኩን በፈቃድኩን በተወካና ወደ አለሁ በመለስ አለሁን በእርግጫሽነት አዘኝና ፍሆኑ ሆኖም ያገኘዋል፡፡ የልእልና ባለቤት የሆነው አለሁ በእበር ቅሉ እንዲሆ ይለል፡-

﴿أَوْمَنَ كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي الْأَنَّاسِ كَمَنْ مَثْلُهُ فِي﴾

﴿أَظْلَمُتَتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا كَذَلِكَ زُيْنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

الأنعام: ١٢٢

“ሙ.ት. የነበሩና ሲያው ያደረገነው፡፡ ለእርስም በስምቶ መከከል በእርስ የሚሆናበትን በርሃን ያደረገንበት ሲው በጨረማዎች ወሰኔ

ከእርዳ የሚያውጥ ሆኖ እንዲስ ስው በጠ ነውና? እንዲሸሮ ለክሃይልኝ
ይሰራት የነበሩት ነገር ተጠበላቸው::” (አል-እንዱም:122)

ይህን ዓለም የሚት-ጠበጥና እንደ ገዢ ጥሩት ታደሬ ሌሎች ለይ
የሞት-ረግና ስት-ሆን ማንጂ መጠዥ ዓለም (አንድ) ነው:: ጥሩት
ዶግዎ በእንደ ስው ለይ ፍጻማን (የፍርድን ቅን) ስብቶው የሚያቆሙበት
ከስተት ነው:: ስለሆነም ከጥልቅ እንቅልፏችን እንጂች:: ማንም በሆነ
ከሞት መለከትኑ ይሁን መግኘቱን ለያሳውኗል ከቶ አይችሉው:: ወደሁት
ተሟሪ ማምላጥ ይችላል? ስለሆነም የሰው ለቻ የእለሁን እዝነትና
ርሆኑ መለበና ለመጠዥ ነገር ሁሉ ተዘጋጀት መጠበቅ ባድ
ይሆንበታል:: እሉሁ እንዲሸ ይለል:-

﴿فَقُرُوْا إِلَى اللَّهِ أَبِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴾ ﴿الذاريات: ٥٠﴾

“ወደ አለሁም ስሽት ያለኝኞች ከእርዳ ውልኩ አስተዋቁቸ
ኋና (በላቸው)::” (አዘ-ኤራም:50)

እንደ ስው ለሥርዓት ስማቷ በማድር የዘመኑ ዓለም ከንት-ራቀን መርሰ
መድረግ ጉዳንድ ከባባ ጥልቅና ድቻልቅ መለማን እንዲ ለለ የሚያገኘው
ነገር አየጥርም:: ይህን ያልመትና በዘመኑ የሚጠበቀውን አስፈላጊ ተአይኝት
ከለለ ከሞንም አይነት ነገር ይሁን ማካያስ አይችልም::

ምዕራፍ ኮሚሽን

ፖ.ስታ.ቁ (ስትዋው)

አሁ. የዘመና የተባለ የእውቀት ባለቤት ሪፖርት (ስትዋው) አስመልክተው እናሆህ ይላል :- “ይህን ዓለም ስፋትነው ከሱስት ነገር ውጤት የሚያው አላማናሁበትም:: የመጀመሪያው የረሳኔ ሪፖርት ስ.ሆን ሁሉተኛው ደግሞ የለለን ስው ሪፖርት ነው:: እኔ ነፋሰን እየጠለበት አብዛው በከንናወ እንዲ የኩና ሪፖርት የትም እንደማይረዳ አመንካ:: የለለን ስው ሪፖርት ለመውሰድ ካነፈሰ ጽር በከንና እንዲ ፈጽም ለይዘው ማረጋገጫ (ልክርስቦት) እንደማልቻልም ተገነዘበበት::”

ማጣት:: ይህንት:: የገቢ ምንም አለማግኘት:: የተማበበ ነው የሰውን ላይ አይወቅ ከሚያጠናገኘቸውን ታላቅ ፍርማት ከሚያጠና ምክንያቶች ቅኑች ከሆነ ቅደም የሰውን ላይ በእናቱ ማህበን ወሰጥ መፈጸመ ከዚመረበት ገዢ ይምር እስከምት ይረሰ ሪፖርት እያቆረጥም:: እንደያውጥ የኩና መፈለክተኛ (ስ.ዕ.ወ.) የሰው ላይ ሪፖርት (ማለትም እድሜ ልከን የሚያገኘው) በኩና እስቀድሞ የተወሰነ መሆኑን በቀጥሮ ተቀብ ተናግረዋል:-

“በኢትዮጥናት የእናደንዳንዶች መሠረት አነስ በእናታቸው ሆኖ (ማህበን) ወሰጥ ለእርባ ቅን በዚህ መልክ ይሰበባል:: ለተመሳሳይ ቅኑትም የረሱ ይምናል:: ቅጥሎም በተመሳሳይ ቅኑት (የታችነ የሚመስል) ሥር ይምናል:: ከዚያ ከኩና መፈለክ ወርድበ ይለከና ፈሃ (ነፋሰ) ይዘራበታል:: መፈለክም አራት ነገሮችን እንዳረሰ ይታዘዴል:: የኩና ጽርዎች:: እድሜውን:: ሥራውንና ከሂሳ ወይም አማካና መሆኑ:: ...”

አሁ. ለይ የኩና ጽር የሚለው አገልግሎት ሪፖርት (ስትዋው) ማለት እንደሆነ ለጠ ይፈል::

ለለው አስደናቁ ነገር የሰው ላይ ሪፖርት (ስትዋው) በቻ ለይሆን የማንኛውም አይወቅ ይለው ፍጤት ሁጻዊ ሪፖርት ሁሉ በመጀመሪያ ለይፈጸመ በፈት የተወሰነ መሆኑ ስው:: ከዚያ ከተወሰነለት ከፍ ወይም ገዢ

አይደም:: የዚለ ልማርያችን አሉሁ ለእያንዳንዱ ፍጤር ለሳያና
የሚያቀርበው እርስ መሆኑንና ሁሉም የእርስ ጥገና እንዲሆነ ለገልጻ
እንዲሆ ይላል:-

﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْنَدَهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلُّ فِي﴾

ክትት ሡዕስ ዘመን ፭ ዘመን

“በጥምድርም ላይ ባንግዴ ተንቀሳቂሽ የለችም ባንግዴ በአሉሁ ላይ
የለ በሆነ እንዲ:: ማረራያዋንግም መርጫያዋንግም ዝውቂል:: ሁሉም ጉልጻ
በሆነው መጽሐፍ ወሰኑ ነው::”(ሀ.፳:፬)

እንዲሆ አሉሁ ለእያንዳንዱ ፍጤር የየራሳን ድርሻ የሆነውን ለሳያና
በለግሰውም በተሰጣቸው ሪፖርት (ለ.ሳ.፩) የሚረከና የሚያመለግኑት
የእርስ ወካይቶ በቶ ትቻው:: በቀባዩ የቀርብን እንቀጽ አሉሁ የረሳቸውን
ምግባ መሽከምና ካሁታ በቶ ማድረሰ የሚይችለ ደካማና ስንከላን የሆነ
ፍጤርን ሲያቀር እንዲማሟምግባ ለገልጻ እንዲሆ ይላል:-

﴿وَكَيْنَ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا إِلَيْاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

ዘመን

“ከተንቀሳቂሽም ባንግዴን ለመሽከም የሚትቸለው በዚ ፍት:: አሉሁ
ይመማጥታለ:: እናንተንግም (ይመማጥለ):: እርስ ለማው አዋቆው ነው::”
(ከለ-0ንከበት፡60)

በዚህ ዓለም ላይ የሰው ለይቶ ሪፖርት የተለያየ (ለአንዳ በዚ ለለለው-
ትንሽ) መሆኑ በራስ ከይርባው ተለቅ ጥበብን የዚህ መሆኑን ማውቀ
ይጠቀማል:: እንዲ ሂሳታዊ ለሰው ድሃኔ መሆኑ ለወቻ እርስ በርስ
እንዲከሩፈለና እንዲጠሙ ሲያሆነ ለጥምነት እንዲኖራቸው እናርጋል::
ቀርብን የሚያስተካውን ሁሉም የዚህ ሂሳት የእሉሁ እንዲሆነ
ለሰወቻ የተከሩፈለውም በመለከተዋ ጥበብ ተቀምሪ መሆኑን ነው::
ይህም የሰራይ ድልድል የሰው ለይ ሲያጠበር በፈት የእሉሁን ወሰኑ
(ቀደርን) መሠረት ያደረገ ነው::

በስምኩም የሰው ለቻች በሚያገኘት ጥርጉቸው (ለፈጥቶች) መጠን
መለያየታቸው በእነሱ ወሳኔ ለእርስ በሚበቃቸው መልከ እንደሆነ
አማካች ማሙን አለባቸው:: የዚህን ዓላማ አይወለት መምራትና
ማስተኞበ ለሰው ለቻች ለራሳቸው የተተው በሆነ ዓይ በዘመኑ
ቻች በተከሰተና ስርአት አልቦቻነትና ሲሳ ወዳድነትም በነገረ ካበር::

እነሱ በቀርቡት እንዲሁ ይላል:-

 ﴿ أَهُمْ يَقِيمُونَ رَحْمَةً رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ
فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَةً رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴾
٢٣﴾

﴿الزخرف: ٣٢﴾

“እርስ የጤታ ቅርቡ የከፍፍለለን? እና በቀርቡቱ አይወለት
ትርጉቸውን በመከከለቸው አከፍፍለናል:: ከፈለቸውም ከፈለን ለራሳቸው
እርስ ይጠና በንድ ከፈለቸውን ከከፈለ በሳይ በደረጃዎች (በሂብት)
አበላጥን:: የጤታ ቅርቡ ተ.ቁ (ገነት) ከሚሰበበት (በሂብት) በላይ ትት::”
(አገ-ዘ-ዘሩፍ: 32)

በለላ የቀርቡት አንቀጽ ቡድሉ እነሱ እንዲሁ ይላል:-

 ﴿ قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ حَرَازِينَ رَحْمَةً رَبِّي إِذَا لَأَمْسَكْتُمْ خَشِيهَ الْإِنْفَاقَ وَكَانَ الْإِنْسَنُ فَتُورًا
الإسراء: ١٠٠ ﴾

“እናንተ የጤታ የቅርቡ መጠዋጥ በት-ይዘት ዓይ የን የን
ቢት-መቆወቻቱ እንዲያልቅ በመኖራት በነፃ-ቻች-ሁ ካበር:: ለውም
ንፃ-ቻች-ሉው::” (አሌ-አሌራክ:100)

ለፍጠራት የእስት ሲፈጥቶችን መሰጠት የእነሱ ለአለሞነት መገለጭ ቍና
ምልከት ነው:: በእያንዳንዱ እስት በማንኛውም ስለት በሰማይ
ለሚበርሩ:: በምድር ለማግኘት በበህርም ወ-ሰጥ ለማጥኑ ፍጠራን
የማሻድ መረዳዊ እንዲተዘረዘሩቸው ነው:: ከዚህም በተጨማሪ አንቀ
የሚመገበውን ለለው ለለማይፈልጋለው የምግባ አቅርቦት ስርአቱ
በመስከም ስለት ላይ የተደረሰለ እንዲሆነ አስቻል::

የሰው ለደች የሚ እንመጥበ ይሆኝ? በለው ካልከ በለይ እንዳይጠቻቸው
ለማረጋገጧት አሉህ የሚከተለውን የቀርብን እንቀጽ አውራዳል:-

﴿ وَلَا نَقْتُلُوْا أَوْلَادَكُمْ خَشِيَّةً إِمَلَيْتُمْ تَحْنُ تَرْزُقُهُمْ وَإِنَّا كُنَّا إِنَّ قَاتَلَهُمْ كَانَ خِطَابًا كَيْرًا ﴾

٣١ ﴿٢١﴾ الإسراء:

“ለደችችሁ-ንም ድሆነትን በመኖራት አት-ገዢል፡፡ እና
እንመግባቶችዋለን፡፡ እናንተ-ንም (እንመግባለን)፡፡ እነርሰ-ን መግዳል ታላቅ
ቻጠአት ነው-ና፡፡”(አል-አሉራ-ኩ፡31)

አሉህን መግዛትና ለለት-ን መስተዳድር ሪሳቀ (አ.ዲይ) ለማግኘት ለቦብ
እንዳማሆን አሉህ ለገልጻ እንዲህ ይላል፡-

﴿ وَأَمْرَ أَهْلَكَ بِالصَّلَوةِ وَأَصْطَبَرَ عَلَيْهَا لَا تَسْتَكَرْ رِزْقًا تَحْنُ تَرْزُقُكَ وَالْعَيْقَبَةُ لِلنَّقْوَى ﴾

١٣٢ ﴿٤﴾ طه:

“በተሰበሱን በስጋድት እዘዚ፡ በርድም ሌይ በወተር፡፡ ሌ.ዲይ
እንጠራቅሁም፡፡ እና እንሰጣጥሁን፡፡ መልካሚቱ ፍጋመግም ለጥንቀቃቸ ፍት፡፡
፡፡” (ጥሩ፡132)

የእሉህ መልክትና (አ.ዕ.ወ.) ሪሳቀ (አ.ዲይ) አስመልክትው እንዲህ
በለዋል፡-

“ከእናንተ እንዳያችሁ በደረጃ (ቢሃ-በት) የሚበልጠውን ካየ ካናርሰ-
የሚያንስለውን ደግሞ ይመልከት፡፡ ይህን ማድረጋችሁ አሉህ የሰማያችሁ-ን
በታ አሳንዳችሁ እንዳያችሩ ይረዳች-ኂልኩ፡፡” (ቢ-ኩራ፡መ-ሰለምና ተርማዎ.)

በለሁም በአይወት ሲንደር ይስታ የምናገኘው ጥበበና የሆነው አሉህ
የሰበን ሪሳቀ (አ.ዲይ) ለእና የሚበለቃና የተሳለ ነው በለን ሰኔምን ነው፡፡
በዚህ አሉም ሌይ ለያን ለታቸ ለእና መጥሪ የሚመስለ፡፡ ወጠታቸው-
ንን መልካም የሆነ ነገሮች አሉ፡፡ ለምሳሌ እናደ ሌው በደህንት የጋ
ቻነት ለጋብ ይቻላል፡፡ በለላ በከ-ል ደግሞ መልካም መስለው የሚታቸ
ነገሮች መጠፈረሻቸው ለእና የሚይጠቀም እንዳያውሃው እጥፈያችን
ይሆናል፡፡ ለምሳሌ ማስተ-ን እናደ ሌው ተስተዋ አሉህ ለማረፈለው ጉዳይ

አይሁን ለሸስትና ለማይረጋገጥ ነገሮች ወጪ የሚያደርግው ካሁን ይህ
ታላቁ ጥሩት ነው፡፡ አለሁ እንዲህ ይላል፡-

﴿ وَلَا تَمْدَنَ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَرْوَاحُهُمْ زَهْرَةُ الْحَيَاةِ الْدُّنْيَا لِنَفْتَنْهُمْ فِيهِ وَرُزْقُ رَبِّكَ ﴾

حَسْنٌ وَأَبْقَى ﴿١٣١﴾ طه:

“እድናቸው-ንም በእነርሰ ከስለ-ቸን በእርሰ ለንፈትናቸው ወደ አጥቃዋሚዎት ወደ ቅርቡ እኩዎት ቤት አት-ዘርፃዎች፡ የንታሱ ለሳይም በማም በላም በውጥ-ቻም ነው፡፡” (ጥና:131)

አለሁ በተጨማሪም እንዲህ ይላል፡-

﴿ كُلُّوا مِنْ طَيْبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغُوا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ وَمَنْ يَحْمِلْ عَلَيْهِ ﴾

غَضَبٌ فَقَدْ هُوَى ﴿٨١﴾ طه:

“ከስጠናቸው ለሳይ ከመልካም በለ፡፡ በእርሰ-ም ወስኗን አት-ለኑ፡፡ ቅጣይ በእናንተ ሌይ ይውርድባቸኝልና፡፡ በእርሰ-ም ሌይ ቅጣይ የሚውርድበት ለው ይጠናል፡፡” (ጥና:81)

አለሁ ነገሮችን በልክ እንዲሆናውርድኝ በይበልጥም ድግሞ ለሳይን
ለለሽስ የባይና ሆኖታ፡ በህavis የገኘበት አጠቃቀም በልኩትን ወዘተ...
ታሳቢ እድርጓ መሆኑን እንዲህ በማለት ይገልጻል፡፡

﴿ وَلَوْ سَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنْزَلُ بِقَدْرٍ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ حَسْنٌ ﴾

بَصِيرٌ ﴿٢٧﴾ الشورى:

“አለሁ ለባይና (ሀ-ለ-) ለሳይን በዘረጋው ዓይ በምድር ወ-ስተት (ሀ-ለ-ም) ወስን ባለቱ ነበር፡፡ ጥን የሚሻውን በልክ ይውርድል፡፡ እርሰ-በባይና ወ-ስተት አዋጅ ተመልካቹ ነው፡፡” (አዲ-ሻራ:27)

የሰው ለለም ሪፖርት ተወስኗ የተቀመጥው ከመፈጻሚነት በፊት እንዲመሆኑ
ለአለሁ ል-ቁድ ል-ለን በማስተካት በቅርቡ የማሙናን ጥሩም ለዘ
ለ-ያማጥም ይቻላል፡፡ የሚከተሉው አባባል በፊሩበት እል-ቁድበት ተጠቃስ
እናገኘዋል፡-

አለሁ የሰዕችን ሪሳዊ (ስ.ሰ.ሮ) የሚያከናወል ለሁኔን መልእከት እንዲሆ
በማለት ያዘዋዋል:-

“በመጠው ዓለም ጉዳይ ለይ በታች ተመሳጠ ለምታገኘት ባረያው
የሰማያኝና የምድርን በረከቶች ስጠት:: ባረያው ሲ.ሰ.ሮን ለማግኘት
ቀናዕን ጉዳኝ እያተካተለ ከገኘችሁት ለእርስዎ መልካም በመሆን መንገዶ
እንዲገራለት እናርጋ::” (ነዋሪር አል-እ-ሰ-ል)

ይህ ፊርማ በግልጽ እንደማያሳያው እንዲ የአለሁ ባረያ እለሁን በመማገባት
ለይ ታክራቱን ሲያደርግ፣ የእርስዎን ታክሳይት ሲያከበርና የእርስዎን
ወጪዎች በመሻት ሁሉንተኛውን ሲያስጠናኝ አቀፍ የአለሁ ወዳቸ በመሆን
ተቋዋ ያለው ይሆናል:: ለእንዲሁ አይነቱ ስው ድግሞ ከሰማያው ሆነ
ከምድር የአለሁ በረከቶች ይከራቱለታል:: እለሁ በቀርቡን እንዲሆ ይላል:-

﴿وَمَنْ يَتَّقَنَ اللَّهُ يَجْعَلُ لَهُ مُحْرَجًا ﴾١٢ وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بِلِغَ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴾١٣ ﴾ الطلاق: ٢ - ٣ ﴾

“....እለሁንም የሚፈጸሱ ስው ለእርስዎ መውጭን ያደጋገለታል::
ከማያከበርው በከራል ሲ.ሰ.ሮን ይሰጣዋል:: በእለሁም ለይ የሚጠው ስው
እርስዎ በቀው ነው:: እለሁ ፈቻቸን እድራሽ ነው....” (አጥ-ጠላቅ:2-3)

እ-መር (L.O.) በውኑትና ተርጉምዎ የ ”አሳን” ያረጋ በስጠት ፊርማ
የአለሁ መልእከተኩ (ስ.ዎ.ወ.) እንደማከተለው በለዋል:-

“እውነትኩና ተጠበቅ የሁኔን ተውከራል (መመከት) በእለሁ ለይ
በየራሱሁ ማለዳ ለይ ሆኖን ወጥቶ ማታ ሲ.መለስ ሆኖን ቅልናና
ጠዋብ ለሚመለስው አጥራ ሲ.ማይ እንደሰጠ ሁሉ ለእናንተም በስጠትኩ
ነበር::”

በፍጥረት ዓለሙ ወሰኑ ለኪል እንደ ጉንደን ለከረምት ወራት ምግባቶችን
የሚያሳይምበት ነፍሰት ጥቂት ዓቶዎ:: አበዛዎች ለኪል የከረምት
ወቂት እንደ ቅልሙ ነማይት በማድረግ ምግባቶችን እያከማቃቁ::
እንዲያም ሆኖ በህልወና የሚያቆይቶችን ጥቃት በማግኘት ለወደፊ
ወራት መግለፅ እይፈናቶችው:: በቂትና አስተማማኝነት ባለው

መለከታዊ አገባብ ሥር ፍጠራን እንደሆት የእለት ጉርግዴዎን አያጥናው
ተብሎ ይታሰበል? ይህን እንዲ ስንጥና፣ ስምጣዊነት፣ ቁጥት፣ ልማት
እንደዚወለድ መፈለግ ወዘተ...ለጊዜችን (ስ.ሳይቶን) መጥበብ ተጠሪቁ
የሁኔታ ታደባዋቂ ዓይነው::

እንዳሸጻ እስላም የሚያስተካምረን እያንዳንዶች ስው የእለት ጉርስ (ፖ.ዘክ) አስቀድሞ የተወሰነ ሲሆን አይጨምርም አይቀንስም፡፡ የሰው ልጅ ከተፈጻሚነት ቁጥበት ይጠበቅ የሚተነፍሰት አያርና የሚገርባት እያንዳንዶች ጉርሻ በሌላ ተወስና የተቀመጥቷቸው ቅት፡፡ ይህን እንዲ ይህንን የእለት ጉርስን ለማግኘት ተግኘ መንቀሳቀስ በአማካች ላይ ባዶታ የሁኔታ ታደባዊነት ነው፡፡ ስለሆነም አሉሁን መቋዱዎን ለጊዜችን (ስ.ሳይቶን) መንቀሳቀስ ባዶታቸውን ነው ማለት ነው፡፡ ይህ ማለት በሌላ አባባል በቀድር የተዘረዘሩን ሪፖርትና እርስና ለማግኘት የምናደርጋው ጥሩት በጽሑት የተሰነድ ዓይነው ማለት ነው፡፡ እንደ የፌርዴዎች አባባል አሉ፡- “በቃ የሁኔታ ጥሩት ስታደርግ በყሰት በቀድር አታሙከት” ይለል፡፡ ቤዕለ አሉሁ ነገ ልቃድ ሰጥቶናል፡፡ የሥራ ፍ.መራ፣ ዝለፈነትን መሽከም፣ የመምረጥ ነገነትና ማስተዋወልን የመሰሰለ በቃቶችን አለበሰናል፡፡ እነዚህን ነገሮች ተለ ማለትና ለድሃኒት እንዲሆኑ ለተፈጸነት መቆረግ በአውነቱ በአሉሁ ላይ እንደማመዳ ነው የሚችልበው፡፡

ፈሳቶችን ከእርጋ መጠበቅ በተፈጥሮ የምንወርሰው ነገር ነው፡፡
ለምሳሌ፡- ስንታመም ወደ ማከታ በንድ መሆኑ፣ እድገት የሁኔታ እሳት
ወይም ሪሳድ መሬት ሲያጠሙን ከዚያ ሥኩራ መሽሽ ከዚህ
ተፈጥሮአዊ ማህረም ተፈጸመው ነው፡፡ በሌላ በከል ሪፖርትና
ወዳደሪያ ወዳሁ ተፈጸሙን መፈለግ ከእርጋ ማጠበቅን መለከታዊ ትእዛዝ
ነው፡፡ ይህን ማድረጋቸውን ከቶም በቀድር ከማመናቸውን ጋር ልቃጥ
የሚጠቧ አይደለም፡፡ ከእስባባ ጋር የመጠጨነትን አካግ መጠበቅ በራሳ
በአሉሁ ላይ እንደማመዳ የሚችልበር ሲሆን ይህም ተሳታፊ የሁኔታ ተጠሳት
ነው፡፡ አሉሁ በቀርቡት እንዲሆ ይለል፡-

﴿ وَأَن لَّيْسَ لِإِلَائِنَسٍ إِلَّا مَا سَعَى ﴾ **النجم:** ٣٩

“ለሰውም ሁሉ የሰራው እንደ ሌላ የለውም::” (እን-ኩቃዋሚ: 39)

ታላቂ መልከተኛ መ-ሐመድ አብን አብዳለሁም (አ.ዕ.ወ.) እንዲህ
በለዋል:-

“እንደ ስው ካስወች ከመለመን ገመድ ይሆ ወደ መካ በመሆኑ
በእንጨት ለበሰቦ እየሰጠ በተደረር ይሻልዋል፡፡ ለወች የሚፈልገውን
በሰጠት-ም በነፃጋ-ት-ም፡፡” (ቢ-ክር የዘገበ-ት-)

አብን አል ፈራሳ እንዲከተለፋት እንደ እስት አብታቸው ነበሩን
(አ.ዕ.ወ.) እንዲህ በማለት መዋቅቶች፡- “የእሉ መልከተኛ ሆይ!
የሚፈልጋልንኝ ነገር ካስወች መጠየቅ እቻለለሁ-ኝ?” ነበያም (አ.ዕ.ወ.)
እንዲህ በማለት መልሰ ለጥቃቸው፡- “ማንኛም አት-ጠይቷ! ይሁን እንደ
መጠየቁህ ዓይ ካሆነ ሚስናመናንን ተይቷ፡፡” (ነሳኬ፣ አብ ፊውልና አብን
ማቅሁ)

ከዚህ በተጨማሪ ደግሞ ቤቶለ እሉ እንዲን ፍጠር ለለለው ጥርስ
የማማኛ ለበብ እድርጋ ነው የፈጻሚው፡፡ ይህም በመሆኑ ድሆችን
መንከባከብ፣ የእኔርስን ፍላጊት ማማለትና እሉ በለንሰን ነገር የእኔርስን
ቻዊር መቆረፍ እንደ ታላቂ መልካም ለማና ዓድቁ ይቀመልናል፡፡
እብረል (ዕ.ሳ.) የሚከተለውን መናገሩ ተወስቄል፡-

“እኔ ከዚህ ዓለም አዝዘበ መከከል በሆነ ዓይ ለሰት ነገሮችን ከሠራ-ም
በላይ እውደ ነበር፡፡ መንገድ የጠናቸው ለወችን ማመለከት፣ እሉን
በድህንት ላይ ሆኖ የሚፈመልከን ስው፣ እንዲሁም በድህንት ላይ ሆኖ
በዚ ለወችን የሚፈሰድን ለወችን መርቀት፡፡”

የተፈቀዶ (ሂላል) ባማሰቻ

በአሉ የምናምን ለወች ሁሉ የተከረቡ ማከከል መሆኑ ያለበት ሌሎች
ነጥበ የምናገኘው ለሳይ (ምግብ) የተፈቀዶ (ሂላል) ከሆነ ሚኒጭ የተገኘ
ከመሆኑ ላይ ነው፡፡ እንደን ስው ቅናውን መንገድ ተከትሎ እንዲጋዘ
ትልቅ አት-ሰተዋጽኑ የሚፈጸመበት የሚመጠው ለሳይ ሂሳብ መሆኑ
ነው፡፡ ሂሳብ (የተፈቀዶን) ባማሰብ መመዘን ለአይሁት ብርሃን፣ ለልጻ

ዶስታን፡ ለእምልካት (እ.ብ) ለዚህ ያለበኩል፡፡ የተሰተከከለቻና አለሁን የምትሸራው ቅልብ (ል.ብ) እንደትናረጋግጣው ወደኛ ነው፡፡ በፈላ በከል ይግባኝ ማረጋገጫ የሆነ ፖሮግብ አይወለትን የሚያበለሽ መርሃን ሲሆን ለቀልበዋው መለማና ያለበኩል፡፡ በዚህ ዓለም ገዢ የሚታየው የዘዴው ስርዓትና በመጠቀሙ ዓለም የሚያጠቀሙ ወርዳደት የዘዴው ሁንዴት (የራም) የሆነ ሲሳይ አበራሪ ወጪት እንዲ ለገንዘብ አይደለም፡፡

ሂላል (የተፈቀደ) ገዢና ፖሮግብ ከአሉሁ ወንድ ለመችሬበት ሰብብ የሚሆኑ ሲሆን በተችሬኑ ማረጋገጫ (ሀንዴት) ከሆነ ገዢ የተገኘ ገንዘበና ፖሮግብ ለታላቅ በዕለትና መከራ የሚያጠቀ የእሳት ገዢነት ነው፡፡ የእንደ ለው ቅልብ በአሉሁ ልንታ በገንዘበና በፈጸም ፍቅር ለጥብ መጨረሻው ማዘንና ተስፋ መቆረሻው ነው፡፡

አሉሁ በቀርቡን እንዲህ ይለል፡-

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴾ **١٥** **فاطر:**

“እናንተ ለወቻ ሆኖ፤ እናንተ (ሁ.ሠንበ) ወደ አሉሁ ከፍጥቻቸው የቻሁ፡፡ አሉሁም እርሱ ተብቃቁው ፖሮግብ ነው፡፡” (፪.ጠ.፭:15)

አመር አብን አል-ሰጥብ (፮.፦.) የሚከተለውን ዓይ ይደርግ ነበር፡-

“አሉሁ ሆኖ፤ ለዚህ ለመነት ለወቻቸውን ለሰያቶችውን አስቀላቸው፡፡ ከእና ወሰጥ የተሞገሩትን ይረዳበልኝ፡፡”

በፈላ በከል ገን በሂራም የተገኘ ገንዘበ ለክም ሆነ ለፍቅር ለመጠበቅ አይችለም፡፡ ፖሮግብ ሂላል (የተፈቀደ) አይችለምና፡፡ ማረጋገጫ የሆነ ፖሮግብ በዚህም ሆነ በመጠቀው ዓለም የመከራ ፖሮግብ ነው፡፡ ሂላል የሆነ ገዢነት ለፈላ መልካም ሲሆን ተበብና የአሉሁን ፍራቶ (ተቀዋ) ለማቀጣል የግዛል፡፡ እንዲሁም መለወን አካል ለአሉሁ ፍራቶ የዘዴል፡፡

እንከርዳድን በጥሩ ማሳ ገዢ ዘርቶ መልካም የሆነን የስንደ ወለለ ማጨረሻ እንደማይችል ሁሉ ከሂራም ፖሮግብ የተገኘ ፖሮግብ እየተመገበ መንፈሳዊ ፖሮግብ ማማጣት አይችለም፡፡

በዚህና በለሎችም የሚከታተሉት አማካይ ስው ለመኖር የሚያስፈልጋትን
ነገሮች መማግለት ያለበት ማለል (አጋዋ) ከሆነ የሚጠቀሱት ነው:: ማለል
የሆነ የሚመገበ አገባብ ቅናወን መንገድ ለመያዝ የተገኘ ነው::
ማለል ጥርሰ መለከተዋወን ጥበብ ለመቅረምና በለቦችም ተቁዋን ለመሰነቅ
ወሰኝ ነው:: ስውች ማለል ንገናን ለመገበ ከዚህ ዓለም የሚንፈሳ እስራት
ነፃ ይሞናል:: በብርሃን ወደተምላው የእነሱ ሆኖ ፍቃቃውን ይዘረሰ::

ለለውና ታላቅ አትከራይትን የሚሰው በყለል (የተፈቀዙ) በሆነና ሂደም
(አገውጥ) በሆነ ማለች መከከል ጉራሙ ቅለም ያለው የሚሰበ መሰመር
መኖሩ ነው:: ይህም አጠራጥሬ (ሽብጥት) በመባለ የሚታወቁ ሲሆን
እውነትና የሚመናገኘ ከዚህ ሁኔታ እንዲር ለሰን ነው:: የሚከራከሩ:: የእነሱ
መልክተትና (ለ.ዕ.ወ.) ይህን አስመልክተው እንዲሆ ይለለ:-

“ይ እርዳ ማለል የሆነው ጉልጽ ነው:: ይም እርዳ በከራም
የሆነው ጉልጽ ነው:: በሁሉቱ መከከልም በዚ ስውች የሚያውቃቃው-
አሻማ የሆነ ማለች አለ:: (ስላክህ) እሻማ የሆነ ማለችን ይከተሉ
እርዳ ከሃይማኖተና ከከበሩ እኩል ሲሆን ይጠና ነው:: እሻማ ከሆነ
ነገሮች ላይ የወደቀ ስው ግን እርዳ በከራም ወሰኑ ተዘፍቃል::
የሚለውም በከከል መሰከ ተረም (ከበቶችን) እንዲሰማሩ እረኛ ነው::
ንቀ! መንኛውም ጉጠሬ ካልል አለው:: ንቀ! በእነላቸን ወሰኑ እንዲት
መዳ (ቆራጥ) ሥር አለቸ:: እርዳ ከቀናች (ከተሰተካከለች) መለው-
አካል የቀና ይሞናል:: እርዳ ከተበለዕች መለው አካልም ይበለሳል:: ንቀ!
የህች መዳ (ቆራጥ) ሥር ለበኩት::” ሲጠልን ተእማን አብን በሽር
የሰተላለሩት ሲሆን በኋላና መሰለም ተዘፍቃል::

በዚህ ዓለም ላይ ስንድር ያለበን መጨመር ለራሳችንና ለበተሰባችን
መተዳደሪያ የሚበቃ ከሆነ ለለሎች አስፈላጊ ጉዳዮች መዋጣችንና
በማቀም በከነትና መሰወገድ ይኖርበናል:: በዚህ ዓለም ላይ ያለ ማብትና
ወር ወሰኑ ነው:: ያንጻም የሰጠና አሉ ሲሆን በፍርድ ቅንም የሰጠናና
ወር ይተሳሳቢናል:: እሁን እንዲሆት የከተታለሁች ዓለም መገኘበለሁች
የብቻችንና በብልግናና በዘፈቃዙ የሞኑባኩን ከሆነ የወደፊቶችን

ትወልደች እጣ ፈንታ አይጋ ሌይ እንጥላለን፡፡ ከሁሉም የእነህ
ፍጥረታት መከከል የሰው ለቻ ቴቶ ነው ባጥናው ነገር በቀለለ
የሚይረከው፡፡ የፋር አራዊትን በንመስከት ለምሳሌ የሚያደኑት
ፈሃብቶችን ለማሳታፊነት ነው፡፡ እንዳ ገዢ ከረከ በቻለ ጥን ብዚ በለው
እያሳይቸ መግዳለችውን አይቀጥለም፡፡ በተቋራኒው ጥን የሰው ለቻ
ፍላትት መግቶ የሰውም፡፡ ለለምነም የሰው ለቻ ገዢ ከለለው ፍለጥቱ
ለመግታት ከፈላጊ አባክኩትን ማስወገድ አለበት፡፡ የዚኒየቱም አለሁ
ለሰው ለቻ የወሰንሰት ስነወ (ስ.ሰ.ወ) አይጨምርም አይቀኑለም፡፡ አለሁ
እንዲህ ይለል፡-

﴿وَلَمْ يَكُنْ مِّنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا حَزَنٌ لِّهُ وَمَا نَنْهَا إِلَّا يَقَدِّرُ مَعْلُومٌ﴾ **الحجر: ٢١**

“ሙወጥም (ሙከራቻቻው) እና በንድ ያልሆነ የንግም ነገር
የለም፡፡ በተወቀ ልከታ እና እናውርድውም፡፡” (አል-ሐይር:21)

የሰውን ለቻ ፍላትት ገዢ የለሰነት አስመስክቶ የእነህ መልእከተኛ
(ስ.ወ.ወ.) እንደሚከተለው በለዋል፡-

“የእናም ለቻ እንዳ ሰለቆ መል ወርቅ በኋሪው ሌሎች ሁሉት
ሰለቆዎች እንዲኖሩት ይስል፡፡ እኩን የሚጥለው አራር ቴቶ ነው፡፡
ተካክቶ ወደርሳ የተመስለውን (ተው-ብት ያደረገውን) ለው አለሁ ተወተን
ይቀበላል፡፡” (ቢ-ኩረና መ-ሰለም)

በተፈቀደና ገዢ በሆነ (ሂላል) የበዕስ የንግም መውሰን ለእንዳ አማካ
ለው ባዶታቸው መሆኑን ለማሳታዘዴ ተከታታ ሲኖስ ለጠቀስ ይበቃል፡፡
ይህውም አብ ሁኔታ በስራ በስተላለቷትና መ-ሰለም በስጠት ሲኖስ ነበረ
(ስ.ወ.ወ.) እንዲህ ማለታቸው ተጠቀኅል፡-

“ያ ታለቆ አለሁ ጥሩ (መሟብ) በመሆኑ ጥሩን በስተቀር
አይቀደልም፡፡ ሂደለ ሂደት እንዲህ በፈል፡- (እናንተ መልእከተቻች ሆይ!
ከተፈቀዱት የሚሰው በለ፡ በት ሥራም ሥራ...) እንዲሁም፡- እናንተ
የመናቻሁ ሆይ! ከእነዚያ ከስጠናቻሁ ጥሩ-መቻች በለ፡ በማለት
መልእከተቻችን በእነዚሁ ለገዢ የሚመናገኘም አሸል” አሉን፡-

հեթափառ հնձ ուշքոյ դի կը քը։ Թշկ քանազա։ Ոհմէ
Քաղաքաց հքն աջ հողք Աւոգ նժր Մը! Նժր Մը! Քոզն
հարոն Դքը հնծունու։ Փողառ քաղը ժաշու։ Քոզողառ
ժաշու։ Քոզողառ ժաշու։ Քանազա Ոհմէ հնձոն Թլու։
(Ք.Զ.Վ) Դպրոցոն Քոչ՞Ն?" Ա.Ա. Դաշկ.։

ምዕራፍ አሥር

በርሃንና መለማ

ታደለ አሉሁ የሰውን ላይ የሚውቁና የመግኘነበት ክህሎት እንዲኖረው አድርጋ የፈጻሚው እነዚህን ቅልጋጥቷን ተጠቅም ፍቃን በማኑያዎር እንዲረዳ አሉበት ነው:: እናም የአንድን ነገር ጥሩትት የምናው·ቀው· ከመጥሪ፣ ነገር ጋር ማለት·ም፣ ቅንቃን ካከልቀጥማ፣ ትክክለኛን ከነህተት፣ በርሃንና ደግሞ ካጽልመት ጋር በማኑያዎር ነው:: ስለዚህም የሰው ላይ ባንብ የተመሳረተው ነገሮችንና ዓንስ ሲሰቦችን እየለያየና እያወዳደሩ በማኑያዎር ነው ማለት ያስከዳለ:: በዚህ አገልግሎት መሠረት በአሉሁ የሚመገኘ (የእማንን) ወጪት የምናው·ቀው· የክህደትን አሰቀምማነት በማግባር ስንጋነበት ነው::

ቆርከን የሰውን ላይ ከጨለማ የክህደት ማጥ በማውጥት ወደ በርሃናማው የእምነት አይወጥት ይመራል:: አሉሁ ለሰው ላይች በሀላት መንገዶች ልሳት እንደገለጫ ማስተዋል ይቻላል:: እንደዚው በዚህ አገናኝ ዓለም ወሰኑ በፈጻሚው ሥናር ቁጥር የለላችው ደንቃድንቁ ፍጠራን አማካኝነት ሰሜን ለለጥቶ ደግሞ በቆርከን ወሰኑ በንገዱችው የእውነትና የእምነት ተዓምሬት ነው:: ሆኖም የተለያየና አሉሁ የፈሳት አልወጥና ያሳየቀው መገለጻዎች ለየብቻችው በሙቀም ለለታሳቸነቱ በበቃ ሆኖም ማውቃ በቻልም እንዲ ለለወን ማማለት (መማለክ) መቻሉ ጥን አውነት ነው:: ይህ አገናኝ ዓለም የአሉሁን ታሳቀነት በማይመቻና በማገልጫ ሥናር ቁጥር የለላችው መለከታዊ ምስጠራቸት የተሞላ ነው:: የሰው ላይ ልሳት የሀላት መገለጻዎችን ባሳይሬት በውሰጣ አዋህዳ ይሟል::

የሰው ላይ በተፈጥሮው ወደ መሌከምም ሆነ ወደ መጥሪ ነገር የሚዘጋጀል ማህረ ይታይበታል:: ይህም የሁነው በውሰጣ በስራወው የበርሃንና መለማ ተንተ ተፈጥሮ ምስኩያት ነው:: በሰው ላይ መንቃ ሌይ የተማለው ታሳቀ ታሳፊነት የ በነፃሰ ወሰኑ አድጋፍ የተቀመጠ ይልመት በርሃነት እንዲያቀናበት መጠንቀቁ ሆኖ እናገኘዋል:: ይህ

﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ إِذَا دَانُ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَلُ الْأَبْصَرُ وَلَذِكْنَ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ﴾ **الحج: ٤٦**

“ለኢትዮ-ም በኢትዮ-የሚያው-ቀባቸው ልቦች ወይም በኢትዮ-የሚሰመ-ባቸው ይጠዋቺ ይኖርቸው ነንደ በጥናር ላይ አይቻቸምን? እነዚ ዓይቶች አይታውሩም፣ ገን እነዚ በደረሰቸው ውስጥ ያለ-ት ልቦች ይታውራለ፡፡” (ከል-ሐፅ:46)

በኢምነት በርሃን እየተመሩ ቁርቡን መመርመር ለማታከታቸው ግዢለሽ ለቦች ቁርቡን የሚከተለውን መልእኩት ያስተላሩ፡፡

٢٤ ﴿أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْءَانَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَفْقَاهَا﴾ محمد:

“**ፋርዕራንም አያስተናለትነትምን?** በእውነቱ ልቦችው ተቀል&ዋልን?” (መፈመድ:24)

ለምች ለበታች አቅንተውና መንፈሳችውንም አነስተቶው የቀርቡን
ገዢ እያንሰበው በይነበ፡ እንዲሁም በአድናል ፍለሙ ወሰኑ ያለትን
የሕላሸ ተቀምጧት በመረጃና ታካቆ የህነን ሂቅ ይገነዘበል፡፡ ይቆሉ አሉ
እንዲሁ ይለል፡-

سَرِيرَهُمْ ءَايَتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ اللَّهُ أَوَّلَمْ يَكُفِّرُ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝ ۵۳ أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ، يَكُلُّ شَيْءٍ مُحِيطٌ ۝ ۵۴ فَصَلَتْ: ۵۳

“እኩስ የም (፲፻፷፭) አውነት መሆኑ ለእነዚህ እስከሚገለጠቸው
ደረሰ በእኛናይቸ ወሰኑን በነፍሰቸው ወሰኑ ያለት ተግምራቶችን
በእርግጥ እናዳያቸውለን:: ታታሁም እርስ በንሩ ሁሉ ገዢ አዋቅ መሆኑ

አይበቃቸውምን? ንቅ! እነርሱም ከኅታቸው መገኘነት በመጠራውር
ወ-ሳጥ ፎቻው:: ንቅ! እርሱ በላይ ሁ-ሳ ከባቢ ነው::” (፪.ሰ.ለት 53-54)

የሰው ለቻ ለእምነት ይሆ ይህ ለበስ ማለቱንና ፈጠራውን ለመታወሻ
አለመፈለገን አለሁ ለተቻ እንዲህ ይለል፡-

﴿يَأَيُّهَا الْإِنْسَنُ مَا غَرَّكَ بِرِبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿٦﴾ فَعَدَلَكَ فِي أَيِّ صُورَةٍ
مَا شَاءَ رَكِبَكَ ﴿٧﴾ الْأَنْتَارِ: ٦ - ٧ - ٨

“እንተ ሰው ሆኖ! በቻ ቤት የሚ የሚ አታለሉ? በዚያ በፈጻሚ
አከለ መ-ሳ-ም በደረሰን፣ የስተካከለም፣ በማንኛውም የሻው ቅርጫ
በገባዎም (ቤት የሚ አታለሉ)” (ኤሌ-ኤ.ንደ.ማር: 6-8)

አለሁ የሚሻው እና የሰው ለቻ ሁ-ሳኑ፣ በሁ-ሳ-ም የአይውታቻን ዝርዝ
መለከታዊውን እና እያተገበርን ከዚያ በምናገኘው በርሃን እንዲገመራ
ነው:: የሰው ለቻ መጥሪ የሚባራትና ሲሄ የፈጻሚው ድንቀርና፣
ስንቅና፣ እምባገናነትና ከህዳና ለለቻ ወንጀለው ስብዳናውን በማግኘቱ;
የግልና የሚሆበዋ ሲይውሩን አመሰቃቂለው-በታል፡፡ በለላ በከ-ሳ ቅርኬን
የሚሆበታታው ከዚህ ተቋራኑ የሆኑ ባሆያትና ለሆኑ እነርሱም
አው-ቀትና መሻት፡ ጠንካር መሰራት፡ ፍት-ሆን ማስኅ-ፋት፡ በመጨረው
ዓለም ማሙን ወዘተ..ናቸው::

አለሁ የሰውን ለቻ ከፈጻሚው በቻ ያለ መመራያ በርሃን እሌተውውም::
ለሰው ለቻ ከተሰጠት፡ ታላላቅ ስጠታዎች መከከለ እንዲ ቅርኬን
የነበረም (ሰ.ዕ.ወ.) ሲ-ና ነው:: ታረክ የሚሆበያን የቋሮልም (የዘመኑ
ድንቀርና) የጨራለም የአናድር ሥርዓት ያል የተነሳውና ደሳቅ የተመታው
በቅርኬን በነበረም (ሰ.ዕ.ወ.) የሰ-ና በርሃን ነው:: አለሁ እንዲህ ይለል፡-

﴿فَامْتُو بِاللهِ وَرَسُولِهِ، وَأَنْتُرِ الَّذِي أَنْزَلَنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرٌ ﴿٨﴾ التغابن: ٨

“በአለሁና በመለከተቻዊውም በዚያ ባውራድነው በርሃን እመነ-::
አለሁም በምት-ሰራት፡ ሁ-ሳ ወ-ሳጥ አዋቅ ነው::” (ኤት-ተ.ጋብ.ን:8)

እነዚህ አይወቻቸውን በቀርቡን በርሃን ለመምራት ያልወሰኑ ለወቻ
በጨረሰማ ወሰጥ መቆከርን መጠጥቅል ማስተካከለ ነው፡፡ ስለሆነም እና
ነፍድቻቸንና በተሰበቸቻቸን ከጨረሰማ አይወቻ ለንጂባቸ ግዢታ አለበት፡፡
አሉ እንዲሆ ይላል፡-

(يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوْمًا أَفْسَكُوا وَاهْلِكُوا نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَيْكَةٌ
غَلَظٌ شِدَّادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمْرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ التحریم: ٦)

“እናገኔ ያመኅቸሁ ሆኖ፤ ነፍድቻቸንና በተሰበቸቻቸን
መቀጣያዊ ለወቻና ደንብዋቸ ከሆነች እሳት መጠቀስ፡፡ በእርዳ ላይ
ጨረሰቻቸ ቤይለቻቸ የሆነ መሳሽበት እሉ፡፡ አሉን የወጪቸውን ነገር
(በመጥበ) አያምናወሙ፡፡ የሚታዘዘሩትንና ሁሉ ይሰራለ፡፡”(አት-ተአረም:6)
በቀርቡን በነበረ (ሀ.ዕ.ወ.) ሲኩ በርሃን እየተመራኝ አይወቻቸን
ለመምራት የመጀመሪያው እርምጃ ለቻቸቻቸን ማስተማር ነው፡፡ ከዚህም
በተጨረማሪ የእስላምን ማሻሻነትና የእምነትና (አማን) መሠረቶች
እንዲያወለ መጠር ይኖርባሌ፡፡ ይህ የትምህርት አስጥጥ ስላት
ምናልቀትና በበተሰበ እሳት በቻ መሰጠቱ ስከታማ ላያደርግው
ይቻላል፡፡ ስለሆነም የእውቀት ባለቤቶቸን እኩ ማጥናት ያሰራለሁል፡፡

እስላምን ለእዲሸጠ ትወልድ ከሆነ መሠረቱ ይሞር ማስተማር የሰውን
ልጅ ስብሰር ከሚነገር እንዲሸጠ ተለቅ ማና ይኖረዋል፡፡ ይህን ሁኔታ የሚጥ
የሆነን የሰባል ዘር ለም በሆነ መሠረት ላይ ከመጠል ወር ለናመሰሰለው
እንቻሳለን፡፡ ዘር በቅለ ፍራ ለፈጸሮ የሚያምርና በቀርቡና የአይወቻ
ወይም የሚመራ ትወልድ እናገናለን ማስተካከለ ነው፡፡ ይህን ጉዳይ
አስመልክተው የእሉም መልእከተኛ (ሀ.ዕ.ወ.) እንዲተናገሩት ለቻቸቻቸ
ሰላት እንዲሳጋሩ ማበረታታት ያለበን ጉና የሰባት ዓመት ለጅ እያለ
ይሞር መሆኑ እለበት፡፡ ይህ እባባል የሚያሳያን መንፈሳዊ ከተከተቻ
ለልቻቸ መቅረብ ያለበት ጉና በለጋ እድሜ ላይ እያለ መሆኑ ነው፡፡
ልማዊ የሆነው የሚከርና መንፈሳዊ ከተከተቻ (ተጠበያ) በለቻቸቻቸ

ቍናቁላት ላይ በትክክል ካረፈ በድንጋይ ላይ ፍጋለትን የመቅረብ የህል
እድሜ ለከ የሚጠሩ እያደለም::

አሁን በዚህ ወራቅ የተባለ አሳይን የሚሸራ ስው ለቋንጧን ቁርጥንና መንፈሰዎች
ትምህርች ወደሚሰጥበት ተብረት ለከው:: ለቋንጧን ከእለታት በንግድ ቅን
ቁቱ ተቀያይርና በጣም አገዛው ከትብረት ተመለስ:: በዚህ ጊዜ አሁን በዚህ
ልቋንጧን የሚሸራ እንዲጠመው መየቁው:: ለቋንጧን እንዳሆ በማለት መለሰ
“እኩል ሆኖ! በዚህ በትምህርት በታችን የሚከተለውን የቀርቡን እንቀጽ
ተማሪነ::

﴿فَكَيْفَ تَنْقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوَلْدَانَ رَثِيَّا﴾ (المزمول: ١٧)

“በትክክል ለቋንጧን ስቦታውች የሚያደርጋውን ቅን (ቁጥት) እንደሆት
ትመረቻለችሁ” (ሙ.ዘማሪል:17)

ይህን አባል ስሰላለው በውሳኔ ተሳቅ ይንጋጌን ስሰራጠረበት
ፍርማት እንቀመጣች::” ለቋንጧን የሚከተለው እንደሆት ተቀብት ጊዜ ቁይቶ
ምተ:: አሁን በዚህ የልቋንጧን መቆብር በየጊዜው እያሂደ ይገመናል:: ከዚያም
እንዳሆ እያለ ለራሳ ያለቅሳል:-“የእሳይን ቅል ለረጅም ጊዜ ስነበው
ቁይቶለሁ:: ሆኖም ጉን ይህ እንቀጽ የየዘውን ማስጠናቀቃ ለጠ በየው-
አለው-ቁም:: የሚልረባ ስው ነበርከብ:: ለይ ጉን የዚህን
እንቀጽ ተርጉም በማግባር ተረድቶት ነበር::”

በእርግጥ ቁርቡን ለማያነበው ስው እንደታለቅ ወ-ቁይቶስ ወ-ሰጠን
መርምጃ መጨረሻ የሚያደርጉ የእሳው እያሂደ ነው:: ስሰራጥና ቁርቡንን
ማንበብ ከእባጭ ዓይነቶች ሁሉ የሚጠው ነውና ሁ-ለ-ቁናም በስራታችንም
ለይ ይህንን በለላ ጊዜ በተመለስ ማንበብ ይኖርበናል::

ቁርቡንን ስናነዱ እንደ ቅል መቆብር የለበትም:: ተ-ከ-ረት ሲጥቶ ማንበብ
የስራልጋል:-

﴿أَوْ زِدَ عَلَيْهِ وَرَقِيلَ الْقُزْمَانَ تَرْتِيلًا﴾ (المزمول: ٤)

“ወይም በርሰት ላይ መሆና፡፡ ቁርከንጻም በዘግታ ማንበብን አንብብ” (አል-ሙ-ዢጂል:4)

ቅርከን በማቅረብት ገዢ በጽጥና አንድናቆምና አለሁ አንዳህ በማለት የዘኝል፡-

﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْءَانُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ، وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴾ الأعراف: ٢٠٤

“ቅርከንጻም በተለበበ ገዢ እርሰት አዳምጻ፡፡ ተጥም በለ፡ ይታዘጋለች-ገልፅ፡፡” (አል-አበራፍ፡204)

ቅርከን ለነበብ ቀጥ በለ ማቅመጥ በው-ሰጠ የየዘውን መልካከት ለመንግበብ ያማረል፡፡ መገንዘብ ይግሞ የእውቀት ባለቤት ያደርጋል፡፡ እውቀት ያለውን ስው ይግሞ አለሁ የዘንጋጀል፡፡ የአለሁ መልካከተኛም (አ.ዕ.ወ.) በዘመን ልንም ተሳታፊ የሆነ ተምሳሌትን ታ-ተውልናል፡፡ አብደሉ እ.ብን መሰቦ-ድ (አ.ዕ.) ቁርከን አንዳቀረለችው ይጠረቀትና ከዘመኑ በታላቁ አከበርሱትና መንፈራዊ ጉ-ገት ለያቀምጻ ከቆየ በኋላ አይኖችችው በእንዲ ይጥላለ፡፡

በተመሳሳይ ሁኔታ ለቃቃችው ቁርጥንን በማይሆና ይጠናና የእነባበብ ስልት ለያነበለችው የሚያቆምጻ ወላደች የታሳቁ እናብ ባለቤቶች ተችው፡፡ ወላደችን መው-ድናና ማክበር በዝኑሬ የሆነ ተፈጥሮአዊ ቦንጧል መሆኑ ይታወቂል፡፡ ይህን እንዲ ከዚህ የበለጠ መዝኑሬ የሆነው ፍቃር ወላደች ለለቃቃችው ያላችው ፍቃር ነው፡፡ ይህ ወላደች ነጥናና ሁ-ለ-ንም የፋቃር ዓይነቶች የመቆጥበርና የበለይ የመሆኑ ሲይል አለው፡፡ እንዲሁም በሆነ ቁርጥን የሚያስጠኞቷቸን ለለቃቃችን ለኖድርግለችው የሚጠኑን ወላደች ጉሮታ ቁሳ እንደገኘ ነው፡፡ ወላደች ለቃቃችውን አስለማዋዎች ተማህርተችን በማስተማር የሚከተከ-ታችው ከሆነ ከአለሁ የሆነ በረከት ያገኙለ፡፡ የን ለያደርጉ ቁርተው እንዳሁ እንዳደገት ከለቀቃችው ግን ለእነርስዴ ሆነ ለማነበረሰቦ የመከራ ምንም ይሆናለ፡፡

ወላደች ለደቻቻውን በቀርቡን አስተምሃድት በሚገባ ካነሻቻው የሚገጥማቻውን ስልጣት ነበያ (ሰ.ዕ.ወ.) ለናገሩ እንዲህ በለዋል:-

“ቀርቡንን በሚገባ የሚያነበ ለደች ያሳቻው ወላደች በፍርማቻውን የተር (በርሃን) አከላል ይደረሰለ፡፡ የተር ካባም ይደርጋለ፡፡፡ (አብ ፈውድ፡ አሁመድ አል-ካከም)

በዚ ወላደች እንዲህ ዓይነት ለደች እንዲኖራቸው ይመኝለ፡፡ ይህም የተለመደና በእያንዳንዱ ወላደች ተፈጥሮ ወሰኑ ያለ ነገር ነው፡፡ ሆኖም ገን ወላደች ይህን ነገር ለማድረግ ሲነስ ለደየከፍል የሚቻለውን መስቀልነትና ተንቀቀው መገንዘብ ይኖረባቸውል፡፡ ይህን ማድረጋቸው የአለሁን ፖ.ቁድ መፈጸማቻው እንደሆነና ለዚህም ታለቅ ተረጋቶው ተጠበቃውን ምንዳ ከዓለማት ቤታ አሉ የገኝለ፡፡ እንዳ ስው በየዘዴው ነገር ላይ ከሰበ ከሚረ በተሰበበት ለመቀበብ የሚያደርጉው ልሩት እንዳ ምንዳ የሚያሳይቸለት መሆኑ ታለቅ የምሥራቅ ነው፡፡ በተጨማሪም የተወሰነ ትጠክቶች ይፈጋገለቸል፡፡ እባናት በፌሃሽምና በወላደቻቻው መከከል የሚፈርማ የሆነ ተሳምቶ ቅቶው፡፡ ለደቻቻን አሉ ለእና የሰጠን በጥም ወደ የሆነ ሂብቻቻቻን የቅቶው፡፡ ስለሆነም ከሆለም ዓይነት፣ በተለይም ደግሞ ከመንፈሰው አደጋ ለንጠቀቻው ጉዳዕት አለበን፡፡

ይህን እንዳ ለደቻቻንን ከተለያየ አደጋዎች ለንጠቀቻው የምንቻለው እንዳት ነው? ለምሳሌ ምርጥ የተባለ ምግባን በመመዝበና ያን ሰኞች በሚያሳይን ጥሩ የምግባ ፍላጊት እንደታይት (እተታይት) ነው? ከሆለም በለይ መፈከም የሆነ ምግባ መንፈሰው የሆነው አሉሁን የመፍራት ምግባ ነው፡፡ ይህ መንፈሰው ምግባ አሉሁን መፈለከተናውን (ሰ.ዕ.ወ.) ከሆለም በለይ መውፈድን በልባቶው ወሰኑ እንዲያሰርኝ ይደርጋቸውል፡፡ እንዲሁም ከደረገ ደግሞ ሂይማኖታዊ ግዢታወቻቸውን በታማኝነትና በደረጃ ይፈጋማለ፡፡ ከልሆነም ገን ለተቻቻውን በዘፈቀድና እርከታ ለይሰማቸው ይለማል፡፡

በዚ መ-ሰለምዎች ለለደቻቻው አሰለማዊና በቀርባን ላይ የተመሠረቱ መንፈሰው ለልጠናዎችን የሚያሳይ መሆኑ ያሳይናል፡፡ እነዚህ ለወች

ይህን ስ.የደርጋ ለቃቄቃውን በቀጥታ ከመለከተዋው በርሃን እያለያያዋቃው እንዲሆነ አይገባበበም:: ይህም በወጪቱ ተወልድና በልቃቃቃን ላይ የጠላ መንፈሳዊ ድልሙት መሆኑ ግልጋ ነው::

ለለቃቃቃን የት.ዳር አርር በመምረጋ ካርድ ላይም ከፍተኛ ጥንቃቁ ለኋይርግ ይገባናል:: የመጀመሪያውና ተከራካት ለዝስው የሚገባን መ.ሽራ ሆኖ ወይም ሆኖ የምትመጣው የልቃቃቃን ተጋዳች ለአሉሱ ያለት ቅዱስታና በቀርቡን አሰተምሃድት የታነዥች መሆና ነው:: ለዚህ ወነድ ጉዳይ ተከራካት የሚይች኏ ተጋቢዎች ተጋራቃቁው መሠራቱ አሉሱን በመፍራት ላይ የታነዥ አይደለምና ሂጥነውም ሆነ በግዢተው ለፍቅር መቆራጋቃቁው አይቀፁ ነው:: በእውጭ አነጋገር ለቃቃቃንን በተመናገኘ ያለንበትን ማንበረሰብ ከጥልቀለቀው በከለት (ፈ.ሳድ) የመጠበቅ አይሸ አለበን:: ከእነዚህ መጥሪና እኩይ የሚባለ ምግባራት መካከል ወደ በት አያምስቶ መማባት:: ገዢና ገዢበት ያለባባባብ ማባዛት:: ቤቶና ምግባራ በልስ ሂልጥቃቃን ማየት:: ገመት:: ሲጠቅት:: አደጋሚያ እኩ:: ባጠረሰበምባነት:: ቅማር:: አነክሮ መጠጥ ወዘተ.. ይጋብቻቸል::

ሁኔታው ይህን የሚመስል ከሆነ በልቃቃቃን እጥ ልንታ ላይ የተዳቀነው አይታ እጅግ ከበድ መሆኑን ያሳያለ:: አሉሆም በቀርቡን የሚያዘን በተሰበቃቃቃንን ወደ ይሟናም እኩት ከሚውረዥልው ከእንዲሆ ዓይነቱ እኩ እንዲጠበቅ ነው::

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوْا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِكُمْ نَارًا وَفُودُهَا الْنَّاسُ وَالْجِنَّاتُ عَلَيْهَا مَلِئَتِكُمْ﴾

غَلَطٌ شَدَادٌ لَا يَعْصُوْنَ اللَّهَ مَا أَمْرَهُمْ وَفَعَلُوْنَ مَا يُنْهَمُونَ ﴿٦﴾ التحریم: ٦

“እናንተ ይመናቃሁ ሆይ እናሳቃቃት-ሁ-ንና በተሰበቃቃቃ-ሁ-ን መቀጣይው ለዋቃቃና ድንጋጌች ከሆነች እኩት መጠቀ:: በእርዳ ላይ መከታታች:: ቤይለቃቃቃ የሆነ መለከት እሉ:: አሉሱን የሚቃቃውን ካንር (በመግለጫ) አያምናም:: የሚታዘዘዘ-ት-ንግም ሁ-ለ ይሰራ-ለ::” (እኩ-ተስረዳም:: 6)

ከዚህም በተጨማሪ የአገበኛ ቅጽዎች ሁሉ መፍትሃዊ የሚያገኘት አሳለም በሚያስተምረው የጥሩል ሥርዓት መሆኑ መታወቂ አለበት፡፡ አለሁ እንዲሁ ይላል፡-

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُم مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشَفَاءٌ لِمَا فِي الْأَصْدُورِ وَرَحْمَةٌ﴾

﴿لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾ يونس:

“እናንተ ስምዎች ሆይ! ከኅታቸው ጉዳዩ በደረሰቸው ውስጥም ለለው (የመጠራውር በሽታ) መድሃኒት ለምክመናንም በርሃንና እነዚሁ በእርግጥ መጣላቸው፡፡” (የት.ስ :57)

ሥርዓት አልቦቻትን፣ ወጪዎችንና ለለቸኝም ተያቀ የሆነ ድርጋቸው ለማስወገድ በቻቸው መፍትሃዊ የአሳለምን ስሜት (ሻረሻን) ማስፈጸ ነው፡፡ እነዚህ ሁሉ ወንጀለቸው የሚፈልጋው ማስተካከል ለማይገኘና የነፋስተውን ቤንባለ በማይቆጣጣሪ ስምዎች ነው፡፡ ልሰ ወዳድነትና ለቀሳቀ ማብት መሰንበትባም የሚገኙት በአሳለም ነው፡፡ የዚንያቱም የአሳለም መርሆዎች የሚያጠቻቸውን ከገል ጉዳዮች ይልቅ የሚገበረሰበት ቅጽዎችና ቅልጋቶች በመጠራት ዘረሩ ነው፡፡ እንዲማቻቸውው ቁስጥሩት የሚጠራራቸው ለአይማኖችው እናቶች ወጪ በማይገቡ ማገበረሰበበ ውስጥ ነው፡፡ የዚንያቱም ቁስጥሩት ስብራተተሰበን አስማምና አዲለድለ የመጠራት በቻት የለውም፡፡ በማረው ገዢ በዚ ከሂሳይን የሆነ ስምዎች የአስተሳቢቶችውን እድማለ እንዲሆት እንዲማጠቀሙበትና የስማት አዋጅቶችውንም እንዲሆት መገልጻ እንዲለባቶው እያወቀም፡፡ ለጀይማኖችው እሳቦዎች ባድ የለለቸው በመሆኑ በአልወና የመገኘቸውን ሁኔታም ለያስተባበለ ይቻማቸዋል፡፡ ይህን የመሰላ ስምዎችን ቁርቻን እንዲሁ በማለት በፊት ይተቻቸዋል፡፡ እንዲሁ ይላል፡-

﴿أَوَلَمْ يَرَ إِلَّا إِنَّمَا خَلَقَنَّ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴾ ﴿٧٧﴾ يس:

“ለው-የው እና ከፍት-ወት መብት የፈጻሚው መሆኑን
አለውምና? ወይ-የው እርስ ተ-ገኘናን በመከራል) ግልጽ ተከራክረ
ድመናልን? ” (ያሉ.3:77)

﴿ يَأَيُّهَا أَيُّلَانْسُنُ مَا غَرَّكَ بِرِبِّكَ الْكَرِيمِ ٦ الَّذِي خَلَقَ فَسُوَّدَكَ فَعَدَّلَكَ ٧ فِي أَيِّ صُورَةٍ
مَا شَاءَ رَبُّكَ ٨ الْإِنْفَطَارُ : ٦ - ٨ ﴾

“እኔንተ ስው ሆይ! በችሩ እታሁ የዚን አቶለለሁ? በዚያ በረጋግዹሁ በማንኛውም በስው ቁርጓ በገባበመሁ (እታሁ የዚን አቶለለሁ)?” (አል-እናኤሌ:6:8)

እ.ስላም ይችቃው የሙጣውን አውነታዎች ከሂሳብና አደቀበለም:: የሚከተሉት በግል ሰላም ይችቃው ጥሩትልኝ:: እናም አንድ አማካይ የሆነ ስው ወደ እ.ስላም ለጠራቸው እንዲሁ ያለታል:- “እና የምንገናው ልደቅናኝ ተከናሽለኝ በዘመኑበት፣ እናዚህም የሚከናወቁዋልበት በሰራበት በመን ነው:: እንተ እየጠራቸኝ ያለኝው የጥንት በመን ስውች የቀመሩት ወደ ሤት ተረት ነው:: ይህም ለለ ልደቅም የጥንቃለ ወጪት (ድግምት) ነው::”

፩፻፷፭ ዓ.ም. የዚህ የወንጀል መመሪያ አገልግሎት ለማጣቀመ. እናዚሁ አገልግሎት አገልግሎት የሚሆን መሰረት አዘጋጅቶ፡-

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَنِيُّوْنَ ٧ أَوْلَمْ يَنْفَكِرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ أَسْمَوْتَ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهِمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَاجْلِ مُسْمَى وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ

الروم: ٧ - ٨

“ከዚህበት አይወለሁ ጉልጋኝ በቻ የወቃለ:: እነዚህም
ከእነዚህ ዓለም እነዚህ ወንገዢ ፍቃው:: በተፈላጊቸው (ሁኔታ)
አያስተውለምኽ? ስማያትናና የሚጠና በመከከለቸው ያለውንም ሁሉ
አለሁ በአውነትና በተወለሁ ቤቱ እንዲ አልፈጠረቸውም:: ከሰውቃም
በተዋዋቸው መግኘት ከፍሩዎች ፍቃው::” (ከል-፪ም:7-8)

እኝ ለልደቻችን ለኖወርሱችው ከምንቻለችው እኔቶች በጣም መቻማ
 የሁነው ለቀጥሩ ዓለም አይወቻችው መድሃን የሚያስተኞችውና
 ሲይጠንን የሚያገኘበት የሁነን ታምህርት ነው:: ይህን ተግባራዊ
 ለማድረግም ወደ አሰላማዊ ትምህርት በቶች ለንልካችው ይገባል::
 እንዳለመታደል ሆኖ በአሁን ገዢ በዓለም ተረም የሚገኘ በዚ አሰላማዊ
 ትብቶች በቁ ተከራክት ባለማግኘችው ፖስኩያት ከሚዘገበት አሩፍ ላይ
 ይገኙሉ:: በዚ ወላደቻች ለልደቻችው ትብቶችን ለመጠው አነስተኛ ገዢ
 ወደሚያስከናወው ተቁም መለከን ይፈለ:: ሆኖም ጥን ያ ትብቱ
 አሰላማዊ እኔቶችን ለልደቻችው ማስተማር አለማስተማሩ ጉዳይችው
 አይደለም:: ጥቁት የሚባለ ወላደቻች በቶች ለልደቻችውን ወደ አሰላማዊ
 ተቁማት ይፈለሁ::

ለደቻችንን በአሰላማዊ ትብቶች ወሰጥ አስተባትን ማስተማር
 አስከልደቻችን በአሰላም መርሆምች አስከላነቻናችው ይረሳ ከዚመነ
 ማንበራማዊ ደዊ ይተርሱለ በለው ማስብ አገል ምቻት ነው:: ቁርቡ
 መጠወችን ትወልድ በትክክል የመቆረጋ አቅም አለው:: ያለኑትን
 ትወልዶች የመቆረጋ አቅም እንዲነበወ ሁሉ:: የዘሱ ሁሉ ወጥንቷው
 የወጥ ዓለም ቅጂዎች በቶች የመፍትሬ ምንም ቁርቡን ነው::

﴿وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْءَانِ مَا هُوَ شَفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا﴾
 ﴿الإسراء: ٨٢﴾

“ከቀርብና ለምኑስምናን መድሃኒትና እነዚት የሁነን
 እናወርቆለን:: በያዝቶችና ከሳራን እንዲ ለለ አይጨምርለችውም::”
 (አለ-አሳራኩ፡82)

በላላ የቀርብን እንቀጽ እንዲሆ በማለት ይገልጻል::

﴿فَامْتُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَأَنُورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرٌ﴾
 ﴿التغابن: ٨﴾

“በአገሱ በመልከትናችው:: በዚያም በወረዳነው በርሃን እመት::
 አለሁም በምት-ሰራተት ሁሉ ወሰጥ ፍጥቃ ነው የ(በላቸው)::”(አት-ተጠበኩ፡8)

በስምኬም እና ሁልጋዣም በሆነ ትኩረት ማድረግ ያለባን ለዓለማዊ
ገዢያዥና በቻ ለይሆን ለልደቶችን እጣ ፍንታ ቅምር ሌሎች ይገባል፡፡
ታረክ በእማኑት እንዲሚነገሩን የአሉህ መልእከተዋቸ በየጊዜው
የመጥቃውን መልእከቶች ተቀብለው ቅናዚ መንገድ የተከተሉ አገበዥ
የቅርቡና ዓለም (የኢትዮም) ሆነ የመጨመርን ዓለም የሰኔት ለጊዜ
ጨይነውል፡፡ አሉሁም ከእርሱ ወደ ለሥራቸውን ተቀብሯቸዋል፡፡

የአሉህ መልእከተኝ (ሰ.ዕ.ወ.) እንዲተናገሩትም ከእርሱቸው እናማ (አገበዥ)
ወሰኑ የተወስነትን ቁርቡን በደረጃዎች ከፍ የሚያደርግ ሌሎች
የተወስነትን ደንገም ቁርቡንን ባለመቀበላቸው (በመጠቃቸው) ያጠኑቸዋል፡፡
፡ (መ-ሰላም፡ አ.በን ማኅሁ)

﴿وَقَالَ الرَّسُولُ يَرَبِّ إِنَّ قَوْمِي أَتَخَذُوا هَذَا الْقُرْءَانَ مَهْجُورًا ﴾ ﴿الفرقان: ٣٠﴾

“መልእከተኝውም፡- ቤታዊ ሆኖ! አገበዥ ይህንን ቁርቡን የተተው
ነገር እድርጋው ይዘት አለ፡፡” (ከል-፪-፭፻፭:30)

የአሁን እምሰሳ ችርጹ የሆነቸው ይህን ዓለም በሚያምናና ጥሩዋ
በሆነ የምግብ ዓይነቶች እንዲተጣለ በረከሏዊ ማለት ተቻ፡፡ እና ወዲሆ
ዓለም የተለከለው (የተፈጻሚው) እንዱሆን ጥሩዋ የሆነ ምግቦችና
መጠጠች እያጠጣምን ለመኖርና ለመራብት እያደለም፡፡ እና
የተፈጻሚበትን ወንድ ገብ (አሉሁን መንገትን) ዘንግተን ሰንባዝን ከኖርን
የመጨመር ዓለም ያለጥርጥር ታላቅ እና, እንዲሚጠበቅን ማውቀ
አለብን፡፡

የአሉህ እገዢቶች ከሚገለጸባቸው ሆኔታዎች እንዳ በዚያ በጥሩዋ
ምግቦች በተጣለ በረከሏዊ ዘረሰ ተሰረመው እንዲቋደሉ የተፈቃደለቸው
አማካች በቻ እለመሆናቸው ነው፡፡ ከሂሳብናና መናፍቃንም
እንዲጠቃቸው እስከያበጥ ይረዳ በመግቢት አሉህ ደንታወው እያደለም፡፡
ይህን እንዳ ሁሉም ለው ከዚህ ብርሃን የሚጠየቅበት ወጪ ፈቃ እያደለም፡፡
በፍርድ ቅን የሰው ለቻ “መስቀል የት ነው” (ከል-፪-ምግብ:10) ከማለቱ
በፈት ለዚያ ቅን እንዲዘጋጀ ይፈለጋል፡፡ ከሂሳብናን “ሰቀር” በተጠለው

የፌዴራል አዘዋጅት ወሰኑ ሲሆን የዚህና ተርጓሜ ማኅጻችን ስያስመ-
ጥንቃሚነት እንዲሁ በማለት ይጠይቷል:-

﴿مَا سَأَكُمْ فِي سَقَرَ ﴿٤٢﴾ قَالُوا لَنَا نَحْنُ مِنَ الْمُصَلَّينَ ﴿٤٣﴾ وَلَمْ نَكُ نُطْعَمُ الْمِسْكِينَ ﴿٤٤﴾
وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَاطِئِينَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نُكَدِّبُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿٤٦﴾ حَتَّى أَتَنَا الْيَقِينُ
المذر: ٤٢ - ٤٧

“በሰላም ወሰኑ የንግድ እንደታሸው? (እነርዕም) ይለለ፡- ከሰላም
አለበበንም፡፡ ለይሆም የጥናበት አለበበንም፡፡ ከተባሬቀውምም የ
እንዳባቸው ነበሩ፡፡ በፍርድ ቅናም እናስተባበል ነበር፡፡ እርግጩናው-
(ጥናት) እስከመጣን ይረዳ፡፡” (እሌ-ሙ-እሌ.፪: 42-47)

ምዕራፍ አስፈ አንድ

አ.ሆኑን (ማሳሙር) እና መራቀበህ

አ.ሆኑን የሚለውን የአራብኛ ቅል ነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) “አሉን እንደምታየው አድርጋህ መግባት ማለት ነው፡፡ እንተ ባቻውም እርስ ያይቀልኝ” በማለት ተርጉሙውታል፡፡ መራቀበህ የሚለውም ስያሜ ከእሆኑን ጽሑፍናና ያለው ሲሆን በማረጥ ስያሜ በግልጽ ሆኖ ስለው ስላም በግልጽ ሆኖ ስለው የምናድርጋውን ሁሉ አሉ የሚያደርግ መሆኑን በመገኘዴዴ ልሰን በአግባቱ ሥር ማዋል የሚልን ትርጉማ ይሸላል፡፡

ወደለ አሉ አሆኑንንና መራቀበህን አስመልክቶ በፋርከን እንዲህ ይለላ፡-

﴿الَّذِي يَرِيكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٦﴾ وَتَقْبِلُكَ فِي الْسَّجَدَةِ ﴿٢١٧﴾ الشَّعْرَاءُ: ٢١٦ - ٢١٧﴾

በዚህ ለሳሌት በሚት-ቆም ገዢ በሚያደርግ በስጋዜቂት ወ-ስተም መዘዴዴዴሁንናም (በሚያደርግ ለታሱ ለጋብር ተጠሪ) (አስ-ሻ-ሻራ: 219)

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا إِلَّا نَسَنَ وَنَعْلَمُ مَا تُوسِّعُ بِهِ فَقْسَةً، وَمَنْ أَقْرَبَ إِلَيْهِ مِنْ جَبَلِ الْوَرِيدِ ﴿٢١٨﴾

ق: ١٦

“ስው-ንናም ነፍሰ (ብአሰቦ) የምታሚው-ተውን የምናው-ቁ ስንመን ሂጠርነው፡፡ እናም ከድም ገብር ቅጂ ቅማት ይሰላጥ ወደርስ ቁርብ ነን፡፡” (ቁጥር: 16)

﴿وَهُوَ مَعْلُومٌ أَيْنَ مَا كُشِّمَ ﴿٢١٩﴾ الْحَدِيدُ: ٤﴾

“...እርስ የት-ቆም በት-ሆነ ከእናንተ ጽሑፍ ነው...”(አስ-ሻ-ሻራ: 4)

በእውነቱ በቅጥ አሉን የሚፈጸሮ ስው ማለት የአል-አ.ሆኑን እውነተኛ ትርጉማ የተረዳኝ ይህንንም በአይወቱ ለይ ተማሪው የሚያደርግ ነው፡፡ የት-ቆም ሥርዓ በሆን በየት-ቆውም ገዢ የሚሰራውንና ሁኔታውን የሚከታተለው መለከታዊ ጥገና ከእርስ እንደማይደረግ አንድ ስው-

እርግዥና ከሆነ የሚገም ዓይነት ሂጠኑት እያወቅ እየፈጸምም:: እለሁ
እንዳሁ ይላል:-

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْنِي عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾ **آل عمران: ٥**

“እለሁ በሚደርግም በስማይይም የሚገም ነገር በእርብ ገዢ
እየሰውርም::” (አለ-ዲ.ም.፲.፰:5)

በዚህ ትኩ ሰዎች በእሳት ተእሳት ካርታው ሂጠኑት ከመራዕዱም
የሚቆጣጥት ሌሎች ሰዎች እንዳያያዥችውና ወርድት እንዳያገኘችው
በመኖሩት ነው:: ታደሰ እንዳሁ ዓይነቱ ሰው ሁሉን ቅድ የሆነው
እለሁን ለመኖሩትና የሚሰራውንና የሚያደርጋትን እያንዳንዶን ያርታት
እርብ እንደሚመለከተው ለማውቅ ይቀርባል? ይሞጥ እነዚ ይረዳ
እየደርሰም:: ይህን ክፍልን የእል-እሁንን ይረዳ ተቀብቷል ማለት ነው::
እለሁ እንዳሁ ይላል:-

﴿يَعْلَمُ حَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُحْكِمُ الصُّدُورُ﴾ **غافر: ١٩**

“(እለሁ) የእይቶችን ክፍት:: ለቦችም የሚደብቀትን ሁሉ
ያውቃል::” (አለ-ሙ-አማ.፩:19)

ማኅም ገን የነበረ (ክ.ዕ.ወ.) ባልደረሰው በየኅብት ተመን ይህ ተግባራዊ
ሆናል::

በአንድ የሚሰት ሌይ ክልተው አመር አብን እልከሟብ (Z.O.) በመፊና
የዳኝዥች ሌይ በወተኞ እንደሚያደርጋት የአባባቸውን ይህንነት
በመከተተል ሥራ ተጠዋይው ነበር:: በዘመው ቅጽበት በአንዳቻ
ልቻንፈድና በእናንድ መካከል የሚያረግ የቃላት ለውውጥ ይርከናቸው
ውስጥ ገብ:: እናት ለልቻዋ እንዳሁ ተሳት ነበር:-

“ልቻ ሆኖ! ወተኑ ወስጥ ወሄ መመረበትና ነገር እንሰጣቸለን::”

ልቻ ይሞጥ እንዳሁ በማለት መለሰቻ:-

“እናቱ ሆይ! ክሌፅችን በወተት ወሰጥ ውሃ እንዲጠቀም
አልከለከለ-ምን?”

“ልጅ ሆይ! አሁን ክሌፅው የምንስራውን ነገር እንደሆነ
ለመለከቱ ይቻላለ-?”

የዚ አለሁን የምትፈረ ሌጅ በእናቱ ባሳቢ አልተስማማችም፡፡ እንዲህ
አለታ፡-

“እማሩ ሆይ! እናቸ እንዳልሰው አሁን ክሌፅው የምንስራውን
ነገር አይመለከቱ ይመናል፡፡ ሆኖም ገን የአለሁበት ነገር፤ እርስብ
እንደማይመለከተን እርግጠኛ ነሽ? ይህን ድጋጋት ካለውች መደበቅ
እንቻል ይመናል፡፡ ገና ሁሉን ከሚያደርግ ይታ መደበቅ እንቻለለን?”

አ-መር (፲.፦) በዘጋጀ ለቻንፈድ አባባል ሰሚታችው ተናጠ፡፡ አለሁን
የምትፈረ በመሆኑ የተናገረዋችው ቅለቶች ለባቶች ለርጋው ገብ፡፡
ከዘመኑ ለልቻችው ማስከት ታ-ሙን በንድ ለድርሰት በልቀችው አፈጻጸም፡፡
እናም እንዳሰበት አለሁ አድርጋለችው ለቻችው ወጣቸው አገባ፡፡ ከሱስቱ
ተጠቀቺ በአሳላም ታረክ እንዲር ስፍራ ያለው ሌጅ ተወደደ፡፡ እርስብ
የዚ-መር (፲.፦) የልጅ ሌጅ የሆነውና አምስተችው በትክክል የመራ
ክሌፅ እንዲሆነ የተመለከለለት ዓ-መር አብዛኛዎች ነው፡፡

ከዘመ ታ-ረካ የምንቀሰመው ወንድ ታ-ምህርት ሁ-ለቻንም የት-ም በታ
በንሆኑ በምንም ዘዴ አለሁን መጽሑፍትና መጠንቀቀ ያለበት መሆኑን
ነው፡፡ ይህን አስመለከቶ በቀርቡን እንዲህ ተብሎ ተቆኔል፡-

﴿وَهُوَ مَعْلُومٌ أَيْنَ مَا كُشِّمَ ﴾ ﴿الحديد: ٤﴾

“...የት-ም በት-ሆኑ ከእናንተ ሪፖርት ነው፡፡” (እሌ-ሐዲት: 4)

ወያለ አለሁ ሁ-ለ-ንም የፍጠራትን ሁ-ኔታ በሚገባ የው-ቂል፡፡ ይህንን
ጠንቀቀ አለመንገነዘበ የእርስብ ታ-ሳቀነት ማሳነስና በግሀዊው ድ-ከመት-
እንዳሰበት ወድማመን ያስጠዋል፡፡ ይህ ደግሞ አድጋሻ ወድሆነ ወንጀለች
(ጠ-አቶች) ለመራን ይቻላል፡፡ ቁርቡን የሚተገናን አለሁ የሰውችን በቻ

ሰይምን በስማያትና በጥምድር እንዲሆኑም በመከተለቸው የሚገኘ ፍጤራንን
ሁኔታ ሁሉ ለቀም አድርገም የሚያውቃው መሆኑን ነው፡፡

﴿وَعِنْهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرْقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَجَّةٌ فِي ظُلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ﴾

﴿الأنعام: ٥٩﴾

“የፌዴራል ተንሬ ከእርስዻ ዝንድ ዓቶች ነው፡፡ ከእርስዻ በቀር
ማንኛም አያውቃቸውም፡፡ በየሰሳና በባክር ያለውንም ሁሉ ያውቃል፡፡
ከቅጠልም እንዲትኑም አትረጋግጣም የሚያውቃት በሆነ እንደ፡፡
ከቅጠልትኑም በመፈትት ማለማቸች ወሰጥ የለም፡ ከእርጥበዋም ከደረቀም
እንደም የለም ጥልቅ በሆነው መቆዳና ወሰጥ (የተመዘገበ) በሆነ
እንደ፡፡” (አሌ-አንድሞም:59)

እንደ የእነሱ ወዳደሪ እንዲሆ ይላል፡- “በባብር ለመንገዱ ያሰበ ስው በባብር
ማብያው ወሰጥ ገበቶ ከተኞ ማብሩ ያመልጠዋል፡፡ ይህ ዓለም
ወደሚቀጥለው ዓለም እንደምንጭጭበት የባብር ማብራ ማለት ነው፡፡
ማንኛም ተጊዜ የሚፈልገውን ማብር ለመያዝና ገዢዎን ለመቀበል ነቸው
መጠበቅ አለበት፡፡”

እኔ በማንኛውም ሁኔታ ለይ በንሬን የእናንድ ሁኔታ እንደማከተተልና
ንግግራቸናን እንዳሚሰማ ለመገንዘብ የሚቀጥለውን የቀርብን እንቀል
እንመልከት፡-፡

﴿أَلمَ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكْتُبُ مِنْ بَعْدِهِ إِلَّا هُوَ
رَاعِيهِمْ وَلَا حَسْنَةٌ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرٌ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَئِنَّ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَمةِ إِنَّ اللَّهَ يُكَلِّ شَيْءٍ عَلَيْمٌ﴾

﴿المجادلة: ٧﴾

“እኔ በስማያት ወሰጥ ያለውን ሁኔታ ወሰኑ ሁሉ
የሚያውቃው መሆኑን አታቸውን? ከሠስት ሲወቅ መንገሻና አይኖርም
እርስዻ አራተኞቸው በሆነ እንደ፡፡ ከአምስትኑም (አይኖርም) እርስዻ

በደብተኞችው በሆነን እንደ:: ከዚያ ያነሳው የበካም (አይኖርም) እርስ-
የትም በሆነ አብርሃችው በሆነን እንደ:: ከዚያም በትንሹንና ቅን
የሰራተኞን ሁሉ ይነጋችዋል:: እነዚ ነገሩን ሁሉ ዓዋቂ ንዑስ::” (አሌ-
ሙ፡፳፭፻፮፪፡፭)

እንደገናም የገኘውን ክለሳ የዚህ ሰር አልማትን (ለ.ၦ.) በመን
ልንመለስበት ነው፡፡ የመር (ለ.ၦ.) መግለጫ (ለ.ၦ.) በተ ከላበ
ተባለ ገሚያች እንዲታ ገዳይ ይፈጸማልችው ወንድ ይሰከታል፡፡
የተልከተው ፍለማ አስፈላጊ የሆነ ከፍርያችን ለማመሌከታችው ከፍሎች
መ&.ၦም፡ የተለያየ የፍቃቻ እቅዱችን ማጋጌዎ፡፡ ከሂብታዊች ተወስኝ
ለድሆምች የመከራል የሆነን ወካ (የግራው ማሻዬት) ስብሰቦ ማከራል
ነበር፡፡

መ.ግኝ (፲.፭.) ይህን ታለቅ የሆነ ተለሳ የፋይዎች በታለቅ ጥንቃቄ
አ.ሆን ስ.መለሰም የሰዕስን ልብ ለማግኘት የተጠቀመባቸውን አደዣ
እነመልከቶ የሚያስፈልጏች ትራካዎችን ይዘ ነበር፡፡ ከዚያደር ከእዲራው
የሚከላከለበትን መርቁ በቻ አንጻልጥሎ ነበር ወደ በቱ የገባው፡፡

እንደ እስከ በለበኩ እንዲህ በማለት መቀቃቸው፡-

መ-እናን (፲.፭.) እንዲህ በማለት መልስ ለማት:- “እኔ ሁ-ልጊዜ አበርሱም የሚሆንና እያንዳንዱን ያጋግሩን የሚተሳሳቢው የሆነ ተቀባዩ ነገሏች፡፡”

በዚህ ጊዜ የለበት በንግድ ተናደቂች፡፡ እናም እንዲሁ አለቸ፡- “ነበረ
(ሰ.ወ.ወ.) ያምነት ነበር፡፡ አበበከርም እንዲሁ፡፡ አሁን ደግሞ የዚህ መር
ገዢ ነው፡፡ እናም ተቀባዩ እንደት ያስማናብሔል? እያምነት ሆኖ ማለት
ነው?”

መ.ግኝ (፲.፭.) ለባለቤቱ ሌላ የሰጣት መልስ መኖሩ ባይገለጽም ይህ
የእርዳ ጽማዊ እንደዘበት ካውመር (፲.፭.) የለበት ይር ወሰጥ በመግባቱ

በዚህም ስይቻል ተመር ስመት:: ከዚያም መግለጫን አስተርተው እናኋህ
ቦማለት ጠየቁት::

“የተባለው ነገር የሚደንበት ነው? ከእኔተ ወር ተቀባዩን
ቦማድረግ ስድቅለሁን? እናደማለምንህ ነው የምቻስበው?”

መግለጫ (፲.፦) ገን በምሳሌነት የሚጠቀስ የሚሰጥ እናኋህ በማለት
አቀራብ:-

“የምናመናን አሂቶም ሆኖ! ለባለቤቱ ከዚህ ሌላ ልነገራት
የምቻስበው ነገር አልነበረጀም:: እርግጥ ነው ተቀባዩ ነበሩ ያልሸት
እርከምን ስያሜን አላማን ማለቱ ነበር:: ይህንንም ሌላ ለሰጠሁት
አገልግሎት የሚሰጥ ሌላው የሚያው ነገር መውሰድ አልፈልግም ማለቱ
ነው...”

ዕመር (፲.፦) የመግለጫን አባባል በሚገባ ተገነዘበ:: በእርግጥም ለዚህ
ዓለም ሂብት ደንታ እናኋለው ያውቻለ:: እናም ከፈሳቻው ገንዘብ ላይ
እንዲተው ስጠቃ ከበረከተበት በቻላ እናኋህ አለት:: “ይህን ይዘህ ሂድና
ለባለቤትህ ከበረከተካለት በቻላ እናባለት!”

መአካለ (፲.፦) የመሰረት ለዚህ የመጨረሻ ዓለም መከራ እናቀ
የሚያሳይበቻውና ነፍሳቻውንም በየጊዜው የሚመረምና ዓቻው:: አሉንም
በመጠንቀቅ (መፈቀዱ) አይወቃቻውን አገባይደዋል:: አሉ ለመቻውን
ይውድድለቻው:: በእነዚህም ወሰጥ ያስገባቻው:: እመር (፲.፦) እናኋህ
ይለ ነበር:-

“በእነህ ፊት ቅማቻሁ ስይተሳሳቢቻሁ በፊት ከተፈሳቻሁ ወር
ተሳሳቢ::”

አብ ሲከድ አል-ከድ (፲.፦) ባለተሳሳቢና መሰላም በዘገበት ምክን
ነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) እናኋህ በለዋል:-

“ዓለም (የንግድ) አረንጋጌና ጥሩቻ ዓት:: አሉ ለዚህ ዓለም
የይ ተጠሪው (ሽላቁው) አድርጋቻቻል:: የምትሰራትን ያያል:: በዓለማዊ

መጠቀሚያ (፭.ን.ም) ወሰኖች ተዘኔቃቃቸው ከመማረከና ከነቶች ጋር
በሚኖራቸው ግንኝነት ከሚፈጻሚዎች እኩል ተግባር ተጠናቀቁ:: አሉሁን
ፍሩ:: የእስራኬል ለቻች የመሆናወያ መሆኑን ለተቶችን የሚመለከት
ነበርና::”

በለምካም ሁልጋዊዎ በ.ምን በንቅቃቃዎች ሆነን መገኘት ነው ያለበን::
በቀኑም ሆነ በማታ የአሉሁን ወደፊት በማይስጥና መልካም ለሆዎች
ራሳችንን ማስጠበቅ ይኖርበናል:: ክይር (መልካም) ለሆዎችን ስርተን
መጥገበ የለበንም:: እንዲሞናው·ውው ሂደት ለዓት መለያ ክይር
(መልካም) ለሆኑን ለመሥራት ወቂቱ ክፍት ሆኖ ይጠበቃል:: መልካም
ሆኑ ማለት ገንዘብ ለተቶችና መመሪያዎት ወይም ምጣብ ማጠላት በቻ
የሚመለከቶው አይጠቀም:: የሚከተለውን ሲቆስ ስናነበት የመልካም ለሆኑ
ዘርፋች በዚ መሆናቸውንና የግድ የገንዘብ አቅም እንዲኖረን
የሚጠይቷን አለመሆናቸውን እንጋለዘባለን::

አሁን ሁልጋዊ (፮.፦.) ባዕዳትና በኋሻና መሰረታዊ ስራ ሲቆስ የአሉሁ
መልከተኛ (፯.፦.ወ.) እንዲሚከተለው በለዋል:-

“በአይ በመጥቃት ቅን ሁሉ የሚገኘውም ለው-
መጥበጣሚያዎች ለደቁ (ምጽዋት) ማቅረብ አለባቸው:: በሁለት ለውች
መከከለ በትክክል በትራራርድ ለደቁ ነው:: እንዲን ለው ከመጋጌያው ላይ
በታወሻው ወይም እውውን በትራራርድ ለደቁ ነው:: መልካም
ንግግርም ለደቁ ነው:: እያንዳንዶ ወደ ለሳት የምታመራ እርምጃ ለደቁ
ፍት:: ከመንገድ ለይ ጉዳ ነገሮችን ማስወገድም ለደቁ ነው::”

አው-ነተኛ የአሉሁ ባረሙና ተግዳሚት የሚይበባቸውና
ምኑንዎ የኤታቸውን ወደፊት ለማግኘት በቻ የሚሰሩ ፍቸው:: ለእንዲሁ
አይነት ለውች አሉሁ ቅጥተኛ የወን መመራትና እውቀትን ይለማቃዋል::
በመንፈስም ይወናቸዋል:: በዚህ እውቀትቸው እያተጠቀሙም የእኩል
ዓለሙና ሙሉጥራት ይመረምሶል:: ሁሉም ነገር የተፈጻሚዎች ለከንቱ
እንዲልምካም ያረጋግጣለ::

﴿ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخْتِلَافِ الْأَيَّلِ وَالنَّهَارِ لَذِينَ لَا يُؤْلِي الْأَلْبَابِ
الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيمًا وَقُعُودًا وَعَلَى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطِلًا سُبْحَانَكَ فَقَنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾ ١٦١ آل عمران:

١٩١ - ١٩٠

“የማያት-ንና ምድርን በመኖጻር ለለት-ና ቅንጂም በመተካከት-
ለባለ አሳምሮች ምልክቶች አሉ:: (አነርብ-ም) እነዚያ ቅመው::
ተቀምጫው:: በገናኝችውም ተረጋሙውም አሉሁን የሚያውስ በስማያት-ና
በምድር አፈጻጸሙም የሚያስተካት- “ጽታ-ን ሆኖ! ይህን በከንቱ
አላፈመከውም ጥሩት ይገባሁ:: ከእሳት-ም ቅጣት መብቀን የሚለ-
ናቸው::” (አሉ-ዓምራት: 189)

ነበረለሁ የሰኔን (O.H.) ከዘመት- (፪.ሸክ) እና የጠበቃው ይህ
ጥንቃቄነታቸው እንዲ ለለ አልነበረም:: በዘመኑ የሚገኘ ለዓታቸው አሉሁ
የሚሰራት-ንና በቅላለ ሁኔታቸውን እንደሚያያይ የሚመንን ቤት (አል-
አሁን) ባይሰጣቸው ዓይ ታሳቅ ከሆነ ትጠኗት ለይ በወደቀ ነበር::
ምክንያቱም እና ሁሉ ወደ መጥሪና የሚመለ ነገር ጉት-ንች ፍት-ና::
ነበረለሁ የሰኔ (O.H.) በዘመኑ የፈተናቸው ለዓት የተናገሩትን አባላ
በቀርቡን እንደሚከተለው እናነበረዋለን:-

﴿ وَمَا أَبْرَئُ نَفْسِي إِنَّ الْنَّفْسَ لِمَاءَرَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَجَمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴾ ٥٣

يوسف:

“ኞፍስ-ንና (ከሰው-ት-ት) አላጠራ-ም:: እና ሁሉ ሁ-ት-ው የጠበቃት-
ከልማነች በስተቀር በመጥሪ ነገር በእርግጥ አሁን ፍት-ና:: ሁ-ት-ው በጥም
መከለ አሁን እው (አሉ)::” (የሰኔ:53)

ወደ በእር የሚፈለ ወንበት ከዓለቶችና ከሰለቆች ጋር ሲ-ጋጥ ይጥና
ማስማቅ እያቀርቡም:: ይጥና ማስማት ካቆሙ ከባከር ጋር ተቀለቅሳል
ማለት እው:: ለለዘመኑ ከዘመኑ በኋላ ወንበት ተብሎ እያጠራ-ም:: “እ.አሳን”

አንድ ስው ሁለትናው በፈጥሮው ቅጥጥር ስር መሆኑን የሚያምንበትና
ከመለከታዊ ልቃድና ይህንታ ወጪ ምንም ነገር ያለማድረግ
የመጨረሻው ማኅ ነው::

ተቻዋ (እሉን መፍራት) የእምነት ወና ተረና ነው:: ሂቀዱት በስላት
ገዢ ተብሎ ማማሪት:: ይኖ (እሉን መለመን) እ ለሰው መልካም
ምግባራት የሚገኘት በአንድ ስው ልብ ወሰጥ ቅጥዋ ካለ በቻ ነው::
ተቻዋን በተመለከተ ቤቶለ አሉ በቀርቡን እንዲህ ይላል:-

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِمَانُوا أَنْقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَالِهِ وَلَا تَمُونُ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾ ﴿١٦﴾

عمران: ١٠٢

“እናንተ ያመናቸው ሆይ! እሉን ተጠወቃን መጠንቀቅ
ተጠንቀቅ...” (ኤሌ-ጀመሪያ:102)

﴿فَأَنْقُوا اللَّهَ مَا أَسْتَطَعْتُمْ ﴾ ﴿١٦﴾ التغابن: ٦

“እሉንም የቃላቹሁን የህል ተናት...” (አት-ተጠበኩ:16)

﴿وَمَنْ يَقِنَ اللَّهَ بِجَعْلِهِ مُخْرِجًا وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ﴾ ﴿٧﴾ الطلاق: ٢

“እሉን የሚፈጸሱ ስው ለእርስ መውጭን ያደርግለቸል::
ከማያስበውም በከል ለሳይን ይሰጣዋል...” (አጥ-ሙለቻ:2-3)

በአንድ ወቅት አውቆስ አል-ቀረቡን እናቱ እንዲህ በማለት ጠየቀቸው::

“ልጋ ሆይ! ለለቱን በሙሉ ለትክክል ማደር የምት-ቻለው
እንዳውት ነው?”

ቀረኑ ሲመልስ እንዲህ አሉ:-

“የምዕራሽ እናቱ! እኔ እሉን የሚመለከው በታላቁ ጥንቃቄ
ልቦ በእሉ ተፈፀይ የተሞላ ለለሆነ ድካምም ሆነ በስዕስቱ ላይ የሚደርሱ
ነገር እያሳስበቸም:: ለለሆነም ለለቱ ለቅርም አይሁንበቸም::”

“ኩል የሚባለው ካርስ ማንኛን ነው?” የእናቱ ታደቂ ካብር፡ እርስታ
እንዲህ አሉ፡-

“እንድ ስው በአምልካት አብዳኛ ለይ እያለ በቀበት ፍላጊ በዚህ
የማይለማው መሆኑ ነው፡፡”

ቀጥሎ ዝግጁ በእሳለም ታሪክ ታዋቂ የሆነን እንድ ገጠመኝ
እንመልከት፡ በእንድ መርነት ለይ ዘለ (፲.፦) በቀበት ፍላጊ እንደታወቃን
ይወጋለ፡፡ በተረዳታወቁ ያለ ስውታ ያንጻ ፍላጊ ለንቅለላቸው መከራ
በያደርጋው ያንጻ ማድረግ አልቻለም፡፡ ማክንያቱም በባም ስመም
ሰላተሰማቸው ካብር፡ ከዚያም ዘለ (፲.፦) እንዲህ አሉ፡-

“ስላት ለይ ሰቆም ያኞች ክኅንፈ ለይ ነቅለቸሁ አውጠ!”

ስውቸው ለክ ዘለ (፲.፦) በነገሩታወቁ መሠረት ሰላት ለይ ሰቆሙ
መከቀው ነቅለውላቸውል፡፡ ሰላታወቃን እንደመረዳም ዘለ (፲.፦)
እንዲህ በማለት መያችቸው፡-

“ማንኛን ነው ያደረጋቸሁት?”

“የቀበቱን ፍላጊ ነቅለን አውጠንልወት!” በማለት መሰላተቸው፡፡

ይህን ታሪክ ስኬነ (ከዚህ በፊት እንበበውም ይህናል) መደንቻቸን
እያቀርም፡፡ እውነት ይህ በእውነት የተፈወሙ ታሪክ ነው? ከዚነ አሁን
በዚህ ዘመን የምንገኘ ስውታ የምንሰጣወ ሰላት ወን ዓይነት እጣ ይህን
የማጠበቀው?

የለ (፲.፦) የብረቱ ቁርሞ ካለውነታቸው ተመዝዕወ ሰውጣ በስላታወቁ
እጅግ ተመሰጠው የነበሩ ከመሆናቸው የተነሱ ማንም ዓይነት ሁመም
አልተሰማቸውም፡፡ ይህም ሌሎን የቃለው ዘለ (፲.፦) ለእሉ የነበራቸው
ፍራቶ ታላቅ ሰነዶւረ ነው፡፡

ማንም ሌሎን በስላት ለይ እያለ መደሰትና ይከና የማይለማው በሆነ
ይመካል፡፡ ሆኖም ገን ይህን ያረጋ ለመገኘበኩ፡ የማከራለውን

መስቀል-ት- በተወቃቻን እንደራ-ዋለን፡ ይህም በላይኝን ውስጥ ለአሉህ
ያለንን ፍራቶ መጠዓመር ነው፡፡ አሉሁ እንዲሆ ይላል፡-

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاةٍ خَشِعُونَ ﴿٢﴾ المؤمنون: ١ - ٢﴾

“ምእመናን ፍላጊ-ታችውን ሁ-ሳ- በእርግጥ አገኘ- (፫-1) እነዚያ
እነርሳ- በስጠና-ታችው ውስጥ (አሉሁን) ልረወቃቻ፡፡” (አል-ሙ-እማኑ-ን:1-2)

ሰዕች በእሆነና መ-ራ-ቀባህ ል-ሳችውን ለማስላጠን ከሱስት አሉሁን
ማው-ሳት (ዘ.ከር) ማብዛት አሉባችው፡፡ አሉሁን ማው-ሳት አእምሮንና
ልጠን (ቆልጠን) አሉሁ ጋር የገናዕል፡፡ ቅልጠን እርካታ የገብዳቸል፡፡
የጥበብና የማስተዋል ባለቤት የሚነው አሉሁ እንዲሆ ይላል፡-

﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطَمِّنُ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا إِذَا نَسِيَ الْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾ الرعد: 28)

“(እነርሳ-ም) እነዚያ ያመት ለቦታችውም አሉሁን በማው-ሳት
የማረከብ ፍችው፡፡ ጥሩ! አሉሁን በማው-ሳት ለቦታ ያደካለ፡፡”(ክር-ራ-ዕድ፡
28)

አሉሁን ማው-ሳት ለዕችን ተበብና አስተዋይ ያደርጋችዋል፡፡ ለዘዚያ
ነው አሉሁ መ-ሳን (O.H.) እና ወንድማችውን ፪፬ን (O.H.) ወደ ል.ርዕን
ሰልካችው እንደማረከተለው የለው፡-

﴿أَذَهَبَ أَنَتَ وَأَخْوَكَ بِإِيمَانِي وَلَا نَنِيَ فِي ذِكْرِي ﴿٤٢﴾ طه: 42﴾

“እንተም ወንድምህም በታምራችቱ ሂደ፡፡ እኔንም ከማው-ሳት
አት-በብኑ፡፡” (ጥሩ:42)

አሉሁን በብዛት የምችውሰ ቅልጠ እርሳ-ን ለመፈራት የተገባዕት ነቸ፡፡ ይህን
መስቀል ቅልጠ በማቅተለው የቀርቡን እንቀጽ የተገለዥ-ን የሚጠር
በሚገባ ት-ገብብበለቸ፡-

﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٨﴾ الشعرااء: ٨٨ - ٨٩

“يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴾ ٨٨ - ٨٩﴾
الشعراء: ٨٨ - ٨٩

አዲ የመጥ ለው. በ.ሆን እንዳ::” (አስ-ኩ-ዕራ:88-89)

እኩ.ህ ደረጃ ገዢ ለመድረሰ እንደ ለው. የነፃሰን ጥጥና የጥምት-ጋርማችውን
መሰኞከለውን መቆቅምና ማለፍ ይጠበቀበታል፡፡ ይህንንም ለማድረግ
አለሁን በማስታወሻ (በዘመር): በት-አገሳትና በፈለጊውን መልካም ምግባራት
መብርታት አለበት፡፡

ይህማጥኑ (፫.፳) በሁለት ገጽታዎች ከፍለን ማየት እንቻለለን፡፡
ይኩዎም ለወቻ በየጊዜው በሚፈጸማችው የአምልካት ተማሪዎት
(አ.ባይዎች) ገዢ የሚጠበቀው ለእለያ ከኩዎምና በልብ ወ-ሰተ
የሚፈጸመና ከመለከታዎች እኩል ወ-ሙ ማንኛም በማይቻጣበለችው-
ው-ሰተዋዎች፡፡ የመፈጸመረዎችን በህንጻ ገዢ እንደሚገኘና ህንጻውን
ደግልው እንደያዘት አጥቃች (ምሳሌዎች) በንቀጥረው ሁ-ሰተናውን
ደግም በምሳሌዎች ገዢ እንደሚገኘትና የሚሰራውን ወ-በት እንቻለበት
የተለያየ ሂጠችና የሆነዎች ለንቀጥረው እንቻለለን፡፡ የአስለም ትሁ-ራን
ው-ሰተናው ወ-ሙን የሚቀናዙቱን ይህን ሲደረት ሁ-ሰተ ሁ-ሰጥ ለው. ተ-ከ-ረት
እንዲስጠው ይስላ፡፡

ለምሳሌ እንደ ለው. ለለት ለመስጠና በፈልግ ከሁ-ሰ-ም በፈ-ት የሰው-የው-
አኩል ከተለያየ ቅዱስዎች (ነቅረዎች) ወጪ-ሆ መሆኑ ግድ ነው፡፡ ከዘመር
አለባሳቸና የሚሰጣቸበት በታም እንዲሆ ወጪናችው የተጠበቀ መሆኑ
አለበት፡፡ ይህን እንዲ ይህ ለው. ለለቱ ከእሉህ ወንድ ተቀባይነት
እንዲያረው የሚሽ ከሆነ ተ-ሰ-ብ (የእሉህ ቅረቻና መ-ለ-ት-ከ-ረት)
ለኋይው ይገባል፡፡ አሉህ በቀርቡን እንዲሆ ይለል፡-

﴿فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴾٥﴾ الماعون: ٤ - ٥

“ወጥተናው ለሰራዊት፤ ለሰነዱ እኩር ከሰጣቹናው በንጻው
ለሆነ-ት ለሆነ-ት፤” (አለ-ማ-ዕ-ን: 4-5)

በለላ የቀርቡን አንቀጽም ቡድሉ እኩሱ አንዲህ በማለት በስላት ወሰጥ ተመሳጠ (ሻ-ሻ-ሻ) መሰኑን ይገልጻል፡-

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاةٍ هُمْ خَشِعُونَ ﴿٢﴾ المؤمنون: ١ - ٢﴾

“ምናመናን ፍለጋታቸውን ሁሉ በእርግጥ አገኘ ላይ:: እነዚያ እነርሱ በስግዳቸው ወሰጥ (አሁንን) ልረወቻ::” (አሉ-ሙ-እማነት: 1-2)

የእኩሱ መልከተና (ሰ.ዕ.ወ.) ሆኖ ስለት አመታት በፈጸው ተደዳሪቸው በዚ ቅድኔ ቁጥሮ ስቅል አይተዋል:: ክብራቸው ተደኝሬል:: ጉባኤቸው ወደሚል:: ልርስ ተደኝሞኑቸው:: ተጠበቀል:: ተመጣዋል:: ተከደድዋል:: ክብተሰቦቸው መከከልም በለቤታቸው አመት ከዚያ በዚህ ተደራሱ የመከራ በመን በመገዢታቸው የሚከናዣት:: (ሸ.ዕ.) ባተው-ባቸው:: ከሂሳይኑ የደረሰ-ባቸው ጽና ባለመርከታቸው መጫት የከራቱባቸው በመሆኑ ከዚያ በመገዢቸው መከከል ሆኖም አስቀላሁን (ሸ.ዕ.) እና ንብረቱ መያዝን (ሸ.ዕ.) የመሰሰለ የከፍናቸውን ማረራያዎችን አጥተዋል:: ሆኖም ጽና ይህ ሁሉ ጽና ባደርሰባቸውም አንድና በስራ ሁሉ ለይ የሰራራውና የሚከተለው አንቀጽ ያሳይፈባቸውን ተቆኙም የህል አሳይፈባቸውም::

﴿فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ ﴿١١٢﴾ هود: ١١٢﴾

“እንደታዘዘዘነውም ቅጥ በል:: ከእንተ የዚ ያመነት-ም (ቅጥ ይበለ::)” (ሁ-ድ: 112)

ይህ አንቀጽና ሌሎች ተንቀባቸው ከወረዳ በኋላ የእኩሱ መልከተና በቋንቋለቸው ለይ የተመሳለ የወጪ በለላዎች ስብተዋል:: “ስ-ረቱ ሁ-ሳብ-ታ” ሌሎች ተደምጠዋል::

የእኩሱን አግጋት-ን አከበር መገኘት አንዲህ ቁልል ጉዳይ ተደርጋ መታየት የለበት-ም:: የሚከናዣው የነፃሰን ጉንባለ ማሽኑና በእርሱ ለይ መንገለን ይጠይቧልና::

﴿فَمَمَا مَنْ طَغَىٰ ۚ وَإِثْرَ الْحَيَاةِ الْدُّنْيَا ۚ ۲۸﴾ **فَإِنَّ الْعَجِمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ۚ وَمَمَا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ، وَنَهَىَ النَّفْسَ عَنِ الْهُوَىٰ ۚ ۲۹﴾ **النازات: ۳۷ - ۴۰****

“የካል ለው-ማ ቁርበችንም አይወት የሙራበ ገብኬም እርዳ በእርግጥ መኖሪያው ፍት፡፡ በንታው ፍት መቆጥኝ የፈረሰ ለው-ማ ካፍሰ-ንም ከገንዘብለዋ የከለከለ ገነት እርዳ በእርግጥ መኖሪያው ፍት፡፡” (አን-ኩላ-ቃት፡:37-40)

አንጻርያህ የእል-እሱስናና መ-ራ-ቀባህ ይረዳዎች ላይ ለመድረሰ ለብቻንን ማግኘቻቸት-ና ካፍሰ-ንም ከገንዘብለዋ ትጠራ ወንድ ማለማማድ ይጠረቀናል፡፡ በቀርቡን ሆኔታው እንደሚከተለው ተብሎ ከተወሰ ለምት መሆን ይገባናል፡-

﴿وَقَسِّ وَمَا سَوَّنَهَا ۖ ۷﴾ **فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقَوْنَهَا ۸﴾ **قَدْ أَفْلَحَ مِنْ زَكَّهَا ۙ ۹﴾ **وَقَدْ خَابَ مِنْ دَسَّهَا ۚ ۱۰﴾ **الشمس: ۷ - ۱۰********

“በነፍሰም ባስተካከለት-ም፡ እመዳጥናና ፍርማት-ንም ባሳውቂት- (አምላስ-)፡፡ (ከዚጠ.አት-) ያገዢት ለው ዓሉ፡ (በፊጠ.አት-) የስራ.ኩት-ም ለው በእው-ነት እፈረ፡፡” (አስ-ሻምስ፡:7-10)

የሚከተለ-ት-ን ነጥቦች በጥንቃቄ ማጠን ከምንጧ.ልጠው ይረዳ ላይ ለያደርጋን ይቻላል፡-

- ተለለ (የተፈ.ቀድ) በሆነ የጊበ. ምንም መተዳደር ላይ ት-ከ-ረት ማድረግ የስራ.ልጠል፡፡
- የሰው ለይቶናና ለለመት የእሉህ ፍጠራ-ንን ተጠ. መብቶች መጠበቅ፡፡
- ከገዢ መቆዳድ በፈት- ያለ-ት-ን ገዢያት- (አስፋር) አለሁን ይቅርታ በመጠየቅና ወደ እርዳ-ም በመመለስ ማሳለፍ፡፡
- እሉህ የፈ.ቀድዎ-ን መስራ-ት-ና የከለከለዎ-ን መከልከል፡፡

- በተለያየ ማኑበራዊ ኢትዮጵያውያን ወሰጥ ቤሌሬትን መውሰድና መንቀሳቀስ::
- ለእነሱ በለመ ስራው (ምጽዋትን) ለተቶግኑ መሰጠት::
- እነሱን ከልብ መለመንና መማዕበ::
- እጥረሰለዋ ይርጋታችን እንደ ሂማት፡ ሌሎችይነት፡ ሰጣጥናት፡ አባላት፡ አባላት፡ የቅናት፡ የቅናት፡ ማብት፡ መፍቅርነት፡ የመሰሰለትን ባከራይት ማስጠገድ::
- ፖትትን በተደረገውም ማስታወሻ እንዲሁም ፖት እስከመጠ ይረዳ እነሱን መፍጻቸት::

የእነሱ መልክክተኛ (ክ.ዕ.ወ.) ለእሱናንድ ለመራቀበህ የሚጥ የሆነ ተዋናነታዎች አይወለት መርተዋል:: በዘመን ገንዘብ ተለቅ ፍጻል ሆኖው ያገኘል::

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَشْوَأُ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَرَ اللَّهَ كَيْفِيًّا ﴾
الأحزاب: ٢١

“ለእናንተ እነሱናንድ የመጨረሻውን ቅን የሚከሏል ለሆነ ስው እነሱናም በብዕት ለማያወስ በእነሱ መልክክተኛ መልካም መከተል አላላቸሁ::” (አዲ-አዲሃዊ:21)

ጥዃሮች አገልግሎት ሁሉት

የሰውን ለቻ የሚመለከቱ እውነታዎች

የዓለማት ሁሉ ጥሩ የሆነው ቡድሉ አሉ በዚህም ፍጤር ሌጅ ያለውን
ነገር ሁሉ የሰውን ለቻ እንዳያገለዋል ይጠረው:: ይህንንም ማቅ
በሚከተለው የቀርቡን አንቀጽ በግልጽ ተኩል እናጥናዎች::-

﴿وَسَخَرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَّاتٍ لِفَوْمٍ يَنْفَكِرُونَ﴾

الجاشية: ١٣

“ለእናንተም በስማይት ያለውንና በምድርም ያለውን ሁሉ በሙላ
ከርሳ ሲሆን የገራይቸው ነው:: በዚህ ለማያስተካክለት አገበበት ተግምራት
አለበት::” (ኤሌ-ቂሳ.የሁ:13)

ይህን እንዲ የሰው ለቻ በአፈልቶች እንደተጣለበት አሉ ሲጠልጋ
እንዲሁ ይላል:-

﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتَرَكَ سُدًّا ﴿٢٦﴾ أَللَّهُ يَكُوْنُ طَفْلَةً مِنْ مَنْ يُعْتَنِي ﴿٢٧﴾ القيامة: ٣٦ - ٣٧﴾

“ሰው ሲደ ሆኖ መለተውን ይጠረተልኝ? የሚፈል ከዚነ የፍትወት
ጠብቃ አልነበረምኝ? ” (ኤሌ-ቂሳ.የሁ:36-37)

የጥበብና የሚሰተዋል በለበት የሆነው አሉ መለከተዋውን አገኘ
ሰያወጥ በለባነትና በአፈልቶች በመስከም መከተል ማዘኅዕዋነትና ተብቆ
ነው:: ይህንንም ድንብ ለሰው ዘር በጀት ለመለው አገኘና ዓለም
ቻምር እንዳለሁ አድርጋ ነው የፋቀዱ:: ይህንንም በሚከተለው
የቀርቡን አንቀጽ በግልጽ ሲያስቀምጫው እናስተዋለን::

﴿وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾ الرحمن: ٧﴾

“ሰማያናም ከኩ አደረገ፡፡ ማሸጋንጋም አጥረ፡፡ በሚሸጋ (ስት-መዘዴት)
አንዳታ-ገል፡፡” (እር-ራ-ሰማያና፡ 7-8)

የተፈጻሚነትን ምስጠር ያልተገነዘበ ከመለከተዋው ይንጋኝ ጋር
ተጠቀሙ መዝገብ አይችሉም፡፡ ምክንያቱም እነርሳ ከመንፈልግዋው
ዓለም ወደህ ካለችው የቅርቡ ዓለም (፪.፭) ጋር በፊት የተሰነሩ
ናቸውና፡፡ በሚያሳይንስ ሆነታም እንዲህ ዓይነት አገበበት የከይወቻቸውን
ከንትራት የሚያገኘድኩት በድንቅርርና በግልጽነት ተውጠው ነው፡፡

የእናን የሰውን ልሬት አይወለሁ ከሰተዋልን በሁለት ተቁራኑ ጉንባለዎች
የተዋጥን መሆናቸኛን እንገነዘበለን፡፡ እነዚህም ተቁራኑ ጉንባለዎች
መለከጥና እኩ-ይ ይለችለ፡፡ እነዚህን ጉንባለዎች ይዘን እንድንፈጻሚርና
እንዳንሪር መሆናቸውን የወሰነው ቤቶችን አለሁ ስሆን ይህም ለፈተና
ነው፡፡ የቀለማት ቤቱ አለሁ እንዲህ ይለለ፡-

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِبَلُوكُمْ أَيْكُمْ أَحَسَنُ عَمَلاً وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴾ ﴿الملك: ٢﴾

“ም የት-ና-ችሁ ለማው ይበላጥ የሚሸጋ መሆኑን ለጥኩራችሁ
ጥቅትና አይወለሁን የፈጻሚ ነው፡፡ እርሻም አስናፈው መሆ኏ው ነው፡፡”
(እል-መ-ልክ:2)

በእርማጥ የሰው ልሬ ለማውናም ሆነ ወጪዋው የአካል ከፍለው በቀለለ-
ለጥሩም ሆነ ለእኩ-ይ ምግባር የሚውለበት ጥንተ-ባከራ እንዳለችው
መገንዘብ ይችላል፡፡ ለምሳሌ አእምሮን በንወስድ ለክ በሁለቱም መርሃዊ
እንዳማቻቸው የተሰነድ ስያፍ ማለት ነው፡፡ ምክንያቱም ለሆጻት-
ድርጻች የተገኘ የመሆኑን የከል ለኖይ ምግባራት-ንም ለመፈጥም
እንዲዘይው ነገሮች ሆኖ የሚገኘ በመሆኑ ነው፡፡ በሚሸጋ አቆም (አሁስነ-
ተቻቹም) ተብሎ በእኩ የተገለበውን ደረጃውን ለማንበረሰች የሰው ልሬ
የሚሰብ (ምክንያቻዊ የመሆኑ) ቅልጋቸውን ማሳየት ወይም መጠቀም
ይኖርበታል፡፡ ይንጋኝ ማድረግ ካልችለ ጥን ከእንሰሳት-ም (ከኩር አራዋሽ-)
በታች የተዋረድ ይሆ኏ል፡፡

እናም የሰው ለቻ አስተሳሰቢነት መግራትን መማር አለበት:: የሚገኘው
በመሆኑና መለከታዊውን ስሜ በመተግበር አይወቀን ማሳጠር የሚችል
ብሔር በውጭቱም የመልክትናውን (አ.ዕ.ወ.) የአይወቀት ነበረ (አ.ና)
መ.ለ. በመ.ለ. የሚተገበር አዲስ ፍጤር ወደመሆኑ ይስጋገል::

ከታረክ እንደምንገነዘበው በዚ ከሸተዋችና ማን አለበት የሚለ አገበች
ለለቻ አገበችን ለመጨረሻና ለማንኛለቻት አቅምሬቻውን
ተጠቀሙበታል:: ይህንንም ሲያደርግ ይፈጸማችው የነበሩ እኩይ
ድርሱችቻውን ከሁለም በላይ አሳማኝና የሚገኘው ደርሱች
እንደሆነ በመጥቀስ ይከራከሩ ነበር:: ለምሳሌ ከማስከላዊ አዲያ
የሞንጻለያ የግበሽ መፈጽቶች የተነስተ ይጋገብ ጥገና ተከታዮች እንደ
እንበጣ መንጂ የመስለመን ዓለም ለመርፍት በእቃቻው በዚ ዓይ ልብ
ነበር:: የፋጋገብ ጥገና ለቻ ሁሉን ጥገና የደኅዎን የአባይያቶች መኖገኩ ከተማ
ባግዳድን ለመር አራት መቶ ስ.ህ የሚሆነ የከተማዎን ነዋሪዎች
ገኘቷል:: ከነከይወቻቻውም በእናድጋጌ ወንበት ወሰኑ ማምሬቻዋል::
ይህንን ሲያደርግም የአለናው ያምና የሚገኙ አልፈለገውም ነበር::

የአለናው በርሃን ከመፈንጋጌ በፈት በእፈቢያ ባድና በተረዳው
የነበሩ አገበች ሲት ለቻችቻውን ከነከይወቻቻው ለቀበሩና የልቦችው
ምት አስከቻም ይረዳ አፈር ለመልስጥቻው አለናቻውን ተንሽ እንዲን
ቆንጠጥ እያደርጋቻውም ነበር::

እነዚህ ሁሉ ለምት በእገበች ላይ ያገና የመሰለ መከራ ሲያመጠ
አቅምሬና ስማት ለይኖራቻው ቅርቶ አልነበረም:: ሆኖም ጥገና ወደ
ተቋራኔ አቅጣጭ እንደሚሽከረከር መንከራከር (ማንኛ) ወደ ተሰጥተ
አቅጣጭ መንጂ ስለመረጋገጧ በቻ ነው:: ይህ ምሳሌ የሚያሳያን ለምት
ስንጠል ሁ-ልጋይም መለከታዊ አመራር ለለየን የሚይገባና በስተካናቻን
ወሰኑ መለከታዊ አካይ በስራይትን ቀለቁለን የሚገኘና መሆኑን ነው::
በየጊዜው የሚነስ ነበሮት መለከታዊ አመራርን ለሰው ለቻች
ባይነትምና ሪ-ነቻቻውም ምሳሌ በመሆኑ በያሳያ የሮ በምድር ላይ
ንቀሳቻና በዚ የሚከልቁል በተከሳተ ነበር:: ያለመለከታዊ አመራር

የሚበኩን ለው. ገናብ አዘል የመና መ.ለ. በመ.ለ. እንደጋረዳት ይጋበር
የእኩምሮችን የአለኝዎን በርሃን የተነጠቀ በመሆኑ ስሜት አልባ፡፡
የደንብዎን ሰራዊ የፈለው ይሆናል፡፡

መስከተዋ አመራር በሂሳ ሲሰጥን ተግምር የሚፈጻሚ ለመሆኑ
እንደምሳሌ የሚውሉው የነበረ (ለ.ዕ.ወ.) በአረበሮ የሚደር መነሻት ነበር፡፡
በዚህ የአረበሮ የሚደር ይኖሩ የነበሩ አገበበት ካክወራ የሚይሰሉ፡፡
ስብቅናው የዘዴበና የተዋረሩ ነበሩ፡፡ የአለሁ መልእከተኛ (ለ.ዕ.ወ.)
መጠና በታረኩ እና ያልተገኘለትን ስብቅ ስልጣኔ መሠረቱ፡፡ ሲተ
ልማቶችውን የመጥሪ ገድ የሚከተሉት ፍቃው በማለት ካነሳይመታቸው
ይቀበሩ የነበሩ አገበበት የሚፈልጉትም ከየትናውም አገበበ እና በላቀ
ደረጃ የፈለትን ላይ መብት የሚያከበሩ ፍሬድም ለመሆኑ በቁ፡፡

ለለው አስደዳቂ ነገር ደግሞ ከነበረቱ ቅጥሎ ልዩ የሆነ የአለሁ ቅርቡና
ለለው በቁቶችን የተለበት የሆነ ለምትን አለሁ በየጊዜው መናጠሩ
ነው፡፡ እነዚህ ለፋቁ (እውነተኛቸው) በመባለ የሚታወቁ በሥነ-
ጥማግባራቸውና ለእለሁ ባለቸው ቅረቡታ የታወቁ ለምት ከነበረቱ አልፈቻት
በኩሉ አገበበ እንዲይመጥና ከቀናው ገናና እንዲይመጥ ታላቁ ተጋድሎ
እድርጊዋል፡፡ የሰውን ላይ አለሁ ለፈጥረው ብቃትና የሆነ የነፍሰትን
ዘንባለና ቅንኙቸን እንደ ሌይ እድርጊ ነው፡፡ ይህ ለፈጥና መሆኑ
ይታወቁል፡፡ እንደሚታወቁው ያመነሳልቸውን ባቃ ሁ-ልጊዜው በመከተል
የሚታወቁት እንሰሳት ሲሆኑ፤ ቅን በመሆኑ ወልጊ ኪለም ለይለ
ፈጥረዋቸውን የሚገቡት ደግሞ መለእከት ፍቃው፡፡ የሰው ላይ ገን
የሆነቱንም ባከረያት አጥምሮ በመሆኑ እስከ እስተ ባቃ ድረሰ ወይም
ወይሁ ለፈጥረው ይኖራል፡፡ ለስተቀዱ የሰው ላይ እና ተከታታይ የሆነ
መንግሥት (ተዘከሩሁ) እና ስልጠና (ተጠበሩሁ) ያስፈልጋቸል፡፡

መልካም ለማ-ጥማግባር የፈለውና ወሰጠውም ያልወቀ የሆነ ለው. ለክ እንደ
እንሰሳ፤ እንዲያውጥም ከዘመኑ የባለ እንዳሆነ አለሁ በቀርቡን ነገርናል፡፡

﴿وَلَقَدْ ذَرَانَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبَصِّرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾

الأعراف: ١٧٩

“ከንናንም ከስዕችም በዘመኑን ለገባናም በእርግጥ ሲጠሩ:: ለእነርስብ የሚያውቀዋቸው ለቦች አሳቸው:: ለእነርስብም የሚያያዝዋቸው ይጠዋቸ አሳቸው:: እነዚህ እንደ እንሰሳዎች ዓቸው:: ይልቀኗም እነርስብ በጣም የተሳሳቸ ዓቸው:: እነዚህ ወንረዎች እነርስብ ዓቸው::” (አል-አሳራ-፳:179)

ተፈጻሚ ለይከመት እንዲማካበዳቸው በመናገር የተወካኑ አማካ (፭.፭) የሰው ለቻ ለይከመው በመናቀድ ተረክበል:: ይህንንም ለያደርግ የተሰራበት የተዋዋለ መሆኑን እያወቀ ነው:: በእንደ በከል ስናይ ምግባራትን በመፈጸምም የአለሁን ጥገና ለማግኘት በደረጃዎች ከፍ ለማለት የሚያስታለው ተስተካ አለው:: በሌላ በከል የሰሙቱን ካብደባል ማቅረብ ተስተካ በውጭኑ እየተገኘ ፖሮ በማፈጸምዋቸው እኩል ተግባራት ከእንሰሳትም በታች የሚዋረድበት ባህል አለው::

ለዚች በእስላማዊ ሂሳብ-ምግባራት የሚያታወቃ ከሆነ ወ-ስጥቶቸው የጠለሽና ለላይ የራቻቸው በመሆኑ የአውራንትን ተብይ ይለበሳለ:: በመሆኑም የተወስኑት እንዲቀበር ተንከለዋች ለሆነ ለሎች ይግሞ እንዲ ይ-ብ ሆኖም ይመናል:: ተቀቻች እንደ ጉንደን ለርተው የሚያጠበብ የሆኑ ለአስተዋዎች ይመናል:: እንዲያደቂ በለው ሌይ ተጠበቀው እንደ መሻገር ወይም አልቻቸ ይሞ ይመተጠለ:: ለሎች ይግሞ ለማስመሰል ልጋገ እያለ ከዚህን ወደኛቸውን በመብት ይውጋለ:: ለዚች የጋይማጥኑን አጋጋት ተለ በለው በራሳቸው መንገድ የአይወትን አቀበት መግኑታቸውን እስከቀበለ ይረስ ባንዲ ወይም በሌላው ባስረዳቸው የአውራንት ተብይ ይለበ እንዲማይረለቸው የታወቀ ነው:: በእንዲሁ አይነቱ ሁኔታ ሌይ ከሚገኘ ለዚች የተወስኑት

አንድ ዓይነት የእኔሰሳ ማህረ በቻ ይኖራቸው ይሆናል፡፡ ለለም ይገም
በዚ ጥጋነት፡፡

አንግሩህ ለኩር ጥማባር ያለውም ሆነ የመጥሪ ጥማባር ባለቤት በዚህም
ዓለም ለይ ገንዘብ ለገንዘብ ማስቀመጥ ይሁን ሁኔታ ከእኔድ ምክንያ
ከይምና የሆነ አውራ ጉር በእኔድ አካባቢ ከምትናር ማቅረብ ጉር
ማኅኙያር ይችላል፡፡ እንዲናድ ገዢ መጥሪ የሆነ ለው ቅርና ለጋስ ከሆነው-
ለው ጉር ለንገድ ይኖራል፡፡ የመልከት የመሰረት ያማረ ተባይ ያለው-
የሰይጣን በታላ ከሆነው የለየለት አረመኑ ጉር አበበ ይሰራል፡፡

በተቋርጓዢ የተጥላው ይህ ዓለም ለሰው ለቻ የፈተና በታ መሆኑ
ግልጽ ነው፡፡ እንዲሆነም በሆነ ይሁን ፈተና አልፈና የፈጥረዋቸንን
ጥገለ እንዲኖጥ ይፈለጋል፡፡

የሰው አካል የተፈጻሚው ጥናር ከየዘዴቸው የተለያየ ጉጥረ ነገሮች ነው፡
፡ የዚህ ዓለም ፍጻዕስን ለመርበም ወደ አረር ይመለከል፡፡ ነጥቦችንን
ከከፋትና እከይ ቤንባለው በማንኛት (ተገብሬ) ይረዳዋን ከፍ
ከለደረግነው የመጨረመን ዓለም ታላለቅ ፈተናዢ ማለፊ የጠራጥራል፡፡
እሉ እንዲሆ ይለል፡-

﴿وَنَفْسٌ وَمَا سَوَّنَهَا ﴾٧﴿فَأَمَّا هُنَّا فِيُورُهَا وَتَقْوَنَهَا ﴾٨﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّهَا ﴾١﴿ وَقَدْ خَابَ
مِنْ دَسَّهَا ﴾١٠ - ٧﴾

“በተቀባዩ ባቢትነት አመሰግኗና ፍርማ ቤትና ባከተቻት
(አምስክ እምሰለሁ):: (ከዚጠኑት) ያጠራት ለው ፍሰጣቸን በእርግጥ
አገኘ:: (በዚጠኑት) የሰራተኞቸው ለው በእውነት አፈረ::” (አዲ-ሰምሰ:7-10)

የዕራፍ አሥራ ማስታ

ከራስ ደልቅ ሌሎችን ማስቀድሞ

(հՅ-հ.Կ)

አብደለሁ አብን ቁልፍ (2.0.) በጥሩ ላይ እያለ ከኩንድ የተምር ማስ
አጠቃላይ እረኝ እለ:: የዘመኑ የተምር አገልግሎት ተንከባከለ ይግባኝ ጥቅር
በረዳ ነበር:: ይህ በእንዲሆነ እያለም የሆነ ለው ለዘመኑ የተምር በረዳ ለሰነት
ቀጣዣኑ ለጠው:: በዘመኑው ለዓት የተፈበብ መሆኑ የሚያስታውቁ ውስጥ
ውደ በረዳው መጠ:: ከዘመኑው ለውጥው እንዲን ቅጣ ለጠው:: ውስጥጥ
በፍጥነት ወጥ እየፈረት:: እንደገና ሁ-ለተኛውን ይጠሙለት:: ውስጥ
እሁንም በፍጥነት አጠቃቂቻ:: እሁንም የቆረጥውን እንዲን ለጠው::
ውስጥ ይህንም ወጥ ለያደርጋት አልማዝም:: እብደለሁ ይህን ሁ-ለ
ለያስተዋል ከዚያ በቻላ ለዘመኑ የሚከተሉውን ጥያቄ አቅረበለት::

“ՈՇՈՎՄԴՐ ՏԱՐ ՔՄԱՅ ԿՈՎ ԲՄՂԻՒԹԱՍ?”

“የየሄጥዎን ስዕት ቁጥርና በቃን እንደለሁ::”

እብደለሁ መደንቃን አለቆመም:: ይዘረዋል እንዲህ አለው:: “ታክታ
ሁሉንም ለውጥው ለምን ለውጥ?”

“በተወቃን ገዢ በዘመኑ አካባቢ ወቅና አይታይም:: ይህ ወቅና ከፍቅ
ሥኅራ መሆን አለበት የመጣው:: እናም አንዳህ አንዳተረበ አንዳሸድ
አልፋለግብያም::”

ՀՈՖԴԱՎ ԴԺՎՈՅՆ ՓՄԸ

“ለመሆኑ ሁኔታ የሚ ስትመንበት አስበዋል?”

“እታንሳለሁ:: የወከንያቁም የሃልዎን እንዳያስተው ለውጭው
እሳይልኩ ለጥቃቻዎሁ:: ለዚህ የተረሰበ የእሳሁ ፍጤር::”

አበዳሱ እንዲሁ አለ:-

“እ-ብሔነዥ! ስዕች እናን ተር ነው ይለለ:: ሆኖም ግን ይህ
ባይ ካኝ በጣም የሚሰላጥ ለጋሳ ነው::”

አብደለሁ የቴምሩን ማማ ካነበረው ገዢ:: ለበረቶም ነገነቱን
አገኘኩፈው:: ማስወገም ይተካድርበት ዘንድ አበረከተለት:: (ይህን ተርከ
አማካም ገዢ. “ክ-ሙያ ለፍቅር” በተባለው ይርሳኑቸው ወጪዎችል::)

ይህን የመሰለ የዕለጥ ነፃሰ ባለቤቶችን ፏህሪህ ገለሰቦችን በብዛት
የፈለቀው እስላም ወዘን (የግዢው ማሻሻል) በየጠቃሚቶች ላይ ይጠናል፡
፡ ይህን በመሆኑ ሂጠቃሚቶች ያለቸውን ነገር ከድሆች ጋር ተከፍለው
አንዳበለና እንዲተዘዘዘኑ መንገድ መርጃል:: በዚህ ቅትሬዊ ለርሱት
ውሰኑ የሚኖሩ ይሆኝም ይህንታቸው ለያሳቀቸውና ፈጥረቶቸውንም
ሳይሮርና እንዳኖሩ ሆኖል:: እንዲህ መሆኑ ይግሞ በዚህ ሂጠቃ
መዘጋጀነት ተቀብ ሂጠቃሚቶችና በዚህን ይሆኝ መከከል የገዢ
መተያያዙ:: ቁጥሩ:: በለም አመዳና ወንጀልን በእናገት በመቀነስ ለለም
የሰራተኞች ወለናና እናይርጓን ነው::

ፍቅርናና መተዘዘዘኑን የተለበሰ ቁጥሃት የእስላም ት-ውልድ አበላት ይህን
ተረት የሚመሰሉ ሲያዥት በግዢ ዓለም የረዥት አልፈዋል:: በምድር
ለይ የነበረው የሰዕች መተሳቢዎች ተብርድ የደረሰ ለለነበርም በእምነትናው
ኩለና የመር እብን አበደልአነጻን ዘመን ለዕች ወዘን ይዘው
የሚቀበለቸው እስከማጣት ይርሰዋል:: ይህ የሚያሳው ለዕች
የፈጥረቶቸውን መንገድ ወለም አለም ላይለ ከዚህ የሰማያትና የምድር
በረከቶች ሁሉ እንዲማከራከለቸው ነው:: ቤት አለሁ እንዲህ ይለል::

﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءاَمَنُوا وَاتَّقُوا لَفَنَحَنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ
كَذَّبُوا فَأَخْذَنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾٦﴾ **الأعراف:** ٦

“የከተማዋም ለዕች ባሙና በተጠቀቀ ዓይ በእነርሰ ላይ
ከለማይም ከምድርም በረከቶችን በከራተ-ንለቸው ነገር:: ...” (አል-
አዕራፍ:96)

አስለም የንግድ አቅም ባለችው ተከታታቸው ለይ ለደመቻቸው የምት-ሰጥ
የሁነታን ሆነ ጉዳዕት ለያደርግ በፈቻቸኑትና የአለሁን ወጪዎች ልልገው-
ገንዘባቸውን ለመስከም ሥራ-ሙት መጠሪ የሚያደርግ ለወቻቸው በተለያዩ
አጋጣሚዎች ማነሳኑቱን ጉዲበት:: ምክንያቱም ለወቻ የአለሁን አንድነት-
በላቀቸው አያዝነው በምሳሌቸው ካውች በንግድ የሱዳማናቱ ቅናድ ጉብ
የሰው ለይ ምድራዊ አይወለት በተቻለ አቅም ለለም የሰራኑባት አንዲሆና
ማድረግ ነው:: እውነታና ለለምና ቀጥታ የሚገኘው ይግሞ ከሰጣጠበት-
የወካና የለለቸው ለወቻን ምቅትና ይህንነት ከሱዳቸው አስበልጠው-
የሚመሩት ለወቻ ለፈልጉ ነው:: ይህም የአል-እሆናን ድንሰሳሳቢ አንድ
ለላ አይደለም::

እነዚህ ማለት በአንድ እውነታና መ-ሰላም ሌብ ወ-ሰጥ የሚጠይም
የሚናድ የፍቅር ነበላባል ነው:: አማካኝ የሆነ ለው ቅር:: ታ-ሁ-ት-ና
ለለ-ቻን የሚያገለግል ቅኑት የተዋላ ፍጠር ነው:: አማካኝ የሆነ ለው-
በለለቸው ለወቻ ሌብ ወ-ሰጥ ይሰታና ለለም እስከበረ ይረሰ ማንኛው-ንም
መስቀል-ነት ለመከራል የሚሰላው በፊት ለፊት ነው:: በላይ በከል
ዳግሞ አማካኝ በማንኛውም አሳይቷ ነገር:: ቅጋርና መከራ ወቻት ጉባዕ
የሆነ ማናን በነበረተሰቦ ወ-ሰጥ ይጠቀቻል:: የሚጠይም የሚቆሙት-
ከገኑት:: በሂዕን ከተደቆሙት:: ከተጠለ-ት-ና ከተረስ-ት:: ተስፋም ከጠ-ት-
ገን ነው::

የሰው ለይ ተጠለዋ በቻቸው የተማለ የሚሆነት የቀርቡን
አስተያየሁሸት ወደ ተግባር ለቀይር ነው:: ለዘመና ነው የቀርቡን
የመጀመሪያ ገጽ ስንጋጌ ዘዴች በጣም ፏሃፍ ተስፋሱ፤ በጣም አሁን የሚለ-
ቁለት-ን የምናነበው:: የእና ቤታ አሉ ከሱዳቸው በለይ ፏሃፍ ተስፋሱ ከእሱዳቸው-
ሆሉ የበለጠ አሁን አንድሆኑ ለገልጻል፤ ይህን አሁን የመሆኑን በስራ
እስከመጨረሻው ጥሩ ይረሰ ለፍጠራበትው ይገባናል ማለት ነው:: አሉሁን
ከልብ የሚኖሩ ወ-ሰጥ የሚጠበረቀው ለፍጠራ-ና ፏሃፍ ተስፋሱ አሁን
በመሆኑ ነው:: የአለሁ ወወይ የሆነ ለው መስቀል-ት መከራልን አንድ ቅናድ
የደሰታ ምንም ይመለድዋል::

ስለሁነም ለደቂ (ምግዕቃት) ለአለሁ ፍጊዜናን መሰጠት እርከን የሚኖሩር
መገለጭ ነው ማለት ነው:: እርግጥ ነው በዚ የሰዳቂ (ምግዕቃት)
እይነቶች አሉ:: በተወጪን ገዢ እና ለወቅ ስለ ምግዕቃት ሰኞባብ ታካ
የሚለን ገዢዎን ወይም ምግባር ለተጀገሩት መሰጠት ነው:: ሆኖም ገን
የአለሁ መልክተኝ (ሰ.ወ.) እንዲሁ በለዋል::

“በዚህ በወጣቸውት ቅን ሁሉ የሚንቀውም ለው-
መገባወማራወች ለደቂ (ምግዕቃት) ማቅረብ አለባቸው:: በሁለት ለወቅ
መከከል በትክክል በትራርሱ ለደቂ ነው:: እንደን ለው በመንጻንያው ለይ
በታወጣው ወይም እቃወን በትሔንሰለት ለደቂ ነው:: መልካም ገዢና
ለደቂ ነው:: እያንዳንዶ ወደ ለተት የምትመራ እርምጃ ለደቂ ፍት::
ከመንገድ ለይ ገኩ ካርቸትን ማስወገድም ለደቂ ነው::”

የሰዳቂ (ምግዕቃት) የመጨረሻው ያረጋ ከሱስ ይልቅ ለለለው ቅድሚያ
የመሰጠት ዓንስ ማሳያ የሚንበባረቁበት አል-አሳኑ ነው:: አል-አሳኑ
ተማሪያዊ የሚያደርጉት በአምነታቸው የበለቤና ተሳቅ ያረጋ ለይ የደረሰ-
ናቸው:: ለለሁነም እንዲሁ ዓይነት በአራን ለማንበባረቁ የሚችለው ጥሩ
በሆነ ለበና ነፍስ ሲሆን እውነተኛ አሳይር ድህንነት እያስፈልጊው::

የአል-አሳኑ (ከሱስ ይልቅ ለለውን ማስቀልም) በነበረና በተከታታቸው
ዘመናቸ ፍቅር ነበር ማለት ይቻላል:: እርግጥ ነው ሁሉም በዚያ ዘመና
የነበረ ለው እንዲሁ ዓይነቱን ባከራ ተለብበ ነበር ማለት ታክክል ለይሆን
ይቻላል:: ሆኖም ገን ይህ ባህሪ በበሆና በስራት ይጠበቅ የነበረው
በዚያ ወርቃማ ተወልደ ዘመናት መሆኑ እውነት ነው::

አሁ ሁጋዊ (ለ.ወ.) ባወሩት ሙዲስ እንደን ለው የአለሁ መልክተኝ
(ሰ.ወ.) ከባለቤታቸው ወደ እንዲ ምግባር ይኖራት እንዲሆን በይቅ
እንዲመጣ ለተት:: ሆኖም ገን ባለቤታቸው “እርስወን በለከወት አሉሁ
እምላለሁ፤ ከዚ በስተቀር ምንም የለኝም::” በማለት ገለወች:: በዚህ
ዓይነት ወደፊለዋቸው በልከተም ሁሉም ተመሳሳይ መሰብ
ለጥቸው:: ከዚያም ወደባልደረበቸው ፍቅር “ከእናንት ማንኛውሁ ነው
ይህን እንግዳያን የሚያስተናገድልች?” በማለት መያች:: ከእናናር

(የመዲኑ) ስዕች አንዳ “የእለሁ ነበረ ሆኖ! የእኔ አንቀጽ ይሆናል::” በማለት ያንጻ ደንብ ስዕች ይዘት ወደበቱ ሂደ:: በታ አንድደረሰው ስዕች ስዕችው ባለቤቱን “አንዳች የሚበላ ነገር የለሽምን?” በማለት ጠየቃት:: “የለሽም፣ ያለው ለልቻቸ በታ የሚሆን ምግባር ነው.” በማለት መልስ ለጠቃው:: ስዕችው ባለቤቱን “ልቻቸ ምግባር እንዳረሰ አድርጋይቸው:: እንቅልፅቸው ለመጣም አስተኛይቸው” በማለት አዘጋጅቱ:: ቁጥሩ “ምግባር እንዳቀረበሽ በድንጋት እንዲሆነ አስመሰለሽ መብራቱን አጥልው:: እናም አብረኬው እየበለን ለለማማስከለው እንቀዱው ልማት የስተግሳልና::” አለት:: ባለና ማስቱ በተመከከሩት መሠረት እንቀዱው ስዕች ምግባር ወደማስለበት በታ እንደደረሰ ሁሉቸው ልክ አብረው እንደማማማገብ በመምስል ካኩርብ ጽር ተቀመጥ:: መብራቱ የጤና በመሆኑ እንቀዱው ስዕች እኩርብ ሥርዓት እየተመግቦ መሆኑን በማመን እስከሚጠቃበ ድረሰ በላ:: እኩርብ ጽን ባደ እንቃታቸውን ልማ እያዝናቸው ወደመጀታቸው ሂደ:: ለኢትዮ ለዕችውና እንቀዱው ወደመስጠድ ሂደ:: ነበር (ስ.ዕ.ወ.) ባልደረሰዋቸውን እንዳያት እንዲህ አለት:: “በለፈው ምስት እንቀዱቸውን ለማስተናገድ ይደረጋቸውንን ነገር አለሁ ወደለቻቸል::” (በኋና መሰለም)

ከራስ ይልቅ ለለቻቸን ማስቀደም (አል-እኩርብ) ተግባራዊ ለማድረግ ሆሉ ባይም ታሳሳቸና በተ ወጪ የሚጠይቀ ነገሮችን በታ ማስብ እያደርጋበንም:: እስቻቸን ወሰጥ እንደቀልድ ለፊካራሽን የምናውጣው:: ማማቻቸን የምናስቀባበት:: እለም ደግሞ ለጋብጥና ለመጽሑት መግዛ የመደብነው:: ወጪ የራሳቸን ፍላጊት ገጻን ለባለበት ወንድማቻቸን መስጠት ነው::

ከራስ ይልቅ ለለቻቸን ማስቀደም (አል-እኩርብ) ተር ከመሆኑም ወላል የለ ነው:: ምስክንያቸው ተር መሆኑን ማስት ከራስ አስፈላጊት የሚተጠናና ማስት ለለፈቻቸ መስጠት ነው:: ለለቻቸ ለዕችን ከራሳቸን ይበልጥ ሲኖስቀደም ጽን ለእና የሚያስፈልገንን ነገር ይቋርጠን በለን በመሆኑ ከዘመናው ይልቀል:: እኩርብ በለን ለምንጠራው ቁጥሩ ተግባር

እኝም ከፍተኛ መስቀልነትነት በመሆኑ ባጤንዥ-ም የዘመኑ ያሳል ታላቁ
ነው ማለት ይሆናል::

የአንድርቻ (የሙሉና) ስምቶ መ-ყናርቻን በመልካም ህ-ኬታ
የተቀበደቸው ሲሆን ከራሳቸው ፍላጊት ይበላጥ ለእኔርሰ ሲ-ጠቃቄ አለሁ
እያ:: ይህን የሰበሰበነት የመጨረሻ እርከን ተግባራዊ ያደረገ-ትን ስምቶ
እንደለለቸ ተራ ክስተቶች በቀላሉ ለመፈጸመ አልፈለገም::
የሚከተለውን የቀርብን እንቅጽ አውረድ::-

﴿وَالَّذِينَ تَبَعَّءُو الْدَّارَ وَالِّيَمَنَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُجْهَنُونَ مَنْ هَا جَرَأَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَمْدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُتْبِعُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَنَ سُحْنَ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُقْلِحُونَ ﴾ الحشر: ٩

“እነዚህም ከበዳታቸው አገልፏን መኖሪያ ያደረገ-ት እጥነት-ኩም
የለመክት ወደኔርሰ የተሰራፈ-ትን ስምቶ ይውቆለ:: (ስራተኞቹ)
ከተሰጠ-ኩም ነገር በልቦቻቸው ወ-ስጥ ቁልጋን እጥና-ኩም:: በእኔርሰ ለይ
ቻማር በጥርጋቸውም በነጥቦቻቸው ለይ ለለውን ይመርጠለ:: የነፍስ-ኩም
ንብረት የሚጠበቅ ለው እነዚህ እኔርሰ ምቅታቸውን አጥናቸው ፎቃው::”
(እሌ-ሐኪም:9)

በአንድ ወቅት ገናዎ አ-መር አ-ብን አል-ከሚብ (Z.O.) ታሪክዎችን
የኢያኩሳለም (ቆድስ) ገብ አድርጋው ነበር:: በዘመኑ ባለም አንድን ግመል
ከአገልጋይቸው ጋር በየተራ እየጠለበ ነበር የሚጠበት:: እንደአጠማ
ሆና ከከተማዋ መግቢያ አካባቢ ለ-ኬርሰ ተራው የአገልጋይቸው ሆነ::
እናም አገልጋይቸው ከሞመድ ለይ ሆና እኔርሰቸው ይግሞ በእግር ይጠብ
ነበር:: ይህ ዓይነተኛ የአል-እኩማር ተምሳለት ነው:: ህ-ኬታው
የሚያሳይው ለይፈ (ምጽዋት) ሁልጋዢዎ በሆን ገንዘብን መቻር
አለመሆኑን ነው:: ይህ ከላይ ይሞኑው የነስፈሩው ተግባር ሪሳ የሰዳቸ
(ምጽዋት) ከፍል ነው::

በነፃስ ሌይ ለለዕን መምረጥ (አል-እምር) ማለት የሰዳች (ምጽዋት) የመጨረሻው ይረዳ ሲሆን ልሳን ካከናድ ነገር መሰራ በመሰራ እቅዱ ወንድሙን ማማቀዶም ማለት ነው:: ይህም ለየ የሁኔን ማስረጃ ሲሆን የነበረት:: የተከታተሉትው:: የአሁን መቆጋችና የሳሌምች መንገድ ነው::

የሚከተሉው ክስተት ደግሞ አሉን (፲.፦.) እና ተወካይዋን ባለቤታቸውን ፍጤማ በንት መ-አመድን (፲.፦.) የሚመለከት ነው:: እብን አበበ (፲.፦.) እንዲወጣት ሂሳኑን ሁ-ኔን የተባለት ለቻቻቸው ታሙዬ በመዳኅቸው ምክንያት አሉሁ ካደኅቸው ስለት ቅናትን ለመዳግም ነገር (ስለት) እኩረት:: ይህን ለመመለት ሁ-ሳቱም ይመ:: የመጀመሪያውን ቅናቸውን ይግም ለማፍጠር ፍጤማ (፲.፦.) ከገባበት የተሰራ ምግባር እቅዱበት:: በዘመናው ቅጠበት ለመጠበቅ እንዲተዘረዘሩ በሩ ተንሸኑ:: በሩን የንሸኑው በጥም የተሸቦ ድሃ ሰው ነበር:: በተሰበበ ለዘመ ለተሸቦ ሰው ያኝን የሚፈጠረው ምግባር ለአሉሁ በለው በመሰጣት እርሱ ገን በውሃ እሳጠና:: በቀጣይ ቅናም እንዲሆ ለማፍጠር ለዘረዘሩ እናድ የተም (ውላድ አልባ) ሌጅ ከቤታቸው አጠገባ በመቆም እርዳታቸውን እንደማሟሽ ገለበ:: እርሱም ታሳቅ የሁኔን ተአግበት በመታገሥና እርሱን ከነፃስ ወንድሙ በማማቀዶም ምግባቸውን አሳልፈው ሰጠት::

ይህ አምስቶና በጠ የለለው ደግኝት አሉሁ እንዲሆ በማለት ካጥገለው መልካም ተግባር ጉር ይመሳሰላል:-

﴿وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُجَّةٍ مَسِكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ⑧ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا تُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ⑨ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطِيرًا ⑩ فَوَقَهُمُ اللَّهُ سَرَرَ ذَلِكَ الْيَوْمُ وَلَقَاهُمْ نَصْرَةً وَسُرُورًا ⑪﴾ **الإنسان: ٨ - ١١**

“ምግባንም ከመውራቸው ጉር ለድሃ ላየትም:: ለምርጥም:: ለአል-ምግባ:: ለአሰራርም የበለለ:: የምናበለቸሁ ለአሉሁ ወ-ዳታ በለን በቻ ነው:: ካከናንተ ቅናም ማመሰገንንም እንዲለማም:: እና (፷.፭.) የሚመራውንም በርቱ ቅን ከንታቸን እንዲለን (ይለለ):: አሉሁም

የኢ.ያን ቅን ክፋት መብቻቸው:: (ሸታቸው) ማማርጫና መደሰትናም
ገመማቸው::” (ከድ-ድህር: 8-11)

ቶር በመሆኑ፣ ስጠቃኑ ያለበት በመስጠትና ከራሻ ይልቅ ሌላዎን
በማስቀዳም ነበሩን (ሰ.ዕ.ወ.) የሚሰጥነትበትው እንደም አይደገም::
ቶርነትቸው ያለቁጥ ታላቅ ከመሆኑ የተኞነ ለማመን ይከበድ ነበር::
በእርግጥም እርዳቸው በእውቀቸው፣ በቃብቃቸው፣ በነፍሳቸው፣
በአሉሁ መንገድ ሂሳብቸውን በመስቀት፣ ስወቻን ወደቀናው መንገድ
በማመለከት፣ የተፈረሰትኑ በማባለት፣ መካይማንን በመምከር፣
የተችግሩትኑ በመርዳትና ምክማቸውን ከመንቃቸው ላይ በማንሳት
ያደረግት ተርነት ይነ አልነበረውም::

ሰ.፩.ያን አ.ብን አ.ሙያ በጣም የታወቁ፣ ቅንደኛ ከሆነት የቀረይሽ
ከካይያን እንዲና ጉባር ቁጥም የነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) መለት ነበር:: በሆነዚ
ዘመኝ ወቅት ለይለየን የሰለመ መሰለው ከነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) ጋር ዘመኝ
ወጣ:: ወሰኖ ግን እንዲከረፈና በቀድሞው እምነቱ ላይ እንደገና ነበር::
ቁልና በተሳለው እኩበረ ከመርነቱ የተሰበሰበ የተወሰነ ምርከ ተቀምጧ
ሳለ ሲቀዋን በመድናቸው ያስተወል ይመር:: በዚህ ጊዜ ነበረ (ሰ.ዕ.ወ.)
ሰፍዋንን እንዲህ አለ-ት::-

“ይህን ነገር ቴልፈልጊወለሁን?”

መልስ “እውን” መሆኑን የተገነዘበበት ነበረ ለእናቸቸው ስያቅማሙ
“ው-ሰድው፣ ሁ-ሰድም ያንተ ነው::” አለ-ት:: በዚህ ጊዜ ሲቀዋን ምሳድ
በማለት መ-ሰለም ሆነ:: ከዚያም እንዲህ አለ-፡-

“ይህን አይነት ተርጉ የምታደርግ ለበ የነበረ ለበ እንዲ ለለ
አይደለቸው::” (አሰላም ታርና:174)

ከራሻ ይልቅ ሌላዎን ማስቀዳም (አ.ማር) የቶርነት እንዱባቸው ገጽታ
ነው:: ሌቦንና መንፈሰን በማያጥለቀልቅ እንዲህ ዓይነት የኩቅር መገለጭ
ዶርጻት እጅግን ያምቀው ይታየበት የነበሩት የነበረ (ሰ.ዕ.ወ.)
ባልደረሰበትና ከእነጋለም በንገት የመጠት ይጋግ ለለፍ አባቶች ነበሩ::

በዚህ ደርጋታቸው የተነሳ ለለው ቅርቶ በከሃደታቸው ተንተው የቆየና እንዲ አልት የጠጠረ ሌብ የነበራቸው ለምት ወደ አስፈላጊ መግባት ችሎቹ:: በተመሳሳይ ሁኔታ ካሬስ ይልቅ የወንድምን ጉዳይ ማስቀድምን በእዝከር ያስተዋል ጠላቸው ወደዚ ሆኖዋል:: የአለሁ መልእከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) እንደን ነገር ተጠይቷው ካክርስታው በንድ አስከለ ይረዳ አይሁም በለው አያውቀም:: በእንዲ ወቅት በጠና ስሸ የሚሆን የርሃም ካክቻቸው ገበቶ ለቦር:: ከዚህንም ልይ አደረገትና የቻንጋውና ገንዘብ ያስፈልጋው ሁሉ እያነሳ እንዲመስድ አደረገ::

የመልካም ሥራ (በ.ር) ደረጃ የት ደረሰ

በቀርቡን “በ.ር” ተብሎ የሚጠራው በገዢ ሥራ ለቱ እንዲ አል-እኩብር ሁሉ የምጥቻ ማስረጃ ነው:: የሀል-ም የሚጥሩ ማስረጃ ተምሳለት የሚተት ነበያ (ሰ.ዕ.ወ.) በዚህም በ.ሆን አምስቴ አልነበራቸውም:: የሚከተለው ችልት የሚያስቦኝ የአለሁ መልእከተኛ በጣም ችልት በምትባል ነገር እንዲ ስራውር እንደም ቀን ከለለው ይልቅ ነፍጥቸውን ከለለው አስቀድመው እንዲማያውቀ ነው::

እንዲ አልት ነበያ (ሰ.ዕ.ወ.) ሁሉት ሲጥከትን (መፏ.ቁ.ሪ) አዘጋጅ:: እንደኛው የተከተተከለና እንከን የሚያውጠለት ሲሆን ለለኛው ይገም አባጠ ገብጥ የሆነ ለቦር:: ከዚያም የሚያምረውን ለእንዳ ባልደረሰቸው በመስጠት እንዲነገሩ የሆነውን ለፈጸምቸው አስቀድ:: ባልደረሰቸውም ሁኔታውን ከየ በጀለ “ይዘኝው ይፈልምታል፤ የአለሁ መልእከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.)” በማለት የሚያምረውን ሲጥከ እንዲመስጥ ወጪቸው:: የአለሁ መልእከተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) በዚህ ጊዜ እንዲሆ አለ፡- “እንዲ ሰው ለእንድ ሰዓት እንዲ እንዲ አብርሃት ለቆየው ሰው የጋደሻነት ማቋን ከንዳለበት መጠየቁ አያውቀም:: “ (አሁያን አለሙዳን :435)

የሚከተለው ችልት ሥራው የዚህ ማስረጃ ነው:: እንዲ አልት የነበያ (ሰ.ዕ.ወ.) ባልደረሰበት በመስጠድ ወሰኑ ተሰጣለበው የካርስታውን ችልጥባ (ኤ.ስከ.ር) ያይምጠ ለቦር:: ከዚያም ለበያ (ሰ.ዕ.ወ.) የሚከተለውን የቀርቡን እንቀጽ አሉበ፡-

﴿لَنْ نَسْأَلُوا الِّرَّحَمَةَ تُنْفِقُوا مِمَّا شَاءُونَ فَإِنَّ اللَّهَ يُعْلِمُ﴾
 ۹۲ آل عمران:

“የጥናት ውስጥ ትንተና አሰከም ትለዋዕ ይረዳ በጥና ሥር (ጥርጉት)
 አቶጥናጥ:: ከምናጥ ነገር ተትለዋዕ አሳሱ የውጥዋል::” (አለ-ኋጥጉት:
 92)

ባልደረበቻቸው ነበሩ (ሰ.ዕ.ወ.) ይነበረትን የቀርብን አንቀጽ አዲግኝው
 የልማቻቸውን ሥር አሰከጥናቸው ይረዳ በጥልቀት አያዝተነተና
 ስሚታቸው ተነካቶ ነገር:: ከሚውቆት ነገር ወሰኑ ሚኒል በልጠ
 የቀርብን አንቀጽ ምላሽ አንድሚሆንለቸው በማሳዣ ቀጥ በለዋል:: ከዚያ
 በደንጋት አንቀጽ በልደረበቻቸው ተነኩ:: ይህ ስው የእምነት ለዚ ወሰኑ
 የቅርቡ አቦ መልሆ (ሸ.ዕ.) ነገር:: ስደስት መቶ የሚሆኑ የቴክኖ
 ማይኝን ያቆልና ለነበሩ (ሰ.ዕ.ወ.) መስጋድ ቅርብ የሆነ ትልቅ የአትከልት
 በታ ለበረው:: በዚ ገዢ ነበሩ (ሰ.ዕ.ወ.) ወደዚያ የአትከልት ሥናራ
 አንዳመጣ ይጋብቸውና ይከታቸውን ያገኘ ነገር::

ከዚያ አቦ መልሆ አንዳሁ አሉ:- “የእሳው መልእከተኛ ሆኖ፣ ካለኛ
 ገበያቸው ሁሉ በጥና የጥወቻው የን የሚያውቀትን የአትከልት ማሳያን
 ነው:: ከእንግዲሁ እኔ ለእሳው ስዕ ለእርስዎ ለጥቃቄቻለሁ:: እርስዎ
 ለመሰላምት ጉዳይ ለመውለት ይችላለ::” ይህን ካለ በኋላ ወሰኑውን
 ተግባራዊ ለማድረግ ወደ አትከልት ሥናራው ገሰንስ:: ከዚያ
 አንድደረሰም ባለቤቱ በማይቻቸው ጥሩ ሥር ተቀምጣ አገኘት:: አቦ መልሆ
 (ሸ.ዕ.) ወደ አትከልቱ ሥናራ አሳገሮም:: በዚያ ገዢ ባለቤቱ “አቦ መልሆ
 ሆኖ፣ ለምን ከሚሰው ወሆ ቅሬ? ዓይ ወደዚያ” አለቸው:: አቦ መልሆ
 (ሸ.ዕ.) አንዳሁ አሉ:- “ከእንግዲሁ ወደ ወሰኑ አልገባም:: አንድቃም
 በትሟኝ ገበያቸውን ያገኘና ወጪ::” በዚያ ያልተጠበቀ አነጋገር
 የተደነቀቸው ባለቤቱ “ለምን አቦ መልሆ? ይህ የአትከልት ሥናራ የእና
 አይደለምን?” በማሳዣ መጥቃቸው:: “እይደለም:: ከእንግዲሁ ይህ
 የአትከልት ሥናራ ለመክና ምስክርን ነጥረመቻ ይሆን በንድ:

ተሰተኞል::: በማለት መለሰለት:: ከዘመም ነበር (ሰ.ዕ.ወ.) የተናገሩትንና
የነበረለቻውን የቀርቡን እንቀጽ፣ የሰዕችን ሁኔታና እርስ የወሰድውን
እርምጃ እንደ በአንድ ተረከሳለት:: ባለቤቱ እንዲህ በማለት መያዥው::
“የሁነ ሆኖ ለራሳሁ በይ ነው ወይም በሁሉታቸውም ስም ለደቅ
የሰጠኝው” “እዳ በሁሉታቸውም ስም” በማለት መለሰለት:: ይህን
ከሰማች በኋላ ባለቤቱ ቅዱ እያለች የሚከተለውን ስትናገር ማማት::
“በሰራኝው ለሆነ አሉሁ ይደስታሁ እብ መልሆ! እኔ ሁልጊዢም የመክፈና
ምስክርች የሃሮ ቅጥር ይህን ሌቦ እስከ ነበር:: ሆኖም ያኩራ ለነጋሪው
ወኑ አጠሁ:: አሉሁ ምጽዋታቸውን ይቀበሉ:: እኔም ከእንግዲህ በታወች
ለቁቁ ወደ እንተ እያመጣሁ ነው::”

እስከ ለብ እንበል! ይህን የመሰለ ጥልቅ እምነትና የአለሁን ውልታ
ለማማኑት ተብሎ የሚደረግ ለማስና በዘመናቸውን ቤቶር አለም የኑ
ልትመሰላ ታቸል ነበር? የብዕውች የደሰታ ተከይ ከእድማሳ ላይ ታቸል
ነበር:: ካኩልኝውም በከሰተ ታቸነከለሁ ነበር! እብ መልሆ (ለ.ዕ.) የኑ
የመሰለ ድህንትና የሚያስፈልጊ መከዋከለት እንዲከፍል ይደረገው ይህ
ስማት እንዲ ለለ አልነበረም::

የአለሁ መልእክተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) ከባልደረሰቻቸው ውስጥ በማም አነስተኛ
ሂብት የነበረቻውን እንዲን ስያቀር በእቅማቸው ለጋቢ እንዲሆነ
ደረሰታቸው ነበር:: ለምሳሌ እብ ዘር (ለ.ዕ.) ከባልደረሰቻቸው ውስጥ
ዶሏ ከሚባለት መከከል እንዲ ነው:: እንዲከይም በሆነ ባለው ሌቦ ተር
እንዲሆን እንዲህ በማለት መከራወቻል:: “እብ ዘር ሆኖ! ስጋ ስታበበል
ወሄ አጠዕበት:: ከዘመም ለለ ሌቦ ከጠሁ ውሄወንም በሆነ ለገንዘበቸው
እርጊበ:: (ሙ.ሰለም)

አማካና የሁነ ለው ይቁድቁ በሆነ ሙሉማ በተዋጠ እድማሳ ላይ በቁ
እንዲሞትል ሙሉፈ መሆኑ አለበት:: በዘመናቸው የከይወት ክርን
እድቀቻቸው:: ካር ገመዘዴቸው:: ይህንት በደረሰ ለሰቅባቸው እያየ እያቀ
እንዲለየ መሆኑ ከእርስ እይጠበቸው:: የግኝናንን እንዲ ማበት:: የለሎችን

Առջիւ մոշեկի ստոպիտան մոքամգու քղեդան մոդուցն
Ոմոցամագու զիւ հրանդան Մօ հլսադան մողեկ Յունիուժան:

ጥዕረፍ አሥራ እናት

ኢትዮጵያ ሌሎች ፌዴራል ከደውት ይለማል

ከእርዳታው መግኑባት በፊት ለወቻ እንደ የር አውራ እርስ በርሃ
የሚፈልጉት ተፈጻሚ አቅሙ ይከማማውን እንዲፈለግ የሚያደርግበትና
ፍትህ ይለት ነገር የሚይችውቁበት ሥርዓት በዘመና ምድር ለይ ካኩና
ተንስረፍቶ እርስ፡ ከዚያም የነበረ (ለ.ዕ.ወ.) ማረከብ ስብሰና በስምም ልብ
ወሰጥ ይደር የጥረውንና እንደ አለት የጠካሬውን የዋናና፡ የርክበትና
የቃሬሌ ጉንባሌ ቅስ በቀስ እንደበረለ እያቀለበው ይረዳ ይመር፡ እናም
ስምም ውስጥ መተካሪ የለለቸው የሚመለከታቸውን ወገኖችና ለማይች
እንደ እርቱ በርሃስ እያወለቁ መጣል ይመሩ፡ ይህንን ለያደርግም ከጥም
ቀመት የሚባል ነገር አይደማቸውም እስራር፡ በየጊዜው ስብሰናው
እያማረና የሚያሳይት ለወጥም እኩጣ የሚያሳይንቁ እየሆነ መጠ፡፡
ከእንዲሁ ዓይነት ስብሰናዎች የተዋቀረው ማንበረሰብ በጥፋሩ ለማይ ለይ
ፈተቶው እንደሚታየ ከዚያበት የአሳላምን ወብት ያንበርቁ ይዘ፡፡
የሚቀጥሉው የሙሉባን እብት እመድር (ለ.ዕ.) ታሪክ ከበዚ ምሳሌዎች
እንደ ነው፡፡

መ-ሰኑበት መጽሑፍ እንደረዳለ ከአስተዳደር በግብር ተፈጻሚ ሲገድ እናደብ
ሁለቱ አማካይ በየሰራው ስምምነት መከተል እስላምን በከፍተኛ ስምምነት
በቀም ነገር ማረጋገጫውን ይመሩ:: መ-ሰኑበት «የቀርብና መምህር»

በሚል ቅጽል ይታወቂ ነበር፡፡ ከሚጠቀስት አስደኝቁ የዳእግ (የሰበከ)
ለከተታቸው መካከል አስገድ፡፡ በን ተረራሱ አንድ፡፡ ቅን ወደ በን
አብደል አስተሳልና ወደ በን ተናር መኖሪያዎች ይዘት ሂደ፡፡ ከበኩ
ከላል በመግባት «በእር መፈቅ» ከሚባል ጉድጋድ፡ አጠንብ
ተቀመጫ፡፡ ሌሎች መሰላምዎችም አብረዋቸው ተቀመጫ፡፡ የየትኩቸው
አለቸውች የህንጻ ስለድ በን መዓዝዘና አብደድ በን ሆኖዚ የኑ
ከጣሕት አምልክ ወሰጥ ነበሩ፡፡ የነ መሰላብን መምጣት በሰመ፡ ገዢ
ስለድ ለእብደድ፡፡ «ደካምቸታንን ለይቻለ ወደመጠት ወደንዥ
ለማች ሂደና ገለጋቸው፡፡ ወደ ከልለቸታም ደግሞ እንዲከመጠ
ንገራቸው፡፡ ስለድ በን ተረራሱ የእከበበ ለቻ ባይሁን ፍር እኔው
ራብ እገለጋቸው ነበር፡፡ አለው፡፡ አብደድ መናን ይህ ወደኬርብ
አመራ፡፡ አስገድ ሲያየው ለመሰላብ፡፡ «ይህ የወገናቸ አለቁ ነው፡፡
ወደእና እያመጣ በመሆኑ ለእለሁ በእውነት ዘና» አለው፡፡ «ከተቀመጫ
እናገረዋለሁ፡» አለ፡፡ አብደድ ከእጠባቸው ያርብ ቅመ፡፡ ፍቻን
አቀፍማሚል፡፡ «ለምን ወደና መጣቸሁ? ደካምቸታንን ለማቻል ነውን?
ከይወታቸሁን የምትራልት ከሆነ ከእከበበቸታን ላቀ» አለቸው፡፡
መሰላብም፡፡ «ተቀምጫሁ የምንልውን ለመሰማት አጥልቁድማን?
ከወደድኩው ተቀበለዋለሁ፡፡ ከጠንኩውም፡ የምትጠለውን ከመፈጸም
እንታቀባለን፡» አለው፡፡ «ጥሩ በለከል» በማለት መናን ከመረከት
ተከለ ተቀመጫ፡፡ መሰላብ ስለ እስልምና ነገወ፡፡ ከፋይ
መልእከትና ተቀብ እነበበለት፡፡ «ገና ከመናገሩ በፈት በፈቱ
በኋህንትና ፍጋገጧ እንደማሚልም አውቃን፡» ስለ ተናግረዋል፡፡
የመሰላብን ገለ እና የቀርቡን ጥቦ ከድመጠ በጃላ «እንደት ወብና
ማሻሻለ ነው? ወደዚህ ሲይማጥት ለተገበ ለተሳ የምንድን ነው
የምታደርጋት?» አለቸው፡፡ «ታጠቢ፡ ለብለሁንም አገድ፡፡ ከዘመም
የእውነትን የሚከርቡት መሰከር፡ ሁሉት ለከተማቸታም ስገድ፡፡» አለት፡፡
ተነስቶ ሂደ፡፡ ተጥቦ እና ለብለቁን አገድቶ ተመለስ፡፡ ሽሏ
(የምስክርነት) ፍጋሙ፡ ሁሉት ለከተማቸታም ስገድ፡፡ ከዘመም፡ «ከጃላየ
እንደ ሰው አለ፡፡ እርስ ከተከተተቸው ከወገናቸ ተነጥሎ የሚቻቁ
እንደም ሰው እይኖርም፡፡ ወደናንተ እልከዋለሁ፡፡ ሰው-የው ስለድ
በን መዓዝዘና ነው፡፡ አለቸውና መናን ይህ ወደ ስለድ ተመለስ፡፡ ስለድ
ከወገናቸ መካል ነበር፡፡ ተሰብሰበው ተቀምጫዋል፡፡ ስለድ፡፡ «በእለሁ

እምላለሁ፣ የአ-ሰይድ የአሁኑ ገዢ ሰራተኞች ካነበረው የተለየ
ነው»ኩለ፡

አ-ሰይድ ካስብስቦ አጠቃብ ሰራርሱ፡ «ምን አደረግኝ?» ሲል ስሳይ
መዋዎ፡፡ «ወ-ለቱን ሰምቶ አጥገናያቸውሉሁ፡፡ መጥሪ ነገር
አያደርሱም፡፡ ካልከያቸውሉሁ፡፡ የፈቻዎሁን እንዲጠቀሱን በለውዶልም፡፡
ባይሁን የበኩ ስራኩ ሰምቶ የአትለሁ ለቻ መሆኑን በማውቃቸው
እንተን ለመጥቶት ሲል ለገድለት መጥተዋል መባልን ሰምቶለሁ»
አሉ፡ ስሳይ በሰማው ነገር ተቆጥቶ ተነሳ፡ መሩን የዘኝ ወደናመሰለሁ
ገስገዴ፡ ተረጋግጣው ሰይቶቸው ገዢ አ-ሰይድ ተምህርታቸውን
ደሰማ በንድ እንደለከው አውቀ፡ ፂቱን አቀማዊ ካከጠባቸው ቅሙ፡
ለአቦኩ፡ በን ክራራሱም፡ «በአሉ እምላለሁ፣ በመከከለቸን ያለውን
የምድና ባት-ተማመን የጋድ ይህን ነገር እት-ፈጥምም ነበር፡
የምንጠለውን ነገር ወደ ካልተቻን ተመጣለሁን» ሲል መቀሰው፡፡
እስካድ፡ ለመሰለሁ፡ «ከኩለው በዚ ሰምቶን ያሰላል የወገኖች አሉች
እያመጣ ነው፡፡ እርስ ካተከተሉሁ ካወገኖች መከከል ተነጥሎ የሚቀር
እንደም የለም» በለሁት ዓይነት መሰለሁ፡ «ፈቻዎች ካሁንኩ
ተቆመጥና የምንጠለውን ሰማን፡፡ ካወደደክው ተቀበለዋሉሁ፡
ካልውደድኩውም የምንጠለውን ነገር እንዲፈጥምም» አሉው፡፡ «ጥሩ
በለሁት መሩን ተከለ ተቆመጠ፡ እስልምናን እብራራለሁ፡፡
ከቀርቡን መልእከትኩ ተቀጥ አንበበለሁ፡ «በአሉ እምላለሁ፣
ከመናገሩ በፈት በገጽታው በኋህነት እና ልማት እንደማረሰለም
አውቀን ነበር፡፡» ሲል አውጥተዋል፡፡ «ወተስሰሙ ማንድናን ነው
የምታደርጉት?» አሉቸው፡፡ «ታጠቢ፣ ል-በለሁንም አጋጥ፡ ካዘም
የአውቤትን ምስከርቡት መሰከር፡ ሁሉት ሪከጥቻንም ሲገድ፡፡» አሉት፡፡
የዘዴትን ሁሉ ልጋሙ፡

መሩን ይሞም ወደተሰበሰበት መገኖች ሆኖ፡፡ ሰይቶ፡፡ «በአሉ
እንምላለን፣ የተመለሰው ሰራተኞች በነበረው ገዢ አይደለም፡፡» አሉ፡
ካከጠባቸው ቅሙ፡ «የአ-በድል አስህም ለቻ ሆኖ፣ በኋህነት
ወሰጥ የኩን ባህረ እንደሆነ ተገልጻቻቻቻ?» ሲል መዋቅዎ፡፡
«እሉቸናን፣ በእስተሳሰብ ካሁንኩን የለቻ፣ ቅን መረጃን ነህ»
አሉት፡፡ «በአሉና በመልእከትናው ዘመኩ እስከታማኑ ይረሰ ሲታ

ወንድታቸውን ማጥኑር ለኋ እርም ነው» አለ፡ የዘመን ቅን ስት
ወንድታቸው ሁሉ ለልማው እሙሽ፡፡

እንዲሸጻ የእረብ ወና ወና ለወቻ ተንካራና ምክራ የሆነን ስብሰናና ልብ
ይዘው እስላምን በቅርቡም በመጨረሻ ለባቸው በባሩቸው መልከት፣
እንደሰም እየቀለበ የሚደበት ሂደት ይህን ይመስል ነበር፡፡ ለዚህ ሁሉ
ታላቁ የሆነ ስብሰና ምጥቃት ወነሻው ምንም የነበረ (አ.ዎ.ወ.) ስብሰና
ማማር ነው፡-

﴿فِيمَا رَحْمَةٌ مِّنَ اللَّهِ لِيُنَتَّ لَهُمْ وَلَا كُنْتَ فَطَّاغَ غَلِيلَ الْقَلْبِ لَا تَنْصُوا مِنْ حَوْلَكَ﴾ ﴿١٥٩﴾

عمران: ١٥٩

“ከእለሁም በሆነች ችሎታ ለተብከላቸው፡፡ በመለ መጥሪ፡ ልቦ
እረቱም በሆነቱ ዓይ ካዣተረሱ በተብተት ነበር፡፡” (አ.ዎ.ወ.፲.፳:159)

የእለሁ መልከተተኛ (አ.ዎ.ወ.)አገልግሎት ለማግባቸው በዚ መንፈለቹ
የምህረት እያቸውን ዘርግተውለቸውል፡፡ ለለው ቁርቶ ተወዳጅን
አገልግሎት የጥበ ወንድማቸውን አገልግሎት የጥበ ወንድማቸውን (፲.ዎ.) የገዢለባቸውን
ወሰን እንዲ ወህረት አድርጋውለቸውል፡፡ የእለሁ ነበረ (አ.ዎ.ወ.)
ምንጻይሮ በሆነ ወህረትቸው ከቀጣቸው ይቆድማል፡፡ በዚ መከተል
ርሃሬዊን የሚያውቀ ለወቻ ለቦች ከእርሳቸው ይር ጥቃት ገዢ ከቀድ
በኩላ የእጊነት አበባዎች የረከብቸው ማሳወች ሆነዋል፡፡

እንደ ቁርጥሮ በለቻኬ ቁድመ እስላም የእረቦችን ሥነወጪዎችና
የነበረበትን ሁኔታ ለጊልጋ እንዲሸጻ በረጋል፡- “የሰው ልጅ ጥርስ ባይኖረው
የጊልጋ ወንድሞች ሰጋውን በልዝለው ይሰላቁበት፡ ነበር ነው
እስላም መንፈቻዊ ይመጥቸውና ለብአዋነትን ይለበትቸው፡፡

እኩረን ከመሰለ ከዚው የሚያሳይ አሁንም ነው የሚከተለውና
በየርመኑ ጥርነት የተከለተ የሰጠኑዋ ስልጣኑና እነዚህ የተስተዋለው::
ገዢ እንዲሆ ነው:: በየርመኑ ጥርነት ከመሰለም ተዋጋውች ወሰጥ
የተውስተት ቅስሉት አዋጅታቸውና በአደጋና ሁኔታ ለይ ቤቱ ተታቸውን
እየተጠበቀ ነበር:: ከእነዚያ መከከል እኩረማ እብን አብ ፕሃል እንዲ
ነበር:: እንዲ ዘመኑ መቆሰለን ሰምቶ ሲፈላጊው ከተቀት ሰምቶ ወር
ቅስሉ ርሂድነትና እየተጠበቀ አገኘው:: ከዚያም ወሩ ሲፈጻው በዘመኑ
ቅጽበት ለለ ቅስሉ ወሩ እንዲማያስፈልጋው ገለጾ:: እኩረማህም ያ
ቅስሉ ለው በመጀመሪያ ሲይጠባ እርስ እንዲማያይቀምና ተናገረ::
ወሩውን የወዘዣ ለው መደ ለውያው ሲሄድ ለለው ቅስሉ ዝግጁን
በማስማት ወሩውን ለእርስ እንዲሰጠው ነገዙ:: እንዲሆ እንዲሆ እያለ
እያሁ የሚሆነ ቅስሉዋችና እኖርስ ለውያው መደ እኩረማህ ለመሰለ
ሻሂድ (ሰማኑት) ሆኖ አገኘው:: መደ ሁሉተኛውም ሲሄድ እንዲዘዣው
ሻሂድ ሆኖ:: በዘመኑ አይነት ሁሉም ርሂድ ሆኖ አገኘቸው::

የኢትዮጵያ (ለ.ዕ.ወ.) የፍቅርናን የኢትዮጵያ ቅድሚት ከፈተት ለፈተት
ሆነው ያለመታከት እየሙና ተከታታቸውን ታላቁ ወደሆነ የሰብአዊነት
ለገነት ላይ አውጥተዋቸውል:: በመጨረሻም ወዳቻቸውና መላቻቸው
እኔደ ላይ ሆነው ጥርጥ የሆነውን የእርዳቸውን ፈጻን አይወለሁ (ለ.፭)
ለመከተል በቁ::

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾

“እንተም በታላቂ መገደ ላይ ካህ::” (ከል-ቀለም:4)

የነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) በልደጋበት ካለበት የሆኑን ትውልድ እባላት መከከል
ከተመና በመቶ በሳይ የሚሆነት እስላምን የተቀበለት በማያስተምርችው
የሞራል ምጥቀት ተስቦው ነበር፡፡ ጥቂቶች ለነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) ባልጋ
የሁነ የጠላትነት ስሜትን የንብረቱ የነበረ በሙያው ወሻታም፡
እምባገኘን ወዘተ በማስተካከለ እይከኩችውም ነበር፡፡ እንዲያውጥ ካለው

በተቻሬኑ በሁለም ባህሪያቶችው እድናቆታቶችን ለተጀዴቶው
ተገዳዋል::

ለእስራር ልቦታውን መለያ በመለያ የሰረከበና ቤይማኖቱን ለማሳደግ ይፈ
ቀና የሚለያ ለወቻ ማውቅ ያለባቸው ጉዳይ እስራም ከሁለም በላይ
የሚሻው ስነወጣዎችን ከፍ፡ ማድረግ መሆኑን ነው::

የእለሁ መልካከተኛ (አ.ዕ.ወ.) እንዲህ በለዋል:-

«እኔ የተለከተለት መልካም ስነወጣዎችን ለማሚሱት ነው::»

ይህ አባባል የሚያሳያን የእስራም ወነና ተለካከ በጥፊር ላይ የእለሁ
ክሉና (ምትኩ) ሆኖ የተቀመጠውን የሰው ለይ በሁለም መልካ የተሚሇ
ብብኬና ያለው ማድረግ ነው::

በዚህም የተነሱ እስራም በዋናናት እናንካት የሚሰጠው መንፈሳዊ
ለሆነው ሲልጠና ሲሆን በዚህ ሲልጠና ለሆናቸው ከታላቅ የሰብአና
እርከን ላይ የደረሰ ለወቻንም አጽርጉል፡፡ እነዚህ ለወቻ ያገዢበቃቸውን
የሞራል የበለቤናቶችና ያሳያቸውን የእመራር በቋቶች መብለጥዎች በቻ
ሳይሆኑ በየዘመናቶው የነበሩ የለለ ቤይማኖት ተከታዮችም
መስከረመለቶችውል፡፡ ይህም ነገሮ በለው የተገኘ ላይሆን መለከቶች ቅርቃ
ነው፡፡ ካብዚ (አ.ዕ.ወ.) አማካና ፏሱና ሆኖው መለከቶችን አለሁ (አ.ወ.)
በሚከተለለት የቀርቡን እንቀጽ ገልጋል፡-

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلنَّاسِ﴾ ﴿١٧﴾

“(መ.አመልካቸው ሆኖ፤) ለዓለማቻም እነዚሁ እናጋንዘን እንዲ
እልለከናህም፡፡” (አል-እንበሮ: 107)

ይህ እነዚሁ መለያ በመለያ ከሰረዳቶው ለወቻ መከከል ጉናዎ እመር
እ.በን እል-ከበብ (ለ.ወ.) ይገኘበታል፡፡ እመር (ለ.ወ.) በቋሮልያ ኪመን
ለት ለቋቶችን በቀማቸው ከከይይወቻ የቀበሩ ሲሆን በቂልቶው ኪመን
ከይወቃቸው ጉን ለለው ቁርቃ ጉንዳንን እንዲን ለሰመገዳት ከፍተኛ
ጥንቃቁ ያደርጋ ነበር፡፡

አቶማን ቁርከቻ በቀጥጥልችው ስር ለነበሩ የምርከቻች በሚያሳይት
ርሆራዊ የታወቂ ነበሩ:: በእኔድ ወቅት በእርሱ ቁጥጥር ስር የነበረ
እኔድ የጠር መከንን “አገኘ እባለት ሆኖ! የንግድ ዓይነት ግልጽ ነሽ!
መለቱን እንዳፈቻር አደረግበኝ ካ!” በረሰ::

እሁን በምንገኩበት በመን የምናየውና የምንስማው ጥን የሚያሳይነት ነው::
በእሁኑ ገዢ በዘን ቁስክከላውያንና እምነት የለሽ የሆነ የምስራው ዓይነ
አገኘው እስከያጠና እስጣረነትን እያቀለዋልችው ይገኘለ:: ይህ የሰው
ልጅ በታረሰ አጋጥሞት የሚያውቁ የሆነ መከራ ነው:: እስጣረነትን
የወለድው ለሰው ለደቻች በእጠቃለይ ለሰብአው ሲልጻና የሚያዝን
ልቦና ይህን ተለቅ ስሜት ያልተኩሙ መንፈሰ ነው:: እስጣረነትን
የሚተወነት ለወቻ ለእስላም ሁሉንተናዊ ድንብ ማሰራት ጉዳ የፊላቶች፡፡
ነገሮችን ከፈሰቶች ሲሆን ተቋ የሚያደረሱ ጉልቦች ፍቃው::
እነዚህ ለወቻ እንከተለዋለን የሚለት ቤታዊያት ለእባለትና ለርሆራዊ
የሰጠውን አት-ከ-ፍት-ት የሚያውቁ ወይም በታውቁም ጉዳ የፊላቶች፡፡ እኔድ
ዓለት የደረሰ ሰጻ ያለቶች ፍቃው:: እስላም ከመሰረቱም በሆነ
እስጣረነትናና ሥርከተ-እሌቦችና እያቀበልም:: ይህም የሚጠለው
በየጊዜው በታየውና መ-እስላምም ሆነ መ-እስላም ያልሆነ ለወቻን መብት
የለምንም ለያነት ለታዘዘር የሚታይ በመሆነ ነው::

በእኔድ ወቅት የእለሁ መልእኩተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) ለተወሰነ ገማወች
ቀርከንና የጋይማኖታችውን ጉዳይ ያስተምራትችው በንድ ለባ የሚሆነ
የሆራትን (ለባ ቁራ-እችን) ወደዘመው ለከ:: “በር ማእና” በተባለው በታ
ከባይያና ገርግር ልጥረው እነዚህን ለወቻ ከከበደችው በጀት ጥቅት
ለወቻ ለተፈሩ ሁ-ለ-ንም ል-ቃ-ተ-ዋ-ቃችውል:: ከዚህ እሳዎች የሆነ ከስተት በጀት
የእለሁ መልእኩተኛ (ሰ.ዕ.ወ.) የጋይማኖት እስተማረወችን ወደተለያዩ
ሥራወች ለሌሎ ከእናው የሚጠበቃችውን ወታደርች እብረው ይለብ
ነበር:: እነዚህን ተዋጋወችም ለራቻውን መጠቀም የሚኖርባቸው
የጋይማኖት የሆራትን እና ቤት ከገመማችው በቋ እኔድሆነ በማስገኘበት
የሰጠነቃቃችው ነበር::

ይህን እንደ እንደ ገዢ ንስድ አብን አልወልድ (ለ.ዚ.) ይህን በመሰላለ
ተልካክ ማረጋገጫ ስለ የተወሰነ ሲሆሉትን የገዢ ሲሆን ገበያቸውንም
አወልዶች፡ ይህን የሰው ነው (ለ.ዚ.ወ.) “እኔህ ሆኖ! ንስድ ከሰራው
ነገር እኔ የገዢ ንስድ፡ በሰራው ነገርም አልተደሰነኝም፡፡” ማለያቸው
ተወሰኑል፡ እነዚህን ቅለት ለሰሳት ገዢያት የከላ ከደግማቸው በቻላ
ዓለን (ለ.ዚ.) ለከዢ ለገዢ ቅለት የገዢ ንስድ፡፡

የአለሁን መልክቶች ጠባሪና የሥነ-ምግባር ቅለቅነት ዓለም በእንደ
ድግም ይመሰሳል፡፡ ይህንንም ወዳደቸው ቀን ለይሆኑ
ጠላጥቸውም በተለያየ ገዢያት አረጋግጣውታል፡፡ ቀለው ምዕቱ
ዓመት ለምሳሌ ሆኖንድ እገር ፍጥ በተባለ ለመራ የዓለም ምሁራንና
ፈለጋዊ በዓለም አቀፍ ይረዳ ተጀክና ያሳይሩና በሰው ነገር ለይ
ነገርን ያመጣ ለወችን መጠው በተራ ቁጥር አስቀምጫው ነበር፡፡
እነዚህ ለወች ያስቀመጥቸውን መሰራርቸት በሚገባ አማራተው
የእንዲችነቱን ለመራ የወሰኑት ነበር መ-አመድ (ለ.ዚ.ወ.) ዓቸው፡፡
የዘጋጀ በታኑ አብላት በመ-ለ ከርስተዋዎች ነበሩ፡፡

እሁን ቀለው መ-ሰለም ዓለም የምንጂኩ ለወች ይህንን አስላማዊ
ባሕላቸንን ቀለመርስት ለወችን ለፈጥረዋቸው ቀለን መው-ድድ
ይጠቀብ኏ል፡፡ ይህንንም ማድረግ የሰበን ለፖ.ለተካዊ ምክንያት ለይሆኑ
የአለሁን ወ-ድዚ ለማማጥኑት መሆኑ አለበት፡፡

እሁን ቀለንበት ዘመን የሚገኘ አለና በስ የሆነ ተደለት የሰውን ልጅ
አይውት ክፋቶ ለቆቻ ለይ ተለዋቸል፡፡ ይህንንም ድርጋቸውን
በታይማኖት ለይ ለማለከኩ ይፈልጋለ፡፡ በእውቅ እንዲህ ዓይነት ለወች
ነፍስ ገያቶች ዓቸው፡፡ በእኔርስ መስ አስለፈት ለወች የሚውጭትን
አጥተዋል፡፡ በቀያቸው ለይ ለወሰኑ ለቀር ተሻርጓዋል፡፡ በልቀቸው
ወሰኑ የለው ቁጥር ያነስቀው እነዚህ ለወች በተለያየ ተደማጥቶች
ወሰኑ ይጋኙል፡፡ በሰው ልጅ ቅረብ ለይ ከታደት የሰበአዋው ቁጥር
ጠላጥቸት ወካቶች እነዚህ ለወች ዓቸው፡፡ የእለማት ቤት አለህ (ለ.ወ.)
እንዲህ ይለል፡-

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴾١١ ﴿الْمُفْسِدُونَ وَلَكُنَّ لَا يَتَعْرَفُونَ ﴾١٢ ﴿البقرة: ١١ - ١٢﴾

“አእነርስጥ በምድር ላይ አታበላሽ በተባለው ጽሑፍ እና አሳማረቻች በቋ ነገ ይገለ:: ጥሩ አልርሰ አጥፂዎች አልርሰ ፍቃው:: ጥሩ አያውቁም::” (አል-በቀራብ:11-12)

በዚህን መጠናዣዙን ማንኛው ለው በሁን ተደማሪታዊ ከንዋና እንዲሆነ አድርጊ ለያቀርብ እንዲሆኝ በአሉ መንገድ ላይ ከመዋጋት (፩፪፫) ወርም ለያምታታው አይገባል:: ምክንያቱም ሆኖ ለየቆል ፍቃውና:: ለሰይጣዊ ድርጋታታው ተደማሪታዊ ተሳኔ ለመስጠት የሚጥ኏ሩ የአሉ መቃወሚያ የሚፈጸሙ የሚፈጸሙ የሚፈጸሙ የሚፈጸሙ አስከው ወጪ ተሳኔ የሚፈጸሙ የሚፈጸሙ አስከው ወጪ::

﴿أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِعَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فَكَانَمَا قَاتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَخْيَاهَا فَكَانَمَا أَخْيَا النَّاسَ جَمِيعًا ﴾٣٢ ﴿المائدة: ٣٢﴾

“...እነዚ ነጥቢ (የልጋዕላን) ወያም በምድር ላይ የለጠናን (ሰው) ነጥቢ የገዢ ለው ለምቻን ሁሉ እንዲገዢ ለው:: አያው የደረጃቸው ለው ለምቻን ሁሉ አያው እንዲገዢ ለው....” (አል ማኅ.፩:32)

እናም ቅዱስ ቁርቡን የአንድን ለው ነጥቢ በከንቱ ማጥፊትን የሰውን ወር ነጥቢ በከንቱ ከማጥፊት ወር ለው የሚያመስስለው:: እንዲሆ ዓይነቱን ከንቱ ጥና የሚፈጸም ለውም የሰውን ለይ ከዚር ነጥቢ የሚያደክበና የአይወጥን ወር በሚገባ የልተገነዘበ መዳደሪ ለው:: እንዲ ለው በራሳ ለሚት ተገኘፍ የአንድን ለው ነጥቢ ከዚሩ የሰውን ወር በሙሉ በራሳ ቅለጠኑት ተነሳስቶ እንዲዚሩ ለው የሚችበርበት:: በዚህ የጠወጥ ድርጋቱ ለሰው ለምቻን ሁሉ የሚፈጸሙን ለው በዘጋጀ እና የሰው የሚፈጸሙን የሚፈጸሙ እንዲገኘር እንዲያደር እና አይደም ለሰው ለማቅረብ ይደረገል:: ለዚህም ለው ገጽ የሚነት ለው መግዳለ በአሳላም ከታሳቀ ተጠካሞች እንዲ-

ለ.ሆን የታወቂ:: ይህንን ደርጋት· የሚፈጸመው በፍርሃዊ ቅን የአለሁን
ቀጥ የተርጻለ:: በተለይም ደግሞ የሚገልጻት· ስዕስ ጥናመናን ካሆነ.
ወጪኩ የከፋይ እንደማሆን አለሁ በቀርብን እንዳሁ በማለት· ይገልጻል:-

﴿وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ **الفرقان: ٦٨**

“...የትንጻም አለሁ እርም የደረሰት ቅን የትንጻም አለሁ እርም የደረሰት
የሚገልጻት...” (አሌ-፪-፪፭:68)

﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ **الأنعام: ١٥١**

“...የትንጻም አለሁ እርም የደረሰት ቅን የትንጻም አለሁ እርም የደረሰት
አት-ጥቅም....” (አሌ-አንጻም:151)

﴿لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِي إِلَيْكَ لَا تَقْتُلْ كُلَّ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ
الْعَالَمِينَ﴾ **المائدة: ٢٨**

“ልት-ገልጻ እኝሁን ወደ እኔ በት-ዘረጋ እኔ ለገድሉሁ እኝን
መኖሩት የምሁን ዘረጋ እኝድሉሁም:: እኔ የጋለማት-ን ጉቶ አለሁ እራ-ለሁኑ
አለ::” (አሌ-ማክ-፩ሁ:28)

﴿وَمَا كَارَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطًّا﴾ **النساء: ٩٢**

“ለእምመንጻም በስተ-ት-ካልሁን በቀር ጥናመናን መግል
እያንበውም....”(አን-ኤሳክ:92)

﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَرَأَ وَهُ جَهَنَّمُ خَدِيلًا فِيهَا وَعَذَابٌ
لَعَنْهُ وَأَعَدَ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا﴾ **النساء: ٩٣**

“ምዕመንጻም ስው ቁጥሩ በው-ሰጣት በው-ታረ
ለ.ሆን ገዢዕም በእርስብ ሌይ ተቆጣ:: ልጋመውም:: ለእርስብም
ከባድ ቁጥት-ን አላማ::” (አን-ኤሳክ:93)

ጥዕናዊ አሥራ እምሰት

የዳባድ ታላችነትና ወሰኑን ማሻሻት

ከነበሩ (ሰ.ዕ.ወ.) በፈጸመዎች እንዲ የነበረው አብ ደርፊኝ (ለ.ዕ.) የደማሰቅ ቅዱ ሆኖ ነበር፡፡ በይዘው የቆኝነት ስልጣን መክንያት በየጊዜው በዚ ወንጀለዋች ወደ እርስ ይመጣ ነበር፡፡ እንዲ አለት የቀረበለትን ወንጀል ተመልከተ ተገቢውን ፍርድ ካስወ በሂሳ ጉዳይ ተዘጋጅ፡፡ ይህን እንዲ በዚያ የፍርድ ሂደት ላይ የነበሩ ለወች ተፋተኛ ሆኖ በተገኘው ተከሳሽ ላይ እርግማናቸውን ያወርቅበት ይመር፡፡ ይህንን የሰማው አብ ደርፊኝም (ለ.ዕ.) ለራጋሙ የነበሩትን ለወች እንዲሁ በማለት መሞችው፡፡ “በአንድ ጥልቅ ጉድጋድ ወሰኑ ወደቅ የገባን ለው በታሪ ምን ታደርጉ ነበር?”

“ገመድ እንልከለትና የንን ይዘን እና እንዲውጣ በማድረግ እናተጨረው ነበር” አለ፡፡

“ታዲያ እሁን በጃጠኬት ጉድጋድ ወሰኑ የገባውን ይህን ለው ለታደነት ለወን አት-ጥናክሩም?”

በዚህ የእቡ ደርፊኝ (ለ.ዕ.) ዴሞክር የተገለመት ለወች “ይህን ችግኬትና ለው አት-ጠላው-ምን” በማለት መሞች፡፡

አብ ደርፊኝ (ለ.ዕ.) በዚህን ቤት በልሆነት የተገዢበቁበት መልስና እንዲሁ በማለት ለወችው፡-

“እኔ የ ለው የሰራውን ችግኬት እንዲ እርስን ሪፖን አልጠላው-ም፡፡”

አብ-ደርፊኝ (ለ.ዕ.) ያናዢበቁው ይህ ወ-ብ አገለለኝ ከመለከታዊው የእውቀት ባኩር እየተቀና ይፈለግዋው ከነበሩት ታላቅ ነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) በቀጥታ የተወረሰ እንዲ ለለ አልነበረም፡፡ እንዲሁ ዓይነቱ ያማግ አቀራረብ ነው ችግኬትናቸውን ከተዘረዘሩበት የችጠኬት ማጥ ወሰኑ መንጻቸው የሚያውጥቸው፡፡ ይህን የመሰለው አቀራረብ ችግኬትናቸውን

በፍቅር፡ በምሁዳትና በይቅር የይነት የእር ወሰጥ ገበቶው እንዲጠሙቁ
የደርጋቸዋል፡ የእሉህ መልከተታኝ (አ.ዕ.ወ.) የእመቱ ፎርማውን በማለት
ለጠሩት አብ ይህል እንኩ ስይቀር ይህን የመሰሰ ቁቅርና ሆኖሬ ይስጋት
ነበር፡ ተጠካተኝ መሆኑን እያጠቀስ ለሰወች መሠረታዊ ከማድረግ ይልቅ
የእነዚህን መንገዶች ነበር የመረጋገጫ፡-

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلنَّاسِ﴾ ﴿١٧﴾ **الأنبياء:**

“(መ-አጠቃላይ ሆኖ!) ለዓለማች እነዚህ እድርጋን እንዲ አልለክናሁም፡”
(አሌ-አንበያ:107)

ወደለ አሉህ ወደእርስ ተሻሻለው ለሚቀርቡት ጥልቅ የሆነ እነዚህና
ጥቅር አለው፡፡ እንደ ባረይ ካልቦ ተሻሻለው ወደ አሉህ አስከቀረብ ይረዳ
የሰራውን ተጠካቱን በመ-ለ ይሞራዋል፡፡ እንዲያውጥም አሉህ እርስ ለሻው
የረዳው ተጠካቱን ስይቀር ወደ ማስተት ይቀይርበታል፡፡ አሉህ እንዲህ
ይለፈ፡-

﴿إِلَّا مَن تَابَ وَأَمْرَكَ وَعَمِلَ عَمَلاً صَنِعَهَا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَتِهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّحِيمًا﴾ **الفرقان:** ٧٠

“ተዥወጥ የተመለከና ይመነ፡ መልካምና ሥራ የሰራ ለው ባቻ
ሳቀር እነዚህም አሉህ መጥሪ ሥራዎችቸውን በመልካም ሥራዎች
ይለው-ባል፤ አሉህም እኩ መከራ አሁን ነው፡፡” (አሌ-፪-፪ቁን :70)

እነዚህ አብነት ማለኪ (አ.ዕ.) ባስተላለቁትና በትኩረና መ-ሰላም በዘገበት
አይደለ የእሉህ መልከተታኝ (አ.ዕ.ወ.) እንዲህ በለዋል፡-

“እሉህ እንደ አገልጻይ በቻጠካቱ ተዥወጥ ይቀርታ ለጠይቀው፤
እንደኛሁ ጉመለ በምድረሰበ በረሱ ወሰጥ ከጠቀብት በጀሌ በደንብት
መልስ ለ-ጥገናው ከሚሰማው ይስታ የበለጠ ይደስታል፡፡”

እንደ የእሉህ የረዳ በዘሱ በተሳለ እርሳያነት ያለው ተዋኑር ፈጽመዋል፡
እኔሁ ስሱ መ-አጠቃላይ ስማ የተባለ ለው ተጠካት የፋይሙን እንደ

መ.ሰለም እንዲት እንደተቀበለት እንመልከት:: እንደ እለት ከተማረመጥቶ እንዲ በደረሰበት የመንፈስ ጥንቃት የተገኘ መጠጥ ተጥቶና ጥንበት በለመ ወደበታቸው በመምጣት ይከፍተለት እንደ በራቸውን ይደበዳባል:: በሩን የከረተለት ስወ በዚህ ወጣት ሆነች በማም በመናድሩ ግንባሩን ቁጠረበት:: ከዚያም እንዲሆ እለው:: “ምን ማይረጋሁ ነው? አሁን እየገባሁ ያለኝው ወደማን በት እንደሆነ እስተውላሁን?” ያ በስክር ላይ የነበረ ወጣት ግን እንዲሆ እለ:: “ይህ በት እንደሚቀበለኛ እድርግ ለቀበለኛ የሚችል ለለ በት ያለ ይመስልሟልን?” ይህን የህሳቱን ለወቻ ምልልስ የሰሙት ስይሽ መአመድ ስሜ ወደ በሩ በመምጣት ያን ወጣት ወደ ወሰኑ ክስቦት በጀት እንዲረጋግ እድርግው ቅጋዊነን የሚፈጸበትን መንገድ እመለከተት:: ስይሻ የወጣቱን የተካናኝ የቆስለ ለብ በእዝነትና ፍቅር አከመት:: ይህን የመስለው ፍቃትን ሲከምናም ተገኘው ቅጋዊነን በፍጥነት አስቀምሏ ወደ ሂሳብ በተወብት እንዲመለስ እድረጋው:: በጀላም አሉሁን ሂደ (ተቋይ) ለመሆኑ በቋ::

ይህን ዓይነት አቀራረብ የሚከተለ የእሉህ ባይኩ የሰው ለቋናን በአዎንታዊና ወንድማዋ ስሜት ለሰማይነት የሰወቻን መንፈስ በቀለብ መግባትና ማስነድ አይደናቸውም:: አሉሁ እንዲሆ ይለል::

﴿أَدْفَعْ بِالَّتِيْ هِيَ أَحْسَنُ الْسَّيْئَةَ تَحْنُنْ أَعْلَمُ بِمَا يَصْبِرُونَ ﴾^{٩٦} المؤمنون: ٩٦

“በዚያም እርዳ መልካም በሆነቸው (መ.ሪ) መጥሪያቸው ገፌትር....” (አል-መ-እማነት: 96)

አመር አብን አል-ሰጥብ (፲.፭.) በስተላለፍትና በኋና በተገበት ምክንያት ላይ እንዲሆ የሚል ነገር እናገኘለን::

በነበረ (ሐ.ዕ.ወ.) ዘመን አበደለሁ የሚባልና በቋጽል ስመም ፈ.ማር (አሁያው) ተብሎ የሚጠረ ስወ ነበር:: ይህ ስወ ነበረን (ሐ.ዕ.ወ.) በማሳቅ የተዋዋለት ነበር:: ይህን እንዲ በብዕ አጋጣሚዎች እስከ

መጠጥ እየጠጥ በመገኘቱ ነበር (ሰ.ዕ.ወ.) እንዲገረኝ እድርጋዋል:: እንደ
እስትራም እንዲሆ መጠጥ ተገኘቸው በመገኘቱ ተከለለ ወደ ነበር
(ሰ.ዕ.ወ.) ከተውሰደ በጀት ተገራሩ:: በዚህ ገዢ ካስወች ወሰጥ እንዲ
እንዲሆ አሉ:- “እላሱ ሆኖ! እርግማኑሁን አውርድበት:: በዚህ ወንጀል
ምክንያት ነበር (ሰ.ዕ.ወ.) በንድ እየተከለለ ስንት ገዢ ቅረብ!” ይህን
ንግግር ነበር (ሰ.ዕ.ወ.) እንዲሰሙ እንዲሆ አሉ:- “እትርጋመው:: በአሉሁ
ይሆንባቸ! እርስ አሉሁንና መልካከተኛውን ይወቀል::”

የሰው ልቃቄ ሲው በመሆናቸው በቁ ከፍተረታት ሁሉ የበለጠ ደረጃ
እስተኛው:: መጥሪ ለሂሳቸቻቸውና ማህረቻቻቸው ይህን ለየ የሆነ
ደረጃቸውን እንዳያጠ እያደርጉቸውም:: ወጪንያቱም የሰው ወር በመሳ
የመስከተዋው እስትንኩስ ድርሻ በየነፃስ ወሰጥ ይገኘልኩ:: ወጪም
እንኩን በዚ ታጠፊተዋች ባይገኘበበትም ቁል ይህ መስከተዋ እስትንኩስ
በየሰው ሁሉ ወንድ እበደት ይኖራል:: ለዚህ እበዳለ ማሳያ የሚሆኝ
ምሳሌን እንጠቀም:: እንበለና ጥሩና ድንጋጌ (አይፈል-እስወድ) ከዚች
ለይ ወደቅ ሁሉም ሲው ተመስከተ:: ለዚህ ተቆርቻነት የሚያሳይና
የንን ድንጋጌ ከወደቀበት በታ እንዲቶ እስተው ለይ ለመመለስ
የማይቻከር እንደም መብለም እይገኝም:: መብለምች በእንዲቻቸውና
በእማቻቸው ቅቻውን እየጠረገ ከተቀደሰ በታው ለይ እንዲማይሰቀምበት
እየጠረቀም:: ወጪም እንኩን በጣም ተለውናና ቅሽናም ነከተት
በመስከተ መብለምች ለዚያ ድንጋጌ ፍቅርና ከዚር መስከተቸው
እየቀርም:: የ ድንጋጌ ከሱነት የወረዳ እንዲሆነ ለለማያወቁ ተልቅ
ግምት ይሰጠቸል:: የሰውም ልቃ ሁኔታ ከዚህ ወር ተመስካይ ነው::
ወጪም እንኩን ከሱነት በግራርም (አብታችን እያምና እናታችን ማዋ
ከሱነት መባረሰቸውን ለብ ይፈል::) እና የፈልገውን ይህል በከጠኬት
በጨቀያም ለራጠር ድምር ከዚር ማግዘጋዊ የወረዳው መስከተዋ
እስትንኩስ እየለዋውም::

በተመሳሳይ ሁኔታ እንደ ጥሩ ይከተር በበሽተኛው ድከመት
እየበሳቻቸው:: ቅማማቸው ወጪልባት በሽተቸውን የገመተው
በመሻይምነቱ:: በስንድናው ወይም በለሎች ይከመቶች ለመን ይቻላል::

ይህን እንዲ እንደ መልካም ሥነ-ምግባር ያለው ይከተር ትክረት የሚሰጠው የስነተኞችን ስቃይና በስተው የሚያሳይበትን አለታዊ ተጀክኖ እንዲ ከቶም ይከመጥቷን አይደለም፡፡ ስላለሁም ይከተሩ በስነተኞችን ለማሪን ወዳደና ወዳህ ይሻሻል እንዲ በመናደድ በታች ቅዱ በሎ ገዢውን አይቀኩም፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ የአሉሁ ወዳቻች ከእነርሰ ዘንድ እንድ በቃጠቅት ስብሰኑው የሙቀያ የአሉሁ ማረጋገጫ በይጠጥማችው ታጠቅት መስራቱን አያነስ በመውቁስ ገዢታችውን አይቀኩም፡፡ ከዚያ ይልቀ የቆሰለ መንፈሰን ለማከምና ለቦን ለማሪን ነው የሚረጣረበት፡፡ ስላለሁ እነዚህ ለምት በቃይለኝ ወሬብ በታችበት ነኝበት እንደማለበት መልካም ባከት ልማስለ ይቻላለ፡፡

ከሻይበር ዘመኝ በቃለ ነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) ዓለን (ለ.ዕ.) እንዲሁ አደታችው፡- “እሉ ሆይ! ብዙይ የወጣችበትን ነገር ሁሉ ከምታገኝ በአንተ ስበብ እንድ ለው ወደ አሰላም በመሸ ይበልጥልሂል፡”

የያለ አሉሁም የሰውን ለሬ ከመንፈሰዋም ሆነ ከእከላዊ ጥብት ይታደግው በንድ ቅዱም ባለት ምስራይኝ የተጠቀሰውን የቀርቡን እንቀጽ እንደገና በመጥቀስ ይስተውስናል፡-

﴿أَنَّهُ مَنْ قَتَّلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَانَمَا قَتَّلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَانَمَا أَحْيَا النَّاسَ﴾ **المائدة: ٣٢**

“...እነዚህ ነፍስ (የልጋዕልን) ወይም በምድር ለይ ያለጠሩን (ሰው) ነፍስ የገደለ ለምትን ሁሉ እንደገደለ ነው፡፡ ሲያው ያደረጋትም ለው ለምትን ሁሉ ሲያው እንደገደለ ነው ...” (አሉ-ማክረሁ:32)

እንድ ለው ከሚፈጸማችው ታጠካቶች ሁሉ በጥም የከናወ አሉሁን መከደና ከእነርሰ ለለ የሆነን ነገር አጋር አድርጋ መያዝ ነው፡፡ ለዘዴሁም ተለቀ የሆነን ታጠቅት በሆነ መድኃኒቱ መልካም የሆነ አቀራረበና ለሰላሳ ምክር እንዲ ለለ እይደለም፡፡ የያለ አሉሁ መሆን (ዕ.ሰ.) እና ወንድማችውን ወደ ፈርማን ሲልከተው ለሰላሳ በሆነ እነጋገር (ቀው-ለን ለይን) እንዲያነጋገሩት ነገር ይዘጣችው፡፡ ፈርማን ለሰን እንደጋታ

የሚችጥር ታላቅ የሆነ በጠናተኞች እንደነበር ይታወቂል፡፡ እንደን ስው-
ው ቅናው መንገድ በተሳኔ ሆኖታ መምራት ለእንደ አማካች ታላቅ የሆነ
ስከት ስ.ሆን መድሃን የሚጣቸ ደልድር (ሰብሰ) ሆኖም ያገለግለል፡፡
ዘዴለ አለሁ መሆኑ (0.አ.) እና ወንድማቻውን ወደ ፈርማን ምድር
በለስላሳ ቅላት እንዲያደግኝት ሲፈቀቻው ፈርማን ተኩረተኞና አምባገኘን
መሆኑን አጥቶት አይደለም፡፡ ይህን ያደረገው ለመጨረሻ ተወልደቻ
የቆዕዋን ሰልት ለማስተማርር አስላምን የምናስፋፋብትን ወደ እንደናውቁ-
ፈልጊዚ ነው፡፡

እና ወደ አስላም የምንጠራው ስው ለተ እንደ ፈርማን ሆኖ መዝኑና ለበ
ያለውና ለለስላም መለት በሆነም ቅሉ እና ጥን በለስላሳና ያማሩ ቅሉት
ነው ለፍናናገዢ የሚገባን፡፡ እቅራረብቻን ምንጂኤም በሆን ስጪታጥነት
የተጠናውና ምክና መሆን የለበትም፡፡ ማስፈጸሙት፡፡ መራገምና መስል
ምክና ባከራይትን ማንበበቁ አስላምን ከማያስፋፋ ስው ላይም
አይጠበቀም፡፡

የሚከተለው የቀርቡን እንቀጽ የአለሁን መልእክተኞች (ስ.ዕ.ወ.) ተከተለኛ
ባለቤ የሚያንበበቁ ነው፡-

﴿فِيمَا رَحْمَةٌ مِّنَ اللَّهِ لِيُنَتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَطَّاغَ غَلِيلًا الْقَلْبِ لَا نَفْصُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأُمُرِ إِذَا عَزَّمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾

آل عمران: ۱۵۹

“ከእለሁም ባሆነች ችሎታ ለዘተከላቻው፡፡ በመለ መጥሪ፡፡
ልበደቻቁም በሆነ ዓይ ከተረዳህ በተበተነት ነበር፡፡ ከእነርሱም ይቀር
በል፡፡ ለእነርሱም ምስፈጸም ለምንጠራው፡፡ በነገሥም ሁሉ አማካራቻው፡፡
አለሁ ባእርሱ ላይ ተመክሮችን ይውቀልና፡፡” (አለ-ዓምራን: 159)

አስላምን ለሰዕቻ ማስተማርር በተመለከተ ከወረዳ የቀርቡን እንቀጽ
መከከለ የሚከተለው እንቀጽ ጉልሆ ለማፈራ ይይዛል፡-

﴿ أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَرِينَ ﴾ ﴿ ١٢٥ ﴾ **النحل:** (١٢٥)

“ወደ ቤታህ መንገድ በበላሃትና በመልካም ጥማኑ (በለዘብዕች
ቁል) ተራ:: በበላሃትና እርዳ መልካም በሚነችው (ዘዴ) ተከራካሪችው::
ቤታህ እርዳ ከመንገዶች የተሳሳተውን ስው አዋፋ ነው:: እርዳና ቅን
የሚነትና ስምቶ አዋፋ ነው::” (አን-ካስል: 125)

የጥት የሚያሳይት መቻቻልና የጂዢነት ባሻረ ለጀትና ተጨማሪ
ሸጭና ስት ስም ለመልካም የአለሁ ወደቀቻቸው መምር
መሆን አለበት:: እኩ ሁ-ተኞም የሰው ለቻቸው ስንሆን አለለምን በሚልከት
የሚተገበሩ ቅን የአለሁ ወደቀቸው እንዲሁ ከስህተት እንደማይረዳ ግልጽ
ነው:: ስለሚነው ከስህተት ላይ የውዳቀን ስው ለማረጋም የምንጠቀሙ
ወደ ባሻረ ከሆነ ስውያውን ከማቻቸት ይልቀ አለታዊ ወደሆነ አቅጣጫ
እንዲሸፍ ይደርግዋል:: ስውያውን በመንፈስ ከማካም ይልቀ ወደባለና
መሸር ወደሆነ የጥመት መንገድ ለናስተባው እንቻለን:: የሰው ለቻቸው
በተፈጥሮው ተሻሽ የሚነት ቅሰን አይቀበልም:: ለለው ቅርቶ ለቻቸው
እንዲ የውዳቀችውን ተሻሽ የሚነት ቅሰን ከመቀበል ይልቀ ቅልል በሆነ
ምክር የመመለስ አገማማሚያ አላቸው:: ስለሚነው በሽክሬ ቅልት የታችዎ
ምክር በውሰድ የሚዘውን በቀሚቷ በመ-ለ-ያጠል ማለት ነው::

የሰውን ለቻቸው በቀለለ የሚገኘ (በሰነድ) ሲ-ሰበድ ጉን በእንክር
ማመን አለበት:: ስለሚነው ምንም የክል ለጀትና ባሻማ በዘመኑ ከዘመኑ
ሁኔታ እንዲውጣ ከፈለግን አቀራረብና ለስላክና ማረከ መሆን
ይኖርበታል:: እኩ የምናደርግለቸው ጥሩ በውሰድው አድርጋና
በጀትና ተከቦ የተቀመጠውን በራስ የመተማመና መልካም ነገር
የማድረግ መንፈስ ከማናቻቸት የዘለለ መሆን የለበትም:: የአለሁ
መልክተትና (ሰ.ዕ.ወ.) አማካና ስውን መናቀና አከበርት አለማሳያት
ቻጭና መሆኑን እንዲሸ በማለት ተናግረዋል:-

“ለእናደ አማካ፡ መ-ስለም ወንድመ-ን አለማከበር ታላቁ
ቃጠአት ነው፡፡” (አብ-ዳውድ፡ መ-ስለም አህመድ፡)

አስተያየት አናስተምራለን ካልን ማረከኝ መወጣት-ን የተለበሰ ስጠፊና
አንዳሸም በእግዥነት የተቻዱ አቀራረብን በመከተል ከት-ቃት-ና ለውን ገዢ
አድርጋ ከማየት መቆጠብ ይኖርባኝል፡፡ ይደለ አሉሁ አንዳሸም ይለል፡-

﴿وَكَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ عَبَادِهِ خَيْرًا ﴾ الفرقان: ٥٨

“...በቅርቡ ቃጠአቶችም ወ-ስጥ አዋጅ በርበ በቻ፡፡” (አል-
፪-ርቃን:58)

በለላ የቀርብን አንቀጽ ይገኘ አሉሁ አንዳሸም ይለል፡-

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِمَّا آجَتَبْنَاهُ كُنْيَرًا مِّنَ الْفَلَنِ إِنَّكُمْ بَعْضَ الظَّنِّ إِنَّمَا وَلَا تَحْسَسُوا وَلَا يَعْتَبَ
بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَيْحُبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيَّتًا فَكَرِهُتُمُوهُ وَأَنْقَوْا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
تَوَّبُ عَلَيْهِمْ رَحِيمٌ ﴾ الحجرات: ١٢

“እናንተ ያመኅችሁ ሆይ! ከጥርጋዬ በተ-ወ-ን ሲ-ቁ፡፡ ከጥርጋዬ
ከፈለ ቃጠአት ነው-ና፡፡ ነው-ርንም አት-ከተ-ተለ፡፡ ከፈለችሁ-ም ከፈለ-ን
አይማ፡፡ አንዳኛችሁ የወንድመ-ን ስጋ የጥ-ጥ ሆኖ ለጠለው ይውቆልን?
(መ-ሰላቱን) መለችሁ-ት-ም፡፡ (ሀማራችሁ ጥለ-ት) አሉሁንም ፍሩ፡ አሉሁ
ቦዕት-ን ተቀባይ አማካ ነው-ና፡፡” (አል-ተኞች-ራት፡12)

የእሉሁ መልክት-ና (ሰ.ዕ.ወ.) አንዳ ለው ለሁተት ለሳራ ከተመለከቱ
ለው-የው-ን በቀጥታ አይ-ጠራ-ሙ-ት-ም ነበር፡፡ ከዚያ ይልቁ ሁ-ለ-ንም ለው-ች
በመምከር ያም ለው ተኩ-ቁን አንዳ-የርም እና-ል ይሰጠ-ታል፡፡ ይህም
ልዝብና የሰው-ን ነበር ስይ-ከ-የ የሚሰተማ-ሪያ የሚ-ጥ ዘመኑ ነው፡፡

በቃጠአት-ና በእከ-ይ የሚባር የተከበበ መ-ስለም-ች-ን ከጠበብ-ት አዘዋጅ-ት
ለማው-ጥ-ት መልካም መሳይና ጥሩ አቀራረብን ማስያየት የእናደ ጥሩ
መ-ስለም ባሳራ ነው፡፡ አንዳ ጥሩ መ-ስለም ከዚያ አሉሁ
ለቃጠአቶች-ና በወንድል ለተጨማሪው መ-ስለም-ች አሉሁ ይሞራ-ች-ው

ወንድ የኑ (ወለም) ያደርጋለቸውል:: የአለሁ ነበሮ (ስ.ዕ.ወ.) በዚህ ጥንቃ
ታላቁ የሆነ ምሳሌ ት-ተው-ልን አልፈዋል:: የጥእና ሰምቶ በፍንጻይ
ሰውጭ-ት-ው አለሁ እንዳቀጣቸው በመለመን ፈንታ ምሂረትን ነበር
የተመኽግተው:: እርዳታውንም ሆነ ተከታታቸውን ለገዳት የፋይት
ሻጠበቅን እንዲያጠሩለቸው እንደም ገዢ አለሁን ለማነው እያወቀም::
የሙከ ሰምቶ ዝን የኩል መከራቸውን ለመበለቅም በመጨረሻም
ለገዳታው ለጥናና እርዳታው ገን አለሁ እንዲምሬቸው ይለምናለቸው
ነበር:: በዚህ ለመኽግቸው ለበብዱ በዚ አጥማነውን ማን አለበት ባየቸ
ጥና መ-ስለም ለመሆን በቋተዋል::

﴿وَلَا سَتُو الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ أَدْفَعَ بِأَثْنَى هِيَ أَحَسَنُ فَإِذَا أَلَّى اللَّهُ بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدْوَهُ كَانَهُ وَلِيٌ حَمِيمٌ ﴾ **فصلت:** ٣٤

“መልካሚቱና ክፌ-ይ-ቱ (መብ) አይደለ-ተክክለም:: በዚያቸው እርዳ
መልካም በሆነቸው መብ (መጥሪ-ይ-ቱ) ጉባት-ር:: ዝን ገዢ የ በአንተና
በርሳ መከከል መብ ያለው ሰው እርሳ ልክ እንደ አሁን በመድ ይሆናል::
” (ሐሙም አስ-ስልቀሁ:34)

ነበረ (ስ.ዕ.ወ.) ሲኞች “ዓድቁ ማለት መልካም ለሰራለቸሁ በአዕራው
መልካም ማድረግ እንዲሆም መጥሪ ለሰራለቸሁ መጥሪ ማድረግ
አይሁን ለመጥሪ ሥራ መልካም ማድረግ ነው::” በለዋል:: (ኤርማዎ.)
በላላ በከ-ል ገን እንደ መታወቁ ያለበት ጉዳይ በጠናከተቸውን በግለሰብ
ደረጃ በቻ ነው መታገቡ የሚችሉው:: ሆኖም ገን በጠናከተቸው
ማህበረሰቦች የሚበከልና የቆመበትን ሥርዓት የሚያሳልበ ሆኖ ለገኘ
በት-እስጣት ለታዘበና አይችልም::

በግለሰብ ደረጃ በጠናከተቸውን በተመለከተ ገን ተደርግም እንዳተጠቀሰው
መጀልና በመልካም በዚያ መቅረብ ያስራለቸል:: የአለሁ መልካከተኛም
(ስ.ዕ.ወ.) እንዲሆ በማለት መከራዋል:-

«እግዥ እንደ አታተብቀ:: በስራ-ት እንደምቻ እንደ በታቸቻ
አት-ሆ-ነ-ት::» (ቢ-ኩ)

ምዕራፍ አሥራ ስድስት

አለህንና መልእከተኝውን (ሰ.ዕ.ወ.) መወዳድ

ፏቅር ማለት ይሰታ፣ ፍሰሃ፣ ስላምና ቀጥታን በዚህች አለፈና ጥሩ
አከራውት ወሰኑ ማጠጣም ማለት ነው፡፡ ፏቅር ማለት የአልዕዕችን
ማቆያ የሚኖው ሁብስት እንዲጠቀጥ የሚያደርግው እርም ነው፡፡ የሚኖፍር
ወጪ ፈጻይቶችን አሉ ለሰው ለቻች ከሰጥቷው በቻወች ሆነ ታለቁ
ነው፡፡ ለሰው ለቻችና ለሌሎች ፍጥረታት የሚኖሩን ፏቅር አለህንና
መልእከተኝውን ወደ ማኅፍር የሚውሉናን የመጀመሪያ ያረጋ ፏቅር ነው፡፡
ማኅም ጥን እንዲሰጠቸዋል ሆኖ በዚ ለወች ይህን የአምላክ ሰጠት የሆነ
ፏቅር ለዘንባይቶችውና አለፈና ጥሩ በዚ ለማቻችው ለሰው፡፡

ፏቅርና ተገቢ ለልሆነ አካል መሰጠት በአከራውት ወሰኑ አሳይቷና ተልቁ
ከሚራ ነው፡፡ ሪሳኔ የሆነ ዓለማዊ ፍለጋዎችን ማኅፍር በአውራ መንገድ
መሂል ለይ እንዲሰቀለች የሞታምር አበባ ይመስላል፡፡ ይህች አበባ
ዘንጋጀዎች ሆነ ፈጥና በሰውች እገር መጨረፍለች እየቀርምና፡፡ የከበረ
ዶንታይ ወይም አልማዝ በጥናቶና ለይ መወዳች ምንም እጅል በስነት ነው!
ይህ ወደ ነገር ከማይሆን ለው እኩ መግባቱ ምንም ጥሩት ነው!

የፏቅር ሆነ የሚመለከት አለሁን የመወዳድ ወጪ የታደለ ለው-
የሌሎች ፍጻይቶችን ሆነ ማረጋገጫ ይጠበቃል፡፡ የሚገባ ይስጋቸውንና
የፈጻይቶችውን ቤት ልቃድ መመለቱ ይሰጠቸዋልና፡፡ በዚህ ዓይነት
የአሉ ወዳቻች ለቦናቸውን ተርከ የሚከከል ነገሮች በማግኘት
ከሁለም በለይ የአለሁንና የመልእከተኝውን (ሰ.ዕ.ወ.) ፏቅር
የሰጠው፡፡ በሚከተለው አካል አል-ቁድስ የተጠቀሰውን ነገር
እናንበብ፡፡ ከአቢ ሁ-ረዱ (ለ.ዕ.) በተሳለፈው መሠራት አሉ እንዲሆ
ማለቱን የአለሁ መልእከተኝ (ሰ.ዕ.ወ.) ተናግሩዋል፡-

“ለወዳች ጠላት በዚ ለው ለይ መርከት አወቃያለሁ፡፡ ለአንድ
አገልግሎ (ባረያዎ) ወደ እኔ (ወ.ዶ.ቻ) ለመቅረብ እኔ እንዲፈጸም ጉዳቻ

የደረሰሁበትና የመቅረቢያ ነገር (አዲስ) ከመ&039; ይበልጥ ካኝና የተወደደ ነገር የለም:: ከግድታው በንግድም ተጨማሪ (ነዋፈል) እንዳምችን አያዝዎትና ስመጣ ወደ እና ይበልጥ ይቀርባል:: ለመዶችቶ ሲጠቃም (ስራው እንዳሰማ የሚፈቅድለትና ነገር በቻ የሚሰማበት) መሰማያ ይር አይነትነትነው:: (ስራው እንዳያደር የሚፈቅድለትና ነገር በቻ የሚያይበት) ዓይን አይነትነትነው:: (ስራው የሚፈቅድለትና በቻ) የሚጨዘበበት እጅም አይነትነትነው:: (ስራው ወደሚፈቅድለት በቻ) የሚጠበበት እግርም አይነትነትነው:: ለለምነና በእርግጥ እሰጣቸለሁ:: (ከሚፈልው ነገር) እንደጠበቀው ሲጠይቀሱም በእርግጥ እጠበቀዋለሁ::” (በኩረ የዘገበበት)

እንዳሁ አይሁ መንፈሳዊ ይረዳ ሌይ ለመጽሑስ ልክ እንደታላቁ ተራሱ አናት አልፎ አልፎ ክልሆነ አይታልም:: እንዳሁ ዓይነቱን ይረዳ የተቆናጠው ለመች ታካክለኛውች የእሉህ ወካይች ዓቸው::

ይህን አናናል ዓለም በጥጥል ለሚያስተዋል ህ-ለ-ም ቅጥረት እንደበትና የየራሳ ቅንቃ አለው:: ይህንም ማስተዋል በራሳ ቅለቅ ተስተናን ይጠይቷል:: የምሽቱ ገብት በዚ እጅግ በዚ እርምጃን ይነግሩናል:: የሚታ ተካና በርሃስ በሆነ ስንትና ስንት ቅሬታችና የአይወቻ ትንተዋዋችን አገልግሎት:: እውነተኛ አማካች በዘጋጀ ዓለም ሌይ ለተናና ይህንና የመሰላ የመሰላቻዋው ትኩረንት አካል የሆነ እርምጃን እያመዘገበ በልቀቻውና በእኙምጃቻው ማህደድች ወሰኑ ይኖራል::

ማንኛውም መ-ሰለም አለሁና መልእከተኛውን ከማንኛውም ነገር አጠልጠ ማፍቀር ይጠበቃበታል:: ይህንን ቅቅር በልቀቻው ወሰኑ ለማያስረዳና አይሁ ለማያደርግና በቀርናን የተሰጠው ማስጠንቀቂያ የሚከተለው ነው::

﴿ قُلْ إِنْ كَانَ أَبَاكُمْ وَأَبْشَاءُكُمْ وَإِخْوَنَكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ أَقْتَرْفُتُمُوهَا وَبَخِرَةٌ تَحْشُونَ كَسَادَهَا وَمَسْكِنَكُمْ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنْ أَلَّهِ وَرَسُولِهِ ﴾

وَجَهَادٍ فِي سَبِيلِهِ، فَتَرْبَصُوا حَتَّىٰ يَاْقَتْ أَللَّهُ يَأْمُرُهُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

٢٤ التوبة:

“እስቃቅዎችሁና ወንደቻ ለቃቅዎችሁ፣ ወንደሞቃቻዎችሁም፣
የሰበሰባቻቸው ባለቃቃም፣ መከሰራዋን የምትራራዋት ገንዘብም፣
የምትውዳቻቸው መኖራያዎችም ካሳኝነት በንድ ካሳሉኖ ካመልከተኑቸው፣
በርሳ መንገዶም ካመታገል ይጠልጥ የተውዳደ እንዲሆነ አለሁ ትዕዛዝ
እስከሚያመጣ ደረሰ ተጠባበቀ በላቸው:: አለሁም እሙወቃቻ አገበወችን
እያመራገም::” (አት-ተው-ባህ: 24)

አለሁንና መልእከተዎችን መውጭና የሚገለዎች እናርሰን እውቀልሁ-
በማለት በታች አይደለም:: ተግባራዊ እንቅስቃሴና መሳሪያ መከተሉን
(እኔባብ) ይጠይቷል:: አለሁም ይህንን በቀርቡን ሰያጻዋጥ እንዲሆ-
ይለል::

قُلْ إِنْ كُنْتُ تَحْجُونَ اللَّهَ فَإِنَّمَا يُعَذِّبُكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ

آل عمران: ۳۱

“በለቻው - አላሁን የምትወዳ እንደሆኑቸው ተከተለኝ፡፡ አላሁ ይመቀቻቸልና፡ ታጠክቶችሁ-ንግም ያምርጋቻቸል፡፡ አላህም መስራ አማካነው፡፡” (ከለ-ዲጂሪ 31)

ለለው ይቻርና ትንሽ በትሔጥን እንዲን በጥሩ ገዢና በፍቅር የምትሰራ
ሥራ ባልተስተካከለ ገያ ካሚሰራ እናግ በብት ይለው ሥራ ተብልጣለች፡፡
አሉን የመውደድ ምልከትና ወዳዘዴው የሚያደርጋን መንገድ ግዢታ
የተደረገበባንን የአምስክ ተማሪዎት ካልባና በሙሉ ስሜት መከውን ነው፡፡
ከዚህ በኋላ ደግሞ ነዋፈል (ተጨማሪ) የሆነ መልካም ሥራዎችን
ሰንጻዊም አሉ እየወደደንና ይበልጥ እያቀረበን ይመጣል፡፡

በእናን ሰው ሌብ ወሰኑ የአሉ ፍቅር እየፁጭመራ ሲመጣ ለእሉ በስለ
የሚሰራዎችው መልካም ምግባራትና እንዲሁ የሚጨመሩ መሆኑ
ጥርጥር የለውም፡፡ ለዚህም ምክንያቱ በአሉ ፍቅር ለባቸው የገዢ
ሰውች ግዢታ የተደረገበታውን ነገሮች በመፈወም በቻ ስለማይረዳብ ነው፡፡
ከዚህ ይልቅ በተመሳሳይ ፍላጊትና ደስተኛ ስሜት ተጨማሪ የሆነ
መልካም ምግባራትና ይፈጸማለ፡፡ በዚህ ቀንም ምጽሑፍ የሆነ መሬት
ወሂ እንደማይጠቀው ሁሉ እነርሰዎም በጥ ምግባራትና ለርተው
አይጠባውም፡፡ በዚህ ሁኔታ ላይ ያሉ ሰውችን ወደ አሉ መመለስ እንዲ
የበልጥ የሚያረካቸው ነገር የለም፡-

﴿يَتَابُّهَا النَّفْسُ الْمُطَمِّنَةُ ٢٧ أَرْجِعِي إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْحِيَّةً ٢٨ فَادْخُلِي فِي عِبَدِي وَادْخُلِي ﴾

جَنَّةٌ ٢٠ - الفجر: ٢٧

“(ለእመነዱ ነጥቦም) እንቃ የረከሰው ነጥስ ሆኖ ወደዚ ተወዳጅ
ሆነዱ ወደ ቤትና ተመለስ፡፡ በበድቻም ወሰኑ ብዚ ቤቱንም ብዚ
(ትብሎች)፡፡” (አል-ፈቻር :27-30)

ይረዳቸው ከፍ ያሉ በሆሉም ይጠየቸቸው አሉ እንደማከተተለቸው
የተገነዘበ እውነተኛ ባርቱ አጠቃላይ የአይውት መርሃቸው በሚከተለው
የቀርናን እንቀጽ ለጠለስ ይቻላል፡-

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَسُكُونِي وَمَحَيَايَ وَمَمَاتِيفِ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمَيْنَ ١٦٢﴾ الأَنْعَامَ:

“በጥረቱ፡ መግዛም፡ አይወቻም፡ ቅዱም ለአለማት ገዢ
ለአለሁ ነው በል፡፡” (አል-እንዳታም፡ 162)

ይህ ደረጃ አል-አሁን የሚሰኝ ሲሆን የዚህ ደረጃ ባለቤቶች አለሁን
እንደማያየት አድርጋው ይገባታል፡፡ የዚህም እርሻ ባያየትም እርሻ
እንደማያየቶች ያውቋልና፡፡ ለላይ ሁም ስምቶች ባያየቶች በሆነ
ሥኑና በንታቶች ፈት ቅመው በአከባይትና በኋቅር እየሰንደ
የመልከተል፡፡ ከለለቷም ክፍል ገማሽና ወይም የበለጠውን በዘመ
ዓይነት ሆኖታ ያሳሌፈለ፡፡ አለሁ እንዲህ ይላል፡-

﴿وَالَّذِينَ يَسْتُرُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقَيْنَما﴾ الفرقان: ٦٤

“እነዚህም ለንታቶች በግንባራቶች ተደራምቶና ቅማምቶ ሆነው
የሚያደርጉት ዓቶች፡፡” (አል-፪-ርቃን፡ 64)

﴿تَجَاجَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَصَابِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعاً وَمِمَّا رَزَقَهُمْ يُنْفِعُونَ﴾
السجدة: ١٦

“ኂታቶችን ለመፍራትና ለመከሻ የሚጠሩት ሲሆን፡
ገዢቶችው ከመጋድማያ ሥኑዎች ይራሱችለ፡፡ ከስጠናቶችውም (0.2)
ይለዋሳለ፡፡” (አሉ-ሰጠናሁ፡ 16)

የሚከተለው አጠጣማ በአማር አብት የሰር (2.0.) አይወቻ ዘረሰ
የሚያጠነጥና ሲሆን ይህ አብር የሆነ የነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) ባልደረሰ በአንድ
ወቀት በአፍራቶስ ወጪ (አራቸ) የርጅ ሌይ (ወደ መርነት ከመግባቱ
በፊት) እየተራሙ የተናገዙው እንደማከተለው ቅርጓል፡-

“ኂታው ሆይ! ከታሳቸ ተራሱ አኖት ሌይ ተንከባይ መሞቱን
የሞት-ወደልኝ መሆኑን ባወ-ቁ ዓይ አሁን-ነት አድርጋው ነበር፡፡ ልቦን
በአሳት አቋጥቶ ማለፈ ይበልጥ የሚያስደስትሁ መሆኑን ባወ-ቁ ዓይም
ጊዜ ስለጠና አድርጋው ነበር፡፡ ሂታው ሆይ! ልቦን ወደ ባህር ወሰኑ
በመውጫው ለጥም መሞቱ የእንተን ወ-ዶታ የሚያስገኘልኝ መሆኑን

አለሁንና መልእከተኛውን (ሰ.ዕ.ወ.) ከምንም ነገር በላይ መውቻድ
የጋይማኖታቸን የገኘ ፍቃ ነገር፣ እንዲሆም በሩክ የሚነው ወደ አለሁ
የሚያስተካክለሁን መንገድ ነው፡፡ ይህን እንዲ መውቻድ ማለት በፊት ወሰጥ
የለለውንና በሥራ የሚይገለበውን ነገር በእኔ በቻ ማውራት አይደለም፡፡

የነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) ባልደረሰምች የነበሩት ለማይች እውነተኛ የሆነውን አሉሁንና መልእከተኛውን (ሰ.ዕ.ወ.) የመውራድ የሚስጠር በሚገባ ተግኘዝበውት ነበር:: በዘመኑ የተለማ በእለታዊ አኅኝራቻችው ይህን ተለዋ የሆነ ካር ሌያዎች ስያጭዎች ይታየ ነበር:: ከዚህ በታች የተወስነትን ለአብነት የከል እንዲሰሳለን::

በዚህ አጥቢያ የለለው ፍቃር እስከ ስተዳደሪን ተደነቸ፡፡ እንዲሆም አለ፡- “በጣም ይደንቃል! የመ-አመሰግና ተከታታይ እርሻን የሚውጭትን የከል ስምም ለለን ስው ስውም አሳያሁም፡፡”

ከሂሳብ ወደ ሁ-በረበ (ለ.ዚ.) በመሄድም ካየዘው ቤታማና የሚመለስ ከሆነ ከመገዢል እንደሚኖሩ ነገሬ፡፡ እርሻም እንዲሆ በማለት መሰረት ለማቅረብ፡- “መለውን ዓለም በት-ሰጠኝ እንደን ቤታማኑ አልለቀም፡፡” ሁ-በረበ ሽሏል (ሰማኑት) ሆኖ ከመዋቱ በፊት እንደ ማቅረብ ነበረው፡፡ ይኩሙም ለእለሁ መልእከተኝው (ለ.ዚ.ወ.) ለለምታውን ማድረሻ ነበር፡፡

ታዲያ ይህንን ለለምታውን ማን ያደርሰለት ይሁን? አቶመ- በሌ መሆኑን በማመን ወደ ለማይ አይኖምና አቶንተ ሂታውን እንዲሆ በማለት ካለበት ተማዥነ... ”ኅታው ሆኖ! እዚህ ካለት ስምም ወሰጥ ይህን ለለምታውን ለመልእከተኝ የሚያደርሰልኝ አይገኛም፡፡ ለለምታውን እንተ አይርሰልኝ፡፡”

እዚህ ሌይ ነው እንባካሆ አስደናቁው ነበር የተከሰተው፡፡ የእለሁ መልእከተኝ (ለ.ዚ.ወ.) በመጀና ከባልደረሰቻቸው ጋር ሆኖ “ውእለይ- ለላም” የሚለውን መልሳቸውን የሰጠት፡፡ ይህን የሰመት ባልደረሰቻቸው በሆኔታው በመገራም እንዲሆ በማለት በየቻቸው፡- “የእለሁ መልእከተኝ ሆኖ! የሚንን ለለምታ ነበር አዴሞውን የመለከት?” እርሻውም እንዲሆ አለ “የወንድማቸውን የሁ-በረበን ለለምታ፡፡”

ሁ-ለቱን ምርከቶች የመከ ከሂሳብ ወደ ከሰዋየከቸው በንጻሉ ገደረቸው፡፡ የታሳቸ ለማብ የሁ-በረበ የመጨረሻ ቅል እንዲሆ የሚል ነበር፡- “መ-ሰለም ለማኑት (ሽሏል) ሆኖ እልከተገልበት ይረዳ በየትኝውም ዓይነት አካልን በጥት ጥሩ የለቸም፡፡” (ቦ.ኩ)

በተመሳሳይ ሆኔታ ለእለሁ መልእከተኝ (ለ.ዚ.ወ.) በነበረቸው ተልቅ ፍቃር የተነሳ በጥ ወጣቶች እርሻውን የሚያደርሰቱ ተግባራት በየጊዜው ለመፈጸም ይፈጸሙ ነበር፡፡ ከእነዚህ ወጣቶች ጥቀቶች ነበር (ለ.ዚ.ወ.) ለተለያዩ ንግሥታት-ና የሂንጻ መረጃዎች የዘረፋቸውን ይጠቀሙት

ለማድረሰ ተራሱ ሙሉው:: ክልቀና የማድረሰና አቅርቦዎ:: ባህር ተሻጋረው
ሂደዋል:: ከዘመምና በአምባገኘን ነገሥታት ፍት በነፃስ ገያዊ ተከበው
በታላቁ ወኑ የደብዳቤውን ፍል ስሳቢ አንብበዋል::

የነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) ባልደረሰው ለእርዳታው ከነበረው ፍቅርና አከበርት
የተነሳ መልካቻውና አቅማቻው ምን ዓይዲማመስል እንዲያበረሩ
ለጠየቁ መልስ ለመስጠት ይችግሩ ነበር::

“ክልድ አብን አል-ወለድ: (ለ.ዕ.) በእኔኩድ መ-ሰለም ገዢ መኖርና አጠገና
ያለፈ ነበር:: የጥማው መሬ የነበረን ከበርና አጠቃላይ ሆኖታ
እንዲገልጽበት ቅልድና (ለ.ዕ.) መየቁው:: ቅልድ (ለ.ዕ.) ሌመልስ እንዲህ
አሉ:- “እኔ በእውነቱ የእርዳታውን ሆኖታ መግለጫ አልቻልም::” የጥማው
መሬ ጥያቄውን ገብት::- “እባክህ የምታው-ቀውን ያከል አበራራልኩ::”
ቅልድ (ለ.ዕ.) እንዲህ አሉ:- “ልንጻህ የምታው-ቀው ነበር የእለሁ
መልክትኩ ያረጋ ከፍተኩነት በለካቻው አካል ከፍተኩነት የሚለካ
መሆኑን ነው:: እርዳታውን የለካቻው የእኩናራ ዓለሙ ልጠራ ነው::
በለሁ የእርዳታውን ያረጋ በዘመ መግመት ችግላለሁ !”

ለለው ታላቁ ለማባ አምር አብን አል-አሉ (ለ.ዕ.) ተመሳሳይ ጥያቄ
ቀርቦት እንዲማከተለው በማለት መልጃል:-

“እኔ ለእርዳታው ካለኝ ከበር የተነሱ ቅና በየ በመ-ለ ዓይና
ተመልክታቸው አለው-ቁም:: ለለሁንም ለለእርዳታው ሆኖታ ለገልጽበሁ
አልቻልም::”

የነበረ (ሰ.ዕ.ወ.) ተከታዮች ለእርዳታው የነበረታውን ታላቁ ፍቅርና
አከበርት ከሚገልጽ-ባቸው መንገዶች ወንጀው እርዳታው የዘዴት-ን
መራዳምና የከለከለ-ትንም መከልከል ነው:: ከዘመ ቅጥሎ የሚቀርቡውና
ከእቡ አብቅራይማን አል ችግል የተወራው ገጠመኝ ለዘመ አባባል
እንዲማሳያ ሆኖ ለያጠለዋል ይችላል:-

“ከበሆነታዎን ወታደሮች ወር በነበረን መርነት ከእቡ አቶ አል-እንዳራ
(ለ.ዕ.) ወር በመሆን በመርከብ እንደገባ ነበር:: መራዳቸኝን አጠደለሁ አብን

ቀይኩ ካብር፡ አሁን አየበ አል-እንዳር (ለ.ዚ.) የሚከናወል በአዲነት ወደተሰጠው ስው ስመጣ እንደ የጥምታለችስ ሰት ተመለከቱ፡፡ ሰት-የዋ በጠርነቱ ገዢ የጥምጋከኝ ካብር፡፡ አሁን አየበ (ለ.ዚ.) ሰት-የዋ ለምን እንደጥምታለችስ ሲጠይቷ፡ ለሆነ እንደነበረትና ለሆዋን ለይተው ለሌላ ስው ዳርሻ በማድረግ ስለስተባት መሆኑ ተነገቶች፡፡

አሁን አየበ (ለ.ዚ.) ወካይው ለቻን ፈልጋው በማማገኘት ለእናቱ መለሰለት፡፡ ክዘዎች በጀት እናቱ ማልቀጃን አቆመች፡፡ የጥምር ክፍፍልን በአዲነት ወውሰድው ስው በዘመኑ ገዢ ወደ መሩ መሬ ወደ አብደለህ አብን ቀይኩ (ለ.ዚ.) በመሂድ፡ አሁን አየበ (ለ.ዚ.) የደረገት-ትን ካብር ካገዙው፡፡ አብደለሁ፡ ለምን እንደዎች እንዲፈጸጥ እንዲያስፈጸም አሁን አየበን ሲጠይችቸው እንዳሆ አሉ፡፡ “የእሳው መልእከተኝ” (ስ.ዚ.ወ.) እናትና ለሆን የሚለያየ ለወች አሉ በፌርዴ ቅን ከሚውፊችው ሁሉ ይለያየችዋል፤ በማለት ለኋገኑ ለምቻለሁ፡፡” (መ-ሰነድ አህመድ፣ ተርጓሜዎ.)

ከዘዎች ቅጥሎ ያለው ትራክ ይግሞ የሚገልጹልን ለሰወች እኞነት-ንና የቅርቡ ማሳየት የሚያስተኞውን ጥቅም ካው፡፡

ነበረ (ስ.ዚ.ወ.) በአዲይውት በነበረበችው የደሰታ በመኖት (አስር አስ-አጭሩ) ሕክም አብን ሂሳብ የሚበል ስው ካብር፡፡ ይህ ስው የእመት-ኩልች (ለ.ዚ.) የቅርቡ በመኖ ካብር፡፡ ሕክም በጥም ለጋቢ፡ ፍሃድሃና ደግ ካብር፡፡ በዘመኑ በማየም በዘመኑ ተሂላይ አረበች ሰት ለቻች እንዲኖራችው ሲለማይረፈልን ለገንዘኛችው ያለወችውን ለቻች በገንዘብ እያንባ ከሞት ያተርሱችው ካብር፡፡ አስላምን ከተቀበለ በጀት በቀድሞ ገዢ ይሰራችው የነበሩ ይህን የመሰለ መልካም ሥራወች አሁን ይጠቀሙት እንደሆነ ለማውች ካብር (ስ.ዚ.ወ.) መያችችው፡፡ እርዳታው-ም፡፡ በእነዚያ መልካም ሥራወች ምክንያት አስላምን ለቀበል እንዲበች ገለጋለት፡፡

----- ተፈጻሚ -----